

T.C.
Marmara Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı
Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bilim Dalı

FARKLI LİSE TÜRLERİNE DEVAM EDEN LİSE ÖĞRENCİLERİNİN
SOSYAL MEDYAYA İLİŞKİN TUTUMLARI İLE YALNIZLIK DÜZEYLERİ
ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ
(GAZİOSMANPAŞA İLÇESİ ÖRNEĞİ)

Meryem AKSAK
(Yüksek Lisans Tezi)

İSTANBUL, 2017

T.C.
Marmara Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı
Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bilim Dalı

FARKLI LİSE TÜRLERİNE DEVAM EDEN LİSE ÖĞRENCİLERİNİN
SOSYAL MEDYAYA İLİŞKİN TUTUMLARI İLE YALNIZLIK DÜZEYLERİ
ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ
(GAZİOSMANPAŞA İLÇESİ ÖRNEĞİ)

Meryem AKSAK
(Yüksek Lisans Tezi)

Danışman
Yrd. Doç. Dr. Mustafa OTRAR

İSTANBUL, 2017

ONAY

Meryem AKSAK tarafından hazırlanan **Farklı Lise Türlerine Devam Eden Lise Öğrencilerinin Sosyal Medyaya İlişkin Tutumları İle Yalnızlık Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi (Gaziosmanpaşa İlçesi Örneği)** konulu bu çalışma 19 / 06 / 2017 tarihinde yapılan savuna sınavı sonucunda jüri tarafından başarılı bulunmuş ve yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

TEZ DANIŞMANI:

Adı –Soyadı

Doç.Dr. Mustafa Öker

İmza

[Signature]

JÜRİ ÜYESİ :

Yrd. Doç. Dr. Bolayır

JÜRİ ÜYESİ :

Yrd. Doç. Dr. Ahmet KATKIRCI

[Signature]

**Tüm kullanım hakları
M.Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü'ne aittir.
© 2017**

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı: Meryem AKSAK

Doğum Yılı: 1990

Doğum Yeri: Ağrı

EĞİTİM

2014-2017 Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bilim Dalı, Yüksek Lisans

2008-2012 İstanbul Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bölümü, Lisans

2008-2012 İstanbul Üniversitesi Eğitim Fakültesi Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği Bölümü, Lisans

2003-2007 Ağrı Anadolu İmam Hatip Lisesi

2001-2003 Alpaslan İlköğretim Okulu

2000-2001 Selçuk İlköğretim Okulu

1995-2000 Şehit Hikmet Koman İlkokulu

DENEYİM

2012-Halen Kazım Karabekir Anadolu İmam Hatip Lisesi, Okul Psikolojik Danışmanı ve Rehber Öğretmeni

İLETİŞİM

E-posta: meryemaksak@gmail.com

ÖNSÖZ

“...Yalnızlık, müziğin bile seni dinlemesi.. Yalnızlık, insanın kendine mektup yazması ve dönüp dönüp onu okuması...” Bu dizelerle anlatıyordu yalnızlığı Özdemir ASAF... İnsanın kendisiyle olması, kendini dinlemesi, kendi dostu olması yalnızlık... Başka insanlardan önce kendisini kabul edişi, dinlemesi, sevmesi ve gerekirse affetmesi... Yalnızlık üzerine çok sözler yazılır fakat hep eksik kalır bu cümleler, çünkü herkes kendi kaldığı yerden devam eder cümleye...

Yüksek lisans tezimde yalnızlık ve sosyal medya tutum konularını çalışmayı tercih etmem, başta kendime ve devamında çevreme baktığımda anlamaya çalıştığım, takıldığım bir mesele olmasından kaynaklandı. Bu süreçte, bana sınırsız seçme özgürlüğü tanıyıp çalışmayı en çok istediğim konuyu seçmem konusunda teşvik edici olan, tez sürecini benim için stresli bir süreç olmaktan çıkarıp rahatlamamı sağlayan, bilgisi, deneyimi, merhameti ve esprili kişiliğiyle bana her daim destek ve yardımlarını sunan kıymetli tez danışmanım Mustafa OTRAR’a; yoğun çalışma programına rağmen tezimin birçok kısmını okuyup geri dönütler sunan, takıldığım konularda yardımlarını esirgemeyen Araştırma Görevlisi Hocam Nesrullah OKAN’a; tez sürecinde yabancı dil desteği sunan masumiyetiyle gönlümde özel bir yeri olan İngilizce Öğretmeni arkadaşım Pınar ARSLAN’a; manevi desteğiyle yanımda olup tezi bitirmem noktasında “*sen yaparsın, ha gayret, az kaldı...*” gibi cümleleriyle beni motive edip, destekleyen yüreği güzel arkadaşım Yelda ÇAĞLAYANTAŞ’a; tezimi baştan sona okuyup yazım kuralları ve dil bilgisi konusunda gerekli düzeltmeleri yapan ve sadece tez sürecinde değil hayatımın tümünde hep yanımda olan Can’ımınıçi, dostum, sırdaşım ve ablam Türk Dili Edebiyat Öğretmeni Hatice AKSAK’a; şüphesiz ki üzerimde çok fazla emeği geçmiş olan tüm öğretmenlerime ve son olarak en büyük teşekkür de birçok zahmetlerle beni bugünlere getiren, huzurlu bir yuva ve mutlu bir ruh ile tüm yaşamımı geçirmeme vesile olan merhameti, şefkati, affetmeyi, vefayı ve adaleti kendi yaşamlarıyla örnek olarak gösteren en kıymetlilerim annem Makbule AKSAK ve babam Ali AKSAK’a ve tüm aileme teşekkürlerimi ve minnetlerimi sunuyorum...

Meryem AKSAK

ÖZET

Son yıllarda milyarlarca kişi tarafından kullanılmaya başlayan internet, yaşamımızın her alanını derinden etkileyerek adeta hayatımızın bir parçası haline gelmeye başlamıştır. Özellikle internet kullanımının en yaygın olduğu sosyal ağlar, iletişimin odağı haline gelmiştir. Son on yılda görülen değişimlerle birlikte insan ilişkileri sosyalleşme biçimleri ve hatta yaşam tarzları bu durumdan önemli ölçüde etkilenmiştir. Bu nedenle araştırmada farklı lise türlerine devam eden lise öğrencilerinin sosyal medyaya ilişkin tutumları ile yalnızlık düzeyleri arasındaki ilişkiyi ortaya koymak amaçlanmıştır.

Tarama modelinde hazırlanan araştırmada, örneklem grubu 2016-2017 eğitim-öğretim yılında İstanbul ili Gaziosmanpaşa ilçesindeki okul türü farklı olan resmi ortaöğretim kurumlarından tesadüfi oransız küme örnekleme yöntemiyle seçilen 1004 lise öğrencisidir. Veri toplamak amacıyla öğrencilerin sosyal medyaya ilişkin tutumlarını ortaya koymak için, Otrar ve Argın (2013) tarafından geliştirilen Sosyal Medya Tutum Ölçeği, öğrencilerin yalnızlık durumlarını değerlendirmek için Demir (1989) tarafından geliştirilip revize edilen UCLA Yalnızlık Ölçeği ve araştırmacı tarafından hazırlanan Kişisel Bilgi Formu kullanılmıştır. Uygulamalar doğrudan araştırmacı tarafından öğrencilerin öğrenim gördükleri okullarda gerçekleştirilmiş, uygulama öncesinde araştırmanın amacına ve uygulama sürecine ait sözlü ve yazılı yönerge verilmiştir. Uygulamalar ortalama 40-45 dakika (1 ders saati) sürmüştür.

Verilerin analizinde SPSS 15.00 paket programından yararlanılarak tanımlayıcı istatistiksel metodları (sayı, yüzde, ortalama, standart sapma) kullanılmıştır. Elde edilen sonuçlara göre değişkenler arasındaki ilişkileri ortaya koymak amacıyla Bağımsız Gruplar T Testi ve ANOVA analizleri yapılmıştır. ANOVA’da fark çıkan durumlarda Scheffe, Tamhane T2 ya da LSD testleri kullanılmıştır. Öğrencilerin sosyal medyaya ilişkin tutumları; cinsiyet, sınıf, okul türü, akademik başarı durumu, annenin sağ olup olmaması, herhangi bir sosyal medya sitesine üyelik, sosyal medyayı kullanım süresi, sosyal medya sitelerini kullanım sıklığı, sosyal medyayı günlük ortalama kullanım süresi, sosyal medya üyeliğinin sosyal çevredeki değişimi ve sosyal medyayı kullanım amacı değişkenlerine göre farklılaşmaktadır. Öğrencilerin yalnızlık durumları ise

cinsiyet, sınıf, akademik başarı durumu, algılanan gelir durumu, annenin sağ olup olmaması, anne babanın birlikteliği, kardeş sayısı, herhangi bir sosyal medya sitesine üyelik, sosyal medyayı kullanım süresi, sosyal medya sitelerini kullanım sıklığı ve sosyal medyanın kullanım amaçları değişkenlerine göre farklılaşmaktadır.

Ölçeklerden elde edilen puanlar kullanılarak sosyal medyaya ilişkin tutum ve yalnızlık düzeyleri arasındaki ilişki Pearson Momentler Çarpım Korelasyon Katsayısı ile bulunmuştur. Pearson Momentler Çarpım Korelasyon Katsayısının anlamlı olması sonucunda yalnızlık puanlarının, Sosyal Medya Tutum Ölçeği ve alt boyutları puanlarını ne düzeyde etkilediğini bulmak amacıyla basit regresyon analizi kullanılmıştır. Elde edilen bu sonuçlar bizlere yalnızlık ve sosyal medya tutumları arasında çok yüksek olmasa da anlamlı bir ilişki olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal medya, yalnızlık, İnternet.

ABSTRACT

The internet, which has been used by billions of people in recent years, has become a part of our lives by deeply affecting every aspect of our life. Especially social networks, the most common use of the internet, have become the focus of communication. Along with the changes seen in the last decade, the way in which people socialize their associations and even their lifestyles has been greatly influenced by this situation. For this reason, it was aimed to reveal the relation between the attitudes of the high school students attending different high school types to social media and loneliness levels.

In the research that was prepared in the screening model, the sample group is 1004 high school students selected by random secondary school sampling method from official secondary education institutions different from school type in Gaziosmanpaşa district of Istanbul province in the 2016-2017 educational year. Perceived Social Support Scaledeveloped by Otrar, Argin (2013), the UCLA Loneliness Scale developed and revised by Demir (1989) and the Personal Information Form prepared by the researcher were used to assess students 'loneliness status in order to gather data on students' social media attitudes. The applications were carried out directly by the researcher in the schools where the students were educated, and the verbal and written instructions for the application process were given for the purpose of researching before the application. Practices lasted for an average of 40-45 minutes (1 lesson hour).

In the analysis of the data, descriptive statistical methods (number, percentage, mean, standard deviation) were used by using SPSS 15.00 package program. Independent Groups T-Test and ANOVA U analyzes were performed to determine the relationships between the variables according to the results obtained. Scheffe, Tamhane T2 or LSD tests were used in cases where ANOVA was noticed.

Attitudes of students towards social media; Social media usage, the frequency of use of social media sites, duration of daily average usage of social media, change of social media membership in the social environment, use of social media, use of social media, Are different according to their purpose variables. The loneliness status of the students is determined by gender, class, academic achievement status, perceived income status,

mother's right or not, parental unity, the number of siblings, membership to any social media site, duration of social media usage, the usage frequency of social media sites.

Using the scores obtained from the scales, the relationship between attitudes towards social media and loneliness levels was investigated by Pearson Product Moment Correlation Coefficient. Simple Linear Regression Analysis was used to find out how loneliness scores predicted Social Sciences Attitude Scale and subscale scores after checking the Pearson Product Moment Correlations. These results show that there is a meaningful relationship between loneliness and social media attitudes, although not very high.

Keywords: *Social media, loneliness, Internet.*

İÇİNDEKİLER

ONAY	i
ÖZGEÇMİŞ	iii
ÖNSÖZ	iv
ÖZET	v
ABSTRACT	vii
İÇİNDEKİLER	ix
TABLO LİSTESİ	xiii
GRAFİK LİSTESİ	xxxvii
ŞEKİL LİSTESİ	xxxviii
BÖLÜM I: GİRİŞ	1
1.1. Problem	2
1.2. Amaç/Hipotez	4
1.2.1. Alt Problemler	4
1.3. Önem	6
1.4. Sınırlılıklar	7
1.5. Sayıtlılar (Varsayımlar)	7
1.6. Tanımlar	7
BÖLÜM II: ALAN YAZIN/İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	9
2.1. İnternet	9
2.1.1. İnternet Kavramı	9
2.1.2. İnternetin Tarihçesi Ve Dünya'da Kullanımı	10
2.1.3. Türkiye'de İnternet Kullanımı	12
2.1.4. İnternet Kullanmanın Amaçları	15
2.1.5. İnternet Kullanımının Yaygınlaşma Nedenleri	16
2.2. Web.2.0	17
2.2.1. Web 2.0 Kavramı, Tarihçesi Ve Avantajları	17

2.3. Sosyal Medya.....	22
2.3.1. Sosyal Medya Tarihçesi.....	22
2.3.2. Sosyal Medya Özellikleri	22
2.3.3. Sosyal Medyanın Etkileri	23
2.3.4. Sosyal Medya Çeşitleri	25
2.3.4.1. İletişim.....	25
2.3.4.1.1. Bloglar.....	25
2.3.4.1.1.1. Blogger	26
2.3.4.1.1.2. Wordpress	26
2.3.4.1.1.3. Blogcu.....	27
2.3.4.1.1.4. Diğer Blog Servisleri	27
2.3.4.1.2. Mikro Bloglar / Durum Uygulamaları	27
2.3.4.1.2.1. Twitter	28
2.3.4.1.2.2. Tumblr	28
2.3.4.2. Sosyal Ağlar	28
2.3.4.2.1. Facebook	29
2.3.4.2.2. Myspace	31
2.3.4.2.3. Friendster	31
2.3.4.2.4. Hi5.....	32
2.3.4.2.5. LinkedIn	32
2.3.4.3. İşbirliği	33
2.3.4.3.1. Wikiler.....	33
2.3.4.3.1.1. Wikipedia.....	34
2.3.4.3.2. Sosyal Etiketleme (İşaretleme)	35
2.3.4.3.2.1. Delicious	35
2.3.4.4. İçerik Toplulukları.....	35
2.3.4.4.1. Youtube	36
2.3.4.4.2. Flickr	36
2.3.4.4.3. Instagram.....	37
2.3.4.4.4. Foursquare.....	37
2.3.4.4.5. Fotokritik.....	37

2.3.4.5. Görüş Ve İzlenimler	38
2.3.4.5.1 Soru&Cevap Toplulukları.....	38
2.3.4.5.1.1. Yahoo! Answers	38
2.3.4.5.1.2. Answerbag	38
2.3.4.5.1.3. Ask.fm	39
2.3.4.6. Diğer.....	39
2.3.4.6.1. WhatsApp.....	39
2.4. Yalnızlık.....	40
2.4.1. Yalnızlık Kavramı Ve Yalnızlıkla İlgili Tanımlar.....	40
2.4.2. Yalnızlığın Genel Özellikleri.....	41
2.4.3. Yalnızlıkla İlişkili Kavramlar	42
2.4.4. Yalnızlık Türleri	44
2.4.5. Yalnızlığı Açıklayan Kuramsal Yaklaşımlar.....	47
2.4.5.1. Psikodinamik Yaklaşım.....	47
2.4.5.2. Varoluşçu Yaklaşım	48
2.4.5.3. Bilişsel Yaklaşım.....	48
2.4.5.4. Rogers'ın Danışan Merkezli Yaklaşımı	49
2.4.6. Yalnızlığın Nedenleri.....	49
2.4.7. Kendini Yalnız Hisseden Bireylerin Genel Özellikleri	51
2.4.7.1. Duygulanım Özellikleri.....	51
2.4.7.2. Bilişsel Özellikler	52
2.4.7.3. Davranışsal Özellikler	52
2.4.8. Ergenlik Döneminde Yalnızlık	52
2.4.9. Yalnızlığın Sonuçları	54
2.4.10. Yalnızlıkla Baş Etme	55
2.4.11. Yalnızlık Ve Sosyal Medya	56
2.4.12. Yalnızlık Ve Sosyal Medya İle İlgili Yapılan Araştırmalar	58
2.4.12.1. Yurtiçinde Yapılmış Çalışmalar.....	58
2.4.12.1. Yurt Dışında Yapılmış Çalışmalar	60

BÖLÜM III: YÖNTEM	62
3.1. Araştırmanın Modeli.....	62
3.2. Evren Ve Örneklem	62
3.3. Veri Toplama Araçları	63
3.3.1. Kişisel Bilgi Formu.....	63
3.3.2. Sosyal Medya Tutum Ölçeği	64
3.3.3. UCLA Yalnızlık Ölçeği	65
3.4. Verilerin Toplanması	66
3.5. Verilerin Çözümlemesi	66
BÖLÜM IV: BULGULAR.....	69
4.1. Grubun Demografik Yapısına İlişkin Değerler	69
4.2. Sosyal Medya Tutum Ölçeği ve Alt Boyutları İçin Yapılan Analizler.....	78
4.3. UCLA Yalnızlık Ölçeği İçin Yapılan Analizler	163
4.4. Sosyal Medya Tutumları Ölçeği Puanları ve Alt Boyutları ve UCLA Yalnızlık Ölçeği Puanları Arasındaki İlişkiye Ait Bulgular.....	180
BÖLÜM V: SONUÇ	184
5.1. Yargı Ve Tartışma	184
5.2. Öneriler	211
5.2.1.Uygulayıcılara Yönelik Öneriler	211
5.2.2. Araştırmacıya Yönelik Öneriler	213
KAYNAKLAR	214
EKLER	229
EK 1: Kişisel Bilgi Formu	230
EK 2: Sosyal Medya Tutum Ölçeği.....	232
EK 3: Ucla Yalnızlık Ölçeği.....	233
EK 4: MEB İzin Onay Belgesi	234

TABLO LİSTESİ

Tablo 4.1.	Cinsiyet Değişkeni için Frekans ve Yüzde Değerleri	69
Tablo 4.2.	Lise Öğrencilerinin Sınıf Değişkeni için Frekans ve Yüzde Değerleri.....	69
Tablo 4.3.	Okul Türü Değişkeni için Frekans ve Yüzde Değerleri.....	70
Tablo 4.4.	Akademik Başarı Durumu Değişkeni için Frekans ve Yüzde Değerleri.....	70
Tablo 4.5.	Algılanan Aile Gelir Durumu Değişkeni için Frekans ve Yüzde Değerleri.....	70
Tablo 4.6.	Annenin Sağ Olup Olmaması Değişkeni için Frekans ve Yüzde Değerleri.....	71
Tablo 4.7.	Babanın Sağ Olup Olmaması Değişkeni için Frekans ve Yüzde Değerleri.....	71
Tablo 4.8.	Anne-Baba Birlikteliği Değişkeni için Frekans ve Yüzde Değerleri.....	71
Tablo 4.9.	Kardeş Sayısı Değişkeni için Frekans ve Yüzde Değerleri.....	72
Tablo 4.10.	Anne-Babanın Çalışma Durumu Değişkeni için Frekans ve Yüzde Değerleri.....	72
Tablo 4.11.	Herhangi Bir Sosyal Medya Platformuna Üye Olma Durumu Değişkeni için Frekans ve Yüzde Değerleri.....	72
Tablo 4.12.	Sosyal Medyayı Kullanım Süresi Değişkeni için Frekans ve Yüzde Değerleri.....	73
Tablo 4.13.	Sosyal Medyayı Kullanım Sıklığı Değişkeni için Frekans ve Yüzde Değerleri.....	73
Tablo 4.14.	Sosyal Medyayı Günlük Ortalama Kullanım Sıklığı Değişkeni için Frekans ve Yüzde Değerleri.....	74
Tablo 4.15.	Sosyal Medya Üyeliğinin Sosyal Çevredeki Değişimi Değişkeni için Frekans ve Yüzde Değerleri.....	74
Tablo 4.16.	Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları-Paylaşım Değişkeni için Frekans ve Yüzde Değerleri.....	74

Tablo 4.17.	Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları-İletişim Değişkeni için Frekans ve Yüzde Değerleri.....	75
Tablo 4.18.	Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları-Eğlence Değişkeni için Frekans ve Yüzde Değerleri.....	75
Tablo 4.19.	Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları-Takip Etme Değişkeni için Frekans ve Yüzde Değerleri.....	75
Tablo 4.20.	Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları-Kendini İfade Etme Değişkeni için Frekans ve Yüzde Değerleri.....	76
Tablo 4.21.	Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları-Sosyalleşme Değişkeni için Frekans ve Yüzde Değerleri.....	76
Tablo 4.22.	Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları-Bilgi Kaynağı Değişkeni için Frekans ve Yüzde Değerleri.....	76
Tablo 4.23.	Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları-Vakit Geçirme Değişkeni için Frekans ve Yüzde Değerleri.....	77
Tablo 4.24.	Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları-Gerçek Dünyadan Kaçış Değişkeni için Frekans ve Yüzde Değerleri.....	77
Tablo 4.25.	Sosyal Medya Tutum Ölçeği Toplam Puan ve Sosyal Yetkinlik, Paylaşım İhtiyacı, Sosyal İzolasyon ve Öğretmenlerle İlişki Alt Boyut Puanlarına Ait Örneklem Sayısı, Aritmetik Ortalama, Standart Sapma Değerleri	77
Tablo 4.26.	UCLA Yalnızlık Ölçeği Puanlarına Ait Aritmetik Ortalama, Standart Sapma Değerleri	78
Tablo 4.27.	Sosyal Yetkinlik Alt Boyutu Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları	79
Tablo 4.28.	Paylaşım İhtiyacı Alt Boyutu Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları	79
Tablo 4.29.	Öğretmenlerle İlişki Alt Boyutu Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları	79

Tablo 4.30.	Sosyal İzolasyon Alt Boyutu Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları	80
Tablo 4.31.	Sosyal Medya Tutum Ölçeği Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları	80
Tablo 4.32.	Sosyal Yetkinlik Alt Boyutu Puanlarının Sınıf Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	81
Tablo 4.33.	Sosyal Yetkinlik Alt Boyutu Puanlarının Sınıf Değişkenine Göre Hangi Alt Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonrası Post-Hoc Tamhane's T2 Testi Sonuçları.....	81
Tablo 4.34.	Paylaşım İhtiyacı Alt Boyutu Puanlarının Sınıf Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	82
Tablo 4.35.	Paylaşım İhtiyacı Alt Boyutu Puanlarının Sınıf Değişkenine Göre Hangi Alt Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonrası Post-Hoc Scheffe Testi Sonuçları	83
Tablo 4.36.	Öğretmenlerle İlişki Alt Boyutu Puanlarının Sınıf Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	83
Tablo 4.37.	Sosyal İzolasyon Alt Boyutu Puanlarının Sınıf Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	84
Tablo 4.38.	Sosyal İzolasyon Alt Boyutu Puanlarının Sınıf Değişkenine Göre Hangi Alt Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonrası Post-Hoc Tamhane's T2 Testi Sonuçları.....	85

Tablo 4.39.	Sosyal Medya Tutum Ölçeği Puanlarının Sınıf Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	85
Tablo 4.40.	Sosyal Medya Tutum Ölçeği Puanlarının Sınıf Değişkenine Göre Hangi Alt Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonrası Post-Hoc Scheffe Testi Sonuçları	86
Tablo 4.41.	Sosyal Yetkinlik Alt Boyutu Puanlarının Okul Türü Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	87
Tablo 4.42.	Sosyal Yetkinlik Alt Boyutu Puanlarının Okul Türü Değişkenine Göre Hangi Alt Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonrası Post-Hoc Tamhane's T2 Testi Sonuçları.....	87
Tablo 4.43.	Paylaşım İhtiyacı Alt Boyutu Puanlarının Okul Türü Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	88
Tablo 4.44.	Paylaşım İhtiyacı Alt Boyutu Puanlarının Okul Türü Değişkenine Göre Hangi Alt Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonrası Post-Hoc Scheffe Testi Sonuçları	89
Tablo 4.45.	Öğretmenlerle İlişki Alt Boyutu Puanlarının Okul Türü Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	89
Tablo 4.46.	Sosyal İzolasyon Alt Boyutu Puanlarının Okul Türü Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	90
Tablo 4.47.	Sosyal Medya Tutum Ölçeği Puanlarının Okul Türü Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	90
Tablo 4.48.	Sosyal Medya Tutum Ölçeği Puanlarının Okul Türü Değişkenine Göre Hangi Alt Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere	

	Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonrası Post-Hoc LSD Testi Sonuçları	91
Tablo 4.49.	Sosyal Yetkinlik Alt Boyutu Puanlarının Akademik Başarı Durumu Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	91
Tablo 4.50.	Paylaşım İhtiyacı Alt Boyutu Puanlarının Akademik Başarı Durumu Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	92
Tablo 4.51.	Öğretmenlerle İlişki Alt Boyutu Puanlarının Akademik Başarı Durumu Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	92
Tablo 4.52.	Sosyal İzolasyon Alt Boyutu Puanlarının Akademik Başarı Durumu Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	93
Tablo 4.53.	Sosyal İzolasyon Alt Boyutu Puanlarının Akademik Başarı Durumu Değişkenine Göre Hangi Alt Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonrası Post-Hoc Tamhane's T2 Testi Sonuçları	93
Tablo 4.54.	Sosyal Medya Tutum Ölçeği Puanlarının Akademik Başarı Durumu Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	94
Tablo 4.55.	Sosyal Medya Tutum Ölçeği Puanlarının Akademik Başarı Durumu Değişkenine Göre Hangi Alt Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonrası Post-Hoc Scheffe Testi Sonuçları.....	94
Tablo 4.56.	Sosyal Yetkinlik Alt Boyutu Puanlarının Algılanan Gelir Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	95

Tablo 4.57.	Paylaşım İhtiyacı Alt Boyutu Puanlarının Algılanan Gelir Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	95
Tablo 4.58.	Öğretmenlerle İlişki Alt Boyutu Puanlarının Algılanan Gelir Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	96
Tablo 4.59.	Sosyal İzolasyon Alt Boyutu Puanlarının Algılanan Gelir Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	96
Tablo 4.60.	Sosyal Medya Tutum Ölçeği Puanlarının Algılanan Gelir Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	97
Tablo 4.61.	Sosyal Yetkinlik Alt Boyutu Puanlarının Annenin Sağ Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları	97
Tablo 4.62.	Paylaşım İhtiyacı Alt Boyutu Puanlarının Annenin Sağ Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları	98
Tablo 4.63.	Öğretmenlerle İlişki Alt Boyutu Puanlarının Annenin Sağ Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları	98
Tablo 4.64.	Sosyal İzolasyon Alt Boyutu Puanlarının Annenin Sağ Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları	99
Tablo 4.65.	Sosyal Medya Tutum Ölçeği Puanlarının Annenin Sağ Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları	99
Tablo 4.66.	Sosyal Yetkinlik Alt Boyutu Puanlarının Babanın Sağ Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları	99

Tablo 4.67.	Paylaşım İhtiyacı Alt Boyutu Puanlarının Babanın Sağ Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları	100
Tablo 4.68.	Öğretmenlerle İlişki Alt Boyutu Puanlarının Babanın Sağ Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları	100
Tablo 4.69.	Sosyal İzolasyon Alt Boyutu Puanlarının Babanın Sağ Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları	101
Tablo 4.70.	Sosyal Medya Tutum Ölçeği Puanlarının Babanın Sağ Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları	101
Tablo 4.71.	Sosyal Yetkinlik Alt Boyutu Puanlarının Anne Babanın Birlikteliği Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları	101
Tablo 4.72.	Paylaşım İhtiyacı Alt Boyutu Puanlarının Anne Babanın Birlikteliği Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları	102
Tablo 4.73.	Öğretmenlerle İlişki Alt Boyutu Puanlarının Anne Babanın Birlikteliği Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları	102
Tablo 4.74.	Sosyal İzolasyon Alt Boyutu Puanlarının Anne Babanın Birlikteliği Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları	103
Tablo 4.75.	Sosyal Medya Tutum Ölçeği Puanlarının Anne Babanın Birlikteliği Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları	103
Tablo 4.76.	Sosyal Yetkinlik Alt Boyutu Puanlarının Anne Babanın Çalışma Durumu Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	104

Tablo 4.77.	Paylaşım İhtiyacı Alt Boyutu Puanlarının Anne Babanın Çalışma Durumu Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	104
Tablo 4.78.	Öğretmenlerle İlişki Alt Boyutu Puanlarının Anne Babanın Çalışma Durumu Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	105
Tablo 4.79.	Öğretmenlerle İlişki Alt Boyutu Puanlarının Anne Babanın Çalışma Durumu Değişkenine Göre Hangi Alt Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonrası Post-Hoc Scheffe Testi Sonuçları.....	105
Tablo 4.80.	Sosyal İzolasyon Alt Boyutu Puanlarının Anne Babanın Çalışma Durumu Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	106
Tablo 4.81.	Sosyal Medya Tutum Ölçeği Puanlarının Anne Babanın Çalışma Durumu Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	107
Tablo 4.82.	Sosyal Yetkinlik Alt Boyutu Puanlarının Kardeş Sayısı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	107
Tablo 4.83.	Paylaşım İhtiyacı Alt Boyutu Puanlarının Kardeş Sayısı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	108
Tablo 4.84.	Paylaşım İhtiyacı Alt Boyutu Puanlarının Kardeş Sayısı Değişkenine Göre Hangi Alt Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonrası Post-Hoc Scheffe Testi Sonuçları	108

Tablo 4.85.	Öğretmenlerle İlişki Alt Boyutu Puanlarının Kardeş Sayısı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	109
Tablo 4.86.	Öğretmenlerle İlişki Alt Boyutu Puanlarının Kardeş Sayısı Değişkenine Göre Hangi Alt Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonrası Post-Hoc LSD Testi Sonuçları	109
Tablo 4.87.	Sosyal İzolasyon Alt Boyutu Puanlarının Kardeş Sayısı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	110
Tablo 4.88.	Sosyal Medya Tutum Ölçeği Puanlarının Kardeş Sayısı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	110
Tablo 4.89.	Sosyal Yetkinlik Alt Boyutu Puanlarının Herhangi Bir Sosyal Medya Platformuna Üye Olma Durumu Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları	111
Tablo 4.90.	Paylaşım İhtiyacı Alt Boyutu Puanlarının Herhangi Bir Sosyal Medya Platformuna Üye Olma Durumu Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları	111
Tablo 4.91.	Öğretmenlerle İlişki Alt Boyutu Puanlarının Herhangi Bir Sosyal Medya Platformuna Üye Olma Durumu Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları	112
Tablo 4.92.	Sosyal İzolasyon Alt Boyutu Puanlarının Herhangi Bir Sosyal Medya Platformuna Üye Olma Durumu Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları	112
Tablo 4.93.	Sosyal Medya Tutum Ölçeği Puanlarının Herhangi Bir Sosyal Medya Platformuna Üye Olma Durumu Değişkenine Göre	

	Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları	113
Tablo 4.94.	Sosyal Yetkinlik Puanlarının Sosyal Medyayı Kullanım Süresi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	113
Tablo 4.95.	Sosyal Yetkinlik Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medyayı Kullanım Süresi Değişkenine Göre Hangi Alt Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonrası Post-Hoc Scheffe Testi Sonuçları.....	114
Tablo 4.96.	Paylaşım İhtiyacı Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medyayı Kullanım Süresi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	115
Tablo 4.97.	Paylaşım İhtiyacı Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medyayı Kullanım Süresi Değişkenine Göre Hangi Alt Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonrası Post-Hoc Tamhane's T2 Testi Sonuçları ...	115
Tablo 4.98.	Öğretmenlerle İlişki Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medyayı Kullanım Süresi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	116
Tablo 4.99.	Sosyal İzolasyon Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medyayı Kullanım Süresi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	117
Tablo 4.100.	Sosyal İzolasyon Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medyayı Kullanım Süresi Değişkenine Göre Hangi Alt Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonrası Post-Hoc Tamhane's T2 Testi Sonuçları ...	117
Tablo 4.101.	Sosyal Medya Tutum Ölçeği Puanlarının Sosyal Medyayı Kullanım Süresi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	118

Tablo 4.102.	Sosyal Medya Tutum Ölçeği Puanlarının Sosyal Medyayı Kullanım Süresi Değişkenine Göre Hangi Alt Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonrası Post-Hoc Tamhane's T2 Testi Sonuçları ...	119
Tablo 4.103.	Sosyal Yetkinlik Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medyayı Kullanım Sıklığı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları.....	119
Tablo 4.104.	Sosyal Yetkinlik Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medyayı Kullanım Sıklığı Değişkenine Göre Hangi Alt Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonrası Post-Hoc Scheffe Testi Sonuçları.....	120
Tablo 4.105.	Paylaşım İhtiyacı Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medyayı Kullanım Sıklığı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	121
Tablo 4.106.	Paylaşım İhtiyacı Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medyayı Kullanım Sıklığı Değişkenine Göre Hangi Alt Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonrası Post-Hoc Tamhane's T2 Testi Sonuçları ...	122
Tablo 4.107.	Öğretmenlerle İlişki Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medyayı Kullanım Sıklığı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	123
Tablo 4.108.	Sosyal İzolasyon Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medyayı Kullanım Sıklığı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları.....	123
Tablo 4.109.	Sosyal İzolasyon Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medyayı Kullanım Sıklığı Değişkenine Göre Hangi Alt Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonrası LSD Testi Sonuçları	124

- Tablo 4.110.** Sosyal Medya Tutum Ölçeği Puanlarının Sosyal Medyayı Kullanım Sıklığı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları..... 125
- Tablo 4.111.** Sosyal Medya Tutum Ölçeği Puanlarının Sosyal Medyayı Kullanım Sıklığı Değişkenine Göre Hangi Alt Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonrası Post-Hoc Tamhane's T2 Testi Sonuçları ... 126
- Tablo 4.112.** Sosyal Yetkinlik Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medyanın Günlük Ortalama Kullanım Süresi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları..... 127
- Tablo 4.113.** Sosyal Yetkinlik Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medyanın Günlük Ortalama Kullanım Süresi Değişkenine Göre Hangi Alt Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonrası Post-Hoc Scheffe Testi Sonuçları 127
- Tablo 4.114.** Paylaşım İhtiyacı Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medyanın Günlük Ortalama Kullanım Süresi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları..... 128
- Tablo 4.115.** Paylaşım İhtiyacı Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medyanın Günlük Ortalama Kullanım Süresi Değişkenine Göre Hangi Alt Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonrası Post-Hoc Scheffe Testi Sonuçları 129
- Tablo 4.116.** Öğretmenlerle İlişki Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medyanın Günlük Ortalama Kullanım Süresi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları..... 130
- Tablo 4.117.** Öğretmenlerle İlişki Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medyanın Günlük Ortalama Kullanım Süresi Değişkenine Göre Hangi Alt Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek

Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonrası Post-Hoc LSD Testi Sonuçları	131
Tablo 4.118. Sosyal İzolasyon Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medyanın Günlük Ortalama Kullanım Süresi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları.....	131
Tablo 4.119. Sosyal İzolasyon Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medyanın Günlük Ortalama Kullanım Süresi Değişkenine Göre Hangi Alt Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonrası Post-Hoc Scheffe Testi Sonuçları	132
Tablo 4.120. Sosyal Medya Tutum Ölçeği Puanlarının Sosyal Medyanın Günlük Ortalama Kullanım Süresi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları.....	133
Tablo 4.121. Sosyal Medya Tutum Ölçeği Puanlarının Sosyal Medyanın Günlük Ortalama Kullanım Süresi Değişkenine Göre Hangi Alt Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonrası Post-Hoc Scheffe Testi Sonuçları	133
Tablo 4.122. Sosyal Yetkinlik Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medya Üyeliğinin Sosyal Çevredeki Değişimi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları.....	134
Tablo 4.123. Sosyal Yetkinlik Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medya Üyeliğinin Sosyal Çevredeki Değişimi Değişkenine Göre Hangi Alt Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonrası Post-Hoc Tamhane's T2 Testi Sonuçları	135
Tablo 4.124. Paylaşım İhtiyacı Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medya Üyeliğinin Sosyal Çevredeki Değişimi Değişkenine Göre Farklılaşp	

	Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları.....	135
Tablo 4.125.	Paylaşım İhtiyacı Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medya Üyeliğinin Sosyal Çevredeki Değişimi Değişkenine Göre Hangi Alt Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonrası Post-Hoc Scheffe Testi Sonuçları	136
Tablo 4.126.	Öğretmenlerle İlişki Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medya Üyeliğinin Sosyal Çevredeki Değişimi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	136
Tablo 4.127.	Öğretmenlerle İlişki Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medya Üyeliğinin Sosyal Çevredeki Değişimi Değişkenine Göre Hangi Alt Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonrası Post-Hoc Tamhane's T2 Testi Sonuçları	137
Tablo 4.128.	Sosyal İzolasyon Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medya Üyeliğinin Sosyal Çevredeki Değişimi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Testi Sonuçları.....	138
Tablo 4.129.	Sosyal İzolasyon Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medya Üyeliğinin Sosyal Çevredeki Değişimi Değişkenine Göre Hangi Alt Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonrası Post-Hoc Scheffe Testi Sonuçları	138
Tablo 4.130.	Sosyal Medya Tutum Ölçeği Puanlarının Sosyal Medya Üyeliğinin Sosyal Çevredeki Değişimi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları.....	139
Tablo 4.131.	Sosyal Medya Tutum Ölçeği Puanlarının Sosyal Medya Üyeliğinin Sosyal Çevredeki Değişimi Değişkenine Göre Hangi Alt Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü	

	Varyans Analizi (ANOVA) Sonrası Post-Hoc Scheffe Testi	
	Sonuçları	140
Tablo 4.132.	Sosyal Yetkinlik Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları-Paylaşım Değişkenine Göre Farklılaşım Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi	
	Sonuçları	140
Tablo 4.133.	Paylaşım İhtiyacı Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları-Paylaşım Değişkenine Göre Farklılaşım Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi	
	Sonuçları	141
Tablo 4.134.	Öğretmenlerle İlişki Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları-Paylaşım Değişkenine Göre Farklılaşım Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi	
	Sonuçları	141
Tablo 4.135.	Sosyal İzolasyon Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları-Paylaşım Değişkenine Göre Farklılaşım Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi	
	Sonuçları	142
Tablo 4.136.	Sosyal Medya Tutum Ölçeği Puanlarının Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları-Paylaşım Değişkenine Göre Farklılaşım Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi	
	Sonuçları	142
Tablo 4.137.	Sosyal Yetkinlik Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları-İletişim Değişkenine Göre Farklılaşım Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi	
	Sonuçları	143
Tablo 4.138.	Paylaşım İhtiyacı Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları-İletişim Değişkenine Göre Farklılaşım Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi	
	Sonuçları	143
Tablo 4.139.	Öğretmenlerle İlişki Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları-İletişim Değişkenine Göre Farklılaşım	

	Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları	144
Tablo 4.140.	Sosyal İzolasyon Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları-İletişim Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları	144
Tablo 4.141.	Sosyal Medya Tutum Ölçeği Puanlarının Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları-İletişim Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları	145
Tablo 4.142.	Sosyal Yetkinlik Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları- Eğlence Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları	145
Tablo 4.143.	Paylaşım İhtiyacı Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları-Eğlence Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları	146
Tablo 4.144.	Öğretmenlerle İlişki Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları-Eğlence İletişim Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları	146
Tablo 4.145.	Sosyal İzolasyon Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları-Eğlence Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları	147
Tablo 4.146.	Sosyal Medya Tutum Ölçeği Puanlarının Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları-Eğlence Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları	147
Tablo 4.147.	Sosyal Yetkinlik Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları-Takip Etme Değişkenine Göre Farklılaşp	

	Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları	148
Tablo 4.148.	Paylaşım İhtiyacı Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları-Takip Etme Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları	148
Tablo 4.149.	Öğretmenlerle İlişki Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları-Takip Etme Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları	149
Tablo 4.150.	Sosyal İzolasyon Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları-Takip Etme Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları	149
Tablo 4.151.	Sosyal Medya Tutum Ölçeği Puanlarının Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları-Takip Etme Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları	150
Tablo 4.152.	Sosyal Yetkinlik Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları- Kendini İfade Etme Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları	150
Tablo 4.153.	Paylaşım İhtiyacı Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları-Kendini İfade Etme Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları	151
Tablo 4.154.	Öğretmenlerle İlişki Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları- Kendini İfade Etme Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları	151
Tablo 4.155.	Sosyal İzolasyon Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları- Kendini İfade Etme Değişkenine Göre	

	Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları	152
Tablo 4.156.	Sosyal Medya Tutum Ölçeği Puanlarının Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları- Kendini İfade Etme Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları	152
Tablo 4.157.	Sosyal Yetkinlik Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları-Sosyalleşme Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları	153
Tablo 4.158.	Paylaşım İhtiyacı Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları -Sosyalleşme Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları	153
Tablo 4.159.	Öğretmenlerle İlişki Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları- Sosyalleşme Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları	154
Tablo 4.160.	Sosyal İzolasyon Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları- Sosyalleşme Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları	154
Tablo 4.161.	Sosyal Medya Tutum Ölçeği Puanlarının Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları- Sosyalleşme Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları	155
Tablo 4.162.	Sosyal Yetkinlik Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları-Bilgi Kaynağı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları	155
Tablo 4.163.	Paylaşım İhtiyacı Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları- Bilgi Kaynağı Değişkenine Göre Farklılaşp	

	Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları	156
Tablo 4.164.	Öğretmenlerle İlişki Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları- Bilgi Kaynağı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları	156
Tablo 4.165.	Sosyal İzolasyon Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları- Bilgi Kaynağı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları	157
Tablo 4.166.	Sosyal Medya Tutum Ölçeği Puanlarının Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları- Bilgi Kaynağı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları	157
Tablo 4.167.	Sosyal Yetkinlik Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları-Vakit Geçirme Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları	158
Tablo 4.168.	Paylaşım İhtiyacı Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları-Vakit Geçirme Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları	158
Tablo 4.169.	Öğretmenlerle İlişki Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları- Vakit Geçirme Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları	159
Tablo 4.170.	Sosyal İzolasyon Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları- Vakit Geçirme Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları	159
Tablo 4.171.	Sosyal Medya Tutum Ölçeği Puanlarının Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları-Vakit Geçirme Değişkenine Göre Farklılaşp	

	Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları	160
Tablo 4.172.	Sosyal Yetkinlik Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları- Gerçek Dünyadan Kaçış Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları	160
Tablo 4.173.	Paylaşım İhtiyacı Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları- Gerçek Dünyadan Kaçış İletişim Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları	161
Tablo 4.174.	Öğretmenlerle İlişki Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları- Gerçek Dünyadan Kaçış Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları	161
Tablo 4.175.	Sosyal İzolasyon Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları- Gerçek Dünyadan Kaçış Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları	162
Tablo 4.176.	Sosyal Medya Tutum Ölçeği Puanlarının Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları- Gerçek Dünyadan Kaçış Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları	162
Tablo 4.177.	UCLA Yalnızlık Ölçeği Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları	163
Tablo 4.178.	UCLA Yalnızlık Ölçeği Puanlarının Sınıf Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	164
Tablo 4.179.	UCLA Yalnızlık Ölçeği Puanlarının Sınıf Değişkenine Göre Hangi Alt Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonrası Post-Hoc Scheffe Testi Sonuçları	164

Tablo 4.180.	UCLA Yalnızlık Ölçeği Puanlarının Okul Türü Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	165
Tablo 4.181.	UCLA Yalnızlık Ölçeği Puanlarının Akademik Başarı Durumu Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	166
Tablo 4.182.	UCLA Yalnızlık Ölçeği Alt Boyutu Puanlarının Akademik Başarı Durumu Değişkenine Göre Hangi Alt Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonrası Post-Hoc Scheffe Testi Sonuçları.....	166
Tablo 4.183.	UCLA Yalnızlık Ölçeği Puanlarının Algılanan Gelir Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	167
Tablo 4.184.	UCLA Yalnızlık Ölçeği Puanlarının Algılanan Gelir Düzeyi Değişkenine Göre Hangi Alt Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonrası Post-Hoc Scheffe Testi Sonuçları	167
Tablo 4.185.	UCLA Yalnızlık Ölçeği Puanlarının Annenin Sağ Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları	168
Tablo 4.186.	UCLA Yalnızlık Ölçeği Puanlarının Babanın Sağ Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları	168
Tablo 4.187.	UCLA Yalnızlık Ölçeği Puanlarının Anne Babanın Birlikteliği Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları	169
Tablo 4.188.	UCLA Yalnızlık Ölçeği Puanlarının Anne Babanın Çalışma Durumu Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	169

Tablo 4.189.	UCLA Yalnızlık Ölçeği Puanlarının Kardeş Sayısı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	170
Tablo 4.190.	UCLA Yalnızlık Ölçeği Puanlarının Kardeş Sayısı Değişkenine Göre Hangi Alt Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonrası Post-Hoc Scheffe Testi Sonuçları	170
Tablo 4.191.	UCLA Yalnızlık Ölçeği Puanlarının Herhangi Bir Sosyal Medya Platformuna Üye Olma Durumu Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları	171
Tablo 4.192.	UCLA Yalnızlık Ölçeği Puanlarının Sosyal Medyayı Kullanım Süresi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	171
Tablo 4.193.	UCLA Yalnızlık Ölçeği Puanlarının Sosyal Medyayı Kullanım Süresi Değişkenine Göre Hangi Alt Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonrası Post-Hoc Scheffe Testi Sonuçları.....	172
Tablo 4.194.	UCLA Yalnızlık Ölçeği Puanlarının Sosyal Medyayı Kullanım Sıklığı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları.....	173
Tablo 4.195.	UCLA Yalnızlık Ölçeği Puanlarının Sosyal Medyayı Kullanım Sıklığı Değişkenine Göre Hangi Alt Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonrası Post-Hoc LSD Testi Sonuçları	174
Tablo 4.196.	UCLA Yalnızlık Ölçeği Puanlarının Sosyal Medyanın Günlük Ortalama Kullanım Süresi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları.....	175
Tablo 4.197.	UCLA Yalnızlık Ölçeği Puanlarının Sosyal Medya Üyeliğinin Sosyal Çevredeki Değişimi Değişkenine Göre Farklılaşp	

	Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları.....	175
Tablo 4.198.	UCLA Yalnızlık Ölçeği Puanlarının Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları-Paylaşım Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları	176
Tablo 4.199.	UCLA Yalnızlık Ölçeği Puanlarının Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları-İletişim Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları	176
Tablo 4.200.	UCLA Yalnızlık Ölçeği Puanlarının Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları-Eğlence Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları	177
Tablo 4.201.	UCLA Yalnızlık Ölçeği Puanlarının Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları-Takip Etme Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları	177
Tablo 4.202.	UCLA Yalnızlık Ölçeği Puanlarının Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları- Kendini İfade Etme Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları	178
Tablo 4.203.	UCLA Yalnızlık Ölçeği Puanlarının Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları- Sosyalleşme Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları	178
Tablo 4.204.	UCLA Yalnızlık Ölçeği Puanlarının Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları- Bilgi Kaynağı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları	179
Tablo 4.205.	UCLA Yalnızlık Ölçeği Puanlarının Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları-Vakit Geçirme Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları	179

Tablo 4.206. UCLA Yalnızlık Ölçeği Puanlarının Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları- Gerçek Dünyadan Kaçış İletişim Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları	180
Tablo 4.207. UCLA Yalnızlık Ölçeği ve Sosyal Medya Ölçeği ve Alt Boyutları Pearson Korelasyonu Sonuçları	181
Tablo 4.208. UCLA Yalnızlık Ölçeği ve Sosyal Yetkinlik Alt Boyutu Arasındaki İlişkiyi Belirlemek İçin Yapılan Regresyon Analizi	181
Tablo 4.209. UCLA Yalnızlık Ölçeği ve Paylaşım İhtiyacı Alt Boyutu Arasındaki İlişkiyi Belirlemek İçin Yapılan Regresyon Analizi	182
Tablo 4.210. UCLA Yalnızlık Ölçeği ve Öğretmenlerle İlişki Alt Boyutu Arasındaki İlişkiyi Belirlemek İçin Yapılan Regresyon Analizi	182
Tablo 4.211. UCLA Yalnızlık Ölçeği ve Sosyal İzolasyon Alt Boyutu Arasındaki İlişkiyi Belirlemek İçin Yapılan Regresyon Analizi	183
Tablo 4.212. UCLA Yalnızlık Ölçeği ve Sosyal Medya Tutum Ölçeği Arasındaki İlişkiyi Belirlemek İçin Yapılan Regresyon Analizi	183

GRAFİK LİSTESİ

Grafik 1.	Dünya Çapında İnternete Bağlanan Cihaz Sayısı.	11
Grafik 2.	Gelişmiş Ülkeler, Gelişmekte olan Ülkeler ve Dünya Genelinde Her 100 Kişide İnternet Kullanıcısı Sayısı.	12
Grafik.3.	Bilgisayar Kullanımı, İnternet Erişimi ve Web Sitesi Sahipliliği İstatistikleri.	13
Grafik.4.	Cinsiyete Göre İnternet Kullanımı.....	14
Grafik.5.	Hane Halkı İnternet Kullanma Oranları.....	14
Grafik.6.	Türkiye’de İnternet Kullanım Amaçları.	15
Grafik.7.	Facebook Kullanıcı Sayılarının Yıllara Göre değişimi.....	30

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil 1.	27 AB Ülkesi ve Türkiye’deki İnternet Kullanım Amaçları	16
Şekil 2.	Web 1.0 İle Web 2.0’nin Karşılaştırılması	21
Şekil 3.	Sosyal Medya Haritası	25
Şekil 4.	Yalnızlık Kavramının Çok Boyutlu Bir Haritası.	57

BÖLÜM I: GİRİŞ

İnternet çağındaki gelişmelerle beraber, interneti kullanan kültürlerin gerek hayat tarzlarında ve gerekse günlük hayatta kullandıkları pratik davranışlarda çeşitli değişimler meydana gelmiştir. İnternet çağındaki bu değişim ile birlikte çeşitli sosyal ağlar popülerlik kazanmış, bunun neticesinde ise iletişim yolları bu mecraya taşınmış ve haliyle alışılabilmiş olan sosyalleşmenin dışında yeni bir sosyalleşme süreci meydana gelmiştir. Öyle ki bu gelişmeler, kişilerin hem ilişkilerine hem sosyalleşme süreçlerine hem de toplumla olan yaşam biçimlerine etkiye bulunmaktadır. Kişilerin geleneksel iletişimden uzaklaşarak, yeni bir iletişim biçimi olan sosyal medya ile tanışması, kendi geleneksel toplumlarından yabancılaşıp bir çeşit yalnızlık yaşamaları sonucunu doğurmaktadır. Sosyal ağlar üzerinden yapılan iletişim ile birlikte insanların birbirleriyle yüz yüze ya da fiziksel olarak iletişim kurmaları zorlaşmıştır. Özellikle genç bireyler neredeyse bütün zamanlarını internette geçirmekte, toplumsal iletişim mekânlarını terk ederek adeta sosyal medyada yeni iletişim mekânları edinmektedirler. Dikkat çekici bir durum olarak aynı internet kafede saatlerce internette vakit geçirdikleri halde bu gençler arasında neredeyse herhangi bir fiziksel iletişim gerçekleşmemektedir. Bu durum aslında geldiğimiz durum açısından çok da iç açıcı değildir. Özellikle evlerde internet kullanımının yaygın hale gelmesiyle beraber, gençlerin interneti bulma olanakları da artmış olmaktadır. Böylesi bir durum, gençlerin gerek ikili ilişkilerine ve gerekse aileleriyle olan ilişkilerinde kopulmalara neden olmaktadır (Özdemir, 2015). Bu bağlamda sosyal medya neticesinde meydana gelen yeni iletişim tarzları gençleri yalnızlaştırmakta mıdır? Ya da olumsuz etkilerin yanında çeşitli olumlu durumlar da barındırmakta mıdır? gibi soruların sorulması konuyu anlama noktasında oldukça etkili ve faydalı olacaktır.

Bu bölümde farklı lise türlerinde öğrenim gören lise öğrencilerinin sosyal medyaya ilişkin tutumları ile yalnızlık düzeyleri arasındaki ilişki ile ilgili problem durumu, alt problemler, araştırmanın önemi, sayıtlar, sınırlılıklar ve araştırmada kullanılacak olan terimlerin tanımlarına yer verilecektir.

1.1.Problem

21. yüzyıl ile birlikte meydana gelen baş döndürücü gelişme ve değişimler, insanların her türlü bilgiye kolayca ulaşmasını sağlamış, böylece ihtiyaçları kolayca yerine getirilen insanlar için internet hayatın bir parçası olmuş ve adeta bir gereksinim haline gelmiştir. Hâlihazırda bilgiye ulaşabilmenin en kestirme ve en kısa yolu muhakkaktır ki internettir. Devamlı gelişen ve büyüyen internet ortamı, yalnızca yeryüzündeki bilgisayarları birbirlerine bağlamakla kalmaz aynı zamanda binlerle sayılabilecek sosyal grupları da birbirine bağlamaktadır (Tektaş, 2014).

İnternet her türlü bilgiyi birbirlerine bağlı bilgisayar ağları sayesinde ortama taşıyabilen, hızlı, masrafsız, kullanımı kolay, tüm dünyaca kabul edilen ve kullanılan popüler bir iletişim, enformasyon ve eğlence aracıdır (Ök, 2013). Dünyanın bütün kültürlerinden bilgi ve özellikleri barındıran internet ortamı, bu vesileyle farklı yerleri görme, ziyaret etme, kültürler hakkında bilgi sahibi olma ve yeni dostluklar oluşturma noktasında kolaylıklar sağlamaktadır. Yine internet her geçen gün bilgi edinmek adına popülerliğini artırmaktadır. İnternette oluşturulan platformlar ve forumlar yardımıyla isteyen herkes fikirlerini ve düşüncelerini özgürce paylaşabilmekte, milyonlarca insanın birbirleriyle iletişim kurmaları kolaylaşmakta ve kişilerin ilgi duydukları ortamları bulmaları kolaylaşmaktadır (Balcı ve Ayhan, 2007). Daha önceleri kullanılan iletişim yöntemlerinin yerini hızla alan sosyal medya, internette en popüler kanallar olarak kullanılmaktadır.

İnternetin kullanılmasıyla doğru orantılı olarak sosyal medya kullanımı da aynı şekilde bir artış göstermektedir. Kişilerin birbirleriyle rahat bir şekilde iletişim kurmalarına olanak veren sosyal medya, çeşitli blogların, videoların, podcastların, wikilerin ve RSS (Çok Basit Besleme) gibi ortamların getirdiği rahatlıkla birlikte, istedikleri içerikleri yayınlamalarına, paylaşmalarına imkân veren yeni nesil gelişimlerin ismini ifade etmektedir (Weisgerber, 2009; Tanrıverdi ve Sağır, 2014). Kendini güncelleyebilme, çok sayıda kullanıcıya açık olma ve çeşitli paylaşımlara olanak sağlaması yönüyle sosyal medya, kullanıcılar için ideal bir alan haline gelmektedir. Sosyal medya vasıtasıyla insanlar, o anki düşünce ve duygularını paylaşabilmekte, tartışma ortamları oluşturabilmekte ve yeni fikirler edinebilmektedirler. Bununla birlikte kişisel sayfalar vasıtasıyla resim, video paylaşmakta ve iş aranlabilmektedir. Bunca kolaylığı

sağlamasından dolayı her geçen gün sosyal medyaya bir yönelme olmakta ve sosyal medya ile ilgili kavramsal çerçeveler oluşturulmaktadır (Esen ve Siyez, 2011).

Günümüz iletişim aracı olarak kullanılan sosyal medya, genç-yaşlı fark etmeksizin herkes tarafından kullanılmaktadır. Fakat sosyal medyanın ergenlik dönemindeki bireyler tarafından daha çok kullanıldığını söylemek mümkündür. Yapılan çeşitli araştırmalar sosyal medyanın öğrenciler arasında yüksek düzeyde kullanıldığını göstermektedir. Özellikle lise öğrencilerinin %82-87'sinin bir şekilde sosyal medya kullanıcısı olduğunu göstermektedir (Balaman ve Karataş, 2012; Lenhart, Purcell, Smith ve Zickuhr, 2010).

İnsan hayatının geçiş dönemi olan ergenlikle birlikte kişilerde fizyolojik, psikolojik ve biyolojik değişimler görülmektedir. Bu dönemden itibaren bireylerde cinselliğe yönelik ilgiler artar ve bunu biyolojik yetkinlikler takip eder. Daha analitik düşünebilen, tartışabilen ve fikir yürütebilen bir duruma gelmektedirler. Bu dönemden itibaren kişi kendisinin farkına varır, bağımsız hareket etmeye başlar ve gelecekle ilgili planlamalar yapma eğilimine girmektedirler. Aynı şekilde ergenliğin devamı ile birlikte çalışma, evlenme, araç sürme ve oy verme yetilerine sahip olurlar (Steinberg, 2007). Yine bu dönemin getirmiş olduğu değişimlerden dolayı ergen, çoğu zaman yalnızlık hissini yaşamakta ve etrafındaki insanlarla iletişim ve etkileşimde sorunlar yaşamaktadır. Bu durumun uzun süreli devam etmesi, ergeni yalnızlaştırıp ergende depresif sonuçların ortaya çıkmasına neden olabilmektedir. Burada önemli nokta şudur ki; yalnızlıktan kurtulup güvenli bir ortam arayan ergenin anne-babaya duyacağı ihtiyaç artar. Zira anne-babasını bu dönemde yanında görmeyen ve gerekli desteği alamayan ergenler; yalnızlık, kaygı, korku ve depresif durumlar yaşayabilmektedirler (Aral, Görsoy ve Yıldız Bıçakçı, 2006).

Kişinin arzu ettiği ilişki durumları karşısında yetersizlik duygusuna kapılması olarak nitelenen yalnızlık, aslında beklenen iletişim ile meydana gelen iletişim arasında farklılık oluştuğunda ortaya çıkmaktadır (De Jong-Gierveld, 1998). Esasında yalnızlık sadece ergenlik döneminde görülen bir durum değildir. Aksine hayatın her aşamasında ortaya çıkabilmektedir. Fakat ergenlerdeki durum biraz daha farklıdır. Ergenler ihtiyaç duydukları desteği sosyal gruplar içinde aramaktadırlar ve bunu başaramadıklarında ya da sağlıklı bir ilişki kurma olgunluğu gösteremediklerinde diğer insanlara nazaran daha

çok yalnızlık yaşarlar. Kişinin biricikliği, sahip olduğu duygusal ve kişisel özelliklerinin yanında cinsiyetinin de yalnızlık duygusu üzerinde etkileri vardır. Yine yalnızlık duygusu yaşayan bireylerin gerek sosyal yetenekleri ve gerekse benlik değerleri nispeten daha düşük olabilmekte, aynı şekilde kuracakları sosyal ilişkilerinde de sıkıntılar olabilmektedir (Kulaksızoğlu, 2009).

Yalnızlığın farklı türleri vardır. Bunları kısaca şöyle ifade etmek mümkündür: Yanında kimse olmadan bir insanın somut olarak yaşadığı yalnızlık; kişinin sosyal çevresi tarafından dışlanması neticesinde oluşan yalnızlık; yine kişinin kendisini çevresinden izole ederek yaşadığı yalnızlık ve son olarak da kişinin kendisinin anlaşılmadığını ve kimsesiz olarak kendini nitelendirdiği yalnızlıktır (Kılıç, 2013).

İnternetin en yoğun kullanıldığı alan olan sosyal medya kullanım durumunun, ergenlik dönemindeki bireylerin düşünceleri, duygu durumları ve davranışları üzerinde hiç şüphesiz önemli etkisi olduğu düşünülmektedir.

Bu amaçla bu araştırmada “İstanbul İli Avrupa Yakası Gaziosmanpaşa ilçesinde farklı lise türlerinde öğrenim gören lise öğrencilerinin sosyal medyaya ilişkin tutumları ile yalnızlık düzeyleri arasındaki ilişki nasıldır?” sorusunun cevabı aranmaktadır.

1.2. Amaç/Hipotez

Araştırmanın amacı “İstanbul İli Avrupa Yakası Gaziosmanpaşa ilçesinde farklı lise türlerinde öğrenim gören lise öğrencilerinin sosyal medyaya ilişkin tutumları ile yalnızlık düzeyleri arasındaki ilişki nasıldır?” şeklinde belirlenmiştir.

1.2.1. Alt Problemler

- Lise öğrencilerinin sosyal medyaya ilişkin tutumlar ölçeği puanları,

- a. Cinsiyete göre,
- b. Sınıfa göre,
- c. Okul türüne göre,
- d. Akademik başarı durumuna göre,
- e. Algılanan gelir durumuna göre,
- f. Annenin sağ olup olmamasına göre,

- g. Babanın sağ olup olmamasına göre,
- h. Anne babanın birlikteliğine göre,
- i. Anne ve babanın çalışma durumuna göre,
- j. Kardeş sayısına göre,
- k. Herhangi bir sosyal medya sitesine üyelik durumuna göre,
- l. Sosyal medyayı kullanım süresine göre,
- m. Sosyal medya sitelerini kullanım sıklığına göre,
- n. Sosyal medyanın günlük ortalama kullanım süresine göre,
- o. Sosyal medya üyeliğinin sosyal çevredeki değişimine göre,
- p. Sosyal medyanın kullanım amaçlarına göre anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?

- Lise öğrencilerinin yalnızlık ölçeği puanları,

- a. Cinsiyete göre,
- b. Sınıfa göre,
- c. Okul türüne göre,
- d. Akademik başarı durumuna göre,
- e. Algılanan gelir durumuna göre,
- f. Annenin sağ olup olmamasına göre,
- g. Babanın sağ olup olmamasına göre,
- h. Anne babanın birlikteliğine göre,
- i. Anne ve babanın çalışma durumuna göre,
- j. Kardeş sayısına göre,
- k. Herhangi bir sosyal medya sitesine üyelik durumuna göre,
- l. Sosyal medyayı kullanım süresine göre,
- m. Sosyal medya sitelerini kullanım sıklığına göre,
- n. Sosyal medyanın günlük ortalama kullanım süresine göre,
- o. Sosyal medya üyeliğinin sosyal çevredeki değişimine göre,
- p. Sosyal medyanın kullanım amaçlarına göre anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?

-Farklı lise türlerinde öğrenim gören lise öğrencilerinin sosyal medyaya ilişkin tutumları ile yalnızlık düzeyleri arasında ilişki var mıdır?

1.3. Önem

Bilindiği üzere sosyal medya kişilerin; gündelik yaşamlarını, düşündüklerini fotoğraf ve videolarını paylaşabildikleri ortamlardır. Kişiler sosyal medya platformlarında, geleneksel medya sunumlarının ötesine geçerek kendilerinin oluşturmuş olduğu içerikler hazırlamaktadırlar. Bazı kullanıcıların paylaştıkları değişik ya da ilginç paylaşımlar çok kişi tarafından ilgi görmekte ve kendi sosyal medya hesaplarından paylaşılmaktadır. Bu durum kullanıcıları sosyal ağların parçaları haline getirmekte ve bu aynı zamanda sosyal medya için temel de oluşturmaktadır (Büyüksener, 2009).

Gündelik yaşamlarını kişiler değişik sosyal ağlarda gezinerek geçirebilmektedirler. Tabii bu durum her birey için farklılık göstermektedir. Zira kişilerin ilgilerine göre farklı sosyal ağlar mevcuttur. Özellikle teknolojik gelişmelerin sonucundaki teknolojik ürünler hayatımızda çok önemli bir yere sahip olmaktadır. Bu durum teknolojik açıdan sürekli bir değişim ve yenilenme getirmektedir. Böylesi bir değişim özellikle gençleri etkilemekle birlikte aynı zamanda bütün toplumsal grupları da etkilemektedir. Çünkü sosyal paylaşım siteleri gerçek hayattan çok daha farklı bir ortam sunmaktadır. Üyeler bu ağlar vasıtasıyla, gerçek hayattaki ilişki ve durumlarını dahi yürütebilmekte ve sosyal ihtiyaçlarını da bir yönüyle gidermektedirler (Satıl, 2011). Giderek büyüyen bu kitleyi oluşturan gençlerin sosyal medyaya ilişkin tutumları hakkında fikir sahibi olunmak istendiğinden çalışmaya gereksinim duyulmuştur.

İfadelere dökülmesi zor, karmaşık ve olumsuz bir durum olarak yalnızlık, kişilerin yaşadığı bir durum olma özelliğinin yanında aynı zamanda bir duygudur (Gün, 2006). Rook (1984) yalnızlığı; kişinin kendisini yabancı hissettiği, yanlış bir şekilde anlaşıldığını düşündüğü, kişiler tarafından kabul edilmediği veya dışlandığı veyahut duygusal yakınlaşmalar noktasında hissettiği eksikliklerini gideremediği durumlarda meydana gelen kalıcı rahatsızlık durumu olarak tanımlamaktadır. Fakat bu durumu izole edilmek ya da yalnız kalmayı istemekle karıştırmamak gerekir. Zira insan bazen yalnız kalmayı tercih edebilir. Bu durum kişinin bilerek tercih ettiği, iyi zaman geçirdiği, düşündüğü ve eğlendiği bir durum olabilir.

Maddi olanakların artmasıyla birlikte gerek bilgisayar ve akıllı telefon sahibi olma oranlarında ve gerekse internete bağlanma oranlarında meydana gelen artış özellikle genç bireylerin sosyal medyaya daha çok tanışmalarına neden olmaktadır. Sosyal

medyanın cezbedici etkisiyle birlikte saatlerce sosyal medyada zaman geçiren gençler çevrelerinden uzaklaşmaktadırlar. İlk başlarda bunun etkileri görülme bile zamanla yalnızlık duyguları yaşamaktadırlar. Bunun neticesinde ise hem ruhsal hem de bedensel bazı sorunlar ortaya çıkabilmektedir (Yalaz Seçim, Alpar ve Algür, 2014).

İnternet ve internet bağımlılığı konularında yurt içi ve yurt dışında yapılan çalışmalar olmasına karşın, yapılan araştırmalar sonucunda sosyal medya ve sosyal medyaya ilişkin tutumlar konusunda yapılmış çalışmaların az olduğu görülmüştür. Yurt dışındaki çalışmalar ise yurt içine göre daha yoğundur. Aynı zamanda yurt içi ve yurt dışı çalışmaların çoğu iletişim bilimleri alanında yapılmış olup eğitim alanında yapılan çalışma sayısı azınlıktadır. Açıklamalar doğrultusunda, lise öğrencilerinin sosyal medyaya ilişkin tutumları ile yalnızlık düzeyleri arasındaki ilişkinin bulunmasının önemli olduğu düşünülmektedir.

1.4. Sınırlılıklar

1. Bu araştırma 2016-2017 eğitim öğretim yılında İstanbul ili Gaziosmanpaşa ilçesinde farklı lise türlerine devam eden öğrenciler ile sınırlı tutulmuştur.
2. Araştırma problemi, devlet okullarında incelenecek olup, özel okullar araştırma kapsamı dışında tutulmuştur.
3. Araştırma, yapılacak istatistiksel çözümlenmelerle sınırlı tutulmuştur.

1.5. Sayılılar (Varsayımlar)

1. Katılımcıların ölçekleri samimiyetle doldurulacağı düşünüldüğünden, elde edilecek bilgilerin güvenilir olacağı varsayılmıştır.
2. Seçilen örneklemin tüm evreni temsil ettiği varsayılmıştır.

1.6. Tanımlar

İnternet: Dünyadaki bilgisayarların birbirleriyle iletişim halinde olmasını ve haberleşmesini sağlayan bir çeşit elektronik dil ve kurallar dizisi olarak tanımlanabilir (Tanılır, 2013).

Sosyal Medya: Kişiyeye bir özgürlük alanı sunduğu gibi çeşitli kurallarla da sınırlayabilen sosyal medya; bireylerin diğer bireylerle iletişim halinde oldukları, kendi kişisel paylaşımlarını oluşturabildikleri ve bu paylaşımları izleyebildikleri bir ortamdır. Sosyal medyada esas önemli nokta bireylerin yabancılarla tanışması değil, özellikle kendi kişisel bağlantılarını, paylaşımlarını ve sayfalarını oluşturup paylaşabilme olanağına sahip olmasıdır (Ellison ve diğerleri, 2007).

Yalnızlık: Kişinin mevcut hayatında yaşadığı ilişkiler ile olmasını istediği ilişkiler arasında var olan farkın kişide hoş olmayan duygusal durumlar olarak tanımlanabilir (Peplau ve Perlman, 1982).

BÖLÜM II: ALAN YAZIN/İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. İnternet

Bu başlık altında internet kavramını, tarihçesini, Dünya ve Türkiye'deki kullanım durumunu, internet kullanım amaçlarını ve internetin bu denli yaygınlaşmış olmasının nedenleri üzerinde durulacaktır.

2.1.1. İnternet Kavramı

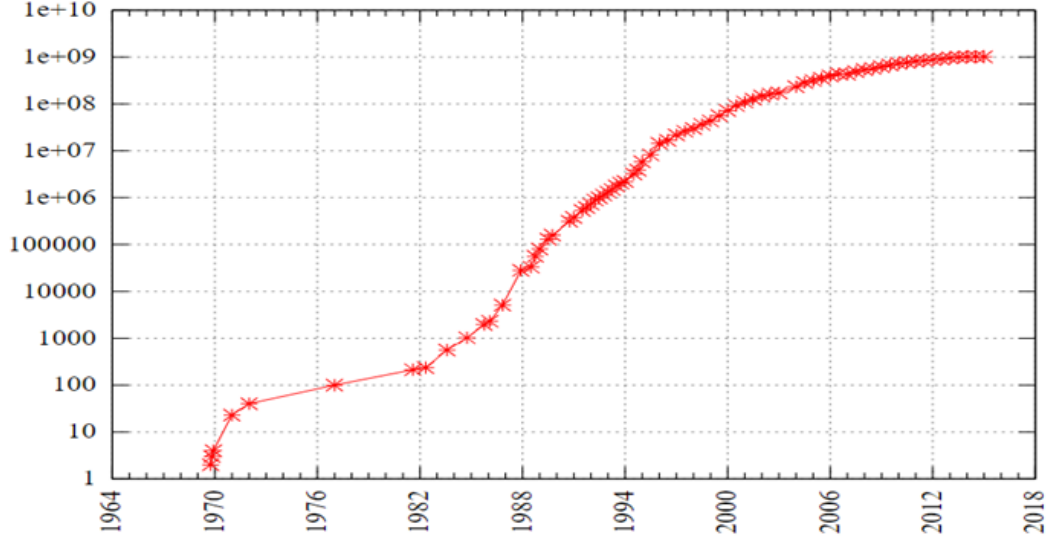
Hayatımızdaki konumunu her geçen gün artıran internet, çok sayıda ağ arasında haberleşme ve iletişim sağlayan sistemlerin toplamına verilen isimdir. Kelime kökeni olarak İngilizcedeki international ve network kelimelerin bir araya gelmesiyle oluşmuştur. Böylece ağlar arası anlamına gelen internet kelimesi ortaya çıkmıştır. Gürol ve Sevindik (2001) interneti, çok sayıda alt ağın ve bu ağları aktif şekilde kullanan kişilerin gerek yazılı, gerek görsel ve gerekse işitsel olarak bir araya gelerek etkileşime girmelerine olanak veren ağ protokolü olarak tanımlamıştır. TCP/IP adlı bir internet protokolü kullanan internet, çok sayıda cihazın birbirleriyle iletişim kurmalarına olanak sağlayarak sürekli gelişim halindedir (Gençer, 2011). Aynı şekilde internet milyonlarca bilgisayar, tablet, telefon ve internet kullanımına müsait diğer tüm teknolojik ürünlerin oluşturduğu yeryüzüne yayılmış ve sürekli gelişip büyüyen bir sistemdir (Tektaş, 2014). Bu sistem ile beraber her türlü bilgi, doküman ve belgeye ulaşmak mümkün olmaktadır. Böylesine gelişmiş ağlar sayesinde insanlar arası hızlı haberleşme olanağı oluşmuş, mesafeler kısalmış ve yaşama yönelik çok sayıda kolaylıklar sağlanmıştır. Bu sayede insan hayatının bir parçası haline gelen internet, hayatı birçok yönüyle etkilemektedir. Yaşamı kolaylaştırıcı yönleri olduğu gibi, aynı şekilde çeşitli olumsuz yansımaları da olabilmektedir. Öyleyse internet sadece çok sayıda ağı birbirine bağlayan bir ağ sisteminden ziyade, insan hayatının her boyutuna dokunan ve çok sayıda etkilerde bulunan bir kavramdır diyebiliriz.

2.1.2. İnternetin Tarihçesi Ve Dünya’da Kullanımı

Daha önceleri telgraf sistemi bazı noktalar arasında haberleşmeyi mümkün kılmaktaydı. Bu yüzden telgraf sisteminin internetin öncüsü olduğu söylenebilir. Tarihsel olarak internet 1950’li yıllara dayanmaktadır ki, bu ilk bilgisayarın gelişimini de işaret etmektedir. İlk paket ağları Amerika Birleşik Devletleri, İngiltere ve Fransa’da bulunan bazı laboratuvarlarda şekillenip geliştirilmiştir. İlk başlarda Amerika Birleşik Devletleri Savunma Bakanlığı bünyesinde askeri amaçlar doğrultusunda ARPANET bir ağ proje geliştirildi. Bu proje çerçevesinde geliştirilen ağa zaman geçtikçe daha fazla bilgisayar eklenip iletişim artırılmıştır. Böylece sayıları giderek artan kullanıcılar arasında elektronik mektuplar, tartışmalar, çeşitli forumlar ve dosya transferleri gibi çeşitli iletişim ortamları geliştirilmiştir (Kırcova, 2005; Hafner, 2000; Şeker, 2005). Bunun akabinde ise, artan ağlar arasında ortak bir dil oluşturulması, farklı bilgisayar ve ağların sağlıklı bir iletişim sağlamaları amacıyla 1973 yılında TCP/IP (Transmission Control Protocol/Internet Protocol) adında bir sistem geliştirilmiştir (Hafner, 2000; Barrett, 1997; Lynch, 1993). Bununla birlikte siviller arasında internet kullanımının temelleri 1989 yılına dayanmaktadır. Tim Bernes Lee adında bir fizikçi, enerji fiziği alanında yeryüzünün farklı bölgelerinde araştırmalar yapan fizikçiler arasında sağlıklı ve kolay bir haberleşme sağlamak amacıyla Avrupa Parçacık Fiziği laboratuvarında böyle bir proje geliştirmiştir. Bu proje 1991 yılında etkin bir şekilde kullanılmaya başlanmış, 1992 yılında ise “line mode” olarak çalışan bir web tarayıcı dağıtılmıştır (Kalbag, 1999).

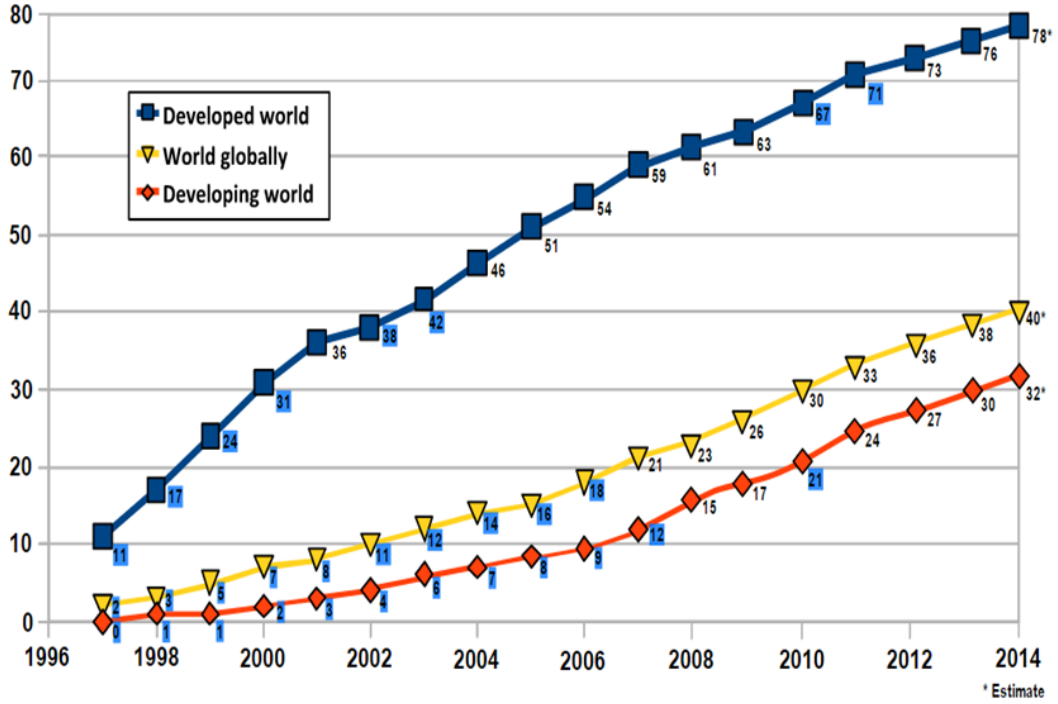
İnternet gelişiminin modern anlamda gelişmiş son hali ise World Wide Web (www) sistemidir. Bu sistem kullanıcı sayısının artmasının önünü açmış ve Dünya üzerinde internet kullanımını kolaylaştırmıştır. 1993 Ocak ayında Dünya çapında sadece 50 web sitesi bulunmaktaydı ve yapılan internet trafiğinin sadece 0,1’i webde gerçekleştirilmekteydi. Aynı yılın Ekim ayında web sitesi sayısı 500’e varmış, web üzerinde yapılan internet trafiği payı ise yüzde 1’e çıkarılmıştır. 1994 yılından itibaren ise standartların yükselmesiyle birlikte çeşitli tarayıcılar piyasaya sürülmüştür. Aynı şekilde 1994 yılında ilk web konferansı gerçekleştirilmiştir (Çağiltay, 1997). İnternet ağları sürekli bir gelişim halinde olmuştur. Aşağıdaki şekillerde Dünya’da internete bağlanan bilgisayar sayılarının gelişmiş, gelişmekte olan ve Dünya genelinde her yüz

kişiden kaç kişinin internet kullandığını gösteren grafikler bulunmaktadır. Bu şekiller dikkate alındığında özellikle 1990'lardan sonra hem bilgisayar sayısında hem de internet kullanımında ciddi bir artış sağlandığı görülmektedir.

Grafik 1. Dünya Çapında İnternete Bağlanan Cihaz Sayısı (Internet Systems Consortium, 2016).

1970 yılında birkaç bilgisayar ile internet bağlantısı gerçekleştirilmekte iken 2016 yılında ise, milyarlarca bilgisayar ve teknolojik ürünler internete bağlanabilmektedir. Bu durum aslında Dünyada meydana gelen internet devrini gözler önüne sermektedir.

Grafik 2. Gelişmiş Ülkeler, Gelişmekte olan Ülkeler ve Dünya Geneline Her 100 Kişide İnternet Kullanıcısı Sayısı (International Telecommunications Union, 2016).

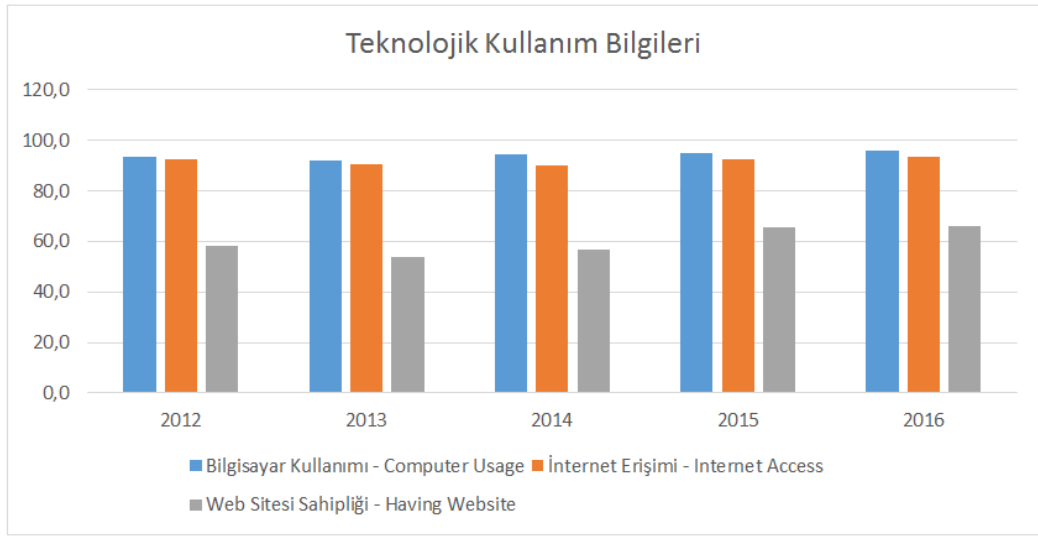
Gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler arasında internet kullanımını belirten yukarıdaki grafik, bu ülkeler arasında ciddi bir fark olduğunu göstermektedir. 2014 yılında gelişmiş ülkelerde her yüz kişinin 78'i internet kullanıcısı iken, bu oran gelişmekte olan ülkelerde yüz kişiden 32'dir. Dünya genelinde ise her yüz kişiden 40 kişi internet kullanıcısıdır. Bu fark elbette ki; teknolojik altyapı, ülke ekonomisi ve bunun gibi değişik etmenlerden etkilenmektedir. Şüphesiz internet kullanımı ile birlikte bütün ülkelerde kültürel değişimler de meydana gelmektedir. Modernite ile beraber gelen değişim ve dönüşüm, daha önceki dönüşümlerden daha farklı olmaktadır (Giddens, 2012).

2.1.3. Türkiye'de İnternet Kullanımı

Dünya'daki teknolojinin gelişmesi ile birlikte çok sayıda alanda gelişim sağlanmıştır. Bu gelişim alanlarından birisi de hiç şüphesiz internet kullanımı olmuştur. İnternet sadece insanlar arasında iletişim kurmayı aynı şekilde birçok hayatın her noktasına etki etmektedir. Alışverişten eğlenceye, kültürden sanata ve bunun gibi birçok durumda kolaylık sağlamıştır. İnternetin Türkiye'ye gelmesi 1993 yılına dayanmaktadır. 1993

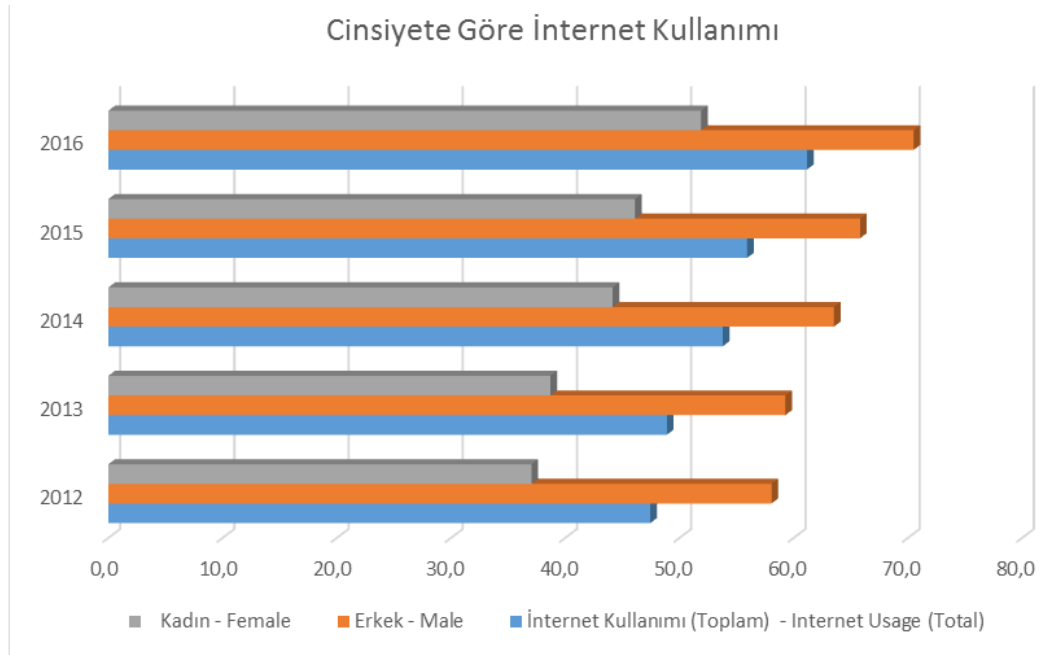

yılının Nisan ayında ODTÜ ve TÜBİTAK ortaklaşa işbirliği ile Türkiye ilk defa uluslararası internet erişimine ulaşmıştır. ODTÜ'den çıkan bu hat uzun süre boyunca Türkiye'nin internet bağlantısını tek başına sağlamıştır. Bunu takiben Ege, Bilkent, Boğaziçi ve İTÜ üniversiteleri de internet bağlantı sağlayıcıları olmuşlardır. İlk başlarda çevirmeli hatla internete bağlanan Türkiye 2000'li yılların başında ADSL internet ile tanıştı. Zaman içinde internet kullanımını artarak devam etti.

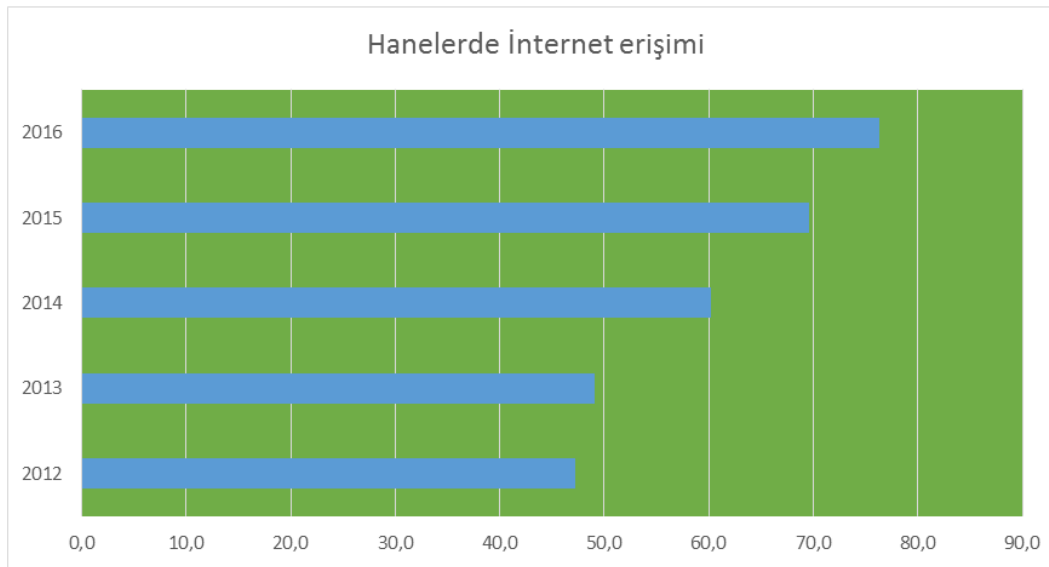
Grafik.3. Bilgisayar Kullanımı, İnternet Erişimi ve Web Sitesi Sahipliliği İstatistikleri (TÜİK, 2017).

Tüik (2017) verilerine göre bilgisayar kullanım oranları %90'nın üzerinde seyretmektedir. Bununla birlikte internet erişim altyapısı ise 2016 yılında %93,7 olarak tespit edilmiştir. Web sitesi sahiplilik oranı 2016 yılında %66 oranına ulaşmıştır.

Grafik.4. Cinsiyete Göre İnternet Kullanımı

Cinsiyete göre internet kullanımına baktığımızda erkeklerin bayanlara nazaran daha yüksek oranda internet kullandıkları görülmektedir.

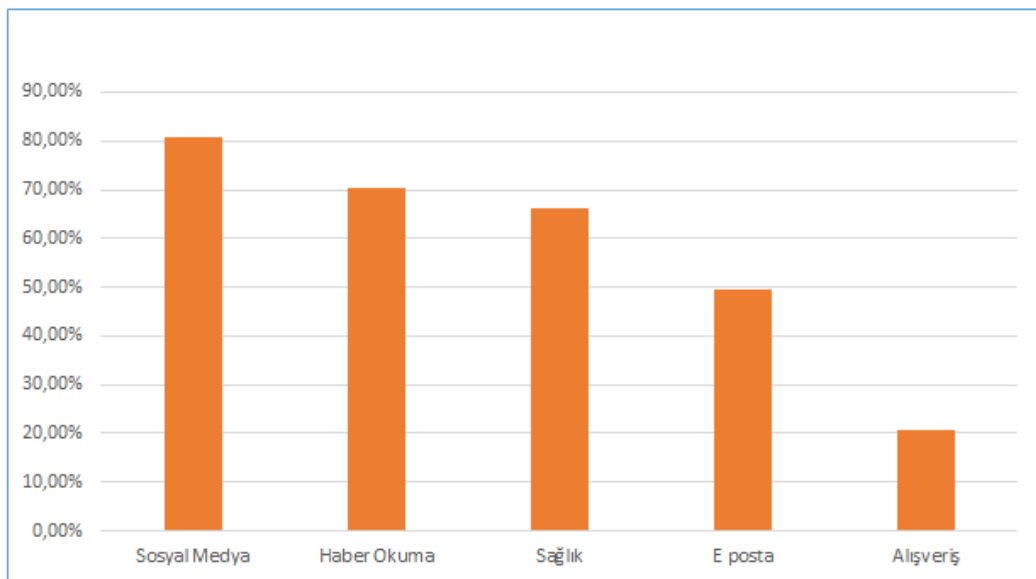
Grafik.5. Hane Halkı İnternet Kullanma Oranları

Aynı şekilde hanelerde internet erişimine baktığımızda bu oranın her yıl boyunca artış sağladığı anlaşılmaktadır. Bütün bu veriler ışığında denilebilir ki; 90'lı yılların başında hayatımıza giren internet her geçen gün hızını artırarak yaşamımızın bir parçası haline gelmiştir. Çok yavaş hızlarla başlayan serüven fiber internet altyapısını kullanarak çok

hızlı bir seviyeye erişmiştir. Aynı şekilde mobil alt yapı olarak şu anda 4.5 G kullanılmaktadır. Bu durum Türkiye'nin internet gelişimini net bir şekilde ortaya koymaktadır.

2.1.4. İnternet Kullanmanın Amaçları

Gelişen teknoloji ile birlikte hayatımıza giren internet, son zamanlarda insan hayatının en önemli ihtiyaçlarından biri haline gelmiştir. Önceleri sadece masaüstü bilgisayarlarla erişim sağlanırken, hâlihazırda her türlü elektronik cihazda interneti kullanmak mümkün hale gelmiştir. Bundan dolayıdır ki bireylerin olmazsa olmaz ihtiyaçları arasında yerini almıştır. Yılmaz (2008) internet sayesinde, insanlar markete uğramadan alışverişlerini yapmakta, eğitim etkinlikleri için internet kullanımı sayısında eğitim kurumlarına olan ihtiyacı azaltmaktadır. Bireyleri internete bu denli bağlayan sebep ve amaçları bilmek konuyu incelemek açısından daha sağlıklı olacaktır. İnternet kullanımının başlangıç aşamasında basit iletişim için kullanılan internet, bugün birçok alanda kişiler tarafından kullanılmaktadır. Son yapılan çalışmalar Türkiye'de internet kullanım amacının ilk sırasında %80,9 ile sosyal medyanın yer aldığını göstermektedir. Bununla ilgili TÜİK'in 2015 yılında yapmış olduğu bir araştırma ülkemizde internet kullanım amaçlarını detaylı bir biçimde şekildeki gibi ortaya koymaktadır (TÜİK, 2017).

Grafik.6. Türkiye'de İnternet Kullanım Amaçları (TÜİK, 2017).

Sosyal medya kullanımından sonra Türkiye'deki internet kullanıcıları interneti haber okuma için kullanmaktadırlar. Üçüncü sırada ise sağlık ile ilgili araştırmalar yer almaktadır. Bunları takip eden kategorilerse e-posta ve alışveriş kategorileridir. Özellikle alışveriş oranları önceki yıllara göre önemli oranda artış sağlamıştır. Zira 2012 yılında internetten alışveriş oranı %7,2 ve 2014 yılında ise % 16,5 olarak elde edilmiştir (TÜİK, 2017). 2008-2010 yılları arasında Türkiye ve Avrupa'daki internet kullanıcıların internet kullanma amaçları aşağıdaki şekilde görülmektedir. Özellikle 2008 yılında Türkiye'deki kullanıcıların %75,9'u haber okumak için interneti kullanırken, Avrupa'da ise haber için internet kullanımı %26 oranında gerçekleşmiştir. Sosyal medya kullanımında ise bu oran 2008 yılında %24,6 iken 2010 yılında %64,2'ye çıkmıştır. Buna karşılık Avrupa'da sosyal medya kullanımında kayda değer bir artış sağlanmamıştır. Yine enteresan bir veri ise internet üzerinden telefon görüşmesi yapmakta görülmektedir. 2008 yılında bu oran %21,4 iken, 2010 yılında %47,1 olarak ölçülmüştür. Avrupa'daki kullanım oranında ise neredeyse değişim bile olmamıştır (Urhan ve Kızılca, 2011).

	2008	AB 27	2009	AB 27	2010	AB 27
Mal ve hizmetler hakkında bilgi arama (satın almayı kapsamıyor)	44.5	50	52.9	51	55.7	56
İnternet üzerinden web radyo dinleme ya da web televizyon izleme	30.9	20	43.3	24	41.1	26
Çevrimiçi haber, gazete ya da dergi okuma, haber indirme	75.9	26	70.0	31	58.8	34
E - Posta gönderme/alma	73.6	53	72.4	57	72.8	61
Sağlıkla ilgili bilgi arama (yaralanma, hastalık, beslenme, vb.)	44.8	28	45.1	33	47.3	34
Sohbet odalarına, haber gruplarına veya çevrimiçi tartışma forumlarına mesaj gönderme, anlık ileti gönderme (Facebook, Twitter, Chat, Msn, Skype vb. kullanarak başkaları ile gerçek zamanlı yazışma)	24.6	-	57.8	28	64.2	31
İnternet üzerinden telefonla görüşme (VoIP) / video görüşmesi (webcam ile)	21.4	16	49.8	17	47.1	19

Şekil 1. 27 AB Ülkesi ve Türkiye'deki İnternet Kullanım Amaçları

2.1.5. İnternet Kullanımının Yaygınlaşma Nedenleri

1990'lı yıllardan itibaren internet kullanımında ciddi anlamda gelişim sağlanmıştır. İlk başlarda iletişim teknolojisi olarak kullanılan internet zamanla, çok sayıda alanda

kullanılmaya başlanmıştır. Timisi (2003) internetin popülerleşmesiyle birlikte kullanımının da yaygınlaştığını ve bu suretle kullanıcıların ihtiyaçlarını karşılamaya yardımcı olduğunu belirtmiştir. Belki üzerinde durulması gereken en önemli nokta burasıdır; internetin ihtiyaçları karşılaması. İnternetin hangi alanlarda kullanıldığından ziyade, hangi nedenlerden dolayı bu kadar hızlı bir şekilde yaygınlaştığının cevabını aramak gerekmektedir. Bunun cevabı ise ihtiyaçların karşılanmasıdır. Öyle ki; insanlar internet vesilesiyle ihtiyacı olan bilgileri çabucak erişebilmekte, dünyadaki gelişmeleri takip edebilmekte, istedikleri şekilde vakit geçirebilmekte, çeşitli kanallar vasıtasıyla iletişim ve sohbet edebilmekte, interaktif bankacılık hizmetlerini yerine getirebilmekte ve her türlü alışverişlerini yapabilmektedir (Balcı ve Ayhan, 2007). Morris ve Ogan'a (2004) göre; interaktif bir iletişim sağlaması internetin en önemli özelliğidir. İnternetin yaygınlaşa nedenlerinden birisi de; internetin kullanıcı isteklerine göre şekillenebilmesidir. Bu şekillenme ise çok hızlı bir şekilde gerçekleştiğinden kullanıcıların internet kullanımını teşvik etmektedir. Yine kişilerin istedikleri bilgiye çok hızlı bir şekilde ulaşabilmeleri internetin kullanımını önemli derecede artıran etmenlerdendir. Bir tuşa dokunmakla yüzlerce kişiye ulaşabilme internet kullanımını zaruri bir hale getirmektedir. Atabek (2003) internetin; tüm diğer kitle iletişim araçlarını tek çatı altında toplama yeteneğine sahip olduğunu belirtmiştir. Bu durum internetin cazibesini önemli ölçüde artırmaktadır. Gazeteler, televizyonlar ve hatta radyolar internet sayfaları kurmak suretiyle etikliklerini artırmaya çalışmaktadırlar. Bunun yanında birçok resmi ve gayri resmi kurumun web siteleri bulunmaktadır.

2.2. Web.2.0

2.2.1. Web 2.0 Kavramı, Tarihçesi Ve Avantajları

Kullanıcılara yönelik çeşitli kolaylıklar sağlayan Web 2.0, kullanıcı tarafından oluşturulan içeriği, kullanılabilirliği ve birlikte çalışabilirliği vurgulayan “World Wide Web” web sitelerini tanımlar. Terim, Tim O'Reilly ve Dale Dougherty tarafından 2004 sonlarında O'Reilly Media Web 2.0 Konferansı'nda popülerleştirildi, oysa Darcy DiNucci tarafından 1999'da icat edildi (Graham, 2005; Strickland, 2007). Esasında Web 2.0, herhangi bir teknik değişimin güncellenmesine değil, Web sayfalarının tasarlanma ve kullanma biçimindeki değişiklikler anlamına gelir. Web 2.0 web siteleri,

kullanıcıların pasif bir şekilde sınırlandırılmış birinci nesil Web 1.0 dönemi web sitelerinin aksine, kullanıcıların sanal bir toplulukta kullanıcı tarafından oluşturulan içeriğin yaratıcıları olarak bir sosyal medya diyalogunda birbirleriyle etkileşimde bulunmasına, ortak çalışmasına ve içerik görüntülemesine izin verir. Ayrıca, metnin sıklıkla bağlantısının kesildiği Web 1.0 dönemi web sitelerinin aksine, Web 2.0 web sitelerinin kullanıcıları, web sitesindeki ek içeriğe erişmek veya harici bir web sitesine bağlanmak için metindeki kelimeleri genellikle "tıklatabilir". Web 2.0 örnekleri arasında, sosyal paylaşım siteleri ve sosyal medya siteleri, bloglar, wikiler, folksonomi (web sitelerindeki ve bağlantılarda "etiketli" anahtar kelimeler), video paylaşım siteleri gibi hizmetler bulunmaktadır. Web uygulamaları, işbirlikçi tüketim platformları ve mashup (tek bir grafik ara yüzde görüntülenen tek bir yeni hizmet oluşturmak için birden fazla kaynaktan gelen içeriği kullanan bir web sayfası veya web uygulamasıdır) uygulamaları, kullanıcıların birden fazla şarkının dijital sesini bir araya getirerek yeni müzik oluşturmalarına olanak tanıyor (Richardson, 2009).

Web 1.0, World Wide Web'in evriminin ilk aşamasına atıfta bulunan bir yeniliktir. Krishnamurthy ve Cormode'ye göre (2008); içerik yaratıcıları, Web 1.0'da çok azdı, çünkü kullanıcıların büyük çoğunluğu sadece içerikleri tüketenler olarak hareket ediyordu. Web gelişiminin bu ilk basamağında sayıca az olan yazarlar, geniş kitleler için web sayfaları oluşturmaktaydı. Kullanıcılar çok pasif bir durumdaydılar (Argın, 2013). Kişisel web sayfaları, çoğunlukla statik ISP tarafından işletilen web sunucularından veya GeoCities gibi ücretsiz web barındırma servislerinde barındırılan sayfalardan oluşmaktaydı. Web 2.0'in ortaya çıkmasıyla birlikte, ortalama web kullanıcısının, Myspace ve Facebook gibi sitelerde sosyal paylaşım profilleri oluşturmasının yanı sıra, yeni düşük maliyetli web barındırma hizmetlerinden birinde kişisel bloglar veya özel bir blog sunucusu oluşturabilmesi daha yaygın hale geldi.

Web 2.0'de bulunan bazı özellikler Web 1.0'de de mevcuttu ancak farklı şekilde uygulanmaktaydı. Örneğin, bir Web 1.0 sitesinde, her sayfanın sonunda bir yorum bölümü bulunmak yerine ziyaretçi yorumları için bir konuk defteri sayfası bulunurdu. Bu durum performans sorunlarına yol açmakta ve siteyi yavaşlatan uzun bir yorum sarmalına dönüşmekteydi. Flew (2008), New Media'nun 3. baskısında Web 1.0 ve Web 2.0 arasındaki farkı şöyle açıklamaktadır: Kişisel web sitelerinden bloglara,

yayınlanmadan katılıma, büyük ön yatırımlı web içeriklerinden, devam eden ve interaktif bir sürece, içerik yönetim sistemlerinden web sitesi içeriğini" etiketleme "ye dayalı bağlantılara geçişi sağlayan anahtar kelimeler kullanarak (folksonomi) geniş kitlelere ulaşmayı kolaylaştıran bir sistemdir Web 2.0. Ona göre Web 2.0'ye geçişteki çılgınlığın en önemli nedeni yukarıdaki sebeplerdir.

"Web 2.0" terimi ilk olarak Ocak 1999'da bir bilgi mimarisi danışmanı olan Darcy DiNucci tarafından kullanılmıştır. DiNucci (1999), "Parçalanmış Gelecek" adlı makalesinde şunları söylüyordu: Şu anda bildiğimiz ve kullanmakta olduğumuz Web, sadece gelecekteki Web için bir embriyodur. Web 2.0'nin ilk parıltısı ortaya çıkmaya başlamakta ve bu embriyonun nasıl gelişeceğini bize sunmaktadır. Web, sadece metin ve grafik ekranlarında değil, aynı zamanda bir aktarım mekanizması olarak etkileşimin gerçekleştiği her alanda karşımıza çıkacaktır. Bilgisayarınızın ekranından, televizyonunuzda, araç gösterge panelinden, cep telefonunuza ve hatta elle kullanılan oyun cihazlarında mikro dalga fırınlarınıza kadar yerleşecek. Bu ifadeler aslında internet kullanımı için devrim niteliğindedir. Ancak nedense Web 2.0 kavramı 2002 yılına kadar bir daha kullanılmadı (Knorr, 2003). 2004 yılında Web 2.0 konferansında O'Reilly bu terimin kullanarak popüler olmasını sağladı. John Battelle ve Tim O'Reilly, açılış konuşmasında, yazılım uygulamalarının masaüstünün aksine Web üzerinden oluşturulduğu "Web Platform" olarak tanımladıklarını belirttiler. Bu durumu benzersiz yapan "müşterilerin sizin için işinizi kuruyor olması" dır (O'Reilly ve Battelle, 2004). Bu tarihten sonra her yıl Web 2.0 konferansları yapılmaya devam etmektedir. Özellikle 2006 yılında Web 2.0 yılın en önemli değeri olarak seçildi. Web 2.0 neredeyse tüm kullanıcılara aynı özgürlüğü sunmaktadır (Pal, 2012). Bu, ciddi anlamda kolaylık ve işbirliği olasılığını ortaya çıkarırken, aynı zamanda istenmeyen mesajlar, ceza doğuran sonuçlar olasılığını da artırıyor ve ırksal nefret söylemleri, siber zorbalık ve hakaret kullanımını da birlikte getirebiliyor (Best, 2006). Best'e (2006) göre, Web 2.0'nin önemli özellikleri şu şekilde sıralanabilir; Zengin kullanıcı deneyimi, kullanıcı katılımı, dinamik içerik, meta veriler, Web standartları ve ölçeklenebilirlik.

McAfee (2006) Web 2.0'nin üç bölümde tanımlanabileceğini söylemektedir:

- **Zengin İnternet uygulaması (RIA)**, grafiksel açıdan "zengin" ya da bir kullanılabilirlik, tarayıcıya getirilen etkileyici deneyim.

- **Web odaklı mimari (WOA)**, Web 2.0 uygulamalarının işlevselliğini nasıl ortaya koyduğunu tanımlar, böylece diğer uygulamalar daha zengin uygulamalar kümesi sağlayan işlevselliği kaldırabilir ve bütünleştirebilir. Örnekler, özet akışı, RSS özet akışları, web hizmetleri, mahsuplardır.

- **Sosyal Web**, Web 2.0 web sitelerinin son kullanıcıyla daha fazla etkileşime geçme eğiliminde olduğunu ve son kullanıcıyı profilini ekleyerek, içeriğe yorum yapabilmeyi, yeni içerik yükleyerek veya kullanıcı tarafından oluşturulan web sitelerini ekleyerek web sitesinin ayrılmaz bir parçası haline gelebilmeyi sağlar.

Web 2.0 siteleri, "Web 1.0" olarak bilinen ortamda mümkün olmayan bilgi depolama, oluşturma ve yayma yetenekleri kullanıcılarına sunmaktadır (McAfee, 2006). Dolayısıyla Web 2.0 kullanıcılara yönelik çok sayıda kolaylıklar sağlamıştır. Kaya (2011) Web 2.0'nin sosyal ağlara erişimde, resim veya video paylaşmada ve hatta içerik paylaşmada kolaylık sağlamasından ötürü kullanıcıları kendisine çektiğini söylemektedir. Bütün bu bilgiler doğrultusunda denilebilir ki; Web 2.0 internet kullanımı kolaylığında yeni bir çığır açmıştır. Aşağıdaki şekilde Web 1.0 ve Web 2.0'nin bir karşılaştırılması yapılmaktadır (O'Reily, 2007).

WEB 1.0	WEB 2.0
Web sitelerinde afiş reklamları	Web sitesi içeriğini ve kitleyi hedefleyen otomatik metin, resim, video ve etkileşimli medya reklamları
O foto, kullanıcıların dijital fotoğrafları depolayacakları, paylaşacakları, görüntüleyecekleri ve bastırabilecekleri çevrimiçi bir dijital fotoğrafçılık web sitesi	Flickr, bir resim barındırma ve video barındırma web sitesi ve web hizmetleri paketi
İçerik dağıtım ağları (CDN)	Bit Torrent ve eMule, İnternet üzerinden veri ve elektronik dosyaları dağıtmak için kullanılan eşler arası dosya paylaşımının (P2P) iletişim protokolleri
Mp3.com, dijital müzik ve sanatçılar, şarkılar, hizmetler, topluluklar ve teknolojiler hakkında bilgi veren bir web sitesi ve yasal, ücretsiz bir müzik paylaşım servisi	Napster, dijital ses dosyalarını, genellikle MP3 formatında kodlanmış şarkıyı paylaşmayı vurgulayan öncü peer-to-peer (P2P) dosya paylaşımı İnternet servisi.
Britannica Online, uzmanlar ve uzmanlar tarafından yazılmıştır	Wikipedia, herhangi bir kişi tarafından yazılabilir ve düzenlenebilir, hatta amatörler ve uzman olmayan kişiler
Kişisel web siteleri	Bloglar
E-vite	Upcoming.org ve EVDB
Alan adı spekülasyonu	Arama motoru optimizasyonu (SEO)
Sayfa görüntüleme sayısı	Tıklama başına ücret
"Ekran kırpma"	Ağ hizmetleri
Çevrimiçi belgelerin yayınlanması, öncelikle denetçiler ve editör tarafından onaylanması	Yönetici veya editöryal kişiler tarafından içeriğin onaylanması olmadan kitlesel kullanıcılara iletimin sağlanması
İçerik yönetim sistemleri	Hemen hemen her kullanıcının katkıda bulunmasına izin veren wikiler
Dizinler (taksonomi)	Web sitelerinin, resimlerin ve videoların "etiketlenmesi" (folksonomi)
"yapışkanlık"	Sendikasyon

Şekil 2. Web 1.0 İle Web 2.0'nin Karşılaştırılması

2.3. Sosyal Medya

2.3.1. Sosyal Medya Tarihçesi

İnsanlar arasında etkileşim sağlamanın genel adına sosyal medya denilmektedir (Atalay, 2014). Bat (2012) Web 2.0 teknolojisi ile gelen yeniliklerle birlikte kişiler, değişik amaçlar doğrultusunda paylaşım yapabilmekte, kullanıcı olarak müdahalelerde bulunmakta ve sanal ortamda geri bildirimler almaktadır. Bu durum internet kullanıcılarına kendilerini ifade edecek ortam hazırlamaktadır. Atalay (2014) ise sosyal medyayı; web 2.0 teknolojisiyle birlikte kişilere tek veya çift yönlü iletişim olanağı sunan, fotoğraf, video ve daha değişik paylaşımların yapıldığı yeni iletişim kanalları olarak tanımlamaktadır. Böylelikle kişiler bu kanallar vasıtasıyla, aynı amaç doğrultusunda düşüncelerini paylaşabilecek ve etkileşimde bulunabilmektedir (Pretti, 2009). Burdan yola çıkılarak denebilir ki, sosyal medya kişilerarası iletişimi sağlayan, farklı duygu ve düşünceleri paylaşmaya imkân sağlayan bir platformdur. Dolayısıyla sosyal medya, içerik olarak kullanıcıların verilerini toplayarak gelişim gösteren web hizmetinin adıdır (Koçak, 2012). Kısacası sosyal medya, internetin gelişimiyle birlikte insanlar arasında iletişim kanalları oluşturan, duygu ve düşüncelerini paylaşmaya yarayan bir ortamdır. Aynı şekilde kişilere fikirlerini özgürce ifade edebilen bir mecradır.

Sosyal medyanın tarihi 1978 yılına, W. Christensen ve R. Suess isimli iki teknoloji tutkununa dayanmaktadır. Bunlar BBS isimli bir yazılım vasıtasıyla arkadaşlar arasında iletişim sağlamışlardır. Daha sonraları ise MIRC ve ICQ adında arkadaşlık siteleri oluşturulmuştur (Boran, 2015). Yine okul arkadaşlarını bulmak amacıyla kurulan “classmates.com” sitesi bu alanın öncülerindedir (Ucun, 2012). Bunu takiben sürekli yeni sosyal medya siteleri kurulmuş ve çok sayıda üye buralara katılmıştır. Bunun yanında günden güne yeni sosyal medya platformları kurulmakta ve yeni kullanıcılara ulaşılmaktadır (İşlek, 2012).

2.3.2. Sosyal Medya Özellikleri

Birçok farklı özellik barındıran sosyal medyanın en önemli özelliği, herkes tarafından iletişim kurulabilen arkadaşlık profilleri barındıran siteler olmalarıdır. Bu profiller kişilere has benzersiz sayfalardan oluşmaktadır (Sunden, 2003). Dolayısıyla her geçen

gün daha fazla kitlelere ulaşabilen sosyal medya, çeşitli özellikler barındırmaktadır. Bu özellikler sosyal medyanın işlevleri ve etkileri bağlamında ele almak konuyu daha açık hale getirecektir. Atadil (2011) **katılımın** önemli bir sosyal medya özelliği olduğunu belirtmektedir. Zira sosyal medya ilgili kullanıcıların katılımına olanak sağlayan ve geri dönüt vermelerini teşvik eden bir platformdur. Çünkü kullanıcı katılımlarıyla birlikte sosyal medya içerikleri daha zengin ve gelişimi daha çabuk olmaktadır. Aslan (2011) sosyal medyanın **açıklık** özelliğine vurgu yapmaktadır. Bu yüzden sosyal medya siteleri kullanıcı yorum ve bildirimlerine açık bir durumdadır. İçeriğe erişimin önünde de büyük engeller genellikle bulunmamaktadır. Yine Aslan (2011) sosyal medya özellikleri içinde **topluluk** kavramını öne çıkarmaktadır. Ona göre sosyal medyanın olmazsa olmazlarından biri topluluktur. Zira bu topluluklar sayesinde bilgi alışverişi kolaylaşmakta ve çeşitli alanlarda bilgiler paylaşılmaktadır. Vural ve Bat (2010) ise **bağlantısallık** özelliğinin sosyal medya için önemli olduğunu belirtmektedir. Buradan kasıt sosyal medya vasıtasıyla çeşitli linkler kullanılarak geri bildirimler alınabilmesidir. Bunların yanında **interaktif konuşma, erişilebilirlik, programlanabilirlik, ölçeklenebilirlik, dinamiklik** ve bunun gibi değişik özellikler barındırmaktadır (Ulucan, 2016).

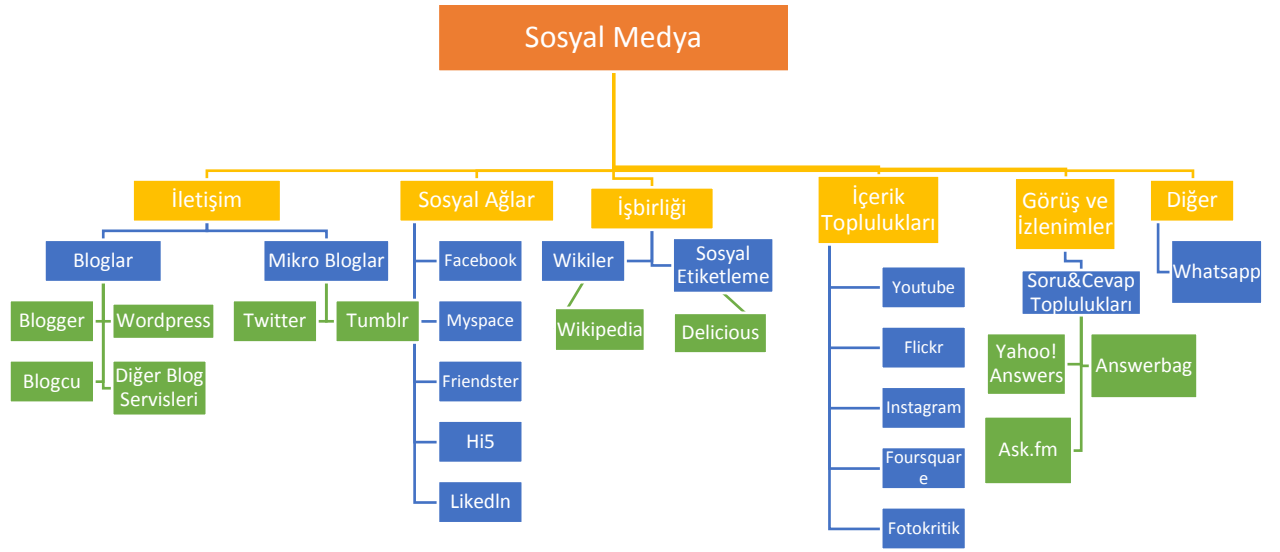
2.3.3. Sosyal Medyanın Etkileri

İnsan hayatının bir parçası haline gelen sosyal medya, bireyler üzerinde hem dolaylı hem de doğrudan çeşitli etkiler gösterebilmektedir. Bu etkiler kimi zaman olumlu anlamda iken bazen de olumsuz anlamda olabilmektedir. Sosyal medya; gündemi takip etme, eğlence, alışveriş ve bunun gibi çok sayıda iletişim özellikler barındırmaktadır. Aynı şekilde, kültür, sanat ve etkinlikler noktasında da kişilerin hayatlarını kolaylaştırmaktadır. Ancak her zaman durum böyle değildir. Çoğu zaman olumsuz durum ve neticeler de doğurabilmektedir. Bunlar; bazen bir terör örgütünün propagandası, bazen yasaklı ürün ve maddelerin temin edilmesi noktalarına varabilmektedir. Sosyal medyada birey kısmi bir mutluluk hissi yaşamasına rağmen, esasında toplumla olan bağlarında zayıflık meydana gelmektedir (Alav, 2014). Bunun neticesinde birey ailesi ve yaşadığı toplumdaki gittikçe uzaklaşarak yalnızlaşmaktadır. Bu durum kişilerin yaşamlarını sağlıklı bir şekilde sürdürebilmelerini engelleyebilmekte ve bireylerin kendilerinden beklenenin dışında davranışlar sergilemesine yol

açabilmektedir. Aynı şekilde sosyal medya kişinin maskeler kullanmasını tetiklemektedir. Bu kişinin gerçek kişiliği ile sergilediği kişilik arasında uçurumlar meydana getirmekte ve nihayetinde bireyi kendisinden uzak bir kişilik ile baş başa bırakacaktır. Zira maskeli bir kişilik belirsizlikle yüklüdür ve ne yüklediği de bilinmemektedir (Thompson, 2008). Dolayısıyla böylesine bir belirsizlik hem birey için hem toplum için yıkıcı neticeler doğurabilmektedir. Niyet ve amacı belirsiz maskelerin vereceği mesaj ve iletiler diğer kullanıcıların bilinç ve zihinlerinde bazen olumsuz ve yıkıcı etkiler meydana getirebilmektedir. Bunun yanında sosyal medya kişinin yaşamını derinden etkilemekte ve hatta kişiliğin oluşmasına olumlu ya da olumsuz etkiler meydana getirmektedir. Yine bilinçsizce kullanılan sosyal medya kullanımı, özellikle çocuklar üzerinde yıkıcı durumların oluşmasına neden olabilmektedir. Böylesi durumları engellemek için devletler ve uluslararası kuruluşlar çeşitli mücadele yöntemlerini geliştirmiş olsalar da büsbütün olumsuz etkilerin önüne geçememektedirler. Son olarak denilebilir ki; son birkaç yıldır yaşamımıza giren sosyal medya ciddi sayıda kitlelere ulaşmış, bunun sonucunda fert ve toplum bazında çok yönlü etki ve değişimlere neden olmuş ve olmaya da devam etmektedir.

2.3.4. Sosyal Medya Çeşitleri

Bu bölüm altında sosyal medya çeşitleri değişik başlıklar altında ele alınacaktır.

Şekil 3. Sosyal Medya Haritası

2.3.4.1. İletişim

Bu başlık altında genel olarak iletişim için kullanılan sosyal medya çeşitleri ele alınacaktır.

2.3.4.1.1. Bloglar

Dikme (2013) blogların sosyal medyanın en çok bilinen türlerinden biri olduğunu belirtmiş ve blogların; yeni girişlerden eski girişlere doğru devam eden online bültenler olduğunu belirtmiştir. Bu bağlamda çeşitli bloglar bu başlık altında incelenecektir.

2.3.4.1.1.1. Blogger

Son zamanlarda oldukça popüler olan blogger kavramı önemli bir içerik yönetme sistemidir. Blogger; blog yazarı anlamında kullanılmaktadır (Er, 2008). Ya da başka bir ifade ile blogger, internette tutulan günlükleri kaydetme işlevini görmektedir (Zarella, 2009). Blogger teknolojik gelişmelerin sonucunda oluşan hizmet farklılıklarının bir neticesidir. İnternet teknolojisinin önde gelen firmalarından birisi hiç şüphesiz Google firmasıdır. Bu firma insanlara ücretsiz hizmetler sunmak yoluyla fark oluşturmak istemiştir. Dolayısıyla blogger ücretsiz olarak sunulan bir nevi web sitesi oluşturma aracıdır denilebilir. Aynı şekilde blogger sistemi ile birlikte isteyen herkesin bir web sayfası olabilmektedir. Ayrıca Google firması çeşitli temaları da ücretsiz sunarak, kişilerin web sayfalarını dizayn etmelerinde kolaylık sağlamıştır. Blogger sisteminin kuruluşundaki temel amaç; herkesin web sitesi sahibi olmalarını ve internette çeşitli paylaşımlar yapmalarını sağlamaktır. Sisteme kayıt olabilmek için bir mail adresi yeterli gelmektedir. Çeşitli resimlerin, yazıların ve günlüklerin de paylaşılabilceği bir sistemin adıdır aslında blogger (<https://tr.wikipedia.org/wiki/Blogger>).

2.3.4.1.1.2. Wordpress

B2/cafelog projesinin devamı niteliğinde olan Wordpress, GPL lisansı, PHP ve MySQL kullanılmak suretiyle meydana gelen bireysel yayın sistemine denilmektedir. Wordpress, İçerik Yönetim Sistemi (CMS) olarak adlandırılmaktadır (<https://tr.wordpress.org/>). Bu özelliğinden ötürü, makale ya da blog sistemi olarak değil, aynı şekilde çok sayıda içeriğin oluşturulup yayınlanabileceği bir platform olarak adlandırılmaktadır. Kuruluş temelleri 2001 yılına dayanan ve ilk başlarda bir blog sistemi olarak yayına başlayan Wordpress zamanla haber, e ticaret ve bunun gibi birçok sitenin kurulmasına olanak tanıyan bir sistem haline gelmiştir. Aynı şekilde, kullanıcıların rahatlığına ve tecrübesine odaklanan wordpress açık kaynak yazılımı sayesinde her geçen gün üye sayısını artırmaktadır. Dolayısıyla wordpress, internet kullanıcılarına her türlü olanağı sunmaya çalışan ve gelişmelerine olanak veren bir sistemin genel adıdır.

2.3.4.1.1.3. Blogcu

Blogcu, “blogger”in Türkçe versiyonudur. Blogcu da blogger gibi kişilerin ücretsiz bir şekilde kendi sayfalarını oluşturmaya olanak sağlayan bir sistemdir. Temel mantık aynıdır. Blogcu (<http://www.blogcu.com/>) adlı site blogcuyu şöyle tanıtmaktadır: “*Blogcu, okumayı ve yazmayı seven yüz binlerin bulunduğu, tanıştığı, blogları yazıp okuduğu Türkiye'nin ilk blog platformudur. Bu servis, 2005 yılından bu yana ücretsiz olarak sunulmaktadır. Amacımız, okuyan, yazan, düşünen ve düşündüklerini paylaşan her yaştan internet kullanıcılarına, kendilerini en kolay şekilde ifade etmelerini sağlayacak bir alan yaratmaktır*”. Bu tanımlama aslında bize “blogger” platformunun temel mantığını sunmaktadır. O halde blogcu, Türkiye’de kurulmuş temel mantığı blogger ile aynı olan, insanlara kendi sitelerini oluşturma olanağı sunan ve çeşitli paylaşımlar yapmalarına fırsat veren internet kaynaklı bir sistemdir.

2.3.4.1.1.4. Diğer Blog Servisleri

İyi düzeyde teknik bilgiye ihtiyaç duymadan, kişilerin istedikleri şekillerde yazdıkları ve paylaşım yaptıkları sitelerin genel adına blog denilmekteydi. Koçak (2012) bloğu; internet bağlantısı vasıtasıyla, kişilerin ya da yazarların istedikleri an yayın yaptıkları, tartışma alanı oluşturdukları ve günlük oluşturdukları siteler olarak tanımlamaktadır. Karcıoğlu ve Kurt (2009) ise bilgisayar kullanma becerisi olan herkesin blog kurabileceğini belirtmiştir. İnsanların blog oluşturmalarına olanak sağlayan çok sayıda blog siteleri mevcuttur.

2.3.4.1.2. Mikro Bloglar / Durum Uygulamaları

Mikroblog yine bir blog yayın biçimi olarak ele alınmaktadır. Ancak mikrobloglar bilindik bloglardan çeşitli farklılıklar göstermektedir. Bu farklılıklar gerek içerik bakımından gerekse de dosya küçüklüğü bakımından farklılıklar gösterebilmektedir. Kaplan ve Haenlein (2011) mikroblogların, kullanıcılarına daha kısa cümleler kurmalarına, anlık gif, video veyahut fotoğraf paylaşımlarına ortam sağlayan platform olduklarını ifade etmektedirler. Bu mikrobloglardan önemli olan iki tanesi ele alınacaktır.

2.3.4.1.2.1. Twitter

Jack Dorsey ve arkadaşları tarafından 2006 yılında geliştirilen Twitter şu anda dünya genelinde milyonlarca üyesi olan bir mikroblogdur. Comm (2010) Twitterın ilk önce şirket içi mesajlaşma ve bağlantı olduğunu söylemektedir. 2007 yılında ise bir konferansta tanıtılmış ve kullanıcıların kullanımına sunulmuştur (Zarella, 2009). Öte yandan, Twitter; kullanıcılarının düşünce ve duygularını 140 karakter ile takipçilerine ya da insanlara ulaştırmayı sağlayan bir platformdur (Clere, 2010). Enteresandır ki; Twitter ilk başlarda kullanıcıların anlık durumlarını paylaşmak mantığı üzerine kurulmuştur. Fakat daha sonraları, kullanıcı sayısındaki artış, ticari şirketlerin Twitterı kullanmaları ve ekonomik gelişmeler Twitterın anlık durum soran sorusunu (Şu anda ne yapıyorsun?) değiştirmiş ve yerine 2009 yılından başlayarak yeni bir soru (Şu anda ne oluyor?) sormasına neden olmuştur (Genç, 2010). Twitter uygulamasında kişiler, fotoğraf ve video yükleyebilirken aynı şekilde sayfa düzenini de kendilerine göre düzenleyebilmektedir (Bat, 2012). En çok konuşulan konular hakkında listeler yaparak o an trend olan konuları sıralar (Arık, 2013). Sosyal medyanın en çok kullanılan platformlarından biri olan Twitterın kullanıcı sayıları her geçen gün artış sağlamaktadır. 2017 verilerine göre şu anki kullanıcı sayısı 319 milyon civarındadır (<https://about.twitter.com/company>).

2.3.4.1.2.2. Tumblr

2007 Şubat ayında ABD’de David Karp tarafından kurulmuş olan Tumblr, hem bir sosyal ağ hem de blog özellikler taşıyan bir mikroblog sitesidir. Kurulduğu günden itibaren üye sayısını artırmakta ve popüler hale gelmektedir. Tumblr için yapılan eleştirilerden birisi Twittera benzetilmiş olmasıydı. Ancak Tumblrın belki de en önemli farkı bütün sosyal medya siteleriyle uyum göstermesidir. İlk beş yıl boyunca reklam almadan büyüyen Tumblr daha sonra yüksek bir meblağa Yahoo tarafından satın alınmıştır. Oldukça kolay bir kullanım sunan Tumblr hem bir sosyal ağ hem de kişisel bir blog sayfası tarzında tasarlanabilmektedir (<https://tr.wikipedia.org/wiki/Tumblr>).

2.3.4.2. Sosyal Ağlar

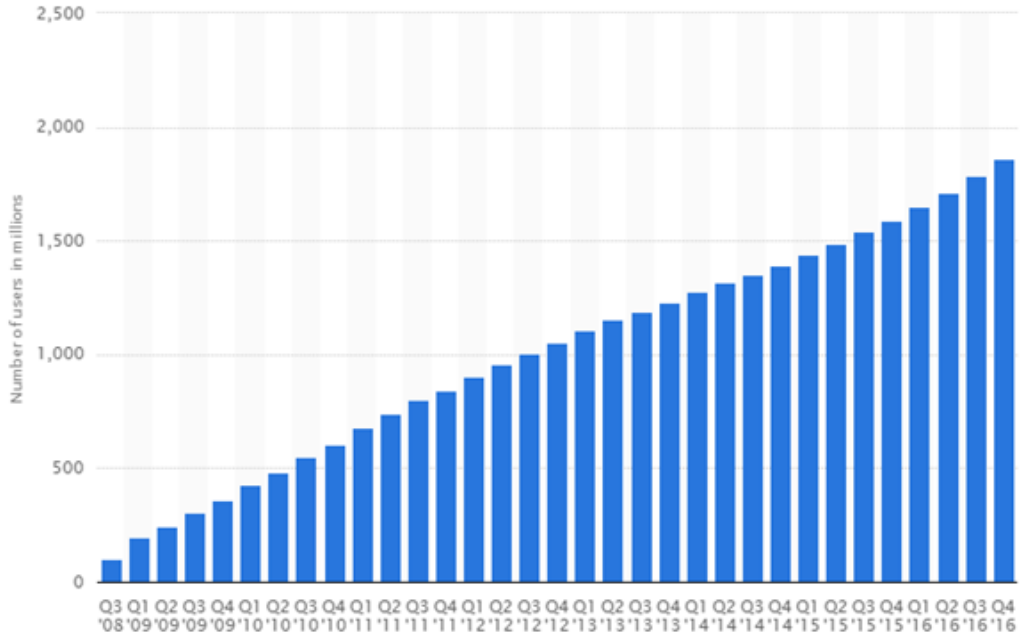
Kişiler arası iletişime olanak sağlayan sosyal ağlar aynı zamanda sosyal çevrelere de katılmanın farklı bir adıdır (Kara ve Coşkun, 2012). Kişiler bu ağlar sayesinde iletişime

geçmekte, duygu ve düşüncelerini paylaşmaktadır. Aynı şekilde arkadaşlarıyla ya da oluşturduğu sosyal çevresiyle bağlantılarını sağlamaktadır. Sosyal ağlar vasıtasıyla bireyler tanışmakta, konuşmakta ve paylaşımlar kurarak gruplar meydana getirmektedirler (Bostancı, 2010). Günümüzde kişinin sosyalleşmesinin yeni bir versiyonu olan çok sayıda sosyal ağlar mevcuttur. Bundan dolayı önemli görülenler ele alınacaktır.

2.3.4.2.1. Facebook

Facebook Mark Zuckerberg tarafından 2004 yılında kurulan ve ilk başlarda sadece Harvard Üniversitesi öğrencilerinin katılımını mümkün kılan bir sosyal ağıdır. Daha sonraları tüm üniversite öğrencilerine açık olan Facebook bir süre sonra 13 yaşının üstünde olan bütün kişilere açık hale gelmiştir. Cassidy (2006) Facebooku kişilerin birbirleriyle hem iletişimini sağlayan hem de bilgi paylaşımlarına olanak sağlayan bir sosyal ağ olarak görmektedir. Aynı şekilde insanların iletişim kurmak istedikleri kişileri bulmalarına yarayan ve sosyal medya üzerinde iletişimlerini devam ettirmelerine olanak sağlayan (McLoughlin ve Lee, 2008) Facebook son verilere göre 2016 yılı sonunda 1,8 milyarı aşmıştır (<https://www.statista.com/>). Şüphesiz Facebook mevcut özelliklerini geliştirdikçe bu sayı sürekli bir artış gösterecek ve Facebooku sadece bir sosyal ağ haline getirmeyecek aynı şekilde hatırı sayılır bir ekonomik güç haline de getirecektir. Aynı şekilde Facebook, insanların hayatlarının bir parçası haline gelecektir. Bunu iyi bir şekilde gösteren Facebookun kullanıcı sayısı grafiği aslında Facebookun insanlar için ne denli önemli olduğunu ispatlar.

Grafik.7. Facebook Kullanıcı Sayılarının Yıllara Göre değişimi
(<https://www.statista.com/>).

Facebooku bu kadar popüler hale getiren önemli noktalar olduğu muhakkaktır. Bunlardan en önemli on özelliğini (<https://www.technotification.com/>) sıralamıştır:

- Kullanıcı Dostu Ara Yüz
- Daha İyi Arabirim
- Bilgi Kaynağı
- Eğlence
- Eski Arkadaşları Bulma
- Paylaşım Seçenekleri
- Rekabete Kapalı Olması
- Düzenli Güncelleme
- Yetişkinlere Yönelik İçerik (Cinsel içerikli) Olmaması
- Üstün Güvenlik

Bunların yanında Facebooku bu kadar kullanıcıya ulaştıran çok sayıda sebep sıralamak mümkündür. Hatta bu durum her kullanıcının bakış açısına göre farklılık gösterebilmektedir. Çünkü her kullanıcı hangi amaç doğrultusunda Facebooka üye

oluyorsa o amacın nedenidir onu etkileyen. Yoksa yukarıda zikredilen on neden sadece önemli olanlarıdır.

2.3.4.2.2. Myspace

2009 yılına kadar en popüler sosyal ağ olan Myspace, 2009 yılından sonra birinciliği Facebooka kaptırılmış ve bu tarihten itibaren sürekli bir düşüş yaşamıştır (Satıl, 2011). Sönmez (2013) Myspace'in niteliklerini sayarken, onun daha ziyade müzik ya da video paylaşmayı sağlayan bir sosyal ağ olarak dile getirmektedir. Özellikle kuruluşunun ilk yıllarında ciddi bir popülerite elde eden Myspace, kişilerin kendi amatör kliplerini çekip siteye yüklemelerine olanak sağlamıştır. Bu vesileyle kişiler müziklerini kitlelere ulaştırma yolunu bulmuşlardı. Özellikle o yıllarda kullanıcı sayısı en fazla artan sosyal medya olarak bilinmektedir (Bat, 2012). Fakat Myspace sadece müzik paylaşımı olan bir sosyal ağ değildir. Aynı zamanda fotoğraflar ve videolar kullanmak suretiyle kendileri için çok değişik duvarlar oluşturmalarına olanak sağlamaktadır. Zafarmand (2010) kullanıcıların hem sayfa formatlarını, hem kişisel bilgilerini hem de duvarlarını istekleri doğrultusunda şekillendirebilen sosyal medya olarak tanımlamaktadır. Şu da unutulmamalıdır ki; Myspace, Facebookun ortaya çıkmasıyla birlikte kullanıcı sayısını artıracak politikalar üretememiş ve sonuç olarak günden güne değerini yitirmiştir. Bunu anlamak için Myspace'in 2011 yılında sadece 30 milyon dolara satılmasından anlayabiliriz (<https://en.wikipedia.org/wiki/Myspace>).

2.3.4.2.3. Friendster

İlk sosyal ağlar arasında yer alan Friendster hızlı bir gelişim göstermiş ve ilk üç ay zarfında 3 milyon üye edinmeyi başarmıştır (Binbir, 2012). Malezya merkezli olan bu site daha çok ABD ve Asya'da popüler olmuştur (Yiğit, 2011). İlk başlarda bir oyun sitesi tarzında tasarlanmıştır. Ancak yine de üyeler birbirleriyle iletişim kurabiliyor ve içerik paylaşımında bulunabiliyorlardı. Bunun yanında sitede flört ve arkadaşlık edinmek de mümkündü. Yine kullanıcılar video, resim ve mesajları paylaşabiliyorlardı. Kullanılmaya başlandığı zamanlar 16 yaşından büyük bireyler üye olabilmekteydi. Çok sayıda üye edinmiş olmasına rağmen kullanıcılara getirdiği kısıtlamalar yüzünden hızlı bir şekilde kullanıcı kaybetmeye başlamıştır (Dilmen ve Ögüt, 2010). 2015 yılı Haziran ayında Friendster servislerini kapatmak zorunda kalmıştır. Bunun temel nedenlerinden

birisi, sunucularında meydana gelen sorunları çözememeleri ve ABD kullanıcı sayısındaki düşme gösterilebilir (Toprak, Yıldırım, Aygöl vd. 2009). Sosyal ağların popüler olduğu bir dönemde bu mecrada tutunmayı başaramamış olan Friendster internet tarihindeki en büyük hayal kırıklarından birisi olarak gösterilmektedir (Chafkin, 2007).

2.3.4.2.4. Hi5

California merkezli bir sosyal ağ olan Hi5, 2003 yılında Ramu Yalamanchi tarafından kurulmuş bir sitedir. 2007 yılında Myspace sitesinden sonra en çok üyeye sahip olan sosyal ağ konumundaydı. 2008 yılında ise Facebook ve Myspace sitelerinin ardından üçüncü sırada en çok kullanılan site durumundaydı. Hi5'in en önemli özellikleri farklı kültürleri tanımak ve arkadaş edinmektir (Belin ve Yıldız, 2011). Daha çok Orta Amerika ülkelerinde kullanılan bu site Romanya, Peru ve Tunus gibi ülkelerde de popüler durumdadır. Hâlihazırda siteye üye olmak ücretsiz olup Türkçe dil seçeneği de sunmaktadır. Kullanıcıya profilini değiştirme noktasında çok sayıda imkân sunan bu site değişik kültürlerden arkadaş edinme fırsatı da sunmaktadır (ww.dijitalteknoloji.net/).

2.3.4.2.5. LinkedIn

Temel mantık olarak LinkedIn; iş dünyasındaki ya da profesyonel kişilerin bir birlerini tanımalarını ve iletişim kurmalarını sağlamak böylece aralarında bilgi alışverişi yapmalarına olanak sağlamak amacıyla kurulmuş bir sosyal ağ platformudur. 2002 yılında kurulmuş olan bu site 2003 yılı Mayıs ayında web sayfasını kullanıma açmıştır. Bu açıdan bakıldığında LinkedIn kişilerin kendi profillerini özgeçmişleriyle birlikte oluşturarak, meslek ve yeteneklerine göre iş aramalarına ya da iş bulmalarına yardımcı olmaktadır. Aynı şekilde kişisel özelliklerine, meslek alanlara göre arama yapmayı da mümkün kılmaktadır. İşverenler ise aradıkları nitelikteki elemanları belirtebilmekte ve böylece çalıştırabilecek nitelikli eleman bulmak kolaylaşmaktadır. Bu sebeple teknolojiden istifade edilerek gerek işverenler ve gerekse iş arayanlar daha nitelikli kişi ve kurumlar bulabilmektedirler. Bu yönüyle sosyal medya kişilerin fazladan zaman harcamalarının önüne geçmekte ve zamandan tasarruf sağlamaktadır (Arslan, 2014). 2016 yılında Microsoft tarafından satın alınan LinkedIn 470 milyon üyeye ulaşmayı

başarmış profesyonel bir sitedir. Uysal (2013) LinkedIn için; çalışanların, iş arayanların ve işverenlerin etkili biçimde kullanımı için tasarlanmış bir sosyal ağ sitesi tanımını yapmaktadır. Türkiye’de ise 600000’i aşkın kullanıcısıyla kişilerin kariyer süreçlerine yardımcı olmaya çalışan LinkedIn üye sayısını artırma eğilimindedir (Menteşe, 2013).

2.3.4.3. İşbirliği

Sosyal medya ağlarından bazıları ise daha çok bilgi, belge ve deneyimleri paylaşma üzerine kurulmuştur. Bunlardan önemli olanları aşağıda incelenmektedir.

2.3.4.3.1. Wikiler

İnternetin baş döndürücü gelişmelerin sonucunda ortaya çıkan ve farklı amaçlar için kurulan siteler bulunmaktadır. Kişilerin bildiklerini birbirleriyle paylaşmalarına olanak veren sitelerin genel adı ise wikilerdir. Wikiler için Bostancı (2010) kişilerin, metin üzerinde istediği değişikliği yapabildiği, bilgi paylaşabildiği ve anlam olarak “Bildiyim Kadarıyla” manasını ihtiva eden sayfaların genel adı olarak tanımlamaktadır. Akar (2010) wiki kelimesinin Hawaii dilinde hızlı, seri anlamına geldiğini ve ilk defa 1994 yılında geliştirilerek kullanıma sunulduğunu belirtmektedir. Esasında wikiler, kullanıcılarına ekleme yapma olanağı vermesi, değişiklikler yapması ve herkese açık olmaları yönüyle büyük bir rol üstlenmektedirler (Dikme, 2013). Bu yönüyle wikiler sürekli gelişmeye müsait ve yeni eklemeler yapmaya imkân vermektedir. Öyle ki, wikiler vasıtasıyla kullanıcılar sözcükleri tanımlayabilir, yeni eklemeler yapabilir ve aynı şekilde gördükleri eksiklikleri düzenleyebilir (Altun, 2008). Mentese (2008) *“Gruplar, wiki sayesinde kolayca geniş dokümantasyonlar oluşturabilir, bu belgeler arasındaki sürüm farklılıklarını takip edebilir. Sayfalar arasındaki bağlantılar ve sayfa biçimlemeleri sistem tarafından otomatik olarak yapılandırılacağından, bilgiye erişme ve bilgi belgeleme wiki ile son derece kolaylaşmaktadır”*. Bu yönüyle wikiler insanların ihtiyaç duydukları bilgilere kolayca ulaşmalarını sağladıkları için kolaylaştırıcı rol üstlenmektedir. Ancak herkesin istediği şekilde değişiklikler yapması, yetkin olmayan kişilerin bazı konular hakkında tanımlamalar yapması wikilerdeki bilgilerin doğruluğunu tartışılır hale getirebilmektedir. Bu konuda Shih, Tseng ve Yang (2008), Wiki’lerin, açık kaynaklı, hızlı ve kolay erişilebilir siteler olduklarını belirtmişlerdir. Bundan dolayı da çok sayıda kişi bu siteleri kullanmakta ve ansiklopedik bilgilere

ulaşabilmektedir. Wikileri kullanma sayıları her gün artan eğitimciler, işbirliğine dayalı eğitimlerine yönelik araştırmaları için wikileri kullanmaya başlamışlardır (Akt; Marimon, 2010). Wikiler içinde en çok kullanılanın “Wikipedi” olduğu bilinmekte ve aynı zamanda wikipedia konu başlıklarına göre arşivler yapabilmekte, her kullanıcı ise sayfalarda bulunan bilgilere müdahale edebilmektedir (Kuyucu, 2013). Akar (2010) ise Dünya’da en çok kullanılan sitenin wikipedia, Türkiye’de ise sözlük örneği olan ‘ekşi sözlük’ olduğunu belirtmiştir.

2.3.4.3.1.1. Wikipedia

İnternet üzerinde her dilden ansiklopedik bilgiler oluşturulması amacıyla kurulan wikipedia, internet bağlantısı olan herkesin her konuda yazıp değişiklik yapmasına olanak veren web tabanlı bir sitedir. 2001 yılında Jimmy Wales tarafından kurulmuş olan wikipedia; “Wiki” ve “encyclopedia” kelimelerinin bir araya getirilmesiyle oluşmuştur (Bat, 2012). Wikipedia, web ortamının e çok bilinen wikisidir (Mayfield, 2008). (<https://en.wikipedia.org/wiki/Wikipedia>)’un sitesinde wikipedia için şu tanımlama yapılmaktadır: “*Vikipedi, kullanıcıları tarafından ortaklaşa olarak birçok dilde hazırlanan, özgür, bağımsız, ücretsiz, reklamsız, kâr amacı gütmeyen bir internet ansiklopedisi. MediaWiki yazılımı kullanılarak hazırlanmaktadır. Sürekli eklemeler ve değişiklikler yapıldığı için hiçbir zaman tamamlanmayacağı varsayılmaktadır*”. Aslan (2007) wikipedia kurucusu olan Wales’in wikipedia için: “*Dünya üzerindeki her insana kendi dillerinde, en üst kalitede bedava bir ansiklopedi yaratma ve dağıtma emeği*” olarak tanımladığını söylemektedir. Wikipedia ile birlikte her kullanıcı basit metin editörleri görevi görebilmekte ve çeşitli değişiklikler yapabilmektedir (Gürültü, 2016). Fakat şu da var ki; eklenen içerikte herhangi rahatsızlık verici, ya da yanıltıcı bilgi bulunması halinde, moderatörler müdahale ederek rahatsızlık verici bilgileri düzeltmektedirler (Caverly ve Ward, 2008). Wikiler için getirilen, bilgilerin ne kadar güvenilir olduğu sorunu elbette ki wikipedia için de getirilmektedir. Zira herkesin istediği an müdahale edip istediği gibi değiştirebildiği bir ortamın sunacağı bilgilerin güvenilirliğinin tartışılması da çok doğal bir durumdur. Her ne kadar Caverly ve Ward (2008) moderatörlerin istenmeyen yazılara müdahalede bulduklarını söyleseler de bu kadar çok kullanıcının müdahalede bulunduğu bir platformda bu durum çok da mümkün görünmemektedir. Belki yapılan şikâyetler doğrultusunda düzeltmeler yapılabilir.

Dolayısıyla kişiler wikipediadan aldıkları bilgileri doğru diye almak yerine, başka bilgi kaynaklarıyla da karşılaştırırlarsa daha verimli neticeler elde edeceklerdir.

2.3.4.3.2. Sosyal Etiketleme (İşaretleme)

Sosyal etiketleme ya da sosyal işaretleme olarak anılan bu tarz siteler; kullanıcıların beğendiği siteleri depolama, saklama, arkadaşlarıyla paylaşma veya bunları düzenleme hizmeti sunmaktadırlar (Askeroğlu, 2010). Bu yönüyle sosyal etiketlemenin amacı; kullanıcılar arasında bilgiye ulaştırmayı kolaylaştırmak ve buna erişimi sağlamaktır (Chaney, 2009). Diğer bir amaç ise aynı amaç doğrultusunda hareket eden kişilerin aralarında kolay bir şekilde ilginç buldukları içerik ve siteleri paylaşabilmeleridir (Stokes, 2009). Bu bağlamda sosyal etiketleme ya da işaretleme, kişilerin beğendikleri, hoşlandıkları ya da ilginç buldukları siteleri online bir ortamda kaydederek diledikleri kişilerle paylaşma olanağı sunan bir platformdur.

2.3.4.3.2.1. Delicious

Bir sosyal etiketleme sitesi olan Delicious bu siteler içinde en çok bilinenidir. Delicious sıklıkla kullanılan site bağlantılarını depolayıp paylaşmak ve başka siteleri deneyimlemek amacı ile kurulmuş bir sosyal sık kullanım hizmetinin adıdır ([https://en.wikipedia.org/wiki/Delicious_\(website\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Delicious_(website))). Kısaca ifade etmek gerekirse delicious, kişilerin saklamak istedikleri siteleri onlar için saklayan ve paylaşımlarına olanak verme mantığı üzerine kurulmuş bir sitedir. Aslan (2007) Delicious'un çeşitli bağlantıları depolamak, onları paylaşmak ve başka siteleri görmek işine yarayan bir etiketleme sitesi olarak ifade etmektedir.

2.3.4.4. İçerik Toplulukları

İçerik toplulukları, kişilerin hazırladıkları video veya fotoğrafları kısa bir zaman diliminde milyonlarca kişiye ulaştırma fırsatı sunan sitelerin genel ismidir (Bayram, 2012). Bununla birlikte sadece fotoğraf veya video paylaşımı için oluşmuş siteler değillerdir. Ancak en çok bu amaç doğrultusunda kullanılmaktadır. Parlak (2010) içerik paylaşımının online sosyal ağların genel bir ismi olduğunu belirtmiştir. Atalay (2014) bu siteler için en iyi örneklerin Youtube, Instagram ve Flickr olduğunu söylemektedir.

2.3.4.4.1. Youtube

Şubat 2005 yılında kurulmuş olan Youtube kişilerin veya kurumların yaşantılarından kesit ve aktiviteleri yayınlamak için kurulmuş bir içerik topluluğu sitesidir (Clere, 2010). 2006 yılında Google tarafından satın alınmıştır (Heuvel, 2011). Youtube'a hergün binlerce video yüklenme ve izlenmektedir. Ayrıca Youtube; değişik hizmetler sunarak kişilerin nezdinde popüler olmayı başarmıştır (Burke ve Snyder, 2008). Mestçi (2009)'ye göre Web 2.0 için iyi bir örnek teşkil eden Youtube önemli bir içerik topluluğudur. Kişilerin videolarını paylaşabilmesinden dolayı oldukça elverişli bir sitedir. Bu yüzden ki, Sheedy (2011) başka siteler için paylaşılması zor olan büyük boyutlu videoların Youtube'da yayınlanmasının oldukça basit olduğunu dile getirmiştir. Bununla birlikte günümüzde video ya da klipleri Youtub'a yüklemek çok kolay hale gelmiştir. Gerek cep telefonlarından, gerek web ortamından, gerekse web siteleri ya da e-mail yoluyla bu işlemi yapmak mümkündür (Argın, 2013). Aynı şekilde bu servisler eğitim amacı için de kullanılmaya başlanmış ve sürekli artış göstermektedir (Zafarmand, 2010). Hâlihazırda Youtube'a erişen her birey istediği alanda eğitim videoları bulabilmektedir. Bu yönüyle Youtube için belki de wikipedianın video halindeki ansiklopedisidir denilebilir.

2.3.4.4.2. Flickr

Fotoğraf paylaşımında kullanılan en önemli sitelerden biri olan Flickr Yahoo şirketinin fotoğraf paylaşma sitesi olduğundan, Yahoo mail adresi kullanılarak fotoğraflara bakabilme ve yayınlama olanağı sunan bir içerik topluluğudur (Mayfield, 2008; Satıl, 2011). Flickr sitesi 2 milyardan fazla fotoğrafı depolamaktadır (Bostancı, 2010). Bununla birlikte bu siteye fotoğraf yükleyenler, resimlerin kim ya da kimler tarafından görülebileceğine olanak sunmaktadır (Kuyucu, 2013). Yine Flickr sayesinde istenilen fotoğrafları etiketlenebilir, ortak amaç doğrultusunda grup kurulabilir ve daha birçok uygulamaya ulaşılabilir (Atalay, 2014). Kısaca özetlemek gerekirse; Flickr, kullanıcılara fotoğraflarını paylaşabilecekleri bir ortam sunmakla kalmayıp bunun yanında çeşitli etkinlik ve uygulamaları da olanaklı kılan sosyal içerikli bir platformdur.

2.3.4.4.3. Instagram

İçerik toplulukları içinde önemli olanlarından bir tanesi ise Instagram'dır. Ekim 2010 yılında Kevin Systrom ve Mike Krieger tarafından kurulmuş olup sosyal medya üzerinden ücretsiz bir şekilde fotoğraf ve video paylaşma olanağı sunan uygulamadır. 2012 yılı Nisan ayında Facebook tarafından satın alınmıştır. Satın alındığında 30 milyon üyesi bulunan Instagram, 2016 yılında 500 milyon aşkın üye edinmeyi başarabilmiştir (<https://tr.wikipedia.org/wiki/Instagram>). Öte yandan Instagram, kullanıcıların çekip paylaştıkları fotoğrafları Facebook, Twitter ve diğer medya ağlarıyla da paylaşabilmektedir (Özdiç, 2014). Bu durum Instagramdaki fotoğrafların bu ağlar üzerinde hızlıca paylaşılmasını kolaylaştırmaktadır (Sönmez, 2013). Sonuç olarak denebilir ki Instagram, kullanıcıların fotoğraflarını paylaşma mantığı üzerine kurulmuş ve aynı zamanda birçok sosyal ağ ile irtibatlı bir içerik topluluğudur.

2.3.4.4.4. Foursquare

Konum tabanlı bir sosyal ağ olan Foursquare 2009 yılında Dennis Crowley ve Naven Selvadurai tarafından kurulmuştur. Temel mantık olarak Foursquare, kullanıcıların kendi ve sosyal çevresinin konumlarını paylaşıp değerlendikleri bir ortamdır. Bununla birlikte kişilerin konumları hakkında yaptıkları yorumlara bakarak kişi gideceği yer hakkında fikir sahibi olabilmektedir (Özdiç, 2014). Denilebilir ki; Foursquare, kişilerin bulunduğu yerlerdeki konumlarını paylaşarak ve bu konumlar hakkında çeşitli yorumlamalar yapmak suretiyle arkadaşları ve insanların işlerini kolaylaştırdığı bir platformun adıdır.

2.3.4.4.5. Fotokritik

“FotoKritik Türkiye’deki ve yurtdışındaki amatör ve profesyonel fotoğrafçılık ve dijital çalışmalar ile ilgilenenleri buluşturmayı amaçlayan bir paylaşım platformudur. FotoKritik Türkiye’de bu kapsamdaki ilk ve en büyük sitedir” (<http://www.fotokritik.com/>). Fotokritik Türkiye menşeli bir içerik topluluğudur. Fotokritik sitesinde aşağıdakilerin yapılabileceği belirtilmiştir:

- Fotokritiğe üye olanlar başkalarının paylaşımları hakkında yorumlamalarda bulunabileceği gibi kendi fotoğraflarını da diğer üyelerin dikkatine ya da beğenisine sunabilmektedir.
- Üyeler beğendikleri fotoğrafları puanlayabilir. Buradaki temel amaç belli beğeni kazanmış fotoğrafları belirlemektir.

Özetle Fotokritik; kullanıcıların fotoğraflarını paylaşabilecekleri, beğenebilecekleri ve bunun yanında daha değişik etkinliklerin yapıldığı Türkiye kökenli bir sosyal ağ içeriğidir.

2.3.4.5. Görüş Ve İzlenimler

Bu başlık altında görüş ve izlenimlerde bulunmaya yardımcı olan web toplulukları ele alınacaktır.

2.3.4.5.1 Soru&Cevap Toplulukları

İnsanların merak ettiği soruları birbirlerine sorduğu ve cevaplamaya çalıştığı sitelerin genel adlarıdır denilebilir. Tabi uzman ya da normal kişilerin de cevap verebilmesinden dolayı güvenilirlik noktasında sorun oluşturur gibi dursa da, zor zamanlarda yardım edecek birilerinin olması yönüyle faydalı siteler olarak adlandırılabilir. Aşağıda önemli olanları ele alınacaktır.

2.3.4.5.1.1. Yahoo! Answers

Cevaplarını merak edilen sorulara yanıt bulmak için kurulan Yahoo answers, aynı şekilde konunun uzmanlarına danışma fırsatı sunan bir soru-cevap sitesidir. 2005 yılında beta sürümüyle yayın hayatına başlayan Yahoo Answer 2006 yılının Mayıs ayında tamamen erişilebilir hale gelmiştir. Hala insanların sorularına yanıt buldukları çok önemli bir soru-cevap platformu olarak web yayınlarına devam etmektedir (https://en.wikipedia.org/wiki/Yahoo!_Answers).

2.3.4.5.1.2. Answerbag

Bir soru cevap sitesi olan Answerbag, kullanıcıların çevrimiçi sorularını sorduğu ve cevaplarını aradıkları bir veri tabanı olarak kurulmuştur. Tek bir soru ya da tek bir

cevap yerine soru ve cevapların belli kategoriler altında sıralandığı bir platform olarak işlem görmekteydi. 2006 yılında Answerbag, Yahoo Answer'ın ardından ikinci en büyük soru-cevap izlenim topluluğuydu. Hesap açan kullanıcı, burada sorular soruyor, sorularına cevap buluyor ve merak ettikleri kategorilerdeki soru ve cevaplara bakarak bilgi sahibi olabilmekteydi. Bununla birlikte Aralık 2015'te beklenmedik bir şekilde kapatılmıştır (<https://en.wikipedia.org/wiki/Answerbag>).

2.3.4.5.1.3. Ask.fm

Bir soru-cevap sitesi olan Ask.fm oldukça popüler olan bir sitedir. Bu site vasıtasıyla, tanıdığınız ya da tanımadığınız herkese merak ettiğiniz soruları sorabilir ve cevap arayabilirsiniz. Ayrıca kullanıcı tercihinine göre, gizli kalınabilir ve bu şekilde sorular sorulabilir. Diğer bir özelliği ise eğer isimsiz soru görmek istemezseniz karşıdaki kimliğini açık etmek zorundadır. (<http://bilgihanem.com/ask-fm-nedir-nasil-kullanilir/>). Bu bağlamda denilebilir ki; ask.fm kişilerin merak cevaplarını merak ettikleri sorulara yanıt aramak ve eğlenmek için kullanılan bir sitedir.

2.3.4.6. Diğer

Bu başlık altında diğer kategoriler içinde yer almayan WhatsApp ele alınacaktır.

2.3.4.6.1. WhatsApp

Akıllı telefonlarda kullanım için geliştirilmiş olan WhatsApp, platformlar arasında çalışabilme gibi özellikler barındıran mesajlaşma, arama ve videolu görüşme yapabilme uygulamasıdır. Nerdeyse bütün telefonlara uyumlu bir halde çalışan WhatsApp en çok tercih edilen uygulamadır. Kullanıcılarına 2G, 3G, 4G ve 4,5G üzerinden istedikleri kişilere fotoğraf, belge, doküman gönderimini sağlayan aynı şekilde sesli ve görüntülü arama hizmetini sunmaktadır. Yahoo'nun eski iki çalışanı tarafından kurulan uygulama kısa süre zarfında çok popüler bir uygulama haline geldi. Dünya'da kullanıcı sayısı en fazla olan siber hizmet uygulamasıdır. 19 Milyar dolara Facebook şirketi tarafından satın alınmıştır. Yapılan son açıklamalara göre WhatsApp 1 Milyardan fazla kullanıcıya ulaşarak kendi rekorunu yenilemiştir (<https://en.wikipedia.org/wiki/WhatsApp>).

2.4. Yalnızlık

2.4.1. Yalnızlık Kavramı Ve Yalnızlıkla İlgili Tanımlar

Yalnızlık, kişinin sosyal ilişkilerinde kendini yabancı, yanlış anlaşılmiş, başkaları tarafından kabul edilmemiş hissetmesi ve duygusal yakınlık kurabileceği bireylerin olmaması durumunda ortaya çıkan hoş olmayan psikolojik bir yaşantı olarak tanımlanmaktadır (Ünlü, 2015). İnsan yaşam dönemleri içinde pek çok insanın hayatında en az bir kere yaşadığı yaygın bir deneyim olarak yalnızlık, bireyin iç dünyası üzerinde olumsuz etkisi olan öznel, hoş olmayan bir fenomendir (Çakır ve Çakır, 2011; Oruç, 2013; Tezer ve Arkar, 2013).

Tanımlanması güç, karmaşık ve sıkıntı verici bir durum olarak tanımlanan yalnızlık, insanın biyolojik, psikolojik ve sosyo kültürel yapısından etkilenen bir durum ve duygudur (Gün, 2006). Bu yönüyle yalnızlık, günümüz gelişmiş toplumlarda meydana gelen önemli problemlerdendir. Bu durum genellikle ileri yaşa erişmiş, yalnızlığı seçen bireyleri anımsatıyorsa da, esasında bu durum insan hayatının her döneminde ortaya çıkabilen ve herkesi ilgilendiren bir durumdur (Tarhan, 1998).

Yalnızlıkla ilgili pek çok tanımlama yapılmıştır: Arslantaş ve Engin (2011) yalnızlığı genellikle kişiler arası ilişkilerin yokluğu olarak tanımlarken, Peplau ve Perlman (1982), sosyal ilişkilerdeki niceliksel yetersizliğin yanında ilişkilerin niteliksel yönüne de vurgu yaparak yalnızlığı, insanlarla olan iletişimde mevcut durum ile istenilen durum arasındaki uyumsuzluk olarak ifade etmektedir. Yalnızlık kavramı ile ilgili bir diğer tanımlama Rook'tan gelmektedir. Rook (1984) yalnızlığı, kişinin diğerleri tarafından anlaşılmadığını ve reddedildiğini düşündüğü durumlarda yaşadığı devam eden bir duygusal zorlanma durumu olarak tanımlar. Kişi, yalnızlık durumunda sosyal bütünlük ve duygusal yakınlık noktasında problemler yaşarken, istediği etkinlikleri gerçekleştirmek için de uygun arkadaş bulamaz. Bu durumda bir kısır döngü şeklinde devam eden bir yalnızlık yaşantısı oluşur. Ünlü (2015) ise yalnızlığı; başkaları ile yakın ilişkide bulunma arzusunun bilişsel, duygusal ve davranışsal olarak sentezlenmesi ile hissedilen bir duygu olarak tanımlarken, bireyin geçmişteki ve şundaki ilişkilerini bilişsel süreçlerle yorumladığı ve bu yorumlar sonucunda olumsuz duygular geliştirdiği ve bu duygular ile birlikte yalnızlığa ilişkin davranış kalıpları oluşturduğu bir süreç olduğunu söyler.

Yalnızlık tanımlarına dikkat edildiğinde yalnızlıkla ilgili özetle şu noktalar öne çıkmaktadır:

- Yalnızlık, somut ifadelerle dökülmesi zor bir durumdur.
- Yalnızlık, kişinin sosyal ilişkilerinde olmasını istediği yakınlık düzeyi ile var olan düzey arasında farklılık sonucu oluşan bir duygu durumudur. Kişinin sosyal ilişkilerde kendisini yetersiz etmesi, bu durumun hem sebebi hem de sonucudur.
- Yalnızlık, kişinin sosyal hayatından çok fazla etkilenebilen, içsel, duygusal bir durumdur.
- Yalnızlık, anlamlı etkileşim, sosyal destek, kendine güven, yaşlılarla ilişki ve sosyal doyumsuzluk, güvenli bağlanma ve sosyal açıklık ve sosyal ağ ile ilişkilidir
- Yalnızlık, hoş olmayan, rahatsız edici bir durumdur
- Yalnızlık, genellikle acı veren, sıkıntıya neden olan, kişinin psikolojik, fiziki, sosyal bütünlüğüne karşı bir tehlikedir (Yaşar, 2007; De Jong-Gierveld, 1998; Duy ve Yıldız, 2014; Duru, 2008; Peplau ve Perlman, 1982; Kozaklı, 2006).

2.4.2. Yalnızlığın Genel Özellikleri

İnsanoğlu yaşamı boyunca birçok duygu yaşar. Bireyin yaşamında görece olarak karşılaşılabileceği temel durumlardan biri de yalnızlıktır. Her ne kadar yalnızlık, kişinin sosyal çevresi tarafından tek başına bırakılması olarak algılsa da, kişinin mevcut ruh halinden dolayı toplumdan kendisini soyutlaması olarak da değerlendirilebilir (Erözkan, 2009). Bu noktada kişi yalnızlığa sürüklendiği gibi bazı durumlarda da bilinçli bir şekilde yalnız kalmayı tercih eder.

Yalnızlıkla ilgili tanımlamalara bakıldığında her araştırmacının yalnızlığın farklı bir yönüne vurgu yaptığı görülmektedir. Psikolojik, sosyolojik ve bilişsel yönleri bağlamında yalnızlık birçok özelliği bünyesinde barındırmaktadır. Yalnızlığın öznel ve psikolojik yönüne vurgu yapan İmamoğlu (2008) yalnızlık duygusunun, genellikle anlık ve kısa süreli olarak yaşandığını söyler. Fakat bazı insanların bu duyguyu daha sık ve sürekli duyumsadığına dikkat çeken İmamoğlu, böyle durumlarda yalnızlığın bir duygu durumundan ziyade bir kişilik özelliği haline geldiğini söyler. Geçtan (2004) yalnızlığın acı veren ve ürküten yönüyle insanların yüzleşmekten korktuğu bir durum olduğunu

söylerken bu duygunun kişide oluşturduğu olumsuz duygu durumuna vurgu yapar. Kişinin yaşadığı yalnızlık tanımlarında kullanılan kapalı kapılar, kilitli odalar, kişinin en değerli varlığının içinde bulunduğu boşluk gibi metafor semboller genellikle kişinin olumsuz yönlerine odaklanmaktadır (Karnick, 2005'den aktaran Güloğlu ve Kararımak, 2010).

Araştırmacılar, yalnızlığın hem bireysel hem de toplumsal bir fenomen olduğunu ve basit bir ifade ile, fizyolojik olarak bir yalnızlık durumunda meydana gelen bir duygu olmadığına vurgu yaparlar. Bireyin kurmuş olduğu sosyal ilişkinin nicel boyutu kadar niteliksel boyutu da önemlidir. Yani birey yanında insanlar olduğu vakitlerde de yalnızlık duygusunu yaşayabilir. Dolayısıyla yalnızlık duygusunun temelini, insanlarla beraber zaman geçirememekten öte yaşanan bu sosyal ilişkilerin yetersiz oluşu ve bu ilişkilerden alınan tatmin düzeyinin düşük oluşu teşkil etmektedir denebilir (Çakır ve Çakır, 2011; Kaya, 2005; Buluş, 1997).

2.4.3.Yalnızlıkla İlişkili Kavramlar

Yalnızlıkla ilişkili birçok kavram vardır. Bunlardan ilki ve belki de en çok kullanılan **yabancılaştırma** kavramıdır. Yalnızlık çoğu zaman yabancılaştırma kavramıyla birbirlerinin yerine kullanılmaktadır. Oysa ikisi farklı kavramlardır. Genel bir ifade ile belirtilecek olursa yabancılaştırma, kişilerin sosyal çevresinden veyahut belli bir çevreden uzak durma durumudur. Bu süreçte insan giderek hayatının, ilişkilerinin, eylemlerinin öznesi olmaktan çıkarak nesneleşir; nesne hâline gelir; makinelerin, örgütlerin, kurumların, medyanın, diğer insanların, denetimine girer ve dıştan yönlendirilen bir varlık hâline gelir. Bireyin eylemi; etkinliği kendi başına bir amaç olma yerine giderek bir başka amaç için araç olur (Marshall, 1999'den aktaran Erjem, 2005).

Yalnızlık ile yabancılaştırma kavramları farklı kavramlardır ancak birbirleriyle doğrudan bağlantılıdır. Yabancılaştırma, modern dünyadaki yalnızlığın temel nedenlerindedir. Kişi ve toplum faaliyetlerini ve bunların sonuçlarını diğer insanlardan, otoriterlerden ve genel manada genel kabul gören algıdan bağımsız ve farklı olarak yorumlanmasıyla ortaya çıkan yabancılaştırma yaşantısı, yalnızlık ile çok bağlantılı temel kavramlardandır. Günümüzde yoğun olarak yaşanan yabancılaştırma durumu; insanın kendi hayatı üzerinde

etken olmadığını, yaşamını kendisinin belirlediği yanlısamanın aksine belirlediğini ve genel manada yaşamı üzerinde etken değil edilgen olduğu savına dayanır (Gün, 2006).

Sosyal yalıtılmışlık kavramı da yalnızlıkla alakalı bir kavramdır. Bu iki kavramın ortak noktaları olmakla birlikte farklı özellikleri de bulunmaktadır. Sosyal izolasyon, kişinin yalnızlıkla baş başa kalmasıdır. Yalnızlık diğer insanların da etkisi olmadan ve kişinin kendi isteği dışında farkında olmadan oluşur. Ancak tek başına kalmak bir tercihi doğurabilir. Bütün bu tanımlamalar birleştirildiğinde sosyal izolasyonun yeri, tek başına olmakla yalnızlık arasındaki bir yere denk gelir (Yaşar, 2007).

Ait olma kavramıyla da yalnızlığın ciddi bir ilişkisi vardır. İktisadi, içtimai ve psikolojik yönleriyle aidiyeti öğrenemeyen bireyler, yalnızlığın girdabına düşerler (Duyan ve arkadaşları, 2008). Neden sonuç ilişkileri bağlamında değerlendirildiğinde kişinin ait olamama durumu sonucunda yalnızlık duygusunu yaşadığı söylenebilir.

Yalnızlık ile birlikte anılan ve çoğu zaman eş anlamlı olarak kullanılan kavramlardan bir diğeri de, **tek başına** olmaktır. Yalnızlığın acı veren ve istendik bir durum olarak görülmeyen yanının aksine tek başına olma durumunun, kişilerin bilinçli ve isteyerek tercih ettikleri bir durum olması iki kavramın farklı kılan en bariz özellikleridir. Bununla birlikte yalnızlıkta çeşitli olumsuz duygular var iken, tek olmada ise çoğu zaman olumsuz duygular yoktur. Kişi tek başına kaldığında herhangi bir yalnızlık hissetmeyebilir, aksine sosyal bir ortamda kendisini yalnızlık duygusuna kaptırabilmektedir. Böylesi bir durumda ise; yalnızlık tarafından etkilenen olumsuz durumlar daha şiddetli yaşanabilmektedir (Geçtan, 2004; Larson 1990'den aktaran Özatça, 2009; Duy, 2003). Tek başına olmayı tercih etme durumun kişilere birçok noktada olumlu geri dönüşü de olduğu muhakkaktır. Örneğin, bazı çok değerli eser ve yapıtlar tek başına kalma durumunda ortaya çıkmıştır.

Yalnızlıkla ilişkili son kavram da **inzivadır**. İnziva, kişisel gelişim ve yaratıcı aktivitelere fırsat veren gönüllü tek başınalık olarak yorumlanmaktadır (Galanaki, 2004'den aktaran Körler, 2011). Sanatçılar, yazarlar ve bilim adamları inzivayı kendileri için en yaratıcı ve üretken durum olarak görürler. Bu nedenle önemli eserlerini ve yapıtlarını inzivaya çekildikleri zaman üretirler. Görüldüğü gibi tek başına olma ve inziva, istem dâhilinde yaşanabilen, yalnızlık duygusunun yaşanmasına neden olabilen ya da olmayabilen kavramlardır.

2.4.4. Yalnızlık Türleri

İnsan, sosyal bir varlıktır ve diğer insanlarla ilişki kurmaya ihtiyaç duyar. Fıtratı gereği tek başına kalamayan insan, topluma adapte olmak, toplum içerisinde bir yer edinebilmek için sosyal ilişkiler gerçekleştirme yoluna girer. Ancak bu istek ve yönelime rağmen her insan bu etkileşimi doğru ve sağlıklı bir şekilde yapamaz ve yalnızlık durumunu yaşamak zorunda kalabilir. Kişilerin yaşamış olduğu ilişkilerde yetersizlik duygusunu yaşamaları ve doyunluğa ulaşamayacak sosyal yaşantılarda bulunmaları hayatlarını elbette etkilemektedir. Böylesi bir durum, kişilerin kendilerini toplumdan ayırmalarına ve yalnızlık duygusuna kapılmalarına neden olmaktadır (Çağrı, 2010; Buluş, 1997).

İnsan hayatı boyunca değişik evrelerde yalnızlığa tanıklık edebilmektedir. Fakat bu bireyden bireye farklılık göstermektedir. Dünyaya gözlerini açmasından itibaren bazıları yalnız doğup, yalnız ölmek fikrini dillendirse de, esasında genel kanı yalnızlığın en çok duygusal ve sosyal durumu etkilediği kanaatindedir. Literatürde birçok yalnızlık türü mevcut olsa da genel olarak araştırmacıların üzerinde hem fikir oldukları iki tür yalnızlık vardır: Sosyal ve duygusal yalnızlık. Bu iki tür, farklı kaynaklarda sosyal-duygusal yalıtım ve sosyal-duygusal izolasyon olarak da geçmektedir (Erözkan, 2004; Danış, 2007).

Weiss (1989) sosyal yalnızlığı; sosyal ağın olmaması ya da sosyal izolasyon neticesinde meydana gelen durum olarak tanımlarken; duygusal yalnızlığı da, yakın anlamda bir bağlanmanın oluşmaması neticesinde yaşanan duygu olarak ifade etmiştir. Duygusal yalnızlık bağlanma nesnesinin ortadan kalkması ile oluşurken, sosyal yalnızlık sosyal ilişkilerin oluşmaması ya da sona ermesi ile oluşmaktadır. Sosyal yalnızlık, arzu edilen sosyal ilişki kurulabilecek kişinin yakınında olamaması durumunda ortaya çıkmaktadır. Şehir değişimi, ölüm, ayrılık, kişinin sosyal çevresini değiştirmesi gibi durumlarda ortaya çıkmaktadır. Duygusal yalnızlık, kişinin gereksinim duyduğu ilişkiyi çevresinde bulamamasından kaynaklanmaktadır (aktaran, İmamoğlu, 2008).

Seçim, Alpar, Algür (2014) ise yalnızlığı fiziki ve psikolojik yönleriyle ele almışlardır. Fiziki yalnızlık, insanın çevresinde kimsenin bulunmaması durumudur. Fiziki yalnızlığa, Robinson Crusoe'nun yalnızlığı örnek olarak verilebilir. Diğer bir durum ise psikolojik bir yalnızlıktır. Böylesi bir durumda birey, içinde yaşadığı kalabalıklara

rağmen kendisini yalnızlık duygusuna kaptırabilir. İnternet kullanımının artmasıyla birlikte genç nüfusta sosyalleşme trendi sanal ortama taşıma eğilimi göstermiştir. Günün büyük bir bölümünü internet ortamında, sosyal paylaşımında bulunarak sosyalleşme çabaları gösteren gençlerde çevrelerinden uzaklaşma ve yalnızlıkla baş başa kalabilme durumu olabilmektedir. Böylesi bir durum ne yazık ki onlarda fizyolojik ve psikolojik bazı rahatsızlıkları beraberinde getirebilmektedir.

Nedeni ve gösterdiği belirtiler yönüyle de yalnızlık farklı adlar altında vurgulanır. Örneğin depresyonla eş güdüm hareket eden bir duruma derin yalnızlık denilirken, kişinin kendini herhangi bir yere ait hissedememesine de sosyal ya da ilişkisel yalnızlık denilmektedir. Aynı şekilde, duygusal yalnızlık, kişinin içinde bulunduğu ortamda ruhsal beklentilerine karşılık bulamaması ve yakın ilişkiler kuramaması iken, dışarıdan belli olmayan ancak kişinin kendi içinde üzülmeye sürdüğü yalnızlığa da gizli yalnızlık denilmektedir (Yaşar, 2007)

Özodaşık (2001) yalnızlığın yukarıda zikredilen bu boyutlarını kişiye, ortama ve toplumsal yapıya göre değişiklik gösteren yalnızlık yaşantıları şeklinde 6 kategoride toplamıştır. Bunlar;

- Fiziksel Yalnızlık: Fiziksel yalnızlık bir insanın tek başına yaşama biçimidir. Fiziksel olarak etrafta herhangi bir uyarıcı ve uyaranın olmaması, kişinin diğer insanlardan ayrı ve tek başına kalması ya da kişinin çok sevdiği bir yakınını yitirmesiyle fiziksel yalnızlık yaşanabilir
- Yabancılaşma (Toplumu Dışlayanlar): İnsanın yaşadığı topluma karşı yabancılaşması sonucu yaşanan yalnızlık türüdür.
- Kınanma (Toplum Tarafından Dışlananlar): Toplum kurallarını reddeden ve topluma yabancılaşan kişilere toplumun vereceği tepki de onları dışlamak olacaktır. Kınanma yoluyla yaşanan yalnızlık, toplumdaki ayrılan kimselerin bu farklılıkları nedeniyle toplum tarafından dışlanarak yalnızlığa itilmesi durumudur.
- Asimilasyon: Toplum veya bireylerin, farklı bir kültür ortamında zorlanarak, baskı altına alınarak farklı bir yaşama sürecine itilmeleridir
- Kendi Tercihi ile Gerçekleşen Yalnızlık: İnsanın çevresi ile ilişkisini minimum düzeye indirerek kendi iradesi ile tercih ettiği yalnızlıktır.

- **Gerçek Yalnızlık:** Gerçek yalnızlık, bireyin her türlü sosyal ve fiziksel uyarılar karşısında bile kendini anlaşılmamış, kimsesiz hissettiği psikolojik yalnızlıktır.

Buna ek olarak Ezra ve Ayalon (2009) şu iki yalnızlık türünü çok önemsemektedirler; durumsal, kronik. Meer (1985) ise bunlara fazladan bir tür eklemektedir. Ve sonuç itibarıyla bunlar: Durumsal, kronik ve geçici yalnızlık olarak kategorileşmektedir.

Durumsal Yalnızlık: Durumsal yalnızlık ani bir kayıp durumunda veya yeni bir ortama geçildiğinde genellikle ortaya çıkan bir durumdur. Öğrenciler, üniversiteye ilk geldiklerinde, özellikle de evden uzaktayken, bu tür bir yalnızlık yaşarlar. Yeni bir şehre geçtiğimizde çoğumuz bu durumu yaşarız. Üniversite hayatının pek çok yeni ve güzel yönüne rağmen, çoğu genç insan, evlerinin ve toplumlarının destekleyici yönlerini kaybettiklerinden, durumsal yalnızlığa maruz kalmaktadır. Aileler de, çocuklarının ayrılmalarının nedeniyle durumsal yalnızlığa maruz kalabilir. Bunu çocukları için bir fırsat görmelerine rağmen, çocukların ayrılmasıyla beraber yoğun bir yalnızlık yaşayabilirler. Yalnızlıktan yeni bir efsane yaratmaya çalışmak yerine, ebeveynler ve üniversite öğrencileri, yalnızlıklarını kabul ederek ve bunu azaltmak için ellerinden gelen her şeyi yaparak bu süre boyunca birbirlerine yardımcı olmalıdırlar. İlk birkaç ayda sık sık telefon görüşmeleri, mektuplar ve ev ziyaretleri kaybetme hissini hafifletebilir (Newman ve Newman, 2015).

Kronik Yalnızlık: Kronik yalnızlık uzun sürer ve belirli bir olay veya durumla bağlantılı olamaz. Kronik yalnızlık durumunda insanlar ortalama düzeyde sosyal ilişki kurabilir. Ancak bu kişiler, kişinin istenilen seviyede yakınlaşma kurması yönüyle anlamlı değildir (Meer, 1985). Kronik yalnızlıklar genellikle başkalarıyla temas kurmaya gönülsüz görünürler. Sosyal beceriler ile kronik yalnızlık arasında güçlü bir ilişki olduğu bilinmektedir (Ezra ve Ayalon, 2009). Dostluk, iletişim becerileri, uygun davranışlar sergileyebilme ve başkalarına uygun yanıt gibi daha yüksek sosyal beceri düzeyine sahip olan insanlar daha yeterli sosyal desteğe sahip olurlar ve daha düşük yalnızlık seviyelerine sahiptirler. Kolejden uzaklaşana kadar kronik yalnızlık yaşadığınızı fark etmeyebilirsiniz (Newman ve Newman, 1992).

Geçici Yalnızlık: Geçici yalnızlık kısa sürer ve geçer. Üniversite öğrencileri, arkadaşları belli tarihlerde dışarıda kaldıklarında ve yurttan yalnız kaldığında bu tür bir yalnızlık hissedebilirler. Bu tür bir yalnızlık, bir öğrencinin tartışmada belirli bir

pozisyon alması için tek öğrenci olması durumunda ortaya çıkabilir; Sınıfındaki tek siyah öğrenci veya büyük, boş bir spor salonunda çalışan tek öğrencidir (Newman ve Newman, 2015).

2.4.5. Yalnızlığı Açıklayan Kuramsal Yaklaşımlar

2.4.5.1. Psikodinamik Yaklaşım

Psikodinamik yaklaşımçılar yalnızlık için erken çocukluk ve çocukluk döneminin önemini ileri sürmüşlerdir. Çocukluk döneminde aile ile kurulan ilişkilerin ve iletişimin yalnızlık üzerinde önemi vurgulamışlardır (Karaduman, 2013). Psikodinamik yaklaşımın öncülerinden Horney (1998)'e göre birey, çocukluktan itibaren davranışlarında bir değişim oluşturma yönelimindedir. Bu süreçte kişi, çeşitli davranış tarzları dener; diğerlerine yakınlaşır, uzaklaşır ya da karşıt davranışlar geliştirir. Bu süreçte kişinin başkaları tarafından kabul ve onay görmesi bunun devamında sevilmesini hissetmesi tek başına kalması durumunda yalnızlık yaşamasını önler. Kişi, endişe duymaz çünkü diğer insanların sevgisini bilir ve onların desteğini istediği zaman görebileceğinin farkındadır Buna karşın eğer birey kendini reddedilmiş hissederse, güvenliğini oluşturmak niyetiyle davranışlarının sadece biçimini değil içeriğini de değiştirmek zorunda kalır. Güven ve destek ihtiyacını doyuramayan birey kendisini yalnız ve çaresiz hisseder (aktaran, İmamoğlu, 2008). Sullivan (1953) ise benzer şekilde da yetişkinlikteki yalnızlığın köklerini çocuklukta görmüştür. Çocukluk döneminde anne babasıyla sağlıklı bir etkileşim gerçekleştiremeyen kişilerin sosyal becerileri zayıf kalır. Bu kişiler çocukluk döneminde tatmin edemediği yakınlık ihtiyacını, ileriki dönemlerde yaşadıkları sosyal ilişkilerinde tamamlamaya çalışır ve bu noktada güçlülerle karşılaşır. Bu yönüyle sosyal beceri eksikliği yalnızlığın sebebi olmakta ve en yoğun ve istenmeyen şekliyle ergenlik döneminde önem kazanır (aktaran, Kılınc, 2005). Öztürk (2004) psikodinamik yaklaşım psikoseksüel gelişim evrelerinin başarılı bir şekilde tamamlanması ile bireyin doyum sağlayıcı yakın ilişkiler yaşayabileceğine ve dolayısı ile yalnız hissetmeyeceğine değinmiştir

2.4.5.2.Varoluşçu Yaklaşım

Varoluşçu yaklaşım yalnızlığa açıklama getirirken psikodinamik yaklaşımın tersine hiçbir ilişkinin yalıtımı yok edemediğini savunur. İnsan her ne kadar bu dünyayla ve insanlarla doyurucu ilişkiler kurarsa kursun zaman zaman derinde bir yerlerde sahip olduklarına dair bir anlamsızlık yaşar ve muhakkak bir yalıtım hisseder (Körler,2011). Çünkü her birimiz varoluşta yalnızız. Duygu ve düşüncelerimizi yalnız yaşarız. Sadece sevgi, bu yalıtılmışlık durumunun verdiği ıstırabı hafifletir. İnsanlarla kurulan bağlantılar, temel ve evrensel yalıtımı hafifletmektedirler. Varoluşundaki yalıtılmışlık durumuyla yüzleşen kişi sevgiye yönelmeye başlayacaktır. Diğer taraftan yalnızlık uçurumunda korkunun etkisi altına kalırsak başkalarına elimizi uzatamayız. Korku ile oluşturulan bu ilişkilerde gerçek bir ilişki doyumunu yaşanmayacak, birçok şey olması gerektiği olamayacaktır (Yalom, 2001).

2.4.5.3.Bilişsel Yaklaşım

Bilişsel-davranışçı yaklaşım içerisinde yalnızlık kavramı net bir şekilde açıklanmamıştır. Ancak bu yaklaşımın savunucularından olan Young (1982) yalnızlık üzerine önemli açıklamalarda bulunmuştur. Yalnızlığın farklı şekillerde yaşanabildiğini öne sürmüş ve yalnızlığın önlenmesinde bireyin akılcı olmayan inançlarının ele alınması gerektiğini vurgulamıştır. Young yalnızlığa neden olan tipik otomatik düşünceleri de 12 madde altında toplamıştır. Bu düşünceler; yalnız olmaktan mutsuzluk duyma, güvensiz olma, düşük benlik kavramı, topluma uyum sağlayamama, sosyal kaygı, yanlış eş seçimi, yakınlık isteklerini reddetme, cinsel kaygı, duygusal bağlanma ile ilgili kaygı, gerçek dışı beklentilerdir (aktaran, Koçak 2008).

Bilişsel yaklaşımın vurguladığı bir diğer husus da yalnızlığın anlamıdır. Yalnızlık yaşayan her kişi yaşadığı yalnızlığa bir neden belirler ve savunma mekanizmasını bu nedene bağlı olarak geliştirir. Eğer kişi yaşadığı yalnızlığın nedenini kendi kişilik özellikleri veya değişmez bazı etkenlere bağlıyorsa, yalnızlıkla mücadelesinde kendisini güçsüz hissedecek ve tükenmişliğe doğru ilerleyecektir. Aynı zamanda gelecekte de bu yalnızlığı yeneceğine dair umutsuzluk içerisinde olacaktır. Bu durum kişinin daha da yalnız kalmasına neden olabilmekte ve birey bu algıları sonucunda kendi benlik algısının düşmesine neden olmaktadır (Karaduman, 2013). Bu durumun sonucunda

kişilerin edilgen roller benimsedikleri görülür. Eğer kişilere bu rollerin farkındalığına varılması sağlanırsa ve sosyal beceri eğitimi ile desteklenirse yalnızlığa yüklediği anlam değiştirilebilir (Sarıçam, 2011).

2.4.5.4. Rogers'ın Danışan Merkezli Yaklaşımı

Danışan Merkezli Yaklaşım ile Rogers, yalnızlık konusunu çok detaylı bir şekilde ele almamıştır. Yine de bazı eserlerinde kısa da olsa yalnızlığa değindiği görülmektedir. Özellikle “etkileşim grupları” ile ilgili yazmış olduğu kitapta bu konuya değinmiştir (Rogers, 1994). Fakat Rogers'ın yalnızlığı daha çok kişinin, hiç kimse ile etkileşime girmemesi üzerinedir. Bu sebeple Rogers (1994) kişililerin, gerçek kişiliklerinin asla anlayamayacağı endişesi taşıdığını bu yüzden de, çevrelerine göre hareket ederek kişiliklerini saklama eğiliminde olduklarını belirtmiştir. Bu yüzden de kişi, saklamış olduğu benliği, savunmalarını taşımış olduğu maskeler yoluyla ne kadar saklamaya çalışsa yalnızlığını daha da artırmış olur. *“Kişi, yaşamın anlamının, onun sahte yüzünün dışarıdaki gerçek dünyayla olan ilişkisine bağlı olmadığını, olamayacağını kabul etme eğilimine girdiği zaman yalnızlığı umutsuzluğa dönüşür”* (Rogers, 1994). Yalnızlıktan kurtulmanın yegâne yolu kişinin, içinde sakladığı olumsuz yargı ve inançlarına rağmen benliği ile yaşamayı göze alabilme cesareti göstermesi olduğunu söylemektedir. Kişi bunu başarabilecek güçtedir.

2.4.6. Yalnızlığın Nedenleri

İnsan, doğası gereği tek başına yaşayamaz. Toplum içinde var olmak ve diğerleriyle sosyal ilişkiler kurmak ister. Ancak bu ilişkiler her zaman istenilen gibi olmayabilir. Sosyal ilişkilerinde sorunlar yaşayan insan, diğer insanlardan uzaklaşır ve yalnızlaşmaya başlar. (Koçak, 2008). Yalnızlık algısının gelişmesinde; kişilerin toplum kurallarına uyum noktasındaki sıkıntıları (Gün, 2006), çevresiyle olan iletişimin eksikliği ve var olan ilişkinin kalitesi (Karaduman, 2013), aile bağlarının zayıf olması ya da bir ailesinin olmaması (Gün, 2006), kentleşmenin getirdiği yaşam biçimi, bireyselliğin öne çıkması, paylaşma ve dayanışmanın azalması (Özatça, 2009), düşük benlik algısı, sosyal, kişisel ve bilişsel etkenler, gerçek dışı öz değerlendirmeler, problem oluşturan duygusal yaşantılar, sosyal ve çevresel etkenler (Haliloğlu, 2008), teknolojik gelişmelerin artmasıyla birlikte bireylerin kendilerine ve çevrelerine

ayırdıkları sürenin azalması (Ekinci ve arkadaşları, 2015) depresif duygulanım düzeyi (Karahan ve arkadaşları, 2004), diğer insanlarla olan sosyal ilişkilerde yaşanan hayal kırıklıkları (Yaşar, 2007) ve bağlanma yaşantıları (Akbağ ve Erden İmamoğlu, 2010) gibi değişkenler etkili olmaktadır.

Yalnızlık yaşamın her döneminde yaşanabilse de ergenlik dönemi yalnızlık açısından daha riskli bir dönem olarak görülmektedir. Brennan (1982), ergenlik dönemindeki yalnızlığın nedenlerini üç şekilde sınıflandırarak irdemiştir. Yalnızlığın bir nedenini, yalnız gencin kişisel özellikleri olarak isimlendirilen yatkınlıklar (utangaçlık, düşük öz saygı, zayıf sosyal beceriler) oluşturur. Bir diğer neden, gelişimsel değişimler ve bu değişimlerin ihtiyaçlar ve kurulan ilişkiler üzerindeki etkisidir. Üçüncü neden ise, gencin içinde bulunduğu yaştaki sosyal konumudur. Ergenlik dönemi karmaşık birçok gelişimsel değişimleri bünyesinde barındırır. Bireyin sosyal izolasyonunu arttıran bu zorlu süreç rahatsız edici durumları da beraberinde getirir. Bu süreçler, öncelikli olarak ergenlik döneminde anne babadan ayrılma ve bireyselleşmeye dönük olmakla açıklanabilir. Bunun yanında ergenin bu dönemde yaşadığı öğretmen ilişkileri, okul ortamı, arkadaş ilişkileri gibi etkenlerin ergen yalnızlığı ile ilişkili olduğunu söylemek mümkündür. (Brennan, 1982'den aktaran Köse,2009; Kılınç, 2005; Aral, Görsoy ve Yıldız Bıçakçı, 2006).

Alanyazında yalnızlığın nedenleri konusunda çeşitli gruplandırmalar vardır. Michela, Peplau ve Weeks, (1982) yalnızlığın algılanan 13 nedenini şu şekilde gruplandırmışlardır:

1. *Kötümserlik*: Kişinin ilişki kuracağı birini bulmanın şans eseri olduğuna inanması ve kendisinin bu şansa sahip olmadığını düşünmesidir.
2. *Reddedilmekten Korkma*: Kişinin ilişki kurmayı denediği zaman reddedileceği korkusuna kapılmasıdır.
3. *Çaba Göstermeme*: Kişinin birileriyle tanışmak için yeterince çaba sarf etmemesidir.
4. *Şanssızlık*: Kişinin herhangi birileriyle tanışmak için şansının olmadığını düşünmesidir.
5. *Bilgisizlik*: Kişinin ilişki ve arkadaşlık başlatma becerisinin olmamasıdır.
6. *Utangaçlık*: Kişinin aşırı derecede utangaçlık yaşamasıdır.

7. *Fiziksel Çekiciliği Olmama*: Kişinin fiziksel olarak çekici olmamasıdır.

8. *Diğer Gruplar/İlişkiler*: Diğer insanların bir gruba üye olması ve yalnızlık yaşayan kişilere ilgi duymamalarıdır.

9. *Diğerlerinin Korkuları*: Diğerlerinin yalnızlık yaşayan kişilerle ilişki kurmaya korkması çekinmesidir.

10. *Kişisel Olmayan Durumlar*: Kişinin birçok insanla kişisel olmayan tarzda ilişki içinde olmasıdır.

11. *Fırsat Yoksunluğu*: Kişinin diğerleriyle ilişki, arkadaşlık kuracak fırsatlarının olmamasıdır.

12. *Diğerlerinin İsteksizliği*: Diğer insanların ilişki kurmaya çabalamamasıdır.

13. *Antipatik Kişilik Yapısı*: Kişinin diğerleri tarafından hoşça gitmeyen kişiliğinin olmasıdır (aktaran, Körler, 2011). Görüldüğü gibi yalnızlığın psikolojik, bilişsel ve toplumsal süreçlerden etkilenen geniş bir yelpazesi vardır.

2.4.7. Kendini Yalnız Hisseden Bireylerin Genel Özellikleri

Kişiler isteyerek ya da istem dışı hayatlarının çeşitli dönemlerinde yalnızlık duygusuyla karşılaşmaktadırlar. Yaşanan bu yalnızlık yaşantısı bazı dönemlerde kısa süreli olurken, daha uzun süreli de devam edebilmektedir. Kendini yalnız hisseden bireylerin duygulanım, bilişsel ve davranışsal olmak üzere bir takım özellikleri vardır (Pektakin, 1993).

2.4.7.1. Duygulanım Özellikleri

Yalnızlıkla ilgili çalışmalar incelendiğinde kendini yalnız hisseden bireylerin duygulanım özellikleri; boşluk hissi içinde olma, terkedilmiş hissetme, ümitsizlik yaşama (Pektakin, 1993) karamsar, utangaç, içedönük olma (Körler, 2011) kişinin diğerleri tarafından kabul edildiğini ve sevildiğini hissedememesi (Ünlü, 2015) depresyona meyilli kişisel yapı, düşük özgüven, çekinik kişilik özelliği (Duy, 2003) zayıf psikolojik sağlamlığa sahip olma (Güloğlu ve Kararmak, 2010) şeklinde sıralanabilir.

2.4.7.2. Bilişsel Özellikler

Kendini yalnız hisseden bireylerin duygulanım özellikleri ise; kendini suçlama, yanlış yorumlar yapma, benlik değerinde azalma (Pektekin, 1993), düşük özgüven, kişinin kendisine ve çevresine yönelik olumsuz bakış açısının olması (Duy, 2003), düşük benlik saygısı (Güloğlu ve Kararımak, 2010) ve olaylara olumsuz yönden bakma ve benmerkezci tutumlar (Ünlü, 2015) olarak sıralanabilir.

2.4.7.3. Davranışsal Özellikler

Kendini yalnız hisseden bireylerde; kendilerini çevresindekilerle uyum içerisinde hissedememe, sosyal yaşam olaylarında azalma, sorumluluktan kaçma, diğer insanlarla yakınlık kurmak istememe, yüzeysel ilişkiler yaşama (Ünlü, 2015) kendini “yalnız insan” olarak kabul etme ve öyle davranma, grup aktiviteleri yerine bireysel aktiviteleri tercih etme (tek başına televizyon seyretme gibi), sosyal içe kapanık davranış gösterme, madde bağımlılığına eğilim gösterme (sigara içme-alkol alma vb.) (Pektekin, 1993) ana babayla zayıf ilişki içinde olma (Kulaksızoğlu, 2009), intihar girişiminde bulunabilme, okulda başarısız olma (Eren, 1994) gibi davranışsal özellikler gözlemlenmektedir. Aynı zamanda yalnızlık hissi yaşayan insanların yüzlerinde bu duygunun ifadesi vardır. Dalgın halde bir noktaya bakarlar. Olaylar karşısında tepkisizdirler. Psikolojik bir çöküntü içinde olup her şeyden kaçma, kendilerini soyutlama eğilimindedirler (Danış, 2009).

2.4.8. Ergenlik Döneminde Yalnızlık

İnsan her ne kadar bu dünyayla ve insanlarla doyurucu ilişkiler kurarsa kursun zaman zaman derinde bir yerlerde sahip olduklarına dair bir anlamsızlık yaşar ve muhakkak bir yalıtım hisseder (Körler, 2011). Özellikle şehirleşme ile birlikte, bireysellik ortaya çıkmış, bir şeyleri paylaşmada azalmalar meydana gelmiş, haliyle böylesi bir durumda da birey kendini soyutlanmış ve yalıtılmış olarak görmüştür. Böylesi kopuk sosyal ilişkilerin neticesinde yalnızlıklar meydana gelmiştir (Özatça, 2009). Yalnızlık her ne kadar insan hayatının her aşamasında görülse de, insan hayatının en karmaşık evresi olarak görülen ergenlikte yalnızlığın daha çok ve derin yaşandığı bir dönemdir (Doğan ve Karakaş, 2016; Kozaklı 2006).

Ergenlik dönemi; biyolojik, psikolojik ve sosyal yönleriyle kişide hızlı ve devam eden bir gelişim ve olgunlaşmanın olduğu çalkantılı bir dönemdir. Çeşitli fiziksel ve duygusal değişimlerin yaşandığı bu dönemde farklı bir evreye geçen ergen bu dönemde değişik duygulanımlar içerisinde olur. Bu evrede kişide yaşanan hızlı gelişim ve değişim kişinin aile ve çevresiyle ilişkilerinde de bir farklılaşmayı beraberinde getirir (Yavuzer, 2007). Bu evrede genç, hem hayatının tümünde olduğu gibi diğer insanlara gereksinim duymaktadır hem de ideal kişi olarak gördüğü insanların eksik noktalarını fark ederek ideal kişiler olmaktan uzak olduğunu görür. Bu durum ergenin insanlarla ilgili birçok hayal kırıklığı yaşamasına sebep olur (Erözkan, 2004).

Kimlik gelişiminin önem kazandığı bu evrede ergen, kim olduğunu anlama ve keşfetme merakıyla yoğun bir çaba içerisine girer. Kendini sorgulayan ve zaman zaman kendisine yabancılaşan ergen, bu dönemde çevresine de yabancılaşır. Kişi kendisini kalabalıklar içerisinde yalnız olarak görür (Doğan ve Karakaş, 2016). Yalnız kalan ergen, yeni arayışlar içine girerek var olan değerleri ve yaşamın anlamını sorgular. Böylece hayatına yön verecek yeni değerler bulmaya ve psikolojik anlamda özerkliğini kazanmaya başlar. Gençler bu evrede özerk bir birey olma ile birlikte topluma entegre olmuş bir birey olmaya da çalışmaktadır. Özellikle bu dönemde yaşadığı arayış ve devamında gelen bunalımlı süreç, ergenin ailesiyle, akranlarıyla çatışmalar yaşamasına sebep olurken bir yandan da okulla ilgili akademik başarısızlık sorunları oluşmaya başlar (Bayraktar, 2013).

Bu dönemde giderek aileden bağımsızlaşan genç için arkadaşlar daha önemli hale gelmektedir. Arkadaş ilişkilerinin ana-baba ilişkilerinden farklı yanı, ilkinin ikincisi gibi bireyi koşulsuz kabul eden yönünün olmamasıdır. Bu yönüyle arkadaş ilişkileri ergen için hem mutluluklarının hem de hayal kırıklıklarının sebebi olabilir (Eskin, 2001). Özellikle özgüven noktasında sıkıntı yaşayan ergenler için arkadaşlarının varlığı, güven ihtiyacını kapatan önemli ve etkili bir faktördür. Sosyal ilişkiler kurma noktasında gerekli yeteneğine sahip olamayan ergen, yakınlık kurabileceği bir arkadaş grubunun desteğinden mahrum olur. Bunun yanında kişide bu dönemde doğal olarak meydana gelen duygusal değişiklikler sebebiyle duygularını, öfkelerini uygun biçimde yönetme konusunda yaşanır. Tüm bu durumlar ergenin yalnızlık yaşamasıyla sonuçlanır (Koçak, 2008).

Ergenin, arkadaş ilişkilerinde yaşadığı hayal kırıklıkları sonucu yalnızlık yaşayabileceği gibi bazen yalnızlık duygusu da onun hayal kırıklıklarına sebep olabilir. Ostrov ve Offer (1980) da bu durumu destekler nitelikte, ergenin sosyal çevresiyle ilgili hayal kırıklıklarının kendisini yalnızlığa ittiği kadar, yalnızlık duygusunun da hayal kırıklıklarının sebebi olabileceğini söyler. Böyle bir durumda olan ergen, benlik zedelenmesini engellemek için diğer insanlara ulaşmaktan kendisini tutabilir. Yalnızlık duygusunda bulunan ergen, bu durumu kendisi için bir tehdit olarak görecektir. Ergenin bu dönemde, gel-gitli durumlara karşın model alabileceği bir yetişkini bulamaması ergenliği daha da zorlaştıracaktır. Bu yalnızlık duygusu ergenin cinselliğe, saldırgan fantezilere ve duygulara yönelmesine neden olabilmektedir (aktaran, Kılınç, 2005).

Yalnızlığın ergenlik döneminde yaygın olarak görülmesinin nedenlerinden bir diğeri de ergenlerin sosyal ağ içinde geliştirdikleri arkadaşlık ilişkilerini aksatıp kesintiye uğratabilecek önemli değişimler (üniversite öğrenimi için evden ayrılmak gibi) yaşamasıdır (Altundağ, 2013). Yeni bir ortam olan üniversite yaşamı, beraberinde gelen yeni arkadaş grupları ve ilişkiler birey üzerinde etkili olmaktadır. Kişideki temel içgüdülerden biri olan insanlarla birlikte olma güdüsü, bireyin fiziksel, duygusal ve sosyal ilişkiler kurmasını gerekli kılmaktadır. Bu temel sosyal güdülerini doyurabilen, kendini iyi hisseden ve kendine güvenen bireyler bu dönemi başarılı ve mutlu bir şekilde atlatırken, kendini iyi hissetmeyen ve dışlanmışlık yaşayan bireyler kendini yalnız hissetmekte ve mutsuz bir dönem geçirmektedir (Akkul ve Ümmet, 2007; Çağır, 2010). Sebebi ne olursa olsun, yalnızlık yaşantısı ergenler üzerinde olumsuz etkileri bulunan bir sorundur.

2.4.9. Yalnızlığın Sonuçları

İnsan, sosyal bir varlıktır. Ve bu sebeple diğer insanlarla doyurucu, anlamlı ve sağlıklı ilişkiler kurma gereksinmesi içindedir. İnsanın yaşadığı bu iletişim ihtiyacı o denli güçlüdür ki, eğer birey sözü edilen sağlıklı ve tatmin edici ilişkileri kuramazsa, duygusal ve sosyal stres ve sorunların yanı sıra fiziksel sorunlar da yaşayabilir (Doğan, Çetin ve Sungur, 2009).

Araştırmalar yalnızlık yaşayan bireylerde; umutsuzluk, özlem, boşluk hissi, düşük benlik saygısı, utanç, kaygı, suçluluk, değersizlik, can sıkıntısı, benlik reddi ve

depresyon gibi psikolojik problemlerin görüldüğünü belirtmektedir (Ünlü, 2015). Nitekim Eleveli (2012)'nin yaptığı bir araştırmada ergenlerde intihar olasılığının en önemli yordayıcısının sırayla yalnızlık, öfke duygusunun dışarıya yansıtılması, öfke duygusunun içe yansıtılması ve suçluluk duygusu olduğu bulunmuştur.

Ergenlik döneminde bireyler yaşadıkları bu zorlanmalarda, ailelerinin, öğretmenlerinin ve arkadaşlarının desteğine ihtiyaç duymakta; bu desteği bulamayan ergenler kendilerini daha yalnız ve çaresiz hissederler (Haskan, 2009). Duygusal zorlanmaya neden olan yalnızlık duygusu; depresif ve tehditlere karşı daha duyarlı hale gelen bireyin çevresine karşı düşmanca tavır takınmasına neden olur. Bununla da kalmaz, çevresine karşı güveni azalan ve uyum sıkıntısı yaşayan bireyin sosyal etkileşimine zarar verdiği için de toplumsal kuralların sağlığını da tehdit eder (Duy, 2003; Çakır ve Çakır, 2011; Yaşar, 2007). Öfke kontrolünü sağlamayan genç, toplum kurallarına aykırı hareketler içerisine girer. Görülüyor ki yalnızlık yaşantısı, hem bu duyguyu yaşayan bireyin kendisini hem de toplumu doğrudan etkileyen bir istenmeyen bir durumdur.

2.4.10. Yalnızlıkla Baş Etme

İnsan olmanın olmazsa olmaz birtakım koşulları vardır. Bunlardan biri de yalnızlık duygusudur. Herkes hayatında zaman zaman yalnızlık duyar, önemli olan bireyin bu duygu ile nasıl baş ettiğidir. Ergenlik dönemi bireyin özerkliğini kazanmaya çalıştığı bir dönemdir. Bu dönemde ergen her ne kadar zaman zaman yalnız kalmak istese ve bundan haz aldığını ifade etse de ergenin aynı zamanda bir gruba dâhil olma, kabul edilme gibi ihtiyacı da olacaktır. Bu ihtiyaçların karşılanması ve ergenlik döneminin sağlıklı bir şekilde atlatılabilmesi gerekmektedir. Ergenlerin bu dönemde diğer insanlarla ilişki kurmalarını sağlayacak sosyal beceri eksikliği ile birlikte kendi durumlarına ilişkin yaptıkları olumsuz yüklemeler (çirkinim, yakışıklı değilim, onlar benden gıcık alıyor gibi) ve bunun sonucunda edilgen roller benimsedikleri görülür. Benimsedikleri bu edilgen roller konusunda kişilerin farkındalıklarının geliştirilmesine çalışılıp, bunun yanında kişiler, sosyal beceri eğitimleri ile desteklenirse kişilerin yalnızlığa yükledikleri anlam da değişebilir (Körler, 2011; Sarıçam, 2011). Bu çalışmaların yanında sanatsal aktivitelerin de kişilerin yalnızlık duygularını azalttığı bilinmektedir. Kurt (2014) huzurevinde yaşlılarla yaptığı bir araştırmada müziğin yalnızlık duygusunu azaltma anlamında olumlu etkisi olabileceği sonucuna varmıştır.

Bu tarz çalışmaların ergenler için de yapılması ve etkilerinin görülmesi önemli gözükmektedir.

Ergenlerin yalnızlık duygusu ile nasıl baş ettiğinin araştırıldığı araştırmalar da bulunmaktadır. Eskin (2001)'in ergenlerle yaptığı bir araştırmasında ergenlerin yalnızlıkla baş etmede dört stratejiyi sıklıkla kullandıklarını ortaya çıkarmıştır. Bunlar sırasıyla edilgen etkinlikler, kendini etkinleştirme, ilişki arama ve okuma-ders çalışmadır.

2.4.11. Yalnızlık Ve Sosyal Medya

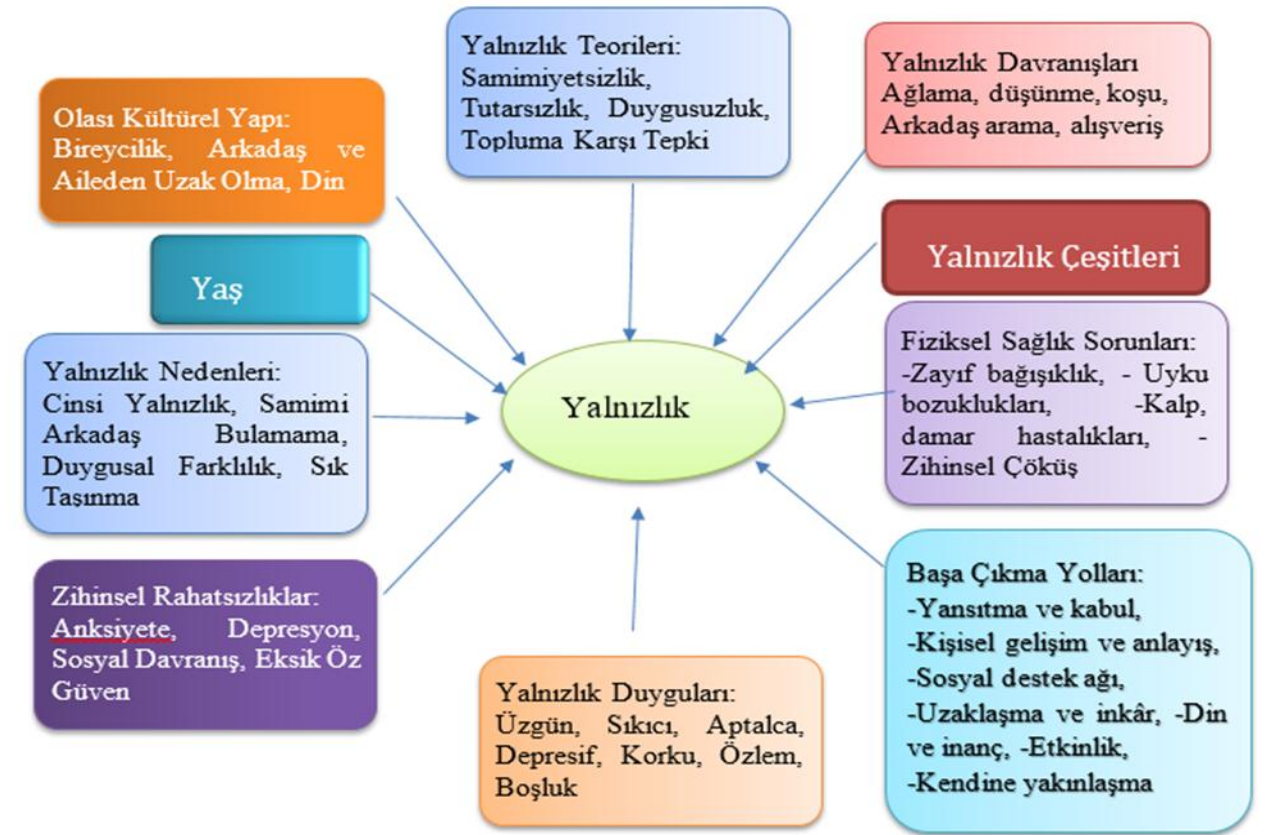
Teknoloji, giderek gelişmekte ve yediden yetmişine tüm insanları yörüngesine alarak varlığını devam ettirmektedir. İnsan hayatının birçok noktasında yenilik ve değişimler meydana gelmektedir. Teknolojinin gelişimiyle birlikte İnternet, gelişen teknolojinin en önemli öğelerinden olarak toplum hayatında yerini almış ve bilgi işlem teknolojileri kişilerin hizmetleri doğrultusunda oluşturulmuştur. İnternet bunun sonucunda fert, aile ve sosyal hayatını derinden etkileyen iletişim noktasına gelmiştir. İnternetin en sık kullanıldığı mecralardan biri şüphesiz sosyal medya platformlarıdır. Bu bağlamda bakılacak olursa, internet kullanımında artış görülürken, bu artış ile paralel olarak sosyal medya kullanımı da artmaktadır. İnternet kullanıcılarının bir başkasıyla kolayca etkileşime geçmesine çeşitli blog vb. uygulamalarla içerikler yayınlayıp, paylaşımlar yapmalarına olanak sağlayan yeni iletişim teknolojilerini ifade eden sosyal medyanın; insan yaşamını olumlu ve olumsuz birçok açıdan etkilediği düşünülmektedir.

Karakoç ve Taydaş (2013) kişilerin sanal dünyadaki sohbet ve arkadaşlıklar içerisine girdiklerinde kendilerine sanal kimlik/anıların odluğu sanal bir dünya yarattıklarını söyler. Bu durum kişilerin internette geçirdikleri zamanı arttırdığını ve insanların gerçek hayatta arkadaşlarıyla ve çevreleriyle geçirdikleri zamanın önüne geçtiğini vurgular. İnternette çok arkadaşı edinip pek çok şeye yorum yapan, konuşmalara katılan ve zamanın çoğunu sanal âlemde geçiren genç gerçekte içine kapanma eğilimi göstermekte ve bu durumun da gencin yalnızlıkların artmasına sebep olduğunu söylerler. Bunun yanında iletişim imkânlarının gelişmesiyle; istenilen an, istenilen bilgiye veya kişiye erişebilmeleri bireylerin iletişimlerini güçlendirirken, oysa gerçekte var olan birlikteliği yok etmektedir. Her ne kadar sosyal medyada çok sayıda takipçi ya da arkadaş listesi

olsa da gerçekte yalnız bireyleri oluşturmuştur. Kişiler sosyal hayatın içinde yaşadıkları halde, daha çok sanal âlemde arkadaşlıklar edinmekte ve bunun neticesinde de yalnızlıkla baş başa kalmaktadırlar.

Taydaş (2012)'in yapmış olduğu bir diğer araştırmada yukarıdaki araştırma sonucundan farklı bir sonuç çıktığı görülmektedir. Öğrencilerin yalnızlık düzeylerinin ölçüldüğü bu araştırmada, Facebook'ta geçirilen sürenin kişinin sosyal çevresini şekillendirdiği, daha ziyade arkadaşlarıyla bu platform üzerinden haberleşildiği için yalnızlaşmayı engelleme özelliğine sahip olduğu görülmüştür. Normal yaşamlarında kendilerini doğru ifade edecek ortam bulunmayan bireyler bu vesile ile bir fırsat yakaladıkları için burada sosyalleşme eğilimi göstermektedirler (Batıgün ve Hasta, 2010). Bu yönüyle sosyal medya, kişilerdeki paylaşma, anlatma ve dinleme ihtiyaçlarına cevap vermekte, bir nevi kişilere iletişim kapılarını açan yeni yollar sunmaktadır.

Aşağıdaki şekilde yalnızlıkla ilgili yukarıda anlatılanlardan önemli noktalar özet bir şekilde sunulmuştur.

Şekil 4. Yalnızlık Kavramının Çok Boyutlu Bir Haritası (Sonderby, 2013).

2.4.12. Yalnızlık Ve Sosyal Medya İle İlgili Yapılan Araştırmalar

Bu başlık altında yalnızlık ve sosyal medya ile ilgili yurtiçinde ve yurtdışında yapılmış çalışmalarla ilgili bilgiler verilecektir.

2.4.12.1. Yurtiçinde Yapılmış Çalışmalar

Ülkemizde ise yalnızlık ile ilgili en detaylı araştırmaların başında Demir (1990)'in üniversite öğrencileri üzerinde yaptığı araştırma gelir. Bu araştırmanın sonuçlarına göre; erkek öğrenciler kız öğrencilerine göre, akademik yönden kendini başarısız olarak gören öğrenciler başarılı görenlere göre, boş zamanlarında yalnız kalmayı tercih edenlerin başkalarıyla zaman geçirenlere göre, aylık kazancını sosyal aktiviteler için yeterli görmeyen kişilerin yeterli görenlere göre, çevresinden sosyal destek almayanların alanlara göre, yakın arkadaş sayısı az olanların fazla olanlardan, sosyal ilişkiler kurmak konusunda isteksiz olanların istekli olanlara göre, sosyal beceriler konusunda kendisini yetersiz görenlerin yeterli görenlere göre, problemleri konusunda diğer insanlarla konuşmayanların konuşanlara göre, annesiyle, babasıyla, karşı cinsle, hemcinsiyle, kardeşleriyle olan ilişkilerinden memnun olmayanların bu ilişkilerinden memnun olanlara göre, ebeveynleri arasındaki ilişkiden memnun olmayanların memnun olanlara göre daha fazla yalnızlık duygusu yaşadıklarını göstermiştir.

Argın (2013)'in öğrencilerin sosyal medyaya ilişkin tutumlarını incelemek amacıyla ölçek geliştirerek gerçekleştirdiği araştırmasında, ortaokul ve lise öğrencilerinin okul türü, sınıf düzeyi, algılanan gelir düzeyi, sosyal ağlara üye olup olmama, sosyal medyayı kullanma süresi, kullanma sıklığı, harcanan ortalama süre ve en çok kullanılan sosyal medya sitesi değişkenine göre sosyal medyaya ilişkin tutumlarının farklılaştığını tespit etmiştir.

Bostancı (2010) ise araştırmasında sosyal medyanın gelişimini incelemiştir. İletişim fakültesi öğrencileriyle yapılan bu çalışmada, iletişim fakültesi öğrencilerinin interneti hangi amaçla kullandıklarını ve önceliklerinin neler olduğunu öğrenilmesi amaçlanmıştır. Araştırma sonucunda, öğrencilerin en sık kullandığı sosyal ağın Facebook olduğu bulunurken, kullanma amaçlarının ilk sıralarında iletişim kurmak ve sosyal çevreden haberdar olmak bulunmaktadır.

Bostancı (2010)'nin yaptığı araştırma sonucuna benzer bir araştırma Koçak (2012) tarafından yapılmıştır. Koçak (2012)'in 401 kişi üzerinde yaptığı bu araştırmasında bireylerin sosyal medya kullanım örüntülerini incelemiş, kullanımlar ve doyumlar yaklaşımı çerçevesinde sosyal medya kullanımı konusunda bireylerin hangi motivasyonlara sahip olduklarını araştırmıştır. Araştırma sonucunda sosyal ağ sitelerinin 15-24 yaş grubu gençleri tarafından sık kullanıldığını, bireylerin sosyal medyayı haberdar olma ve eğlenme amacıyla kullandıklarını bulunmuştur.

Köse (2009)'nin yapmış olduğu bir çalışma şöyledir: ailesinin yanında kalan ve çeşitli yurtlarda barınan lise düzeyindeki öğrencilerin yalnızlık ve sosyal destek düzeyleri belirlenmeye çalışılmıştır. Çeşitli değişkenler ile beraber yapılan bu çalışmada bu iki grup arasında anlamlı bir fark tespit edilememiştir. Öğrencilerin aileleri ile ya da yurttan kalma durumunun yalnızlık düzeyleri üzerinde anlamlı bir farklılık oluşturması, tahmin edilen sonuçtan farklı ve üzerinde çalışılmasını gerektiren ilgi çekici bir sonuçtur. Diğer taraftan Özgüven, Akhun, Önsoy, Fidan ve Baykul (1988)'un Kredi ve Yurtlar Kurumu yurtlarında kalan öğrencilerle yaptıkları bir çalışmada, araştırmaya katılanların yaklaşık %75'inin aşırı kaygı, gerginlik, uykusuzluk şikâyetleri yanı sıra yalnızlık, insanlardan uzaklaşmak, iletişim kuramama gibi problemleri yoğun yaşadıklarını belirttiklerini bulgulamışlardır. Araştırmanın bu sonucu Köse (2009)'nin yaptığı araştırma sonucundan farklılık göstermektedir. Bunun yanında yapılan bu iki araştırmanın farklı yaş grupları olmaları sebebiyle lise ve üniversite öğrencileriyle yapılmış olması bulgulardaki farklılığı açıklama noktasında bir çıkış noktası oluşturabilir.

Literatürde sosyal medyaya ilişkin tutum ile yalnızlık durumun incelendiği bir araştırmaya ulaşamamış olup internet bağımlılığı ile yalnızlık ilişkisinin incelendiği araştırmaların mevcut olduğu görülmüştür. Bu araştırmalardan biri Turnalar Kurtaran (2008)'a aittir. Turnalar Kurtaran (2008) gençler üzerinde yalnızlığın internet bağımlılığını ne yönde yordadığını anlamaya çalıştığı bir araştırmasında, yalnızlığın internet bağımlılığını pozitif yönde anlamlı bir şekilde yordadığı bulgusuna ulaşmıştır. Ayrıca çalışmasında yalnızlığın gidermek için bireyin bilgisayarda zaman geçirdiğini, zamanla teknolojinin vazgeçilmez ürünü internetin kişiyi etkisi altına aldığını belirtmektedir.

İnternet bağımlılığı ile yalnızlık arasındaki ilişkinin incelendiği bir diğer araştırma bulgularına göre, internet bağımlılığı ölçeğinden yüksek puan alan bireyler, kendilerini daha yalnız hissetmektedir. Çalışmada cinsiyet değişkenlerinin etkilerine de bakılmış ve cinsiyetler arasında fark bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır (Durak Batıgün ve Hasta, 2010).

2.4.12.1. Yurt Dışında Yapılmış Çalışmalar

Amerika’da “Amerikan Genç Yetişkinlerinde Sosyal Medya ve Depresyon Arasındaki İlişki” ile ilgili Lin ve arkadaşları (2016) tarafından 1787 kişi ile yapılan bir çalışmada sosyal medya kullanımı ve depresyon arasındaki ilişki belirlenmeye çalışılmıştır. Çalışma neticesinde elde edilen verilere göre sosyal medyayı en çok kullanan çeyrek ile en az kullanan çeyrek arasında depresyona meyilli olma noktasında anlamlı bir fark tespit edilmiştir. Özellikle en düşük çeyrekteki sosyal medya kullanıcılarına göre, sosyal medyayı sık kullananların depresyon oranında ciddi bir artış görülmüştür. Buradan yola çıkarak, sosyal medya kullanımındaki artışın depresyonda da artışa sebep olduğu çalışma neticesinde ortaya çıkmıştır denebilir.

Schinka ve arkadaşları (2012) yılında yaptıkları araştırmada lise öğrencilerinin yüzde 60'ından fazlasının bazen kendilerini yalnız hissetmekte ve bu durum deneyimleri ile yakından bağlantılıdır. Bundan kasıt ise; sosyal ilişkiler, dostluklar, destek ve gelişim ile ilgili beklentilerin artmasıdır. Kronik yalnızlık yaşayan ergenlerde psikopatolojik, depresyon, intihar.

Zhan ve arkadaşları (2016) “*İki farklı açıklayıcı mekanizma aracılığıyla sosyal medyanın insanların yaşam doyumu üzerindeki etkisini anlama*” adlı çalışmada elde edilen sonuçlara göre; sosyal medyanın insanların sosyal fayda sağlamalarına ve böylece yaşam memnuniyetinin arttırılmasına neden olabileceğini göstermektedir. Her ne kadar bazen sosyal medyanın olumsuz sonuçları olsa da bu araştırma sosyal medyanın yaşam doyumunu azaltmadığı görülmüştür.

Dykstra (2009) tarafından yapılan bir araştırma, yalnızlığın yaşlı insanlar için özel bir sorun olduğu yönünde sıklıkla duyulan varsayımı kısmen desteklemektedir. Yalnızlık, yaşlılar arasında yaygın olarak görülür. Orta yaşlı ve genç yaşlı katılımcıların% 20 ila%

30'u orta veya ciddi yalnızlık bildirirken, 80 ve daha yukarı yaştakilerin % 40-50'si 'sıklıkla' yalnız olduklarını söylemektedirler.

Schivinski ve Dabrowski (2016) “*Sosyal medya iletişiminin markaların tüketici algılamalarına etkisi*” adlı çalışma sonuçlarına göre, kullanıcılar tarafından sosyal medyada yapılan değerlendirmelerin marka değeri ve markaya ait tutumu etkiledikleri görülmüştür. Ancak firma tarafından yapılan sosyal medya çalışmalarının sadece firmaya ilişkin tutumu etkilediği belirlenmiştir.

Cornwell ve Waite (2009) yaşlılıkta, bilişsel ve fiziksel düşüş durumunda ve yaşamda meydana gelen kayıp durumlarında daha ağır yalnızlık sorunları yaşandığını tespit etmiştir.

Qualter ve arkadaşları (2015), yaşama umuduyla uyumlu olarak, yalnızlık duygusu ile karşı karşıya olan her yaştan insanın başkalarıyla yeniden bağlantı kurma motivasyonuna sahip olduğunu göstermektedir. Özellikle çocukluk ve ergenlik döneminde bu umutların kullanılarak yalnızlıktan kurtulmanın mümkün olduğunu belirtmektedir.

Yalnızlıkta cinsiyetler arasındaki farklılıkları belirlemek için 102 kişi ile yapılan bir meta-analizin araştırmasında (Pinquart & Sörensen, 2001) elde edilen sonuçlar, kadınların erkeklerden anlamlı olarak daha yüksek yalnızlık düzeyleri yaşadıklarını göstermektedir. Çok değişkenli uzunlamasına analizler kadın ve erkekler için yalnızlık yönünden farklı durumları ortaya koymaktadır: Dulluk, depresyon ve aşırı yer değiştirme sorunları kadınları yalnızlığa iterken, düşük sosyal ilişkiler ve sosyal iletişim azlığı da erkekleri yalnızlığa itmektir (Dahlberg ve arkadaşları, 2015).

BÖLÜM III: YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Bu bağlamda araştırmada lise öğrencilerinin sosyal medyaya ilişkin tutumları ile yalnızlık düzeyleri arasındaki ilişki araştırılmıştır. İlişkisel tarama modeli, korelasyonel araştırma olarak da isimlendirilir. Bu modelde, iki yada daha fazla değişken arasındaki ilişkinin herhangi bir manipülasyon durumu olmadan incelenmesi söz konusudur (Büyüköztürk, Kılıç-Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2015). Bağımlı ve bağımsız iki değişkenin olduğu modelde, lise öğrencilerinin cinsiyet, sınıf, okul türü, akademik başarı durumu, algılanan gelir durumu, anne babanın birlikteliği, anne ve babanın sağ olup olmaması, anne ve babanın çalışma durumu, kardeş sayısı, herhangi bir sosyal medya sitesine üyelik durumu, sosyal medyayı kullanım süresi, sosyal medya sitelerini kullanım sıklığına göre sosyal medyanın günlük ortalama kullanım süresi, sosyal medya üyeliğinin sosyal çevredeki değişimi ve sosyal medyanın kullanım amaçları [paylaşım, iletişim, eğlence, takip etme/edilme, kendini ifade etme, sosyalleşme, bilgi kaynağı, vakit geçirme, gerçek dünyadan kaçış] araştırmanın bağımsız değişkeni iken, lise öğrencilerinin sosyal medyaya ilişkin tutumları ve yalnızlık düzeyleri ise araştırmanın bağımlı değişkenini oluşturmaktadır. Araştırmada lise öğrencilerinin sosyal medyaya ilişkin tutumları ile yalnızlık düzeylerinin bağımsız değişkenlere göre değişip değişmediği incelenmiştir. Ayrıca lise öğrencilerinin sosyal medyaya ilişkin tutumları ile yalnızlık düzeyleri arasında anlamlı bir ilişkinin olup olmadığı araştırılmıştır.

3.2. Evren Ve Örneklem

Araştırmanın evreni, 2016–2017 eğitim öğretim yılı İstanbul ili Gaziosmanpaşa ilçesinde farklı lise türlerinde öğrenimine devam eden lise öğrencilerinden oluşmuştur.

Bu evren içinden seçkisiz olarak (random) oransız küme örnekleme modeli kullanılarak belirli sayıda lise alınmış ve örneklem grubu oluşturulmuştur. Anketler, araştırmadaki

örneklem grubuna dâhil olacak yaklaşık 1004 lise öğrencisine araştırmacı tarafından uygulanmıştır.

15 okulun yer aldığı Milli Eğitim Bakanlığında izinli okul listesinden örnekleme yöntemine uygun bir şekilde belirlenen 10 okulda uygulama yapılmış olup bu okullar şunlardır: Gaziosmanpaşa Anadolu Lisesi, Gaziosmanpaşa Anadolu İmam Hatip Lisesi, Kazım Karabekir Anadolu İmam Hatip Lisesi, Küçükkoy Anadolu İmam Hatip Lisesi, Gaziosmanpaşa Mesleki Ve Teknik Anadolu Lisesi, Küçükköy Mesleki Ve Teknik Anadolu Lisesi, Mevlana Anadolu Lisesi, Kardelen Mesleki Ve Teknik Anadolu Lisesi, Vefa Poyraz Anadolu Lisesi, Kadri Yörükoğlu Mesleki Ve Teknik Anadolu Lisesi.

Araştırmada kullanılan veri toplama araçlarının uygulanması tamamlandıktan sonra ilk etapta 1200 lise öğrencisine ulaşıldığı görülmüştür. Kişisel Bilgi Formu ve uygulanan ölçeklere ait cevap kâğıtlarının genel kontrolleri yapılmış, eksik ya da birden fazla seçenek işaretlenmiş olan ve geçersiz bulunan cevap kâğıtları değerlendirmeye alınmamış, 196 lise öğrencisinin verisi bu nedenlerle analiz kapsamı dışı bırakılmıştır. Sonuç itibarıyla bu araştırma 15 ortaöğretim kurumundan tesadüfi oransız küme örnekleme yöntemiyle seçilen 10 ortaöğretim kurumunda öğrenim gören 1004 lise öğrencisinin katılımı ile gerçekleşmiştir.

3.3. Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada, öğrencilerin demografik bilgileri elde etmek amacıyla araştırmacı tarafından hazırlanmış “Kişisel Bilgi Formu”; sosyal medyaya ilişkin tutumlarını belirlemek amacıyla Otrar ve Arğın (2013) tarafından geliştirilen “Sosyal Medyaya İlişkin Tutum Ölçeği” ve Demir (1989) tarafından türkçeye uyarlanan “UCLA Yalnızlık Ölçeği” kullanılmıştır. Veri toplama araçları aşağıda genel olarak tanıtılmış, kişisel bilgi formu ölçekler EKLER bölümünde verilmiştir:

3.3.1. Kişisel Bilgi Formu

Kişisel bilgi formu, örneklem grubumuzu oluşturan lise öğrencileri hakkında cinsiyet, sınıf, okul türü, akademik başarı durumu, algılanan gelir durumu, anne babanın birlikteliği, anne babanın sağ olup olmaması, anne ve babanın çalışma durumu, kardeş sayısı, herhangi bir sosyal medya sitesine üyelik durumu, sosyal medya sitelerini

kullanım sıklığı, sosyal medyayı kullanım süresi, sosyal medyanın günlük ortalama kullanım süresi, sosyal medyanın kullanım sıklığı, sosyal medya üyeliğinin sosyal çevredeki değişimi ve sosyal medyanın kullanım amaçlarının öğrenilmesini sağlayacak maddeler yer almıştır.

3.3.2. Sosyal Medya Tutum Ölçeği

Öğrencilerin sosyal medyaya ilişkin tutumlarını belirlemek amacıyla Otrar ve Arın (2013) tarafından beşli likert tipi derecelenme ile geliştirilen ölçek 17'si olumlu toplam 23 madde ve 4 faktörden oluşmuştur. Bu faktörlerden birinci alt boyutu 8 madde ile Paylaşım ihtiyacı, ikinci alt boyutu 6 madde ile Sosyal Yetkinlik, üçüncü alt boyutu 6 madde ile Sosyal izolasyon, dördüncü alt boyutu ise 3 madde ile Öğretmenlerle ilişkidir (Otrar ve Arın, 2013).

Bu alt boyutları açıklamak gerekirse; *paylaşım ihtiyacı*, kişinin sosyal medya aracılığıyla yazı, durum, fotoğraf, yorum paylaşımlarında bulunması bunların beğenilmesi, diğerlerini beğenmesi ve iletişim kurması bu sayede memnun olmasıdır. *Sosyal yetkinlik*, bireyin sosyal medya sayesinde ilişkiler kurması, kişilik kazanması, duygularını ifade edip kendisine yönelik algısında ihtiyaçlarını karşılayarak kendini yeterli görmesidir. *Sosyal izolasyon*, bireyin sosyal medya nedeniyle kendisini diğerlerinden ayrı, uzak, kopuk görmesi, etkinliklerine ilgi gösterememesi, bir bakıma soyutlanması, izole olması, sosyal bağın hissedilememesi durumudur. *Öğretmenlerle ilişki*, öğretmenlerin sosyal medyada bireyi takip etmesi/edilmesi, beğenmesi/beğenilmesi ile bireyin kendisini değerli hissetmesidir.

Her alt boyutta puanın artması ilgili özelliğin de arttığı şeklinde yorumlanmaktadır. Ölçeğin toplam puanı, sosyal izolasyon alt boyutu puanı tersine çevrilerek hesaplanmıştır. Ölçeğin her bir alt boyutu için hesaplanan iç tutarlılık Cronbach α katsayısının 0.70'in üzerinde olduğu, tüm iç tutarlılık katsayısının ise 0.85 olduğu görülmüştür. Test tekrar test güvenilirlik katsayısının her bir alt boyut için 0.72 - 0.89; $p < .001$ ile anlamlı olduğu ve tüm ölçek için korelasyon katsayısının 0.83; $p < .001$ ile manidar olduğu bulunmuş, ölçeğin güvenilir ve geçerli olduğu görülmüştür (Otrar ve Arın, 2013).

3.3.3. UCLA Yalnızlık Ölçeği

UCLA yalnızlık ölçeği, bireylerin yalnızlık düzeylerini ölçmek amacıyla Russell, Peplau ve Ferguson tarafından geliştirilmiştir. (University of California Los Angeles Loneliness Scale) İlk etapta UCLA Yalnızlık Ölçeği'nin tüm maddeleri olumsuz ifadeler içermektedir. Fakat Russell, Peplau ve Cutrona tarafından, bu durumun sistematik bir yanlılığa yol açtığını düşünülerek ölçek tekrar gözden geçirilmiştir. Son durumda ölçek, maddelerin yarısı olumsuz yarısı olumlu bir form kazanmıştır (Demir, 1989). UCLA Yalnızlık Ölçeği Demir tarafından 1989 yılında Türkçeye uyarlanmıştır. 20 maddeden oluşan UCLA Yalnızlık Ölçeği'nin 10 maddesi ters, kalan 10 tanesi ise düz yönde kodlanmıştır. Bu ölçeğin her bir maddesinde sosyal ilişkilerle ilgili duygu ve düşünce sunulmaktadır. Bireyler sunulan durumu ne kadar yaşadıklarına ilişkin fikirlerini 4 lü likert tipi ölçekle ifade ederler.. Ölçeğin puanlanmasında olumlu yöndeki ifadeler “1, 4, 5, 6, 9, 10, 15, 16, 19, 20” maddelerinde yer alır. Ve ‘Hiç Yaşamam’ (4), ‘Nadiren Yaşarım’ (3), ‘Bazen Yaşarım’ (2), ‘Sık Sık Yaşarım’ (1) şeklinde puanlanmaktadır. Olumsuz ifadeleri içeren maddeler ise “2, 3, 7, 8, 11, 12, 13, 14, 17, 18” maddeleridir. Bu maddelerde de olumlu ifadelerin tersi tersi olarak ‘Hiç Yaşamam’ (1), ‘Nadiren Yaşarım’ (2), ‘Bazen Yaşarım’ (3), ‘Sık Sık Yaşarım’ (4) şeklinde bir puanlama söz konusudur.

Bireylerin tüm maddelerden elde ettikleri toplam puanlar ‘Genel Yalnızlık Puanı’ nı oluşturur. Ölçekten alınabilecek en yüksek puan 80, en düşük puan ise 20’dir. Puan yükseldikçe yalnızlık düzeyi de artmaktadır.

Ölçeğin orijinali için yapılan geçerlik çalışmasında Russell, Peplau ve Ferguson, Beck, Depresyon Envanterini ölçüt olarak kullanarak benzer ölçekler ile geçerliğini saptamışlar ve bu ölçeğin geçerlik katsayısını .67 olarak bulmuşlardır. Ölçeğin tekrar gözden geçirilmesi çalışmasında Russell, Peplau ve Cutrona, Beck Depresyon Envanteri ile UCLA Yalnızlık Ölçeği arasında .62’lik bir korelasyon saptanmıştır (Demir, 1989).

Ülkemizde ise bu ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları Demir (1989) tarafından yapılmıştır. Demir (1989) ölçeğin iç tutarlılığı ile ilgili yaptığı analizde 72 kişi üzerinden bir değerlendirme yapmıştır. Bu analiz sonucunda Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı .96 olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin beş hafta ara ile yapılan test tekrar test

güvenirlilik katsayısı .94 olarak bulunmuştur. Dünyada ve ülkemizde yalnızlıkla ilgili yapılmış pek çok çalışmada UCLA Yalnızlık ölçeği 'nin kullanıldığı görülmektedir.

3.4. Verilerin Toplanması

Bu araştırma Nisan-Mayıs 2017 tarihleri arasında 2016-2017 eğitim öğretim yılında Gaziosmanpaşa ilçesindeki lise öğrencilerine ulaşılması yoluyla gerçekleştirilmiştir. Resmi izinlerin alınmasının ardından uygulamalar doğrudan araştırmacı tarafından öğrencilerin öğrenim gördükleri okullarda gerçekleştirilmiştir. Öğrencilere kişisel bilgi formu, Sosyal Medya Tutum Ölçeği ve UCLA Yalnızlık Ölçeği'nin yer aldığı formlar örnekleme yöntemine uygun olarak belirlenen okul ve sınıflarda öğrencilerin doğru ve içten tepkide bulunabilmeleri için kimlik bilgisi istenmeden uygulanmıştır. Uygulama öncesinde araştırmanın amacına ve uygulama sürecine ait sözlü ve yazılı yönerge verilmiştir. Cevaplayıcılara araştırmanın önemi, eğitime getireceği katkı ve cevaplama samimiyetinin araştırma sonuçlarına yapacağı etkiden bahsedilmiştir. Uygulamalar ortalama 40-45 dakika (1 ders saati) sürmüştür.

3.5. Verilerin Çözümlemesi

Araştırmada, ifade edilen genel amaç çerçevesinde araştırmanın alt problemlerine cevaplar aranmıştır. Alt problemlere yönelik olarak toplanan veriler, bilgisayara kaydedilmiş ve istatistiki çözümler için SPSS 15 programından yararlanılmıştır. Bu veriler, tez danışmanının yönlendirmesi, öneri ve katkılarıyla çeşitli sınıflamalarla tezin amacı doğrultusunda işlenerek bilgiye dönüştürülmüştür. Verilerin analizinde SPSS 15 paket programından yararlanılmıştır. Bu amaçla elde edilecek veriler girildikten sonra; çapraz tablolar ve yüzde, frekans tabloları hesaplamaları kullanılmıştır.

Araştırmanın amacına uygun olarak aşağıdaki istatistiksel analizler kullanılmıştır:

1. Araştırma kapsamında kişisel bilgi formundan toplanan verilere (cinsiyet, sınıf, okul türü, akademik başarı durumu, algılanan gelir durumu, anne babanın birlikteliği, annenin sağ olup olmaması, babanın sağ olup olmaması, anne ve babanın çalışma durumu, kardeş sayısı, herhangi bir sosyal medya sitesine üyelik durumu, sosyal medyayı kullanım süresi, sosyal medya sitelerini kullanım sıklığına göre sosyal

medyanın günlük ortalama kullanım süresi, sosyal medya üyeliğinin sosyal çevredeki değişimi ve sosyal medyanın kullanım amaçları [paylaşım, iletişim, eğlence, takip etme/edilme, kendini ifade etme, sosyalleşme, bilgi kaynağı, vakit geçirme, gerçek dünyadan kaçış, diğer) ilişkin frekans ve yüzde dağılımları bulunmuştur.

2. Ölçeklerin toplam (sosyal medya tutum ölçeği, UCLA Yalnızlık Ölçeği) ve alt boyut puanları (sosyal yetkinlik, paylaşım ihtiyacı, öğretmenlerle ilişki, sosyal izolasyon) için aritmetik ortalama, standart sapma ve standart hata değerleri,

3. Veri analizinde Sosyal Medya Tutum Ölçeği ve alt boyutları ile UCLA Yalnızlık Ölçeği için dağılım normal olduğunda değişkenlerin iki kategoriye ayrıldığı durumlarda (cinsiyet, annenin sağ olup olmaması, babanın sağ olup olmaması, anne babanın birlikteliği, herhangi bir sosyal medya sitesine üyelik durumu, sosyal medya üyeliğinin sosyal çevredeki değişimi, sosyal medyanın kullanım amaçları-paylaşım, iletişim, eğlence, takip etme/edilme, kendini ifade etme, sosyalleşme, bilgi kaynağı, vakit geçirme, gerçek dünyadan kaçış) Bağımsız Grup T Testi,

4. Sosyal Medya Tutum Ölçeği ve alt boyutları ile UCLA Yalnızlık Ölçeği için değişkenlerin ikiden fazla kategoriye ayrıldığı durumlarda (sınıf, okul türü, akademik başarı durumu, algılanan gelir durumu, kardeş sayısı, sosyal medyanın kullanım süresi, sosyal medya sitelerini kullanım sıklığına sosyal medyanın günlük ortalama kullanım süresi) tek yönlü varyans analizi (ANOVA),

5. Parametrik tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda gruplar arasında anlamlı farklılık bulunduğunda, tamamlayıcı analizlere geçmeden önce varyansların homojenliğini denetlemek amacıyla Levene testi,

6. Parametrik tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testi sonucunda gruplar arasında anlamlı fark bulunduğunda, hangi gruplar arasında farklılık bulunduğu tespit etmek amacıyla tamamlayıcı Post-Hoc analizlerinden Scheffe (varyanslar homojen ise) ve Tamhane's T2 (varyanslar homojen değilse) testi,

7.Scheffe veya Tamhane's T2 analizlerinin anlamlılık vermediği nadir durumlarda LSD tamamlayıcı analizi,

8. Araştırmanın sürekli değişkenleri Sosyal Medya Tutum Ölçeği ve alt boyutları ile UCLA Yalnızlık Ölçeği arasındaki ilişkiler Pearson Çarpım Momentler korelasyon katsayısı,

9. Pearson Çarpım Korelasyon Katsayısının anlamlı olması sonucunda UCLA Yalnızlık puanlarının Sosyal Medya Tutum Ölçeği ve alt boyutları puanlarını ne düzeyde etkilediğini bulmak amacıyla basit regresyon analizi kullanılmıştır.

Elde edilen veriler bilgisayarda SPSS 15 programında çözümlenmiş manidarlıklar minimum $p < ,05$ düzeyinde sınanmış, diğer manidarlık düzeyleri ayrıca belirtilmiş ve bulgular araştırmanın amaçlarına uygun olarak tablolar halinde sunulmuştur.

BÖLÜM IV: BULGULAR

Bu bölümde, araştırmanın amacı doğrultusunda uygulanan istatistiksel analizlere ve analiz sonucunda elde edilen bulgulara yer verilmiştir. Öncelikle çalışma grubunun sosyo demografik özelliklerini gösteren frekans ve yüzde hesaplamalarına ait tablo ve yorumlar sunulmuştur. Sonrasında ise elde edilen bulgular araştırma soruları ile aynı sırayı takip ederek açıklanmıştır.

4.1. Grubun Demografik Yapısına İlişkin Değerler

Tablo 4.1.
Cinsiyet Değişkeni için Frekans ve Yüzde Değerleri

Gruplar	<i>F</i>	%	<i>Geç. %</i>	<i>Yığ. %</i>
Kadın	666	66,3	66,3	66,3
Erkek	338	33,7	33,7	100,0
Toplam	1004	100,0	100,0	

Tablo 4.1.'de görüldüğü üzere, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin 666'sı (%66,3) kadın; 338'i (%33,7) erkek olmak üzere toplam 1004 öğrenciden oluşmaktadır.

Tablo 4.2.
Lise Öğrencilerinin Sınıf Değişkeni için Frekans ve Yüzde Değerleri

Gruplar	<i>F</i>	%	<i>Geç. %</i>	<i>Yığ. %</i>
9.sınıf	267	26,6	26,6	26,6
10.sınıf	294	29,3	29,3	55,9
11.sınıf	164	16,3	16,3	72,2
12.sınıf	279	27,8	27,8	100,0
Toplam	1004	100,0	100,0	

Tablo 4.2.'de görüldüğü üzere, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin 267'si (%26,6) 9. Sınıfta; 294'ü (%29,3) 10. sınıfta; 164'ü (%16,3) 11.sınıfta; 279'u (%27,8) 12.sınıfta öğrenim gördüğünü ifade etmiştir.

Tablo 4.3.
Okul Türü Değişkeni için Frekans ve Yüzde Değerleri

Gruplar	F	%	Geç. %	Yığı. %
Anadolu Lisesi	391	38,9	38,9	38,9
Meslek Lisesi	350	34,9	34,9	73,8
İmam Hatip	263	26,2	26,2	100,0
Toplam	1004	100,0	100,0	

Tablo 4.3.'te görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin 391'i (%38,9) anadolu lisesinde, 350'si (%34,9) meslek lisesinde, 263'ü (%33,3) imam hatip lisesinde öğrenim gördüğünü ifade etmiştir.

Tablo 4.4.
Akademik Başarı Durumu Değişkeni için Frekans ve Yüzde Değerleri

Gruplar	F	%	Geç. %	Yığı. %
Yüksek	171	17,0	17,0	17,0
Orta	773	77,0	77,0	94,0
Düşük	60	6,0	6,0	100,0
Toplam	1004	100,0	100,0	

Tablo 4.4.'te görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin 171'i (%17,0) yüksek, 773'ü (%77,0) orta, 60'ı (%6,0) düşük düzeyde başarılı olduğunu algılamaktadır.

Tablo 4.5.
Algılanan Aile Gelir Durumu Değişkeni için Frekans ve Yüzde Değerleri

Gruplar	F	%	Geç. %	Yığı. %
Düşük	99	9,9	9,9	9,9
Orta	835	83,2	83,2	93,0
Yüksek	70	7,0	7,0	100,0
Toplam	1004	100,0	100,0	

Tablo 4.5.'te görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin 99'ı (%9,9) düşük, 835'i (%83,2) orta, 70'i (%7,0) yüksek gelir durumuna sahip olduğunu algılamaktadır.

Tablo 4.6.
Annenin Sağ Olup Olmaması Değişkeni için Frekans ve Yüzde Değerleri

Gruplar	F	%	Geç. %	Yığ. %
Sağ	973	96,9	96,9	96,9
Vefat	31	3,1	3,1	100,0
Toplam	1004	100,0	100,0	

Tablo 4.6.'da görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin 973'ü (%96,9) annelerinin hayatta olduğunu, 31'i (%3,1) annelerinin hayatta olmadığını ifade etmiştir.

Tablo 4.7.
Babanın Sağ Olup Olmaması Değişkeni için Frekans ve Yüzde Değerleri

Gruplar	f	%	Geç. %	Yığ. %
Sağ	970	96,6	96,6	96,6
Vefat	34	3,4	3,4	100,0
Toplam	1004	100,0	100,0	

Tablo 4.7.'de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin 970'i (%96,6) babalarının hayatta olduğunu, 34'ü (%3,4) babalarının hayatta olmadığını ifade etmiştir.

Tablo 4.8.
Anne-Baba Birlikteliği Değişkeni için Frekans ve Yüzde Değerleri

Gruplar	f	%	Geç. %	Yığ. %
Birlikte	896	89,2	89,2	89,2
Ayrı	108	10,8	10,8	100,0
Toplam	1004	100,0	100,0	

Tablo 4.8.'de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin 896'sı (%89,2) anne babalarının birlikte yaşadığını, 108'i (%10,8) anne babalarının ayrı yaşadığını ifade etmiştir.

Tablo 4.9.
Kardeş Sayısı Değişkeni için Frekans ve Yüzde Değerleri

Gruplar	<i>f</i>	%	<i>Geç. %</i>	<i>Yığı. %</i>
0	113	11,3	11,3	11,3
1-2	550	54,8	54,8	66,0
3 ve üstü	341	34,0	34,0	100,0
Toplam	1004	100,0	100,0	

Tablo 4.9.'da görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin 113'ü (%11,3) tek çocuk, 550'si (%54,8) 1 ya da 2 kardeşi, 341'i (%34,0) 3 ve üstü kardeşi olduğunu ifade etmiştir.

Tablo 4.10.
Anne-Babannın Çalışma Durumu Değişkeni için Frekans ve Yüzde Değerleri

Gruplar	<i>F</i>	%	<i>Geç. %</i>	<i>Yığı. %</i>
Anne çalışmıyor, baba çalışıyor	708	70,5	70,5	70,5
Baba çalışmıyor, anne çalışıyor	48	4,8	4,8	75,3
ikisi de çalışıyor	184	18,3	18,3	93,6
ikisi de çalışmıyor	64	6,4	6,4	100,0
Toplam	1004	100,0	100,0	

Tablo 4.10.'da görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin 708'i (%70,5) babalarının çalışıp annelerinin çalışmadığını, 48'i (%4,8) annelerinin çalışıp babalarının çalışmadığını, 184'ü (%18,3) hem annelerinin hem babalarının çalıştığını, 64'ü (%6,4) ise annelerinin de babalarının da çalışmadığını ifade etmiştir.

Tablo 4.11.
Herhangi Bir Sosyal Medya Platformuna Üye Olma Durumu Değişkeni için Frekans ve Yüzde Değerleri

Gruplar	<i>f</i>	%	<i>Geç. %</i>	<i>Yığı. %</i>
Evet	886	88,2	88,2	88,2
Hayır	118	11,8	11,8	100,0
Toplam	1004	100,0	100,0	

Tablo 4.11.'de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin 886'sı (%88,2) herhangi bir sosyal medya platformuna üye olduğunu, 118'i (%11,8) ise herhangi bir sosyal medya platformuna üye olmadığını ifade etmiştir.

Tablo 4.12.
Sosyal Medyayı Kullanım Süresi Değişkeni için Frekans ve Yüzde Değerleri

Gruplar	<i>f</i>	%	<i>Geç. %</i>	<i>Yığ. %</i>
1 yıldan az	138	13,7	13,7	13,7
1-2 yıl	179	17,8	17,8	31,6
3-4 yıl	324	32,3	32,3	63,8
5 yıl ve üstü	363	36,2	36,2	100,0
Toplam	1004	100,0	100,0	

Tablo 4.12.'de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin 138'i (%13,7) 1 yıldan az, 179'u (%17,8) 1-2 yıl arası, 324'ü (%32,3) 3-4 yıl arası, 363'ü, (%36,2) 5 yıl ve üstü süredir sosyal medya kullandıklarını ifade etmiştir.

Tablo 4.13.
Sosyal Medyayı Kullanım Sıklığı Değişkeni için Frekans ve Yüzde Değerleri

Gruplar	<i>f</i>	%	<i>Geç. %</i>	<i>Yığ. %</i>
Her gün bir kereden fazla	615	61,3	61,3	61,3
Her gün bir kere	233	23,2	23,2	84,5
Haftada bir kereden fazla	57	5,7	5,7	90,1
Haftada bir kere	43	4,3	4,3	94,4
Ayda birkaç kere	56	5,6	5,6	100,0
Toplam	1004	100,0	100,0	

Tablo 4.13.'te görüldüğü üzere, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin 615'i (%61,3) her gün bir kereden fazla, 233'ü (%23,2) her gün bir kere, 57'si (%5,7) haftada bir kereden fazla, 43'ü (%4,3) ise haftada bir kere ve 56'sı (%5,6) ayda birkaç kere sosyal medyada zaman geçirdiğini ifade etmiştir.

Tablo 4.14.
Sosyal Medyayı Günlük Ortalama Kullanım Sıklığı Değişkeni için Frekans ve Yüzde Değerleri

Gruplar	<i>f</i>	%	<i>Geç. %</i>	<i>Yığ. %</i>
1 saatten az	309	30,8	30,8	30,8
1-3 saat	420	41,8	41,8	72,6
4-6 saat	194	19,3	19,3	91,9
7 ve üstü	81	8,1	8,1	100,0
Toplam	1004	100,0	100,0	

Tablo 4.14.'te görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin 309'u (%30,8) günlük ortalama olarak 1 saatten az, 420'si (%41,8) 1-3 saat arasında, 194'ü (%19,3) 4-6 saat arasında, 81'i (%8,1) ise 7 saat ve üstü süre sosyal medyada zaman geçirdiğini ifade etmiştir.

Tablo 4.15.
Sosyal Medya Üyeliğinin Sosyal Çevredeki Değişimi Değişkeni için Frekans ve Yüzde Değerleri

Gruplar	<i>f</i>	%	<i>Geç. %</i>	<i>Yığ. %</i>
Çevrem arttı	305	30,4	30,4	30,4
Çevrem azaldı	39	3,9	3,9	34,3
Değişmedi	660	65,7	65,7	100,0
Toplam	1004	100,0	100,0	

Tablo 4.15.'de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin 305'i (%30,4) sosyal medya üyeliğinin gerçek hayattaki sosyal çevresini arttırdığını, 39'u (%3,9) gerçek hayattaki çevresinin azalttığını, 660'sı (%65,7) ise gerçek hayattaki çevresinin değişmediğini ifade etmiştir.

Tablo 4.16.
Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları-Paylaşım Değişkeni için Frekans ve Yüzde Değerleri

Gruplar	<i>f</i>	%	<i>Geç. %</i>	<i>Yığ. %</i>
Evet	741	73,8	73,8	73,8
Hayır	263	26,2	26,2	100,0
Toplam	1004	100,0	100,0	

Tablo 4.16.'da görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin 741'i (%73,8) sosyal medyayı paylaşım amaçlı kullandığını, 263'ü (%26,2) ise kullanmadığını ifade etmiştir.

Tablo 4.17.
Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları-İletişim Değişkeni için Frekans ve Yüzde Değerleri

Gruplar	<i>f</i>	%	<i>Geç. %</i>	<i>Yığ. %</i>
Evet	908	90,4	90,4	90,4
Hayır	96	9,6	9,6	100,0
Toplam	1004	100,0	100,0	

Tablo 4.17.'de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin 908'i (%90,4) sosyal medyayı iletişim amaçlı kullandığını, 96'sı (%9,6) ise kullanmadığını ifade etmiştir.

Tablo 4.18.
Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları-Eğlence Değişkeni için Frekans ve Yüzde Değerleri

Gruplar	<i>f</i>	%	<i>Geç. %</i>	<i>Yığ. %</i>
Evet	773	77,0	77,0	77,0
Hayır	231	23,0	23,0	100,0
Toplam	1004	100,0	100,0	

Tablo 4.18.'de görüldüğü üzere, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin 733'ü (%77,0) sosyal medyayı eğlence amaçlı kullandığını, 231'i (%23,0) ise kullanmadığını ifade etmiştir.

Tablo 4.19.
Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları-Takip Etme Değişkeni için Frekans ve Yüzde Değerleri

Gruplar	<i>f</i>	%	<i>Geç. %</i>	<i>Yığ. %</i>
Evet	692	68,9	68,9	68,9
Hayır	312	31,1	31,1	100,0
Toplam	1004	100,0	100,0	

Tablo 4.19.'da görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin 692'si (%68,9) sosyal medyayı takip etme amaçlı kullandığını, 312'si (%31,1) ise kullanmadığını ifade etmiştir.

Tablo 4.20.
Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları-Kendini İfade Etme Değişkeni için Frekans ve Yüzde Değerleri

Gruplar	<i>f</i>	%	<i>Geç. %</i>	<i>Yığ. %</i>
Evet	601	59,9	59,9	59,9
Hayır	403	40,1	40,1	100,0
Toplam	1004	100,0	100,0	

Tablo 4.20.'de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin 601'i (%59,9) sosyal medyayı kendini ifade etme amaçlı kullandığını, 403'ü (%40,1) ise kullanmadığını ifade etmiştir.

Tablo 4.21.
Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları-Sosyalleşme Değişkeni için Frekans ve Yüzde Değerleri

Gruplar	<i>f</i>	%	<i>Geç. %</i>	<i>Yığ. %</i>
Evet	671	66,8	66,8	66,8
Hayır	333	33,2	33,2	100,0
Toplam	1004	100,0	100,0	

Tablo 4.21.'de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin 671'i (%66,8) sosyal medyayı sosyalleşme amaçlı kullandığını, 333'ü (%33,2)'si ise kullanmadığını ifade etmiştir.

Tablo 4.22.
Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları-Bilgi Kaynağı Değişkeni için Frekans ve Yüzde Değerleri

Gruplar	<i>f</i>	%	<i>Geç. %</i>	<i>Yığ. %</i>
Evet	884	88,0	88,0	88,0
Hayır	120	12,0	12,0	100,0
Toplam	1004	100,0	100,0	

Tablo 4.22.'de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin 884'ü (%88,0) sosyal medyayı bilgi kaynağı amaçlı kullandığını, 120'si (%12,0) ise kullanmadığını ifade etmiştir.

Tablo 4.23.
Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları-Vakit Geçirme Değişkeni için Frekans ve Yüzde Değerleri

Gruplar	<i>f</i>	<i>%</i>	<i>Geç. %</i>	<i>Yığ. %</i>
Evet	810	80,7	80,7	80,7
Hayır	194	19,3	19,3	100,0
Toplam	1004	100,0	100,0	

Tablo 4.23.'te görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin 810'u (%80,7) sosyal medyayı vakit geçirme amaçlı kullandığını, 194'ü (%19,3) ise kullanmadığını ifade etmiştir.

Tablo 4.24.
Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları-Gerçek Dünyadan Kaçış Değişkeni için Frekans ve Yüzde Değerleri

Gruplar	<i>f</i>	<i>%</i>	<i>Geç. %</i>	<i>Yığ. %</i>
Evet	250	24,9	24,9	24,9
Hayır	754	75,1	75,1	100,0
Toplam	1004	100,0	100,0	

Tablo 4.24.'te görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin 250'si (%24,9) sosyal medyayı gerçek dünyadan kaçış amaçlı kullandığını, 754'ü (%75,1) ise kullanmadığını ifade etmiştir.

Tablo 4.25.
Sosyal Medya Tutum Ölçeği Toplam Puan ve Sosyal Yetkinlik, Paylaşım İhtiyacı, Sosyal İzolasyon ve Öğretmenlerle İlişki Alt Boyut Puanlarına Ait Örneklem Sayısı, Aritmetik Ortalama, Standart Sapma Değerleri

Boyutlar	<i>N</i>	$\bar{x}$	<i>ss</i>
Sosyal yetkinlik	1004	2,47	,95
Paylaşım İhtiyacı	1004	3,39	,88
Öğretmenlerle İlişki	1004	2,31	1,10
Sosyal İzolasyon	1004	2,20	,89
Toplam Puan	1004	2,70	,68

Tablo 4.25.'te görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin sosyal medya tutum ölçeği Sosyal Yetkinlik alt boyutu puanlarının aritmetik ortalaması

$\bar{x}=2,47$ standart sapması $ss=,95$; Paylaşım İhtiyacı alt boyutu puanlarının aritmetik ortalaması $\bar{x}=3,39$ standart sapması $ss=,88$; Öğretmenlerle İlişki alt boyutu puanlarının aritmetik ortalaması $\bar{x}=2,3$ standart sapması $ss=1,10$; Sosyal İzolasyon alt boyutu puanlarının aritmetik ortalaması $\bar{x}=2.20$ standart sapması $ss=,89$; sosyal medya tutum ölçeğinden aldıkları puanların aritmetik ortalaması $\bar{x}=2.70$ standart sapması $ss=,68$ olarak hesaplanmıştır.

Tablo 4.26.
UCLA Yalnızlık Ölçeği Puanlarına Ait Aritmetik Ortalama, Standart Sapma Değerleri

Boyutlar	N	$\bar{x}$	ss
UCLA Yalnızlık Ölçeği	1004	1,99	,49

Tablo 4.26.'da görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin UCLA Yalnızlık Ölçeğinden aldıkları puanların aritmetik ortalaması $\bar{x}=1,99$ standart sapması $ss=,49$ olarak hesaplanmıştır.

4.2. Sosyal Medya Tutum Ölçeği ve Alt Boyutları İçin Yapılan Analizler

Bu bölümde Sosyal Medya Tutum Ölçeğine ait analizlere yer verilmektedir. Bu bağlamda örnekleme oluşturan öğrencilerin Sosyal Medya Tutum Ölçeği ve alt boyutları Sosyal Yetkinlik, Paylaşım İhtiyacı, Öğretmenlerle İlişki ve Sosyal İzolasyondan aldıkları puanların araştırmanın süresiz değişkenlerine (cinsiyet, sınıf, okul türü, akademik başarı durumu, algılanan gelir durumu, anne babanın birlikteliği, annenin sağ olup olmaması, babanın sağ olup olmaması, anne ve babanın çalışma durumu, kardeş sayısı, herhangi bir sosyal medya sitesine üyelik durumu, sosyal medyayı kullanım süresi, sosyal medya sitelerini kullanım sıklığı, sosyal medyanın günlük ortalama kullanım süresi, sosyal medya üyeliğinin sosyal çevredeki değişimi ve sosyal medyanın kullanım amaçları [paylaşım, iletişim, eğlence, takip etme/edilme, kendini ifade etme, sosyalleşme, bilgi kaynağı, vakit geçirme, gerçek dünyadan kaçış, diğer])'e göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan fark analizleri ve yorumları aşağıda yer almaktadır.

Tablo 4.27.
Sosyal Yetkinlik Alt Boyutu Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $\bar{x}$	t Testi		
						t	Sd	p
Sosyal Yetkinlik	Kız	666	2,35	,92	,04	-5,81	1002	,000
	Erkek	338	2,71	,95	,05			

Tablo 4.27.'de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin sosyal yetkinlik alt boyutu puanlarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($t=-5,81$; $p<,001$). Söz konusu farklılık erkek öğrenciler lehine gerçekleşmiştir.

Tablo 4.28.
Paylaşım İhtiyacı Alt Boyutu Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $\bar{x}$	t Testi		
						t	Sd	p
Paylaşım İhtiyacı	Kız	666	3,40	,90	,06	,79	1002	,429
	Erkek	338	3,36	,84	,05			

Tablo 4.28.'de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin paylaşım ihtiyacı alt boyutu puanlarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($t=,79$; $p>,05$).

Tablo 4.29.
Öğretmenlerle İlişki Alt Boyutu Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $\bar{x}$	t Testi		
						t	Sd	p
Öğretmenlerle İlişki	Kız	666	2,29	1,11	,04	-,51	1002	,611
	Erkek	338	2,33	1,10	,06			

Tablo 4.29’da görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin öğretmenlerle ilişki alt boyutu puanlarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($t=-,51$; $p>,05$).

Tablo 4.30.

Sosyal İzolasyon Alt Boyutu Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $\bar{x}$	t Testi		
						t	Sd	p
Sosyal İzolasyon	Kız	666	2,16	,88	,03	-1,67	1002	,095
	Erkek	338	2,26	,92	,05			

Tablo 4.30’da görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin sosyal izolasyon alt boyutu puanlarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($t=-1,67$; $p>,05$).

Tablo 4.31.

Sosyal Medya Tutum Ölçeği Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $\bar{x}$	t Testi		
						t	Sd	p
Sosyal Medya Tutum Ölçeği	Kız	666	2,66	,68	,03	-2,41	1002	,016
	Erkek	338	2,77	,68	,04			

Tablo 4.31.’te görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin sosyal medya tutum ölçeği puanlarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($t=-2,41$; $p<,05$). Söz konusu farklılık erkek öğrenciler lehine gerçekleşmiştir.

Tablo 4.32.
Sosyal Yetkinlik Alt Boyutu Puanlarının Sınıf Değişkenine Göre Farklılaşım Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

f , $\bar{x}$ ve ss Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	N	$\bar{x}$	ss	Var. K.	KT	Sd	KO	F	P
Sosyal Yetkinlik	9. sınıf	267	2,62	,98	G.Arası	27,52	3	9,17	10,37	,000
	10. sınıf	94	2,57	,97	G.İçi	884,70	1000	,86		
	11. sınıf	64	2,48	,91	Toplam	912,22	1003			
	12. sınıf	79	2,21	,86						
	Toplam	004	2,47	,95						

Tablo 4.32.'de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin sosyal yetkinlik alt boyutu puanlarının sınıf değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($F=10,37$; $p<,001$). Bu işlemin ardından farklılıkların hangi gruplardan kaynaklığını belirlemek amacıyla tamamlayıcı analizlere geçilmiştir. Bu amaçla hangi post-hoc analizinin kullanılacağına karar verilirken öncelikle varyansların homojenliği denetlenmiş, varyansların homojen olmadığı bulunmuştur ($LF= 4,68$; $p<,01$). Bu nedenle varyansların homojen olmadığı durumlarda yaygınlıkla kullanılan Tamhane's T2 analizi uygulanmış ve sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Tablo 4.33.
Sosyal Yetkinlik Alt Boyutu Puanlarının Sınıf Değişkenine Göre Hangi Alt Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonrası Post-Hoc Tamhane's T2 Testi Sonuçları

Sınıf (i)	Sınıf (j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$Sh_{\bar{x}}$	P
9. sınıf	10. sınıf	,05	,08	,992
	11. sınıf	,14	,09	,536
	12. sınıf	,40	,08	,000
10. sınıf	9. sınıf	-,05	,08	,992
	11. sınıf	,09	,09	,878
	12. sınıf	,35	,07	,000
11. sınıf	9. sınıf	-,14	,09	,536
	10. sınıf	-,09	,09	,878
	12. sınıf	,26	,08	,019
12. sınıf	9. sınıf	-,40	,08	,000
	10. sınıf	-,35	,07	,000
	11. sınıf	-,26	,08	,019

Tablo 4.33.'de görüldüğü gibi, sosyal yetkinlik alt boyutu puanlarının sınıf değişkenine göre hangi alt gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonrası post-hoc Tamhane's T2 testi sonucunda 9. sınıf grubu ile 12. sınıf grubu arasında 9. sınıf grubu lehine istatistiksel olarak ($p < ,001$) düzeyinde; 10. sınıf grubu ile 12. sınıf grubu arasında 10. sınıf grubu lehine istatistiksel olarak ($p < ,001$) düzeyinde; 11. sınıf grubu ile 12. sınıf grubu arasında 11. sınıf grubu lehine istatistiksel olarak ($p < ,05$) düzeyinde anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Diğer boyutlar arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p > ,05$).

Tablo 4.34.
Paylaşım İhtiyacı Alt Boyutu Puanlarının Sınıf Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

<i>f</i> , $\bar{x}$ ve <i>ss</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	<i>N</i>	$\bar{x}$	<i>ss</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
Paylaşım İhtiyacı	9. sınıf	267	3,39	,88	G.Arası	8,65	3	2,88	3,73	,011
	10. sınıf	294	3,49	,88	G.İçi	773,53	1000	,77		
	11. sınıf	164	3,21	,78	Toplam	782,19	1003			
	12. sınıf	279	3,38	,91						
	Toplam	1004	3,39	,88						

Tablo 4.34.'de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin paylaşım ihtiyacı alt boyutu puanlarının sınıf değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($F=3,73$; $p < ,05$). Bu işlemin ardından farklılıkların hangi gruplardan kaynaklığını belirlemek amacıyla tamamlayıcı analizlere geçilmiştir. Bu amaçla hangi post-hoc analizinin kullanılacağına karar verilirken öncelikle varyansların homojenliği denetlenmiş, varyansların homojen olduğu bulunmuştur ($LF= 2,04$; $p > ,05$). Bu nedenle varyansların homojen olduğu durumlarda yaygınlıkla kullanılan Scheffe analizi uygulanmış ve sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Tablo 4.35.
Paylaşım İhtiyacı Alt Boyutu Puanlarının Sınıf Değişkenine Göre Hangi Alt Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonrası Post-Hoc Scheffe Testi Sonuçları

Sınıf (i)	Sınıf (j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	Sh $\bar{x}$	p
9. sınıf	10. sınıf	-,10	,07	,592
	11. sınıf	,18	,08	,220
	12. sınıf	,01	,07	,999
10. sınıf	9. sınıf	,10	,07	,592
	11. sınıf	,28	,08	,011
	12. sınıf	,11	,07	,492
11. sınıf	9. sınıf	-,18	,08	,220
	10. sınıf	-,28	,08	,011
	12. sınıf	-,17	,08	,267
12. sınıf	9. sınıf	-,01	,07	,999
	10. sınıf	-,11	,07	,492
	11. sınıf	,17	,08	,267

Tablo 4.35.'de görüldüğü gibi, paylaşım ihtiyacı alt boyutu puanlarının sınıf değişkenine göre hangi alt gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonrası post-hoc Scheffe testi sonucunda 10. sınıf grubu ile 11. sınıf grubu arasında 10. sınıf grubu lehine istatistiksel olarak ($p < ,05$) düzeyinde anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Diğer boyutlar arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p > ,05$).

Tablo 4.36.
Öğretmenlerle İlişki Alt Boyutu Puanlarının Sınıf Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

f , $\bar{x}$ ve ss Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	N	$\bar{x}$	ss	Var. K.	KT	Sd	KO	F	p
Öğretmenlerle İlişki	9. sınıf	267	2,28	1,10	G.Arası	1,97	3	,65	,53	,657
	10. sınıf	294	2,27	1,10	G.İçi	1222,91	1000	1,22		
	11. sınıf	164	2,30	1,09	Toplam	1224,88	1003			
	12. sınıf	279	2,38	1,11						
	Toplam	1004	2,31	1,10						

Tablo 4.36.'da görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin öğretmenlerle ilişki alt boyutu puanlarının sınıf değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip

göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($F=,53$; $p>,05$).

Tablo 4.37.
Sosyal İzolasyon Alt Boyutu Puanlarının Sınıf Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

<i>f</i> , $\bar{x}$ ve <i>ss</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	<i>N</i>	$\bar{x}$	<i>ss</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>P</i>
Sosyal İzolasyon	9. sınıf	267	2,26	,97	G.Arası	14,83	3	4,94	6,30	,000
	10. sınıf	294	2,22	,87	G.İçi	784,57	1000	,78		
	11. sınıf	164	2,36	,85	Toplam	799,40	1003			
	12. sınıf	279	2,01	,83						
	Toplam	1004	2,20	,89						

Tablo 4.37.'de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin sosyal izolasyon alt boyutu puanlarının sınıf değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($F=6,30$; $p<,001$). Bu işlemin ardından farklılıkların hangi gruplardan kaynaklığını belirlemek amacıyla tamamlayıcı analizlere geçilmiştir. Bu amaçla hangi post-hoc analizinin kullanılacağına karar verilirken öncelikle varyansların homojenliği denetlenmiş, varyansların homojen olmadığı bulunmuştur ($LF= 3,29$; $p<,05$). Bu nedenle varyansların homojen olmadığı durumlarda yaygınlıkla kullanılan Tamhane's T2 analizi uygulanmış ve sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Tablo 4.38.
Sosyal İzolasyon Alt Boyutu Puanlarının Sınıf Değişkenine Göre Hangi Alt Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonrası Post-Hoc Tamhane's T2 Testi Sonuçları

Sınıf (i)	Sınıf (j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	Sh $\bar{x}$	p
9. sınıf	10. sınıf	,03	,07	,998
	11. sınıf	-,10	,08	,809
	12. sınıf	,24	,07	,011
10. sınıf	9. sınıf	-,03	,07	,998
	11. sınıf	-,14	,08	,441
	12. sınıf	,20	,07	,024
11. sınıf	9. sınıf	,10	,08	,809
	10. sınıf	,14	,08	,441
	12. sınıf	,34	,08	,000
12. sınıf	9. sınıf	-,24	,07	,011
	10. sınıf	-,20	,07	,024
	11. sınıf	-,34	,08	,000

Tablo 4.38.'de görüldüğü gibi, sosyal izolasyon alt boyutu puanlarının sınıf değişkenine göre hangi alt gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonrası post-hoc Scheffe testi sonucunda 9. sınıf grubu ile 12. sınıf grubu arasında 9. sınıf grubu lehine istatistiksel olarak ($p < ,05$) düzeyinde; 10. sınıf grubu ile 12. sınıf grubu arasında 10. sınıf grubu lehine istatistiksel olarak ($p < ,05$) düzeyinde 11. sınıf grubu ile 12. sınıf grubu arasında 11. sınıf grubu lehine istatistiksel olarak ($p < ,001$) düzeyinde anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Diğer boyutlar arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p > ,05$).

Tablo 4.39.
Sosyal Medya Tutum Ölçeği Puanlarının Sınıf Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

f , $\bar{x}$ ve ss Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	N	$\bar{x}$	ss	Var. K.	KT	Sd	KO	F	P
Sosyal Medya Tutum Ölçeği	9. sınıf	267	2,75	,69	G.Arası	5,29	3	1,76		
	10. sınıf	294	2,76	,69	G.İçi	461,39	1000	,461		
	11. sınıf	164	2,68	,65	Toplam	466,69	1003		3,82	,010
	12. sınıf	279	2,59	,66						
	Toplam	1004	2,70	,68						

Tablo 4.39.'da görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin sosyal medya tutum ölçeği puanlarının sınıf değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($F=3,82$; $p<,05$). Bu işlemin ardından farklılıkların hangi gruplardan kaynaklığını belirlemek amacıyla tamamlayıcı analizlere geçilmiştir. Bu amaçla hangi post-hoc analizinin kullanılacağına karar verilirken öncelikle varyansların homojenliği denetlenmiş, varyansların homojen olduğu bulunmuştur ($LF=,33$; $p>,05$). Bu nedenle varyansların homojen olduğu durumlarda yaygınlıkla kullanılan Scheffe analizi uygulanmış ve sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Tablo 4.40.
Sosyal Medya Tutum Ölçeği Puanlarının Sınıf Değişkenine Göre Hangi Alt Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonrası Post-Hoc Scheffe Testi Sonuçları

Sınıf (i)	Sınıf (j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	Sh $\bar{x}$	p
9. sınıf	10. sınıf	-,01	,05	,997
	11. sınıf	,07	,06	,771
	12. sınıf	,16	,05	,056
10. sınıf	9. sınıf	,01	,05	,997
	11. sınıf	,08	,06	,654
	12. sınıf	,17	,05	,026
11. sınıf	9. sınıf	-,07	,06	,771
	10. sınıf	-,08	,06	,654
	12. sınıf	,08	,06	,622
12. sınıf	9. sınıf	-,16	,05	,056
	10. sınıf	-,17	,05	,026
	11. sınıf	-,08	,06	,622

Tablo 4.40.'da görüldüğü gibi, sosyal medya tutum ölçeği sosyal medya tutum ölçeği puanlarının sınıf değişkenine göre hangi alt gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonrası post-hoc Scheffe testi sonucunda 10. sınıf grubu ile 12. sınıf grubu arasında 10. sınıf grubu lehine istatistiksel olarak ($p<,05$) düzeyinde anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Diğer boyutlar arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p>,05$).

Tablo 4.41.
Sosyal Yetkinlik Alt Boyutu Puanlarının Okul Türü Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

f , $\bar{x}$ ve ss Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	N	$\bar{x}$	ss	Var. K.	KT	Sd	KO	F	P
Sosyal Yetkinlik	Anadolu	391	2,53	,93	G.Arası	27,21	2	13,60	15,39	,000
	Meslek	350	2,61	,99	G.İçi	885,00	1001	,88		
	İmam Hatip	263	2,20	,86	Toplam	912,21	1003			
	Toplam	1004	2,47	,95						

Tablo 4.41.'de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin sosyal yetkinlik alt puanlarının okul türü değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($F=15,39$; $p<,001$). Bu işlemin ardından farklılıkların hangi gruplardan kaynaklığını belirlemek amacıyla tamamlayıcı analizlere geçilmiştir. Bu amaçla hangi post-hoc analizinin kullanılacağına karar verilirken öncelikle varyansların homojenliği denetlenmiş, varyansların homojen olmadığı bulunmuştur ($LF= 5,93$; $p<,01$). Bu nedenle varyansların homojen olmadığı durumlarda yaygınlıkla kullanılan Tamhane's T2 analizi uygulanmış ve sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Tablo 4.42.
Sosyal Yetkinlik Alt Boyutu Puanlarının Okul Türü Değişkenine Göre Hangi Alt Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonrası Post-Hoc Tamhane's T2 Testi Sonuçları

Okul Türü (i)	Okul Türü (j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	Sh $\bar{x}$	p
Anadolu	Meslek	-,08	,07	,573
	İmam Hatip	,32	,07	,000
Meslek	Anadolu	,08	,07	,573
	İmam Hatip	,40	,07	,000
İmam Hatip	Anadolu	-,32	,07	,000
	Meslek	-,40	,07	,000

Tablo 4.42.'de görüldüğü gibi, sosyal yetkinlik alt boyutu puanlarının okul türü değişkenine göre hangi alt gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek

yönlü varyans analizi (ANOVA) sonrası post-hoc Tamhane's T2 testi sonucunda anadolu lisesi grubu ile imam hatip lisesi grubu arasında anadolu lisesi grubu lehine istatistiksel olarak ($p < ,001$) düzeyinde; meslek lisesi grubu ile imam hatip lisesi grubu arasında meslek lisesi grubu lehine istatistiksel olarak ($p < ,001$) düzeyinde anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Diğer boyutlar arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p > ,05$).

Tablo 4.43.

Paylaşım İhtiyacı Alt Boyutu Puanlarının Okul Türü Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

<i>f</i> , $\bar{x}$ ve <i>ss</i> Değerleri						ANOVA Sonuçları				
Puan	Grup	<i>N</i>	$\bar{x}$	<i>ss</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>P</i>
Paylaşım İhtiyacı	Anadolu	391	3,48	,84	G.Arası	8,36	2	4,18		
	Meslek	350	3,39	,89	G.İçi	773,82	1001	,77		
	İmam Hatip	263	3,25	,90	Toplam	782,19	1003		5,41	,005
	Toplam	1004	3,39	,88						

Tablo 4.43.'de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin sosyal medya tutum ölçeği sosyal yetkinlik alt puanlarının okul türü değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($F=5,41$; $p < ,01$). Bu işlemin ardından farklılıkların hangi gruplardan kaynaklığını belirlemek amacıyla tamamlayıcı analizlere geçilmiştir. Bu amaçla hangi post-hoc analizinin kullanılacağına karar verilirken öncelikle varyansların homojenliği denetlenmiş, varyansların homojen olduğu bulunmuştur ($LF= ,86$; $p > ,05$). Bu nedenle varyansların homojen olduğu durumlarda yaygınlıkla kullanılan Scheffe analizi uygulanmış ve sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Tablo 4.44.
Paylaşım İhtiyacı Alt Boyutu Puanlarının Okul Türü Değişkenine Göre Hangi Alt Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonrası Post-Hoc Scheffe Testi Sonuçları

Okul Türü (i)	Okul Türü (j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	Sh $\bar{x}$	p
Anadolu	Meslek	,09	,06	,346
	İmam Hatip	,23	,07	,005
Meslek	Anadolu	-,09	,06	,346
	İmam Hatip	,13	,07	,165
İmam Hatip	Anadolu	-,23	,07	,005
	Meslek	-,13	,07	,165

Tablo 4.44.'de görüldüğü gibi, paylaşım ihtiyacı alt boyutu puanlarının okul türü değişkenine göre hangi alt gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonrası post-hoc Scheffe testi sonucunda anadolu lisesi grubu ile imam hatip lisesi grubu arasında anadolu lisesi grubu lehine istatistiksel olarak ($p < ,01$) düzeyinde anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Diğer boyutlar arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p > ,05$).

Tablo 4.45.
Öğretmenlerle İlişki Alt Boyutu Puanlarının Okul Türü Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

f , $\bar{x}$ ve ss Değerleri						ANOVA Sonuçları				
Puan	Grup	N	$\bar{x}$	ss	Var. K.	KT	Sd	KO	F	P
Paylaşım İhtiyacı	Anadolu	391	2,20	1,05	G.Arası	7,09	2	3,54	2,91	,055
	Meslek	350	2,39	1,10	G.İçi	1217,79	1001	1,21		
	İmam Hatip	263	2,35	1,17	Toplam	1224,88	1003			
	Toplam	1004	2,31	1,10						

Tablo 4.45.'de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin öğretmenlerle ilişki alt puanlarının okul türü değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($F=2,91$; $p > ,05$).

Tablo 4.46.
Sosyal İzolasyon Alt Boyutu Puanlarının Okul Türü Değişkenine Göre Farklılaşım Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

<i>f</i> , $\bar{x}$ ve <i>ss</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	<i>N</i>	$\bar{x}$	<i>ss</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>P</i>
Sosyal İzolasyon	Anadolu	391	2,17	,87	G.Arası	1,65	2	,82	1,03	,354
	Meslek	350	2,17	,91	G.İçi	797,74	1001	,79		
	İmam Hatip	263	2,26	,90	Toplam	799,40	1003			
	Toplam	1004	2,20	,89						

Tablo 4.46.'da görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin sosyal izolasyon puanlarının okul türü değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($F=1,03$; $p>,05$).

Tablo 4.47.
Sosyal Medya Tutum Ölçeği Puanlarının Okul Türü Değişkenine Göre Farklılaşım Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

<i>f</i> , $\bar{x}$ ve <i>ss</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	<i>N</i>	$\bar{x}$	<i>ss</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>P</i>
Sosyal Medya Tutum Ölçeği	Anadolu	391	2,72	,64	G.Arası	3,22	2	1,61	3,48	,031
	Meslek	350	2,74	,72	G.İçi	463,46	1001	,46		
	İmam Hatip	263	2,60	,67	Toplam	466,69	1003			
	Toplam	1004	2,70	,68						

Tablo 4.47.'de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin sosyal medya tutum ölçeği puanlarının okul türü değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($F=3,48$; $p<,05$). Bu işlemin ardından farklılıkların hangi gruplardan kaynaklığını belirlemek amacıyla tamamlayıcı analizlere geçilmiştir. Bu amaçla hangi post-hoc analizinin kullanılacağına karar verilirken öncelikle varyansların homojenliği denetlenmiş, varyansların homojen olduğu bulunmuştur ($LF=1,98$; $p<,05$). Bu nedenle

varyansların homojen olduğu durumlarda yaygınlıkla kullanılan Scheffe anlamlı sonuç vermediğinden LSD analizi uygulanmış ve sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Tablo 4.48.

Sosyal Medya Tutum Ölçeği Puanlarının Okul Türü Değişkenine Göre Hangi Alt Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonrası Post-Hoc LSD Testi Sonuçları

Okul Türü(i)	Okul Türü(j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	Sh $\bar{x}$	<i>p</i>
Anadolu	Meslek	-,01	,05	,775
	İmam Hatip	,12	,05	,026
Meslek	Anadolu	,01	,05	,775
	İmam Hatip	,13	,05	,015
İmam Hatip	Anadolu	,12	,05	,026
	Meslek	-,13	,05	,015

Tablo 4.48.'de görüldüğü gibi, sosyal medya tutum ölçeği puanlarının okul türü değişkenine göre hangi alt gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonrası post-hoc LSD testi sonucunda anadolu lisesi grubu ile imam hatip lisesi grubu arasında anadolu lisesi grubu lehine istatistiksel olarak ($p < ,05$) düzeyinde; meslek lisesi grubu ile imam hatip lisesi grubu arasında meslek lisesi grubu lehine istatistiksel olarak ($p < ,05$) düzeyinde anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Diğer boyutlar arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p > ,05$).

Tablo 4.49.

Sosyal Yetkinlik Alt Boyutu Puanlarının Akademik Başarı Durumu Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

<i>f</i> , $\bar{x}$ ve <i>ss</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	<i>N</i>	$\bar{x}$	<i>ss</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>P</i>
Sosyal Yetkinlik	Yüksek	171	2,44	1,02	G.Arası	5,21	2	2,60	2,87	,057
	Orta	773	2,45	,92						
	Düşük	60	2,76	1,03	Toplam	912,21	1003			
	Toplam	1004	2,47	,95						

Tablo 4.49.'da görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin sosyal yetkinlik alt boyutu puanlarının akademik başarı durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi

(ANOVA) sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($F=2,87; p>,05$).

Tablo 4.50.

Paylaşım İhtiyacı Alt Boyutu Puanlarının Akademik Başarı Durumu Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

<i>f</i> , $\bar{x}$ ve <i>ss</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	<i>N</i>	$\bar{x}$	<i>ss</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>P</i>
Paylaşım İhtiyacı	Yüksek	171	3,24	,97	G.Arası	4,53	2	2,27	2,92	,054
	Orta	773	3,41	,86	G.İçi	777,65	1001	,77		
	Düşük	60	3,47	,84	Toplam	782,19	1003			
	Toplam	1004	3,39	,88						

Tablo 4.50.'de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin paylaşım ihtiyacı alt boyutu puanlarının akademik başarı durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($F=2,92; p>,05$).

Tablo 4.51.

Öğretmenlerle İlişki Alt Boyutu Puanlarının Akademik Başarı Durumu Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

<i>f</i> , $\bar{x}$ ve <i>ss</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	<i>N</i>	$\bar{x}$	<i>ss</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>P</i>
Öğretmenlerle İlişki	Yüksek	171	2,37	1,22	G.Arası	,94	2	,47	,38	,681
	Orta	773	2,29	1,07	G.İçi	1223,94	1001	1,22		
	Düşük	60	2,31	1,10	Toplam	1224,88	1003			
	Toplam	1004	2,31	1,10						

Tablo 4.51.'de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin öğretmenlerle ilişki alt boyutu puanlarının akademik başarı durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($F=,38; p>,05$).

Tablo 4.52.
Sosyal İzolasyon Alt Boyutu Puanlarının Akademik Başarı Durumu Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

<i>f</i> , $\bar{x}$ ve <i>ss</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	<i>N</i>	$\bar{x}$	<i>ss</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>P</i>
Sosyal İzolasyon	Yüksek	171	2,19	,98	G.Arası	10,16	2	5,08	6,44	,002
	Orta	773	2,17	,86	G.İçi	789,23	1001	,78		
	Düşük	60	2,59	,90	Toplam	799,40	1003			
	Toplam	1004	2,20	,89						

Tablo 4.52.'de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin sosyal izolasyon alt boyutu puanlarının akademik başarı durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($F=6,44$; $p<,01$). Bu işlemin ardından farklılıkların hangi gruplardan kaynaklı olduğunu belirlemek amacıyla tamamlayıcı analizlere geçilmiştir. Bu amaçla hangi post-hoc analizinin kullanılacağına karar verilirken öncelikle varyansların homojenliği denetlenmiş, varyansların homojen olmadığı bulunmuştur ($LF=3,54$; $p<,05$). Bu nedenle varyansların homojen olmadığı durumlarda yaygınlıkla kullanılan Tamhane's T2 analizi uygulanmış ve sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Tablo 4.53.
Sosyal İzolasyon Alt Boyutu Puanlarının Akademik Başarı Durumu Değişkenine Göre Hangi Alt Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonrası Post-Hoc Tamhane's T2 Testi Sonuçları

Başarı (i)	Başarı (j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	Sh $\bar{x}$	<i>p</i>
Yüksek	Orta	,01	,08	,994
	Düşük	-,40	,13	,012
Orta	Yüksek	-,01	,08	,994
	Düşük	-,42	,12	,002
Düşük	Yüksek	,40	,13	,012
	Orta	,42	,12	,002

Tablo 4.53.'de görüldüğü gibi, sosyal izolasyon alt boyutu puanlarının akademik başarı durumu değişkenine göre hangi alt gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonrası post-hoc Tamhane's T2 testi sonucunda yüksek grubu ile düşük grubu arasında düşük grup lehine istatistiksel olarak

($p < ,05$) düzeyinde; orta grubu ile düşük grubu arasında düşük grubu lehine istatistiksel olarak ($p < ,01$) düzeyinde anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Diğer boyut arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p > ,05$).

Tablo 4.54.
Sosyal Medya Tutum Ölçeği Puanlarının Akademik Başarı Durumu Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

f , $\bar{x}$ ve ss Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	N	$\bar{x}$	ss	Var. K.	KT	Sd	KO	F	P
Sosyal Medya Tutum Ölçeği	Yüksek	171	2,65	,79	G.Arası	3,07	2	1,53	3,32	,037
	Orta	773	2,69	,65	G.İçi	463,61	1001	,46		
	Düşük	60	2,91	,68	Toplam	466,69	1003			
	Toplam	1004	2,70	,68						

Tablo 4.54.'de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin sosyal medya tutum ölçeği puanlarının akademik başarı durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($F=3,32$; $p < ,05$). Bu işlemin ardından farklılıkların hangi gruplardan kaynaklığını belirlemek amacıyla tamamlayıcı analizlere geçilmiştir. Bu amaçla hangi post-hoc analizinin kullanılacağına karar verilirken öncelikle varyansların homojenliği denetlenmiş, varyansların homojen olduğu görülmüştür ($LF= 3,18$; $p > ,01$). Bu nedenle varyansların homojen olduğu durumlarda yaygınlıkla kullanılan Scheffe analizi uygulanmış ve sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Tablo 4.55.
Sosyal Medya Tutum Ölçeği Puanlarının Akademik Başarı Durumu Değişkenine Göre Hangi Alt Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonrası Post-Hoc Scheffe Testi Sonuçları

Başarı (i)	Başarı (j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$Sh_{\bar{x}}$	p
Yüksek	Orta	-,04	,05	,721
	Düşük	-,26	,10	,040
Orta	Yüksek	,04	,05	,721
	Düşük	-,21	,09	,065
Düşük	Yüksek	,26	,10	,040
	Orta	,21	,09	,065

Tablo 4.55.'de görüldüğü gibi, sosyal medya tutum ölçeği puanlarının akademik başarı durumu değişkenine göre hangi alt gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonrası post-hoc Scheffe testi sonucunda yüksek grubu ile düşük grubu arasında düşük grup lehine istatistiksel olarak ($p < ,05$) düzeyinde; orta grubu ile düşük grubu arasında düşük grubu lehine istatistiksel olarak ($p < ,05$) düzeyinde anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Diğer boyut arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p > ,05$).

Tablo 4.56.
Sosyal Yetkinlik Alt Boyutu Puanlarının Algılanan Gelir Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

<i>f</i> , $\bar{x}$ ve <i>ss</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	<i>N</i>	$\bar{x}$	<i>ss</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>P</i>
Sosyal Yetkinlik	Düşük	99	2,59	1,00	G.Arası	3,95	2	1,97		
	Orta	835	2,44	,94	G.İçi	908,26	1001	,90	2,17	,114
	Yüksek	70	2,63	,97	Toplam	912,21	1003			
	Toplam	1004	2,47	,95						

Tablo 4.56.'da görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin sosyal yetkinlik alt boyutundan aldıkları puanların algılanan gelir durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($F=2,17$; $p > ,05$).

Tablo 4.57.
Paylaşım İhtiyacı Alt Boyutu Puanlarının Algılanan Gelir Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

<i>f</i> , $\bar{x}$ ve <i>ss</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	<i>N</i>	$\bar{x}$	<i>ss</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>P</i>
Paylaşım İhtiyacı	Düşük	99	3,22	,96	G.Arası	4,38	2	2,19		
	Orta	835	3,39	,87	G.İçi	777,80	1001	,77	2,82	,060
	Yüksek	70	3,54	,79	Toplam	782,19	1003			
	Toplam	1004	3,39	,88						

Tablo 4.57.'de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin paylaşım ihtiyacı alt boyutundan aldıkları puanların algılanan gelir durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($F=2,82; p>,05$).

Tablo 4.58.

Öğretmenlerle İlişki Alt Boyutu Puanlarının Algılanan Gelir Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

<i>f</i> , $\bar{x}$ ve <i>ss</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları								
Puan	Grup	<i>N</i>	$\bar{x}$	<i>ss</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>P</i>			
Öğretmenlerle İlişki	Düşük	99	2,38	1,09	G.Arası G.İçi Toplam	,78	2	,39	,32	,725			
	Orta	835	2,30	1,10							1224,09	1001	1,22
	Yüksek	70	2,34	1,14							1224,88	1003	
	Toplam	1004	2,31	1,10									

Tablo 4.58.'de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin öğretmenlerle ilişki alt boyutundan aldıkları puanların algılanan gelir durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($F=,32; p>,05$).

Tablo 4.59.

Sosyal İzolasyon Alt Boyutu Puanlarının Algılanan Gelir Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

<i>f</i> , $\bar{x}$ ve <i>ss</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları								
Puan	Grup	<i>N</i>	$\bar{x}$	<i>ss</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>P</i>			
Sosyal İzolasyon	Düşük	99	2,35	,99	G.Arası G.İçi Toplam	2,72	2	1,36	1,71	,181			
	Orta	835	2,18	,87							796,67	1001	,79
	Yüksek	70	2,24	,91							799,40	1003	
	Toplam	1004	2,20	,89									

Tablo 4.59.'da görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin sosyal izolasyon alt boyutundan aldıkları puanların algılanan gelir durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü

varyans analizi (ANOVA) sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($F=1,71; p>,05$).

Tablo 4.60.

Sosyal Medya Tutum Ölçeği Puanlarının Algılanan Gelir Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

f , $\bar{x}$ ve ss Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	N	$\bar{x}$	ss	Var. K.	KT	Sd	KO	F	P
Sosyal Medya Tutum Ölçeği	Düşük	99	2,72	,75	G.Arası G.İçi Toplam	1,05	2	,52	1,13	,323
	Orta	835	2,68	,67						
	Yüksek	70	2,81	,67						
	Toplam	1004	2,70	,68						

Tablo 4.60.'da görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin sosyal medya tutum ölçeği puanlarının algılanan gelir durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($F=1,13; p>,05$).

Tablo 4.61.

Sosyal Yetkinlik Alt Boyutu Puanlarının Annenin Sağ Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $\bar{x}$	t Testi		
						t	Sd	p
Sosyal Yetkinlik	Sağ	973	2,46	,95	,03	-3,45	33,07	,002
	Vefat	31	2,94	,76	,13			

Tablo 4.61.'de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin sosyal yetkinlik alt boyutu puanlarının annenin sağ olup olmaması değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($t=-3,45; p<,01$). Söz konusu farklılık annesi vefat eden öğrenciler lehine gerçekleşmiştir.

Tablo 4.62.
Paylaşım İhtiyacı Alt Boyutu Puanlarının Annenin Sağ Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $\bar{x}$	t Testi		
						t	Sd	p
Paylaşım İhtiyacı	Sağ	973	3,39	,89	,02	-,20	1002	,840
	Vefat	31	3,42	,66	,11			

Tablo 4.62.'de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin paylaşım ihtiyacı alt boyutu puanlarının annenin sağ olup olmaması değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($t=-,20$; $p>,05$).

Tablo 4.63.
Öğretmenlerle İlişki Alt Boyutu Puanlarının Annenin Sağ Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $\bar{x}$	t Testi		
						t	Sd	p
Öğretmenlerle İlişki	Sağ	973	2,30	1,10	,03	-1,95	1002	,051
	Vefat	31	2,69	1,02	,18			

Tablo 4.63.'de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin öğretmenlerle ilişki alt boyutu puanlarının annenin sağ olup olmaması değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($t=-1,95$; $p>,05$).

Tablo 4.64.
Sosyal İzolasyon Alt Boyutu Puanlarının Annenin Sağ Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $\bar{x}$	t Testi		
						t	Sd	p
Sosyal İzolasyon	Sağ	973	2,18	,89	,02	-3,58	1002	,000
	Vefat	31	2,76	,78	,14			

Tablo 4.64.'de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin sosyal izolasyon alt boyutu puanlarının annenin sağ olup olmaması değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($t=-3,58$; $p<,001$). Söz konusu farklılık annesi vefat eden öğrenciler lehine gerçekleşmiştir.

Tablo 4.65.
Sosyal Medya Tutum Ölçeği Puanlarının Annenin Sağ Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $\bar{x}$	t Testi		
						t	Sd	p
Sosyal Medya Tutum Ölçeği	Sağ	973	2,69	,68	,02	-3,32	32,95	,002
	Vefat	31	3,03	,55	,10			

Tablo 4.65.'de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin sosyal medya tutum ölçeği puanlarının annenin sağ olup olmaması değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($t=-3,32$; $p<,01$). Söz konusu farklılık annesi vefat eden öğrenciler lehine gerçekleşmiştir.

Tablo 4.66.
Sosyal Yetkinlik Alt Boyutu Puanlarının Babanın Sağ Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $\bar{x}$	t Testi		
						t	Sd	p
Sosyal Yetkinlik	Sağ	970	2,47	,95	,03	-,52	1002	,602
	Vefat	34	2,55	,88	,15			

Tablo 4.66.'da görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin sosyal yetkinlik alt boyutu puanlarının babanın sağ olup olmaması değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($t=-,52$; $p>,05$).

Tablo 4.67.
Paylaşım İhtiyacı Alt Boyutu Puanlarının Babanın Sağ Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $\bar{x}$	t Testi		
						t	Sd	p
Paylaşım	Sağ	970	3,39	,88	,02	-,03	1002	,970
İhtiyacı	Vefat	34	3,39	,85	,14			

Tablo 4.67.'de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin paylaşım ihtiyacı alt boyutu puanlarının babanın sağ olup olmaması değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($t=-,03$; $p>,05$).

Tablo 4.68.
Öğretmenlerle İlişki Alt Boyutu Puanlarının Babanın Sağ Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $\bar{x}$	t Testi		
						t	Sd	p
Öğretmenlerle	Sağ	970	2,31	1,11	,03	,17	1002	,860
İlişki	Vefat	34	2,27	,91	,15			

Tablo 4.68.'de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin öğretmenlerle ilişki alt boyutu puanlarının babanın sağ olup olmaması değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($t=,17$; $p>,05$).

Tablo 4.69.
Sosyal İzolasyon Alt Boyutu Puanlarının Babanın Sağ Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $\bar{x}$	t Testi		
						t	Sd	p
Sosyal İzolasyon	Sağ	970	2,19	,89	,02	-,87	1002	,380
	Vefat	34	2,33	,78	,13			

Tablo 4.69.'da görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin sosyal izolasyon alt boyutu puanlarının babanın sağ olup olmaması değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($t=-,87$; $p>,05$).

Tablo 4.70.
Sosyal Medya Tutum Ölçeği Puanlarının Babanın Sağ Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $\bar{x}$	t Testi		
						t	Sd	p
Sosyal Medya Tutum Ölçeği	Sağ	970	2,69	,68	,02	-,46	1002	,639
	Vefat	34	2,75	,60	,10			

Tablo 4.70.'de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin sosyal medya tutum ölçeği puanlarının babanın sağ olup olmaması değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($t=-,46$; $p>,05$).

Tablo 4.71.
Sosyal Yetkinlik Alt Boyutu Puanlarının Anne Babanın Birlikteliği Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $\bar{x}$	t Testi		
						t	Sd	p
Sosyal Yetkinlik	Birlikte	896	2,45	,96	,03	-1,88	143,7	,062
	Ayrı	108	2,62	,83	,08			

Tablo 4.71.'de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin sosyal yetkinlik alt boyutu puanlarının anne babanın birlikteliği değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($t=-1,88; p>,05$).

Tablo 4.72.
Paylaşım İhtiyacı Alt Boyutu Puanlarının Anne Babanın Birlikteliği Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $\bar{x}$	t Testi		
						t	Sd	p
Paylaşım	Birlikte	896	3,39	,89	,03	-,21	147,6	,829
İhtiyacı	Ayrı	108	3,40	,74	,07			

Tablo 4.72.'de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin paylaşım ihtiyacı alt boyutu puanlarının anne babanın birlikteliği değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($t=-,21; p>,05$).

Tablo 4.73.
Öğretmenlerle İlişki Alt Boyutu Puanlarının Anne Babanın Birlikteliği Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $\bar{x}$	t Testi		
						t	Sd	p
Öğretmenlerle	Birlikte	896	2,28	1,11	,03	-1,85	1002	,064
İlişki	Ayrı	108	2,49	1,00	,09			

Tablo 4.73.'de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin öğretmenlerle ilişki alt boyutu puanlarının anne babanın birlikteliği değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($t=-1,85; p>,05$).

Tablo 4.74.
Sosyal İzolasyon Alt Boyutu Puanlarının Anne Babanın Birlikteliği Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $\bar{x}$	t Testi		
						t	Sd	p
Sosyal İzolasyon	Birlikte	896	2,19	,89	,03	-1,85	1002	,064
	Ayrı	108	2,28	,88	,08			

Tablo 4.74.'de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin sosyal izolasyon alt boyutu puanlarının anne babanın birlikteliği değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($t=-1,85$; $p>,05$).

Tablo 4.75.
Sosyal Medya Tutum Ölçeği Puanlarının Anne Babanın Birlikteliği Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $\bar{x}$	t Testi		
						t	Sd	p
Sosyal Medya Tutum Ölçeği	Birlikte	896	2,69	,68	,02	-1,45	1002	,145
	Ayrı	108	2,79	,61	,05			

Tablo 4.75.'de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin sosyal medya tutum ölçeği puanlarının anne babanın birlikteliği değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($t=-1,45$; $p>,05$).

Tablo 4.76.
Sosyal Yetkinlik Alt Boyutu Puanlarının Anne Babanın Çalışma Durumu Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

		$f, \bar{x}$ ve ss Değerleri			ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	N	$\bar{x}$	ss	Var. K.	KT	Sd	KO	F	P
Sosyal Yetkinlik	Anne çalışmıyor, baba çalışıyor	708	2,46	,95	G.Arası	,76	3	,25		
	Baba çalışmıyor, anne çalışıyor	48	2,58	1,04	G.İçi	911,45	1000	,91		
	İkisi de çalışıyor	184	2,48	,94	Toplam	912,21	1003		,28	,840
	İkisi de çalışmıyor	64	2,51	,90						
	Toplam	1004	2,47	,95						

Tablo 4.76.'da görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin sosyal yetkinlik alt boyutu puanlarının anne babanın çalışma durumuna göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) analizi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($F=,28; p>,05$).

Tablo 4.77.
Paylaşım İhtiyacı Alt Boyutu Puanlarının Anne Babanın Çalışma Durumu Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

		$f, \bar{x}$ ve ss Değerleri			ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	N	$\bar{x}$	ss	Var. K.	KT	Sd	KO	F	P
Paylaşım İhtiyacı	Anne çalışmıyor, baba çalışıyor	708	3,39	,88	G.Arası	2,52	3	,84		
	Baba çalışmıyor, anne çalışıyor	48	3,33	,85	G.İçi	779,66	1000	,78		
	İkisi de çalışıyor	184	3,45	,88	Toplam	782,19	1003		1,08	,357
	İkisi de çalışmıyor	64	3,23	,92						
	Toplam	1004	3,39	,88						

Tablo 4.77.'de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin paylaşım ihtiyacı alt boyutu puanlarının anne babanın çalışma durumuna göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) analizi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($F=1,08; p>,05$).

Tablo 4.78.
Öğretmenlerle İlişki Alt Boyutu Puanlarının Anne Babanın Çalışma Durumu Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

			$f, \bar{x}$ ve ss Değerleri			ANOVA Sonuçları				
Puan	Grup	N	$\bar{x}$	ss	Var. K.	KT	Sd	KO	F	P
Öğretmenlerle İlişki	Anne çalışmıyor, baba çalışıyor	708	2,28	1,11	G.Arası	11,62	3	3,87		
	Baba çalışmıyor, anne çalışıyor	48	2,39	1,18	G.İçi	1213,22	2000	1,21		
	İkisi de çalışıyor	184	2,24	1,04	Toplam	1224,82	1003		3,19,023	
	İkisi de çalışmıyor	64	2,70	1,11						
	Toplam	1004	2,31	1,10						

Tablo 4.78.'de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin öğretmenlerle ilişki alt boyutu puanlarının anne babanın çalışma durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($F=3,19$; $p<,05$). Bu işlemin ardından farklılıkların hangi gruplardan kaynaklığını belirlemek amacıyla tamamlayıcı analizlere geçilmiştir. Bu amaçla hangi post-hoc analizinin kullanılacağına karar verilirken öncelikle varyansların homojenliği denetlenmiş, varyansların homojen olduğu görülmüştür ($LF=,64$; $p>,05$). Bu nedenle varyansların homojen olduğu durumlarda yaygınlıkla kullanılan Scheffe analizi uygulanmış ve sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Tablo 4.79.
Öğretmenlerle İlişki Alt Boyutu Puanlarının Anne Babanın Çalışma Durumu Değişkenine Göre Hangi Alt Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonrası Post-Hoc Scheffe Testi Sonuçları

Aile Çalışma (i)	Aile Çalışma (j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$Sh_{\bar{x}}$	p
Anne çalışmıyor, baba çalışıyor	Baba çalışmıyor, anne çalışmıyor	-,10	,16	,939
	İkisi de çalışıyor	,04	,09	,966
	İkisi de çalışmıyor	-,41	,14	,038
Baba çalışmıyor, anne çalışıyor	Anne çalışmıyor, baba çalışıyor	,10	,16	,939
	İkisi de çalışıyor	,15	,17	,868
	İkisi de çalışmıyor	-,31	,21	,526
İkisi de çalışıyor	Anne çalışmıyor baba çalışıyor	-,04	,09	,966
	Baba çalışmıyor, anne çalışıyor	-,15	,17	,868
	İkisi de çalışmıyor	-,46	,16	,037
İkisi de çalışmıyor	Anne çalışmıyor, baba çalışıyor	,41	,14	,038
	Baba çalışmıyor, anne çalışıyor	,31	,21	,526
	İkisi de çalışıyor	,46	,16	,037

Tablo 4.79.'da görüldüğü gibi, öğretmenlerle ilişki alt boyutu puanlarının anne babanın çalışma durumu değişkenine göre hangi alt gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonrası post-hoc scheffe testi sonucunda anne çalışıyor baba çalışmıyor grubu ile ikisi de çalışmıyor grubu arasında ikisi de çalışmıyor grubu lehine istatistiksel olarak ($p < ,05$) düzeyinde; ikisi de çalışıyor grubu ile ikisi de çalışmıyor grubu arasında ikisi de çalışmıyor grubu lehine istatistiksel olarak ($p < ,05$) düzeyinde anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Diğer boyut arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p > ,05$).

Tablo 4.80.
Sosyal İzolasyon Alt Boyutu Puanlarının Anne Babanın Çalışma Durumu Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

f , $\bar{x}$ ve ss Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	N	$\bar{x}$	ss	Var. K.	KT	Sd	KO	F	P
Sosyal İzolasyon	Anne çalışmıyor, baba çalışıyor	708	2,20	,89	G.Arası	1,22	3	,40		
	Baba çalışmıyor, anne çalışıyor	48	2,28	,93	G.İçi	798,18	1000	,79		
	İkisi de çalışıyor	184	2,14	,85	Toplam	799,40	1003		,50	,676
	İkisi de çalışmıyor	64	2,27	,91						
	Toplam	1004	2,20	,89						

Tablo 4.80.'de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin sosyal izolasyon alt boyutu puanlarının anne babanın çalışma durumuna göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) analizi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($F=,51$; $p > ,05$).

Tablo 4.81.
Sosyal Medya Tutum Ölçeği Puanlarının Anne Babanın Çalışma Durumu Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

<i>f</i> , $\bar{x}$ ve <i>ss</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	<i>N</i>	$\bar{x}$	<i>ss</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>P</i>
Sosyal Medya Tutum Ölçeği	Anne çalışmıyor, baba çalışıyor	708	2,69	,67	G.Arası	,14	3	,04		
	Baba çalışmıyor, anne çalışıyor	48	2,74	,76	G.İçi	466,55	1000	,46		
	İkisi de çalışıyor	184	2,70	,68	Toplam	466,69	1003		,10	,960
	İkisi de çalışmıyor	64	2,72	,68						
	Toplam	1004	2,70	,68						

Tablo 4.81.'de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin sosyal medya tutum ölçeği puanlarının anne babanın çalışma durumuna göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) analizi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($F=,51$; $p>,05$).

Tablo 4.82.
Sosyal Yetkinlik Alt Boyutu Puanlarının Kardeş Sayısı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

<i>f</i> , $\bar{x}$ ve <i>ss</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	<i>N</i>	$\bar{x}$	<i>ss</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>P</i>
Sosyal Yetkinlik	0	113	2,64	1,02	G.Arası	4,47	2	2,23		
	1-2	550	2,47	,94	G.İçi	907,74	1001	,90		
	3 ve üstü	341	2,41	,94	Toplam	912,21	1003		2,46	,085
	Toplam	1004	2,47	,95						

Tablo 4.82.'de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin sosyal yetkinlik alt boyutu puanlarının kardeş sayısı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($F=2,46$; $p>,05$).

Tablo 4.83.
Paylaşım İhtiyacı Alt Boyutu Puanlarının Kardeş Sayısı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

<i>f</i> , $\bar{x}$ ve <i>ss</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	<i>N</i>	$\bar{x}$	<i>ss</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>P</i>
Paylaşım İhtiyacı	0	113	3,37	,91	G.Arası	8,81	2	4,41	5,70	,003
	1-2	550	3,47	,84	G.İçi	773,37	1001	,77		
	3 ve üstü	341	3,26	,91	Toplam	782,19	1003			
	Toplam	1004	3,39	,88						

Tablo 4.83.'de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin paylaşım ihtiyacı alt boyutu puanlarının kardeş sayısı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($F=5,70$; $p<,01$). Bu işlemin ardından farklılıkların hangi gruplardan kaynaklığını belirlemek amacıyla tamamlayıcı analizlere geçilmiştir. Bu amaçla hangi post-hoc analizinin kullanılacağına karar verilirken öncelikle varyansların homojenliği denetlenmiş, varyansların homojen olduğu bulunmuştur ($LF=,46$; $p>,05$). Bu nedenle varyansların homojen olduğu durumlarda yaygınlıkla kullanılan Scheffe analizi uygulanmış ve sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Tablo 4.84.
Paylaşım İhtiyacı Alt Boyutu Puanlarının Kardeş Sayısı Değişkenine Göre Hangi Alt Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonrası Post-Hoc Scheffe Testi Sonuçları

Kardeş Sayısı (i)	Kardeş Sayısı (j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	Sh $\bar{x}$	<i>p</i>
0	1-2	-,09	,09	,561
	3 ve üstü	,10	,09	,536
1-2	0	,09	,09	,561
	3 ve üstü	,20	,06	,004
3 ve üstü	0	-,10	,09	,536
	1-2	-,20	,06	,004

Tablo 4.84.'de görüldüğü gibi, paylaşım ihtiyacı alt boyutu puanlarının kardeş sayısı değişkenine göre hangi alt gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonrası post-hoc scheffe testi sonucunda 1-2 grubu ile

3 ve üstü grubu arasında 1-2 grubu lehine istatistiksel olarak ($p < ,01$) düzeyinde anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Diğer boyut arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p > ,05$).

Tablo 4.85.
Öğretmenlerle İlişki Alt Boyutu Puanlarının Kardeş Sayısı Değişkenine Göre Farklılaşım Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

f , $\bar{x}$ ve ss Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	N	$\bar{x}$	ss	Var. K.	KT	Sd	KO	F	P
Öğretmenlerle İlişki	0	113	2,47	1,18	G.Arası	8,29	2	4,14	3,41	,033
	1-2	550	2,23	1,08	G.İçi	1216,58	1001	1,21		
	3 ve üstü	341	2,38	1,11	Toplam	1224,88	1003			
	Toplam	1004	2,31	1,10						

Tablo 4.85.'da görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin öğretmenlerle ilişki alt boyutu puanlarının kardeş sayısı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($F=3,41$; $p < ,05$). Bu işlemin ardından farklılıkların hangi gruplardan kaynaklığını belirlemek amacıyla tamamlayıcı analizlere geçilmiştir. Bu amaçla hangi post-hoc analizinin kullanılacağına karar verilirken öncelikle varyansların homojenliği denetlenmiş, varyansların homojen olduğu bulunmuştur ($LF=1,53$; $p > ,05$). Bu nedenle varyansların homojen olduğu durumlarda yaygınlıkla kullanılan Scheffe anlamlı sonuç vermediğinden LSD analizi uygulanmış ve sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Tablo 4.86.
Öğretmenlerle İlişki Alt Boyutu Puanlarının Kardeş Sayısı Değişkenine Göre Hangi Alt Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonrası Post-Hoc LSD Testi Sonuçları

Kardeş Sayısı (i)	Kardeş Sayısı (j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	Sh $\bar{x}$	p
0	1-2	,24	,11	,033
	3 ve üstü	,09	,12	,444
1-2	0	-,24	,11	,033
	3 ve üstü	-,15	,07	,046
3 ve üstü	0	-,09	,12	,444
	1-2	,15	,07	,046

Tablo 4.86.'da görüldüğü gibi, öğretmenlerle ilişki alt boyutu puanlarının kardeş sayısı değişkenine göre hangi alt gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonrası post-hoc LSD testi sonucunda 0 grubu ile 1-2 grubu arasında 0 grubu lehine istatistiksel olarak ($p < ,05$) düzeyinde; 1-2 grubu ile 3 ve üstü grubu arasında 3 ve üstü grubu lehine istatistiksel olarak ($p < ,05$) düzeyinde anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Diğer boyut arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p > ,05$),

Tablo 4.87.
Sosyal İzolasyon Alt Boyutu Puanlarının Kardeş Sayısı Değişkenine Göre Farklılaşım Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

<i>f</i> , $\bar{x}$ ve <i>ss</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	<i>N</i>	$\bar{x}$	<i>ss</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>P</i>
Sosyal İzolasyon	0	113	2,31	,91	G.Arası	1,99	2	,99	1,25	,286
	1-2	550	2,17	,87	G.İçi	797,40	1001	,79		
	3 ve üstü	341	2,21	,91	Toplam	799,40	1003			
	Toplam	1004	2,20	,89						

Tablo 4.887.'de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin sosyal izolasyon alt boyutu puanlarının kardeş sayısı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($F=1,25$; $p > ,05$).

Tablo 4.88.
Sosyal Medya Tutum Ölçeği Puanlarının Kardeş Sayısı Değişkenine Göre Farklılaşım Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

<i>f</i> , $\bar{x}$ ve <i>ss</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	<i>N</i>	$\bar{x}$	<i>ss</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>P</i>
Sosyal Medya Tutum Ölçeği	0	113	2,79	,76	G.Arası	1,68	2	,84	1,81	,164
	1-2	550	2,71	,64	G.İçi	465,00	1001	,46		
	3 ve üstü	341	2,65	,71	Toplam	466,69	1003			
	Toplam	1004	2,70	,68						

Tablo 4.88.'de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin sosyal medya tutum ölçeği puanlarının kardeş sayısı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($F=1,81; p>,05$).

Tablo 4.89.

Sosyal Yetkinlik Alt Boyutu Puanlarının Herhangi Bir Sosyal Medya Platformuna Üye Olma Durumu Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $\bar{x}$	t Testi		
						t	Sd	p
Sosyal Yetkinlik	Evet	886	2,51	,94	,03	3,31	1002	,001
	Hayır	118	2,20	,98	,09			

Tablo 4.89.'da görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin sosyal yetkinlik alt boyutu puanlarının herhangi bir sosyal medya platformuna üye olma durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($t=3,31; p<,01$). Söz konusu farklılık evet diyen öğrenciler lehine gerçekleşmiştir

Tablo 4.90.

Paylaşım İhtiyacı Alt Boyutu Puanlarının Herhangi Bir Sosyal Medya Platformuna Üye Olma Durumu Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $\bar{x}$	t Testi		
						t	Sd	p
Paylaşım İhtiyacı	Evet	886	3,47	,84	,02	7,50	141,8	,000
	Hayır	118	2,77	,96	,08			

Tablo 4.90.'da görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin paylaşım ihtiyacı alt boyutu puanlarının herhangi bir sosyal medya platformuna üye olma durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki

farklılık anlamlı bulunmuştur ($t=7,50$; $p<,001$). Söz konusu farklılık evet diyen öğrenciler lehine gerçekleşmiştir.

Tablo 4.91.

Öğretmenlerle İlişki Alt Boyutu Puanlarının Herhangi Bir Sosyal Medya Platformuna Üye Olma Durumu Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $\bar{x}$	t Testi		
						t	Sd	p
Öğretmenlerle İlişki	Evet	886	2,34	1,11	,03	2,51	1002	,012
	Hayır	118	2,07	1,02	,09			

Tablo 4.91.'de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin öğretmenlerle ilişki alt boyutu puanlarının herhangi bir sosyal medya platformuna üye olma durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($t=2,51$; $p<,05$). Söz konusu farklılık evet diyen öğrenciler lehine gerçekleşmiştir

Tablo 4.92.

Sosyal İzolasyon Alt Boyutu Puanlarının Herhangi Bir Sosyal Medya Platformuna Üye Olma Durumu Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $\bar{x}$	t Testi		
						t	Sd	p
Sosyal İzolasyon	Evet	886	2,18	,88	,03	-1,76	1002	,079
	Hayır	118	2,33	,95	,08			

Tablo 4.92.'de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin sosyal izolasyon alt boyutu puanlarının herhangi bir sosyal medya platformuna üye olma durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($t=-1,76$; $p<,05$).

Tablo 4.93.
Sosyal Medya Tutum Ölçeği Puanlarının Herhangi Bir Sosyal Medya Platformuna Üye Olma Durumu Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $\bar{x}$	t Testi		
						t	Sd	P
Sosyal Medya Tutum Ölçeği	Evet	886	2,73	,65	,02	4,20	139,7	,000
	Hayır	118	2,42	,78	,07			

Tablo 4.93.'de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin sosyal medya tutum ölçeği puanlarının herhangi bir sosyal medya platformuna üye olma durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($t=4,20$; $p<,001$). Söz konusu farklılık evet diyen öğrenciler lehine gerçekleşmiştir.

Tablo 4.94.
Sosyal Yetkinlik Puanlarının Sosyal Medyayı Kullanım Süresi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

f , $\bar{x}$ ve ss Değerleri						ANOVA Sonuçları				
Puan	Grup	N	$\bar{x}$	ss	Var. K.	KT	Sd	KO	F	P
Sosyal Yetkinlik	1 yıldan az	138	2,29	,99	G.Arası	13,65	3	4,55	5,06	,002
	1-2 yıl	179	2,34	,97	G.İçi	898,56	1000	,89		
	3-4 yıl	324	2,48	,90	Toplam	912,21	1003			
	5 yıl ve üstü	363	2,60	,95						
	Toplam	1004	2,47	,95						

Tablo 4.94.'de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin sosyal yetkinlik alt boyutu puanlarının sosyal medyayı kullanım süresi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($F=5,06$; $p<,01$). Bu işlemin ardından farklılıkların hangi gruplardan kaynaklığını belirlemek amacıyla tamamlayıcı analizlere geçilmiştir. Bu amaçla hangi post-hoc analizinin kullanılacağına karar verilirken öncelikle varyansların homojenliği denetlenmiş, varyansların homojen olduğu bulunmuştur ($LF=,54$; $p>,05$). Bu nedenle

varyansların homojen olduğu durumlarda yaygınlıkla kullanılan Scheffe analizi uygulanmış ve sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Tablo 4.95.

Sosyal Yetkinlik Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medyayı Kullanım Süresi Değişkenine Göre Hangi Alt Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonrası Post-Hoc Scheffe Testi Sonuçları

Süre (i)	Süre (j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	Sh $\bar{x}$	p
1 yıldan az	1-2 yıl	-,04	,10	,977
	3-4 yıl	-,18	,09	,278
	5 yıl ve üstü	-,30	,09	,014
1-2 yıl	1 yıldan az	,04	,10	,977
	3-4 yıl	-,14	,08	,468
	5 yıl ve üstü	-,26	,08	,029
3-4 yıl	1 yıldan az	,18	,09	,278
	1-2 yıl	,14	,08	,468
	5 yıl ve üstü	-,12	,07	,434
5 yıl ve üstü	1 yıldan az	,30	,09	,014
	1-2 yıl	,26	,08	,029
	3-4 yıl	,12	,07	,434

Tablo 4.95.'de görüldüğü gibi, sosyal yetkinlik alt boyutu puanlarının sosyal medyayı kullanım süresi değişkenine göre hangi alt gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonrası post-hoc Scheffe testi sonucunda 1 yıldan az grubu ile 5 yıl ve üstü grubu arasında 5 yıl ve üstü grubu lehine istatistiksel olarak ($p < ,05$) düzeyinde; 1-2 yıl grubu ile 5 yıl ve üstü grubu arasında 5 yıl ve üstü grubu lehine istatistiksel olarak ($p < ,05$) düzeyinde anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Diğer boyutlar arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p > ,05$).

Tablo 4.96.
Paylaşım İhtiyacı Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medyayı Kullanım Süresi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

$f, \bar{x}$ ve ss Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	N	$\bar{x}$	ss	Var. K.	KT	Sd	KO	F	P
Paylaşım İhtiyacı	1 yıldan az	138	2,99	1,03	G.Arası	50,25	3	16,75		
	1-2 yıl	179	3,15	,92	G.İçi	731,94	1000	,73		
	3-4 yıl	324	3,45	,75	Toplam	782,19	1003		22,88	,000
	5 yıl ve üstü	363	3,60	,83						
	Toplam	1004	3,39	,88						

Tablo 4.96.'da görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin paylaşım ihtiyacı alt boyutu puanlarının sosyal medyayı kullanım süresi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($F=22,88; p<,001$). Bu işlemin ardından farklılıkların hangi gruplardan kaynaklığını belirlemek amacıyla tamamlayıcı analizlere geçilmiştir. Bu amaçla hangi post-hoc analizinin kullanılacağına karar verilirken öncelikle varyansların homojenliği denetlenmiş, varyansların homojen olmadığı bulunmuştur ($LF= 7,60; p<,001$). Bu nedenle varyansların homojen olmadığı durumlarda yaygınlıkla kullanılan Tamhane's T2 analizi uygulanmış ve sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Tablo 4.97.
Paylaşım İhtiyacı Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medyayı Kullanım Süresi Değişkenine Göre Hangi Alt Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonrası Post-Hoc Tamhane's T2 Testi Sonuçları

Süre (i)	Süre (j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	Sh $\bar{x}$	p
1 yıldan az	1-2 yıl	-,16	,11	,600
	3-4 yıl	-,46	,09	,000
	5 yıl ve üstü	-,61	,09	,000
1-2 yıl	1 yıldan az	,16	,11	,600
	3-4 yıl	-,30	,08	,001
	5 yıl ve üstü	-,45	,08	,000
3-4 yıl	1 yıldan az	,46	,09	,000
	1-2 yıl	,30	,08	,001
	5 yıl ve üstü	-,14	,06	,081
5 yıl ve üstü	1 yıldan az	,61	,09	,000
	1-2 yıl	,45	,08	,000
	3-4 yıl	,14	,06	,081

Tablo 4.97.'de görüldüğü gibi, paylaşım ihtiyacı alt boyutu puanlarının sosyal medyayı kullanım süresi değişkenine göre hangi alt gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonrası post-hoc Tamhane's T2 testi sonucunda 1 yıldan az grubu ile 3-4 yıl grubu arasında 3-4 yıl grubu lehine istatistiksel olarak ($p < ,001$) düzeyinde; 1 yıldan az grubu ile 5 yıl ve üstü grubu arasında 5 yıl ve üstü grubu lehine istatistiksel olarak ($p < ,001$) düzeyinde; 1-2 yıl grubu ile 3-4 yıl grubu arasında 3-4 yıl grubu lehine istatistiksel olarak ($p < ,01$) düzeyinde; 1-2 yıl grubu ile 5 yıl ve üstü grubu arasında 5 yıl ve üstü grubu lehine istatistiksel olarak ($p < ,001$) düzeyinde anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Diğer boyutlar arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p > ,05$).

Tablo 4.98.

Öğretmenlerle İlişki Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medyayı Kullanım Süresi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

<i>f</i> , $\bar{x}$ ve <i>ss</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	<i>N</i>	$\bar{x}$	<i>ss</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>P</i>
Öğretmenlerle İlişki	1 yıldan az	138	2,42	1,21	G.Arası	2,79	3	,93		
	1-2 yıl	179	2,30	1,10	G.İçi	1222,08	1000	1,22		
	3-4 yıl	324	2,32	1,06	Toplam	1224,88	1003		,76	,515
	5 yıl ve üstü	363	2,26	1,10						
	Toplam	1004	2,31	1,10						

Tablo 4.98.'de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin öğretmenlerle ilişki alt boyutu puanlarının sosyal medyayı kullanım süresi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($F = ,76$; $p > ,05$).

Tablo 4.99.
Sosyal İzolasyon Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medyayı Kullanım Süresi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

$f, \bar{x}$ ve ss Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	N	$\bar{x}$	ss	Var. K.	KT	Sd	KO	F	P
Sosyal İzolasyon	1 yıldan az	138	2,41	1,07	G.Arası	8,34	3	2,78		
	1-2 yıl	179	2,13	,88	G.İçi	791,05	1000	,79		
	3-4 yıl	324	2,20	,87	Toplam	799,40	1003		3,51	,015
	5 yıl ve üstü	363	2,14	,81						
	Toplam	1004	2,20	,89						

Tablo 4.99.'da görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin sosyal izolasyon alt boyutu puanlarının sosyal medyayı kullanım süresi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($F=3,51; p<,05$). Bu işlemin ardından farklılıkların hangi gruplardan kaynaklığını belirlemek amacıyla tamamlayıcı analizlere geçilmiştir. Bu amaçla hangi post-hoc analizinin kullanılacağına karar verilirken öncelikle varyansların homojenliği denetlenmiş, varyansların homojen olmadığı bulunmuştur ($LF= 6,48; p<,001$). Bu nedenle varyansların homojen olmadığı durumlarda yaygınlıkla kullanılan Tamhane's T2 analizi uygulanmış ve sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Tablo 4.100.
Sosyal İzolasyon Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medyayı Kullanım Süresi Değişkenine Göre Hangi Alt Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonrası Post-Hoc Tamhane's T2 Testi Sonuçları

Süre (i)	Süre (j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	Sh $\bar{x}$	p
1 yıldan az	1-2 yıl	,28	,11	,070
	3-4 yıl	,21	,10	,226
	5 yıl ve üstü	,26	,10	,050
1-2 yıl	1 yıldan az	-,28	,11	,070
	3-4 yıl	-,07	,08	,937
	5 yıl ve üstü	-,01	,07	1,000
3-4 yıl	1 yıldan az	-,21	,10	,226
	1-2 yıl	,07	,08	,937
	5 yıl ve üstü	,05	,06	,946
5 yıl ve üstü	1 yıldan az	-,26	,10	,050
	1-2 yıl	,01	,07	1,000
	3-4 yıl	-,05	,06	,946

Tablo 4.100.'de görüldüğü gibi, sosyal izolasyon alt boyutu puanlarının sosyal medyayı kullanım süresi değişkenine göre hangi alt gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonrası post-hoc Tamhane's T2 testi sonucunda 1 yıldan az grubu ile 5 yıl ve üstü grubu arasında 1 yıldan az grubu lehine istatistiksel olarak ($p \leq,05$) düzeyinde anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Diğer boyutlar arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p >,05$).

Tablo 4.101.
Sosyal Medya Tutum Ölçeği Puanlarının Sosyal Medyayı Kullanım Süresi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

<i>f</i> , $\bar{x}$ ve <i>ss</i> Değerleri						ANOVA Sonuçları				
Puan	Grup	<i>N</i>	$\bar{x}$	<i>ss</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>P</i>
Sosyal Medya Tutum Ölçeği	1 yıldan az	138	2,58	,85	G.Arası	8,20	3	2,73		
	1-2 yıl	179	2,56	,73	G.İçi	458,48	1000	,45		
	3-4 yıl	324	2,72	,61	Toplam	466,69	1003		5,96	,000
	5 yıl ve üstü	363	2,78	,61						
	Toplam	1004	2,70	,68						

Tablo 4.101.'de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin sosyal medya tutum ölçeği alt boyutu puanlarının sosyal medyayı kullanım süresi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($F=5,96$; $p <,001$). Bu işlemin ardından farklılıkların hangi gruplardan kaynaklı olduğunu belirlemek amacıyla tamamlayıcı analizlere geçilmiştir. Bu amaçla hangi post-hoc analizinin kullanılacağına karar verilirken öncelikle varyansların homojenliği denetlenmiş, varyansların homojen olmadığı bulunmuştur ($LF= 6,32$; $p <,001$). Bu nedenle varyansların homojen olmadığı durumlarda yaygınlıkla kullanılan Tamhane's T2 analizi uygulanmış ve sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Tablo 4.102.
Sosyal Medya Tutum Ölçeği Puanlarının Sosyal Medyayı Kullanım Süresi Değişkenine Göre Hangi Alt Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonrası Post-Hoc Tamhane's T2 Testi Sonuçları

Süre (i)	Süre (j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	Sh $\bar{x}$	p
1 yıldan az	1-2 yıl	,02	,09	1,000
	3-4 yıl	-,14	,08	,378
	5 yıl ve üstü	-,20	,08	,067
1-2 yıl	1 yıldan az	-,02	,09	1,000
	3-4 yıl	-,16	,06	,070
	5 yıl ve üstü	-,22	,06	,003
3-4 yıl	1 yıldan az	,14	,08	,378
	1-2 yıl	,16	,06	,070
	5 yıl ve üstü	-,06	,04	,749
5 yıl ve üstü	1 yıldan az	,20	,08	,067
	1-2 yıl	,22	,06	,003
	3-4 yıl	,06	,04	,749

Tablo 4.102.'de görüldüğü gibi, sosyal medya tutum ölçeği puanlarının sosyal medyayı kullanım süresi değişkenine göre hangi alt gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonrası post-hoc Tamhane's T2 testi sonucunda 1-2 yıl grubu ile 5 yıl ve üstü grubu arasında 5 yıl ve üstü grubu lehine istatistiksel olarak ($p < ,01$) düzeyinde anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Diğer boyutlar arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p > ,05$).

Tablo 4.103.
Sosyal Yetkinlik Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medyayı Kullanım Sıklığı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

f , $\bar{x}$ ve ss Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	N	$\bar{x}$	ss	Var. K.	KT	Sd	KO	F	P
Sosyal Yetkinlik	Her gün bir kereden fazla	615	2,58	,95	G.Arası	27,85	4	6,96		
	Her gün bir kere	233	2,30	,90	G.İçi	884,36	999	,88		
	Haftada bir kereden fazla	57	2,56	,83	Toplam	912,21	1003		7,86,000	
	Haftada bir kere	43	2,19	,94						
	Ayda birkaç kere	56	2,05	1,03						
	Toplam	1004	2,47	,95						

Tablo 4.103.'de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin sosyal yetkinlik puanlarının sosyal medyayı kullanım sıklığı değişkenine göre anlamlı bir

farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($F=7,86$; $p<,001$). Bu işlemin ardından farklılıkların hangi gruplardan kaynaklı olduğunu belirlemek amacıyla tamamlayıcı analizlere geçilmiştir. Bu amaçla hangi post-hoc analizinin kullanılacağına karar verilirken öncelikle varyansların homojenliği denetlenmiş, varyansların homojen olduğu bulunmuştur ($LF=1,30$; $p>,05$). Bu nedenle varyansların homojen olduğu durumlarda yaygınlıkla kullanılan Scheffe analizi uygulanmış ve sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Tablo 4.104.
Sosyal Yetkinlik Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medyayı Kullanım Sıklığı Değişkenine Göre Hangi Alt Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonrası Post-Hoc Scheffe Testi Sonuçları

Sıklık (i)	Sıklık (j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	Sh $\bar{x}$	p
Her gün bir kereden fazla	Her gün bir kere	,27	,07	,006
	Haftada bir kereden fazla	,02	,13	1,000
	Haftada bir kere	,38	,14	,145
	Ayda birkaç kere	,53	,13	,002
Her gün bir kere	Her gün bir kereden fazla	-,27	,07	,006
	Haftada bir kereden fazla	-,25	,13	,504
	Haftada bir kere	,11	,15	,973
	Ayda birkaç kere	,25	,14	,498
Haftada bir kereden fazla	Her gün bir kereden fazla	-,02	,13	1,000
	Her gün bir kere	,25	,13	,504
	Haftada bir kere	,36	,19	,451
	Ayda birkaç kere	,51	,17	,081
Haftada bir kere	Her gün bir kereden fazla	-,38	,14	,145
	Her gün bir kere	-,11	,15	,973
	Haftada bir kereden fazla	-,36	,19	,451
	Ayda birkaç kere	,14	,19	,964
Ayda birkaç kere	Her gün bir kereden fazla	-,53	,13	,002
	Her gün bir kere	-,25	,14	,498
	Haftada bir kereden fazla	-,51	,17	,081
	Haftada bir kere	-,14	,19	,964

Tablo 4.104.'de görüldüğü gibi, sosyal yetkinlik alt boyutu puanlarının öğrencilerin sosyal medyayı kullanım sıklığı değişkenine göre hangi alt gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonrası post-hoc Scheffe testi sonucunda her gün bir kereden fazla grubu ile her gün bir kere grubu arasında her gün bir kereden fazla grubu lehine istatistiksel olarak ($p<,01$)

düzeyinde; her gün bir kereden fazla grubu ile ayda bir kaç kere grubu arasında her gün bir kereden fazla grubu lehine istatistiksel olarak ($p < ,01$) düzeyinde anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Diğer boyutlar arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p > ,05$).

Tablo 4.105.

Paylaşım İhtiyacı Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medyayı Kullanım Sıklığı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

f , $\bar{x}$ ve ss Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	N	$\bar{x}$	ss	Var. K.	KT	Sd	KO	F	P
Paylaşım İhtiyacı	Her gün bir kereden fazla	615	3,62	,80	G.Arası	108,91	4	27,22		
	Her gün bir kere	233	3,20	,80	G.İçi	673,28	999	,67		
	Haftada bir kereden fazla	57	3,10	,78	Toplam	782,19	1003			
	Haftada bir kere	43	2,68	,89					40,39	,000
	Ayda birkaç kere	56	2,52	1,01						
	Toplam	1004	3,39	,88						

Tablo 4.105.'de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin paylaşım ihtiyacı puanlarının sosyal medyayı kullanım sıklığı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($F=40,39$; $p < ,001$). Bu işlemin ardından farklılıkların hangi gruplardan kaynaklığını belirlemek amacıyla tamamlayıcı analizlere geçilmiştir. Bu amaçla hangi post-hoc analizinin kullanılacağına karar verilirken öncelikle varyansların homojenliği denetlenmiş, varyansların homojen olmadığı bulunmuştur ($LF= 2,49$; $p < ,05$). Bu nedenle varyansların homojen olmadığı durumlarda yaygınlıkla kullanılan Tamhane's T2 analizi uygulanmış ve sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Tablo 4.106.
Paylaşım İhtiyacı Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medyayı Kullanım Sıklığı Değişkenine Göre Hangi Alt Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonrası Post-Hoc Tamhane's T2 Testi Sonuçları

Sıklık (i)	Sıklık (j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	Sh $\bar{x}$	p
Her gün bir kereden fazla	Her gün bir kere	,41	,06	,000
	Haftada bir kereden fazla	,51	,10	,000
	Haftada bir kere	,93	,14	,000
	Ayda birkaç kere	1,09	,14	,000
Her gün bir kere	Her gün bir kereden fazla	-,41	,06	,000
	Haftada bir kereden fazla	,10	,11	,993
	Haftada bir kere	,52	,14	,008
	Ayda birkaç kere	,67	,14	,000
Haftada bir kereden fazla	Her gün bir kereden fazla	-,51	,10	,000
	Her gün bir kere	-,10	,11	,993
	Haftada bir kere	,41	,17	,156
	Ayda birkaç kere	,574	,17	,011
Haftada bir kere	Her gün bir kereden fazla	-,93	,14	,000
	Her gün bir kere	-,52	,14	,008
	Haftada bir kereden fazla	-,41	,17	,156
	Ayda birkaç kere	,15	,19	,996
Ayda birkaç kere	Her gün bir kereden fazla	-1,09	,14	,000
	Her gün bir kere	-,67	,14	,000
	Haftada bir kereden fazla	-,57	,17	,011
	Haftada bir kere	-,15	,19	,996

Tablo 4.106.'da görüldüğü gibi, paylaşım ihtiyacı alt boyutu puanlarının öğrencilerin sosyal medyayı kullanım sıklığı değişkenine göre hangi alt gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonrası post-hoc Tamhane's T2 testi sonucunda her gün bir kereden fazla grubu ile her gün bir kere grubu arasında her gün bir kereden fazla grubu lehine istatistiksel olarak ($p < ,001$) düzeyinde; her gün bir kereden fazla grubu ile haftada bir kereden fazla grubu arasında her gün bir kereden fazla grubu lehine istatistiksel olarak ($p < ,001$) düzeyinde; her gün bir kereden fazla grubu ile haftada bir kere grubu arasında her gün bir kereden fazla grubu lehine istatistiksel olarak ($p < ,001$) düzeyinde; her gün bir kereden fazla grubu ile ayda birkaç kere grubu arasında her gün bir kereden fazla grubu lehine istatistiksel olarak ($p < ,001$) düzeyinde; her gün bir kere grubu ile haftada bir kere grubu arasında her gün bir kere grubu lehine istatistiksel olarak ($p < ,01$) düzeyinde; her gün bir kere grubu ile ayda birkaç kere grubu arasında her gün bir kere grubu lehine istatistiksel olarak ($p < ,001$)

düzeyinde; haftada bir kereden fazla grubu ile ayda birkaç kere grubu arasında haftada bir kereden fazla grubu lehine istatistiksel olarak ($p < ,05$) düzeyinde anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Diğer boyutlar arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p > ,05$).

Tablo 4.107.

Öğretmenlerle İlişki Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medyayı Kullanım Sıklığı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

<i>f</i> , $\bar{x}$ ve <i>ss</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	<i>N</i>	$\bar{x}$	<i>ss</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>P</i>
Öğretmenlerle İlişki	Her gün bir kereden fazla	615	2,33	1,13	G.Arası	1,29	4	,32		
	Her gün bir kere	233	2,30	1,05	G.İçi	1223,59	999	1,22		
	Haftada bir kereden fazla	57	2,20	1,02	Toplam	1224,88	1003			
	Haftada bir kere	43	2,25	1,22					,26	,901
	Ayda birkaç kere	56	2,24	1,06						
	Toplam	1004	2,31	1,10						

Tablo 4.107.'de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin öğretmenlerle ilişki alt boyutu puanlarının sosyal medyayı kullanım sıklığı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($F = ,26$; $p > ,05$).

Tablo 4.108.

Sosyal İzolasyon Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medyayı Kullanım Sıklığı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

<i>f</i> , $\bar{x}$ ve <i>ss</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	<i>N</i>	$\bar{x}$	<i>ss</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>P</i>
Sosyal İzolasyon	Her gün bir kereden fazla	615	2,20	,87	G.Arası	8,53	4	2,13		
	Her gün bir kere	233	2,08	,86	G.İçi	790,86	999	,79		
	Haftada bir kereden fazla	57	2,48	,80	Toplam	799,40	1003			
	Haftada bir kere	43	2,29	1,03					2,69	,030
	Ayda birkaç kere	56	2,26	1,07						
	Toplam									

Tablo 4.108.'de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin sosyal izolasyon alt boyutu puanlarının sosyal medyayı kullanım sıklığı değişkenine göre

anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($F=2,69$; $p<,05$). Bu işlemin ardından farklılıkların hangi gruplardan kaynaklı olduğunu belirlemek amacıyla tamamlayıcı analizlere geçilmiştir. Bu amaçla hangi post-hoc analizinin kullanılacağına karar verilirken öncelikle varyansların homojenliği denetlenmiş, varyansların homojen olmadığı bulunmuştur ($LF=2,74$; $p<,05$). Bu nedenle varyansların homojen olmadığı durumlarda yaygınlıkla kullanılan Tamhane's T2 analizi uygulanmış ve sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Tablo 4.109.
Sosyal İzolasyon Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medyayı Kullanım Sıklığı Değişkenine Göre Hangi Alt Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonrası LSD Testi Sonuçları

Sıklık (i)	Sıklık (j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	Sh $\bar{x}$	p
Her gün bir kereden fazla	Her gün bir kere	,12	,06	,468
	Haftada bir kereden fazla	-,27	,11	,153
	Haftada bir kere	-,09	,16	1,000
	Ayda birkaç kere	-,05	,14	1,000
Her gün bir kere	Her gün bir kereden fazla	-,12	,06	,468
	Haftada bir kereden fazla	-,40	,12	,013
	Haftada bir kere	-,21	,16	,892
	Ayda birkaç kere	-,18	,15	,938
Haftada bir kereden fazla	Her gün bir kereden fazla	,27	,11	,153
	Her gün bir kere	,40	,12	,013
	Haftada bir kere	,18	,19	,983
	Ayda birkaç kere	,22	,17	,917
Haftada bir kere	Her gün bir kereden fazla	,09	,16	1,000
	Her gün bir kere	,21	,16	,892
	Haftada bir kereden fazla	-,18	,19	,983
	Ayda birkaç kere	,03	,21	1,000
Ayda birkaç kere	Her gün bir kereden fazla	,05	,14	1,000
	Her gün bir kere	,18	,15	,938
	Haftada bir kereden fazla	-,22	,17	,917
	Haftada bir kere	-,03	,21	1,000

Tablo 4.109.'da görüldüğü gibi, sosyal izolasyon alt boyutu puanlarının öğrencilerin sosyal medyayı kullanım sıklığı değişkenine göre hangi alt gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonrası post-hoc Tamhane's T2 testi sonucunda her gün bir kere grubu ile haftada bir kereden fazla grubu arasında haftada bir kereden fazla grubu lehine istatistiksel olarak ($p<,05$)

düzeyinde anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Diğer boyutlar arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p > ,05$).

Tablo 4.110.
Sosyal Medya Tutum Ölçeği Puanlarının Sosyal Medyayı Kullanım Sıklığı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

f , $\bar{x}$ ve ss Değerleri					ANOVA Sonuçları						
Puan	Grup	N	$\bar{x}$	ss	Var. K.	KT	Sd	KO	F	P	
Sosyal Medya Tutum Ölçeği	Her gün bir kereden fazla	615	2,81	,65	G.Arası	25,54	4	6,38	14,46	,000	
	Her gün bir kere	233	2,56	,63		G.İçi	441,14	999			,44
	Haftada bir kereden fazla	57	2,68	,64			Toplam	466,69			1003
	Haftada bir kere	43	2,40	,78							
	Ayda birkaç kere	56	2,29	,82							
Toplam	1004	2,70	,68								

Tablo 4.110.'da görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin sosyal medya tutum ölçeği puanlarının sosyal medyayı kullanım sıklığı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($F=14,46$; $p < ,001$). Bu işlemin ardından farklılıkların hangi gruplardan kaynaklı olduğunu belirlemek amacıyla tamamlayıcı analizlere geçilmiştir. Bu amaçla hangi post-hoc analizinin kullanılacağına karar verilirken öncelikle varyansların homojenliği denetlenmiş, varyansların homojen olmadığı bulunmuştur ($LF= 2,64$; $p < ,05$). Bu nedenle varyansların homojen olmadığı durumlarda yaygınlıkla kullanılan Tamhane's T2 analizi uygulanmış ve sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Tablo 4.111.
Sosyal Medya Tutum Ölçeği Puanlarının Sosyal Medyayı Kullanım Sıklığı Değişkenine Göre Hangi Alt Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonrası Post-Hoc Tamhane's T2 Testi Sonuçları

Sıklık (i)	Sıklık (j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	Sh $\bar{x}$	p
Her gün bir kereden fazla	Her gün bir kere	,25	,04	,000
	Haftada bir kereden fazla	,13	,09	,801
	Haftada bir kere	,41	,12	,015
	Ayda birkaç kere	,51	,11	,000
Her gün bir kere	Her gün bir kereden fazla	-,25	,04	,000
	Haftada bir kereden fazla	-,12	,09	,890
	Haftada bir kere	,16	,12	,909
	Ayda birkaç kere	,26	,11	,262
Haftada bir kereden fazla	Her gün bir kereden fazla	-,13	,09	,801
	Her gün bir kere	,12	,09	,890
	Haftada bir kere	,28	,14	,448
	Ayda birkaç kere	,38	,14	,067
Haftada bir kere	Her gün bir kereden fazla	-,41	,12	,015
	Her gün bir kere	-,16	,12	,909
	Haftada bir kereden fazla	-,28	,14	,448
	Ayda birkaç kere	,10	,16	1,000
Ayda birkaç kere	Her gün bir kereden fazla	-,516	,114	,000
	Her gün bir kere	-,262	,118	,262
	Haftada bir kereden fazla	-,385	,140	,067
	Haftada bir kere	-,102	,163	1,000

Tablo 4.111.'de görüldüğü gibi, sosyal medya tutum ölçeği puanlarının öğrencilerin sosyal medyayı kullanım sıklığı değişkenine göre hangi alt gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonrası post-hoc Tamhane's T2 testi sonucunda her gün bir kereden fazla grubu ile her gün bir kere grubu arasında her gün bir kereden fazla grubu lehine istatistiksel olarak ($p < ,001$) düzeyinde; her gün bir kereden fazla grubu ile haftada bir kere grubu arasında her gün bir kereden fazla grubu lehine istatistiksel olarak ($p < ,05$) düzeyinde; her gün bir kereden fazla grubu ile ayda bir kaç kere grubu arasında her gün bir kereden fazla grubu lehine istatistiksel olarak ($p < ,001$) düzeyinde anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Diğer boyutlar arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p > ,05$).

Tablo 4.112.

Sosyal Yetkinlik Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medyanın Günlük Ortalama Kullanım Süresi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

<i>f</i> , $\bar{x}$ ve <i>ss</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	<i>N</i>	$\bar{x}$	<i>ss</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>P</i>
Sosyal Yetkinlik	1 saatten az	309	2,14	,94	G.Arası	59,41	3	19,80		
	1-3 saat	420	2,53	,90	G.İçi	852,80	1000	,85		
	4-6 saat	194	2,67	,90	Toplam	912,21	1003		23,22	,000
	7 ve üstü	81	2,93	,95						
	Toplam	1004	2,47	,95						

Tablo 4.112.'de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin sosyal yetkinlik alt boyutu puanlarının sosyal medyanın günlük ortalama kullanım süresi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($F=23,22$; $p<,001$). Bu işlemin ardından farklılıkların hangi gruplardan kaynaklı olduğunu belirlemek amacıyla tamamlayıcı analizlere geçilmiştir. Bu amaçla hangi post-hoc analizinin kullanılacağına karar verilirken öncelikle varyansların homojenliği denetlenmiş, varyansların homojen olduğu bulunmuştur ($LF=,20$; $p>,05$). Bu nedenle varyansların homojen olduğu durumlarda yaygınlıkla kullanılan Scheffe analizi uygulanmış ve sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Tablo 4.113.

Sosyal Yetkinlik Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medyanın Günlük Ortalama Kullanım Süresi Değişkenine Göre Hangi Alt Gruplar Arasında Farklılaşmış Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonrası Post-Hoc Scheffe Testi Sonuçları

Günlük Süre (i)	Günlük Süre (j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	Sh $\bar{x}$	<i>p</i>
1 saatten az	1-3 saat	-,38	,06	,000
	4-6 saat	-,52	,08	,000
	7 saat ve üstü	-,78	,11	,000
1-3 saat	1 saatten az	,38	,06	,000
	4-6 saat	-,13	,08	,419
	7 saat ve üstü	-,39	,11	,006
4-6 saat	1 saatten az	,52	,08	,000
	1-3 saat	,13	,08	,419
	7 saat ve üstü	-,26	,12	,200
7 saat ve üstü	1 saatten az	,78	,11	,000
	1-3 saat	,39	,11	,006
	4-6 saat	,26	,12	,200

Tablo 4.113.'de görüldüğü gibi, sosyal yetkinlik alt boyutu puanlarının sosyal medyanın günlük ortalama kullanım süresi değişkenine göre hangi alt gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonrası post-hoc Scheffe testi sonucunda 1 saatten az grubu ile 1-3 saat arası grubu arasında 1-3 saat arası grubu lehine istatistiksel olarak ($p<,001$) düzeyinde; 1 saatten az grubu ile 4-6 saat arası grubu arasında 4-6 saat arası grubu lehine istatistiksel olarak ($p<,001$) düzeyinde; 1 saatten az grubu ile 7 saat ve üstü grubu arasında 7 saat ve üstü grubu lehine istatistiksel olarak ($p<,001$) düzeyinde; 1-3 saat arası grubu ile 7 saat ve üstü grubu arasında 7 saat ve üstü grubu lehine istatistiksel olarak ($p<, 01$) düzeyinde anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Diğer boyutlar arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p>,05$).

Tablo 4.114.

Paylaşım İhtiyacı Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medyanın Günlük Ortalama Kullanım Süresi Değişkenine Göre Farklılaşıp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

$f, \bar{x}$ ve ss Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	N	$\bar{x}$	ss	Var. K.	KT	Sd	KO	F	P
Paylaşım İhtiyacı	1 saatten az	309	2,95	,88	G.Arası	98,67	3	32,89		
	1-3 saat	420	3,48	,79	G.İçi	683,51	1000	,68		
	4-6 saat	194	3,69	,79	Toplam	782,19	1003		48,12	,000
	7 ve üstü	81	3,85	,84						
	Toplam	1004	3,39	,88						

Tablo 4.114.'de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin paylaşım ihtiyacı alt boyutu puanlarının sosyal medyanın günlük ortalama kullanım süresi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($F=48,12$; $p<,001$). Bu işlemin ardından farklılıkların hangi gruplardan kaynaklığını belirlemek amacıyla tamamlayıcı analizlere geçilmiştir. Bu amaçla hangi post-hoc analizinin kullanılacağına karar verilirken öncelikle varyansların homojenliği denetlenmiş, varyansların homojen olduğu bulunmuştur ($LF=1,95$; $p>,05$). Bu nedenle varyansların homojen olduğu durumlarda yaygınlıkla kullanılan Scheffe analizi uygulanmış ve sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Tablo 4.115.
Paylaşım İhtiyacı Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medyanın Günlük Ortalama Kullanım Süresi Değişkenine Göre Hangi Alt Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonrası Post-Hoc Scheffe Testi Sonuçları

Günlük Süre (i)	Günlük Süre (j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	Sh $\bar{x}$	p
1 saatten az	1-3 saat	-,53	,06	,000
	4-6 saat	-,74	,07	,000
	7 ve üstü	-,90	,10	,000
1-3 saat	1 saatten az	,53	,06	,000
	4-6 saat	-,20	,07	,046
	7 ve üstü	-,36	,10	,004
4-6 saat	1 saatten az	,74	,07	,000
	1-3 saat	,20	,07	,046
	7 ve üstü	-,16	,10	,541
7 ve üstü	1 saatten az	,90	,10	,000
	1-3 saat	,36	,10	,004
	4-6 saat	,16	,10	,541

Tablo 4.115.'de görüldüğü gibi, paylaşım ihtiyacı alt boyutu puanlarının sosyal medyanın günlük ortalama kullanım süresi değişkenine göre hangi alt gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonrası post-hoc Scheffe testi sonucunda 1 saatten az grubu ile 1-3 saat arası grubu arasında 1-3 saat arası grubu lehine istatistiksel olarak ($p < ,001$) düzeyinde; 1 saatten az grubu ile 4-6 saat arası grubu arasında 4-6 saat arası grubu lehine istatistiksel olarak ($p < ,001$) düzeyinde; 1 saatten az grubu ile 7 saat ve üstü grubu arasında 7 saat ve üstü grubu lehine istatistiksel olarak ($p < ,001$) düzeyinde; 1-3 saat arası grubu ile 4-6 saat grubu arasında 4-6 saat grubu lehine istatistiksel olarak ($p < ,05$) düzeyinde; 1-3 saat arası grubu ile 7 saat ve üstü grubu arasında 7 saat ve üstü grubu lehine istatistiksel olarak ($p < ,01$) düzeyinde anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Diğer boyutlar arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p > ,05$).

Tablo 4.116.
Öğretmenlerle İlişki Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medyanın Günlük Ortalama Kullanım Süresi Değişkenine Göre Farklaşıp Farklaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

<i>f</i> , $\bar{x}$ ve <i>ss</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	<i>N</i>	$\bar{x}$	<i>ss</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>P</i>
Öğretmenlerle İlişki	1 saatten az	309	2,20	1,07	G.Arası	9,66	3	3,22		
	1-3 saat	420	2,40	1,15	G.İçi	1215,22	1000	1,21		
	4-6 saat	194	2,35	1,06	Toplam	1224,88	1003		2,65	,048
	7 ve üstü	81	2,14	1,02						
	Toplam	1004	2,31	1,10						

Tablo 4.116.'da görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin öğretmenlerle ilişki alt boyutu puanlarının sosyal medyanın günlük ortalama kullanım süresi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($F=2,65$; $p<,05$). Bu işlemin ardından farklılıkların hangi gruplardan kaynaklı olduğunu belirlemek amacıyla tamamlayıcı analizlere geçilmiştir. Bu amaçla hangi post-hoc analizinin kullanılacağına karar verilirken öncelikle varyansların homojenliği denetlenmiş, varyansların homojen olduğu görülmüştür ($LF=1,99$; $p<,05$). Bu nedenle varyansların homojen olduğu durumlarda yaygınlıkla kullanılan Scheffe anlamlı sonuç vermediğinden LSD analizi uygulanmış ve sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Tablo 4.117.
Öğretmenlerle İlişki Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medyanın Günlük Ortalama Kullanım Süresi Değişkenine Göre Hangi Alt Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonrası Post-Hoc LSD Testi Sonuçları

Günlük Süre (i)	Günlük Süre (j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	Sh $\bar{x}$	p
1 saatten az	1-3 saat	-,20	,08	,015
	4-6 saat	-,14	,10	,144
	7 ve üstü	,05	,13	,687
1-3 saat	1 saatten az	,20	,08	,015
	4-6 saat	,05	,09	,580
	7 ve üstü	,25	,13	,056
4-6 saat	1 saatten az	,14	,10	,144
	1-3 saat	-,05	,09	,580
	7 ve üstü	,20	,14	,164
7 ve üstü	1 saatten az	-,05	,13	,687
	1-3 saat	-,25	,13	,056
	4-6 saat	-,20	,14	,164

Tablo 4.117.'de görüldüğü gibi, öğretmenlerle ilişki alt boyutu puanlarının sosyal medyanın günlük ortalama kullanım süresi değişkenine göre hangi alt gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonrası post-hoc Scheffe testi sonucunda 1 saatten az grubu ile 1-3 saat arası grubu arasında 1-3 saat arası grubu lehine istatistiksel olarak ($p < ,05$) düzeyinde anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Diğer boyutlar arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p > ,05$).

Tablo 4.118.
Sosyal İzolasyon Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medyanın Günlük Ortalama Kullanım Süresi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

f , $\bar{x}$ ve ss Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	N	$\bar{x}$	ss	Var. K.	KT	Sd	KO	F	P
Sosyal İzolasyon	1 saatten az	309	2,07	,94	G.Arası	10,88	3	3,62		
	1-3 saat	420	2,19	,85	G.İçi	788,52	1000	,78		
	4-6 saat	194	2,37	,85	Toplam	799,40	1003		4,59	,003
	7 ve üstü	81	2,28	,88						
	Toplam	1004	2,20	,89						

Tablo 4.118.'de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin sosyal izolasyon alt boyutu puanlarının sosyal medyanın günlük ortalama kullanım süresi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($F=4,59$; $p<,01$). Bu işlemin ardından farklılıkların hangi gruplardan kaynaklı olduğunu belirlemek amacıyla tamamlayıcı analizlere geçilmiştir. Bu amaçla hangi post-hoc analizinin kullanılacağına karar verilirken öncelikle varyansların homojenliği denetlenmiş, varyansların homojen olduğu bulunmuştur ($LF=1,04$; $p>,05$). Bu nedenle varyansların homojen olduğu durumlarda yaygınlıkla kullanılan Scheffe analizi uygulanmış ve sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Tablo 4.119.

Sosyal İzolasyon Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medyanın Günlük Ortalama Kullanım Süresi Değişkenine Göre Hangi Alt Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonrası Post-Hoc Scheffe Testi Sonuçları

Günlük Süre (i)	Günlük Süre (j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	Sh $\bar{x}$	p
1 saatten az	1-3 saat	-,12	,06	,348
	4-6 saat	-,29	,08	,005
	7 ve üstü	-,20	,11	,330
1-3 saat	1 saatten az	,12	,06	,348
	4-6 saat	-,17	,07	,171
	7 ve üstü	-,08	,10	,893
4-6 saat	1 saatten az	,29	,08	,005
	1-3 saat	,17	,07	,171
	7 ve üstü	,08	,11	,905
7 ve üstü	1 saatten az	,20	,11	,330
	1-3 saat	,08	,10	,893
	4-6 saat	-,08	,11	,905

Tablo 4.119.'da görüldüğü gibi, sosyal izolasyon alt boyutu puanlarının sosyal medyanın günlük ortalama kullanım süresi değişkenine göre hangi alt gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonrası post-hoc Scheffe testi sonucunda 1 saatten az grubu ile 4-6 saat arası grubu arasında 4-6 saat arası grubu lehine istatistiksel olarak ($p<,01$) düzeyinde anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Diğer boyutlar arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p>,05$).

Tablo 4.120.
Sosyal Medya Tutum Ölçeği Puanlarının Sosyal Medyanın Günlük Ortalama Kullanım Süresi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

<i>f</i> , $\bar{x}$ ve <i>ss</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	<i>N</i>	$\bar{x}$	<i>ss</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>P</i>
Sosyal Medya Tutum Ölçeği	1 saatten az	309	2,41	,73	G.Arası	41,23	3	13,74		
	1-3 saat	420	2,76	,63	G.İçi	425,46	1000	,42		
	4-6 saat	194	2,90	,56	Toplam	466,69	1003		32,30	,000
	7 ve üstü	81	2,98	,60						
	Toplam	1004	2,70	,68						

Tablo 4.120.'de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin sosyal medya tutum ölçeği puanlarının sosyal medyanın günlük ortalama kullanım süresi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($F=32,30$; $p<,001$). Bu işlemin ardından farklılıkların hangi gruplardan kaynaklı olduğunu belirlemek amacıyla tamamlayıcı analizlere geçilmiştir. Bu amaçla hangi post-hoc analizinin kullanılacağına karar verilirken öncelikle varyansların homojenliği denetlenmiş, varyansların homojen olduğu bulunmuştur ($LF=2,51$; $p>,05$). Bu nedenle varyansların homojen olduğu durumlarda yaygınlıkla kullanılan Scheffe analizi uygulanmış ve sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Tablo 4.121.
Sosyal Medya Tutum Ölçeği Puanlarının Sosyal Medyanın Günlük Ortalama Kullanım Süresi Değişkenine Göre Hangi Alt Gruplar Arasında Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonrası Post-Hoc Scheffe Testi Sonuçları

Günlük Süre (i)	Günlük Süre (j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	Sh $\bar{x}$	<i>p</i>
1 saatten az	1-3 saat	-,34	,04	,000
	4-6 saat	-,49	,06	,000
	7 ve üstü	-,56	,08	,000
1-3 saat	1 saatten az	,34	,04	,000
	4-6 saat	-,14	,05	,091
	7 ve üstü	-,21	,07	,054
4-6 saat	1 saatten az	,49	,06	,000
	1-3 saat	,14	,05	,091
	7 ve üstü	-,07	,08	,860
7 ve üstü	1 saatten az	,56	,08	,000
	1-3 saat	,21	,07	,054
	4-6 saat	,07	,08	,860

Tablo 4.121.'de görüldüğü gibi, sosyal medya tutum ölçeği puanlarının sosyal medyanın günlük ortalama kullanım süresi değişkenine göre hangi alt gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonrası post-hoc Scheffe testi sonucunda 1 saatten az grubu ile 1-3 saat arası grubu arasında 1-3 saat arası grubu lehine istatistiksel olarak ($p<,001$) düzeyinde; 1 saatten az grubu ile 4-6 saat arası grubu arasında 4-6 saat arası grubu lehine istatistiksel olarak ($p<,001$) düzeyinde; 1 saatten az grubu ile 7 saat ve üstü grubu arasında 7 saat ve üstü grubu lehine istatistiksel olarak ($p<,001$) düzeyinde anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Diğer boyutlar arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p>,05$).

Tablo 4.122.

Sosyal Yetkinlik Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medya Üyeliğinin Sosyal Çevredeki Değişimi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

<i>f</i> , $\bar{x}$ ve <i>ss</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	<i>N</i>	$\bar{x}$	<i>ss</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>P</i>
Sosyal Yetkinlik	Çevrem arttı	305	3,03	,95	G.Arası G.İçi Toplam	151,64	2	75,82	99,79	,000
	Çevrem azaldı	39	2,79	,90						
	Değişmedi	660	2,19	,83						
	Toplam	1004	2,47	,95						

Tablo 4.122.'de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin sosyal yetkinlik alt boyutu puanlarının sosyal medya üyeliğinin sosyal çevredeki değişimine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($F=99,79$; $p<,001$). Bu işlemin ardından farklılıkların hangi gruplardan kaynaklı olduğunu belirlemek amacıyla tamamlayıcı analizlere geçilmiştir. Bu amaçla hangi post-hoc analizinin kullanılacağına karar verilirken öncelikle varyansların homojenliği denetlenmiş, varyansların homojen olmadığı bulunmuştur ($LF= 6,22$; $p<,01$). Bu nedenle varyansların homojen olmadığı durumlarda yaygınlıkla kullanılan Tamhane's T2 analizi uygulanmış ve sonuçlar aşağıda sunulmuştur

Tablo 4.123.

Sosyal Yetkinlik Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medya Üyeliğinin Sosyal Çevredeki Değişimi Değişkenine Göre Hangi Alt Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonrası Post-Hoc Tamhane's T2 Testi Sonuçları

Gruplar (i)	Gruplar (j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	Sh $\bar{x}$	<i>p</i>
Çevrem arttı	Çevrem azaldı	,24	,15	,331
	Değişmedi	,84	,06	,000
Çevrem azaldı	Çevrem arttı	-,24	,15	,331
	Değişmedi	,59	,14	,001
Değişmedi	Çevrem arttı	-,84	,06	,000
	Çevrem azaldı	-,59	,14	,001

Tablo 4.123.'de görüldüğü gibi, sosyal yetkinlik alt boyutu puanlarının sosyal medya üyeliğinin sosyal çevredeki değişimi değişkenine göre hangi alt gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonrası post-hoc Tamhane's T2 testi sonucunda çevrem arttı grubu ile değişmedi grubu arasında çevrem arttı grubu lehine istatistiksel olarak ($p < ,001$) düzeyinde; çevrem azaldı grubu ile değişmedi grubu arasında değişmedi grubu lehine istatistiksel olarak ($p < ,01$) düzeyinde anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Diğer boyutlar arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p > ,05$).

Tablo 4.124.

Paylaşım İhtiyacı Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medya Üyeliğinin Sosyal Çevredeki Değişimi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

<i>f</i> , $\bar{x}$ ve <i>ss</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	<i>N</i>	$\bar{x}$	<i>ss</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>P</i>
Paylaşım İhtiyacı	Çevrem arttı	305	3,78	,81	G.Arası	68,42	2	34,21	47,98	,000
	Çevrem azaldı	39	3,42	,91	G.İçi	713,76	1001	,713		
	Değişmedi	660	3,21	,85	Toplam	782,19	1003			
	Toplam	1004	3,39	,88						

Tablo 4.124.'de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin paylaşım ihtiyacı alt boyutu puanlarının sosyal medya üyeliğinin sosyal çevredeki değişimine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($F=47,98$; $p < ,001$). Bu işlemin ardından farklılıkların

hangi gruplardan kaynaklılığını belirlemek amacıyla tamamlayıcı analizlere geçilmiştir. Bu amaçla hangi post-hoc analizinin kullanılacağına karar verilirken öncelikle varyansların homojenliği denetlenmiş, varyansların homojen olduğu bulunmuştur ($LF=1,23$; $p>,05$). Bu nedenle varyansların homojen olduğu durumlarda yaygınlıkla kullanılan Scheffe analizi uygulanmış ve sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Tablo 4.125.

Paylaşım İhtiyacı Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medya Üyeliğinin Sosyal Çevredeki Değişimi Değişkenine Göre Hangi Alt Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonrası Post-Hoc Scheffe Testi Sonuçları

Gruplar (i)	Gruplar (j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	Sh $\bar{x}$	p
Çevrem arttı	Çevrem azaldı	,36	,14	,042
	Değişmedi	,57	,05	,000
Çevrem azaldı	Çevrem arttı	-,36	,14	,042
	Değişmedi	,21	,13	,317
Değişmedi	Çevrem arttı	-,57	,05	,000
	Çevrem azaldı	-,21	,13	,317

Tablo 4.125.'de görüldüğü gibi, paylaşım ihtiyacı alt boyutu puanlarının sosyal medya üyeliğinin sosyal çevredeki değişimi değişkenine göre hangi alt gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonrası post-hoc Scheffe testi sonucunda çevrem arttı grubu ile çevrem azaldı grubu arasında çevrem arttı grubu lehine istatistiksel olarak ($p<,05$) düzeyinde ;çevrem arttı grubu ile değişmedi grubu arasında çevrem arttı grubu lehine istatistiksel olarak ($p<,001$) düzeyinde anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Diğer boyutlar arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p>,05$).

Tablo 4.126.

Öğretmenlerle İlişki Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medya Üyeliğinin Sosyal Çevredeki Değişimi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

f , $\bar{x}$ ve ss Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	N	$\bar{x}$	ss	Var. K.	KT	Sd	KO	F	P
Öğretmenlerle İlişki	Çevrem arttı	305	2,59	1,23	G.Arası	41,60	2	20,80	17,59	,000
	Çevrem azaldı	39	2,55	1,22	G.İçi	1183,27	1001	1,18		
	Değişmedi	660	2,16	1,00	Toplam	1224,88	1003			
	Toplam	1004	2,31	1,10						

Tablo 4.126.'da görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin öğretmenlerle ilişki alt boyutu puanlarının sosyal medya üyeliğinin sosyal çevredeki değişimine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($F=17,59$; $p<,001$). Bu işlemin ardından farklılıkların hangi gruplardan kaynaklı olduğunu belirlemek amacıyla tamamlayıcı analizlere geçilmiştir. Bu amaçla hangi post-hoc analizinin kullanılacağına karar verilirken öncelikle varyansların homojenliği denetlenmiş, varyansların homojen olmadığı bulunmuştur ($LF= 16,28$; $p<,001$). Bu nedenle varyansların homojen olmadığı durumlarda yaygınlıkla kullanılan Tamhane's T2 analizi uygulanmış ve sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Tablo 4.127.
Öğretmenlerle İlişki Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medya Üyeliğinin Sosyal Çevredeki Değişimi Değişkenine Göre Hangi Alt Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonrası Post-Hoc Tamhane's T2 Testi Sonuçları

Gruplar (i)	Gruplar (j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	Sh _{$\bar{x}$}	p
Çevrem arttı	Çevrem azaldı	,04	,20	,994
	Değişmedi	,43	,08	,000
Çevrem azaldı	Çevrem arttı	-,04	,20	,994
	Değişmedi	,38	,20	,171
Değişmedi	Çevrem arttı	-,43	,08	,000
	Çevrem azaldı	-,38	,20	,171

Tablo 4.127.'de görüldüğü gibi, öğretmenlerle ilişki alt boyutu puanlarının sosyal medya üyeliğinin sosyal çevredeki değişimi değişkenine göre hangi alt gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonrası post-hoc Tamhane's T2 testi sonucunda çevrem arttı grubu ile değişmedi grubu arasında çevrem arttı grubu lehine istatistiksel olarak ($p<,001$) düzeyinde anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Diğer boyutlar arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p>,05$).

Tablo 4.128.

Sosyal İzolasyon Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medya Üyeliğinin Sosyal Çevredeki Değişimi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Testi Sonuçları

$f, \bar{x}$ ve ss Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	N	$\bar{x}$	ss	Var. K.	KT	Sd	KO	F	P
Sosyal İzolasyon	Çevrem arttı	305	2,38	,92	G.Arası	10,88	3	3,62	4,59	,003
	Çevrem azaldı	39	2,88	,84	G.İçi	788,5	1000	,78		
	Değişmedi	660	2,07	,84	Toplam	799,401	1003			
	Toplam	1004	2,20	,89						

Tablo 4.128.'de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin sosyal izolasyon alt boyutu puanlarının sosyal medya üyeliğinin sosyal çevredeki değişimine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($F=4,59; p<,01$). Bu işlemin ardından farklılıkların hangi gruplardan kaynaklığını belirlemek amacıyla tamamlayıcı analizlere geçilmiştir. Bu amaçla hangi post-hoc analizinin kullanılacağına karar verilirken öncelikle varyansların homojenliği denetlenmiş, varyansların homojen olduğu bulunmuştur ($LF=2,44; p>,05$). Bu nedenle varyansların homojen olduğu durumlarda yaygınlıkla kullanılan Scheffe analizi uygulanmış ve sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Tablo 4.129.

Sosyal İzolasyon Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medya Üyeliğinin Sosyal Çevredeki Değişimi Değişkenine Göre Hangi Alt Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonrası Post-Hoc Scheffe Testi Sonuçları

Gruplar (i)	Gruplar (j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$Sh_{\bar{x}}$	p
Çevrem arttı	Çevrem azaldı	-,50	,14	,003
	Değişmedi	,30	,06	,000
Çevrem azaldı	Çevrem arttı	,50	,14	,003
	Değişmedi	,80	,14	,000
Değişmedi	Çevrem arttı	-,30	,06	,000
	Çevrem azaldı	-,80	,14	,000

Tablo 4.129.'da görüldüğü gibi, sosyal izolasyon alt boyutu puanlarının sosyal medya üyeliğinin sosyal çevredeki değişimi değişkenine göre hangi alt gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonrası

post-hoc Scheffe testi sonucunda çevrem arttı grubu ile çevrem azaldı grubu arasında çevrem azaldı grubu lehine istatistiksel olarak ($p < ,01$) düzeyinde; çevrem arttı grubu ile değişmedi grubu arasında çevrem arttı grubu lehine istatistiksel olarak ($p < ,001$) düzeyinde; çevrem azaldı grubu ile değişmedi grubu arasında çevrem azaldı grubu lehine istatistiksel olarak ($p < ,001$) düzeyinde anlamlı bir farklılık saptanmıştır.

Tablo 4.130.

Sosyal Medya Tutum Ölçeği Puanlarının Sosyal Medya Üyeliğinin Sosyal Çevredeki Değişimi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

f , $\bar{x}$ ve ss Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	N	$\bar{x}$	ss	Var. K.	KT	Sd	KO	F	P
Sosyal Medya Tutum Ölçeği	Çevrem arttı	309	2,41	,73	G.Arası	41,23	3	13,74	32,30	,000
	Çevrem azaldı	420	2,76	,63						
	Değişmedi	194	2,90	,56	G.İçi	425,46	1000	,42		
	Toplam	81	2,98	,60						
					Toplam	466,69	1003			

Tablo 4.130.'da görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin sosyal medya tutum ölçeği puanlarının sosyal medya üyeliğinin sosyal çevredeki değişimine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($F=32,30$; $p < ,001$). Bu işlemin ardından farklılıkların hangi gruplardan kaynaklı olduğunu belirlemek amacıyla tamamlayıcı analizlere geçilmiştir. Bu amaçla hangi post-hoc analizinin kullanılacağına karar verilirken öncelikle varyansların homojenliği denetlenmiş, varyansların homojen olduğu bulunmuştur ($LF=1,08$; $p > ,05$). Bu nedenle varyansların homojen olduğu durumlarda yaygınlıkla kullanılan Scheffe analizi uygulanmış ve sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Tablo 4.131.
Sosyal Medya Tutum Ölçeği Puanlarının Sosyal Medya Üyeliğinin Sosyal Çevredeki Değişimi Değişkenine Göre Hangi Alt Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonrası Post-Hoc Scheffe Testi Sonuçları

Gruplar (i)	Gruplar (j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	Sh $\bar{x}$	p
Çevrem arttı	Çevrem azaldı	,06	,10	,835
	Değişmedi	,55	,04	,000
Çevrem azaldı	Çevrem arttı	-,06	,10	,835
	Değişmedi	,49	,10	,000
Değişmedi	Çevrem arttı	-,55	,04	,000
	Çevrem azaldı	-,49	,10	,000

Tablo 4.131.'de görüldüğü gibi, sosyal medya tutum ölçeği puanlarının sosyal medya üyeliğinin sosyal çevredeki değişimi değişkenine göre hangi alt gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonrası post-hoc Scheffe testi sonucunda çevrem arttı grubu ile değişmedi grubu arasında çevrem arttı grubu lehine istatistiksel olarak ($p < ,001$) düzeyinde; çevrem azaldı grubu ile değişmedi grubu arasında çevrem azaldı grubu lehine istatistiksel olarak ($p < ,001$) düzeyinde anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Diğer boyutlar arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p > ,05$).

Tablo 4.132.
Sosyal Yetkinlik Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları-Paylaşım Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $\bar{x}$	t Testi		
						t	Sd	p
Sosyal Yetkinlik	Evet	741	2,59	,94	,03	6,71	1002	,000
	Hayır	263	2,14	,89	,05			

Tablo 4.132.'de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin sosyal yetkinlik alt boyutu puanlarının sosyal medya kullanım amacı-paylaşım değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($t=6,71$; $p < ,001$). Söz konusu farklılık sosyal medyayı paylaşım amaçlı kullananlar lehine gerçekleşmiştir.

Tablo 4.133.
Paylaşım İhtiyacı Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları-Paylaşım Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $\bar{x}$	t Testi		
						t	Sd	p
Paylaşım İhtiyacı	Evet	741	3,60	,79	,02	13,68	1002	,000
	Hayır	263	2,80	,85	,05			

Tablo 4.133.'de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin paylaşım ihtiyacı alt boyutu puanlarının sosyal medya kullanım amacı-paylaşım değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($t=13,68$; $p<,001$). Söz konusu farklılık sosyal medyayı paylaşım amaçlı kullananlar lehine gerçekleşmiştir.

Tablo 4.134.
Öğretmenlerle İlişki Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları-Paylaşım Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $\bar{x}$	t Testi		
						t	Sd	p
Öğretmenlerle İlişki	Evet	741	2,40	1,12	,04	4,63	508,9	,000
	Hayır	263	2,05	1,00	,06			

Tablo 4.134.'de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin öğretmenlerle ilişki alt boyutu puanlarının sosyal medya kullanım amacı-paylaşım değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($t=4,63$; $p<,001$). Söz konusu farklılık sosyal medyayı paylaşım amaçlı kullananlar lehine gerçekleşmiştir.

Tablo 4.135.
Sosyal İzolasyon Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları-Paylaşım Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $\bar{x}$	t Testi		
						t	Sd	p
Sosyal İzolasyon	Evet	741	2,18	,86	,03	-,89	419,1	,372
	Hayır	263	2,24	,96	,06			

Tablo 4.135.'de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin sosyal izolasyon alt boyutu puanlarının sosyal medya kullanım amacı-paylaşım değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($t=7,46$; $p>,05$).

Tablo 4.136.
Sosyal Medya Tutum Ölçeği Puanlarının Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları-Paylaşım Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $\bar{x}$	t Testi		
						t	Sd	p
Sosyal Medya Tutum Ölçeği	Evet	741	2,81	,63	,02	8,53	420,6	,000
	Hayır	263	2,38	,71	,04			

Tablo 4.136.'da görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin sosyal medya tutum ölçeği puanlarının sosyal medya kullanım amacı-paylaşım değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($t=8,53$; $p<,001$). Söz konusu farklılık sosyal medyayı paylaşım amaçlı kullananlar lehine gerçekleşmiştir.

Tablo 4.137.
Sosyal Yetkinlik Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları-İletişim Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $\bar{x}$	t Testi		
						t	Sd	p
Sosyal Yetkinlik	Evet	908	2,50	,95	,03	2,611	1002	,009
	Hayır	96	2,23	,95	,09			

Tablo 4.137.'de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin sosyal yetkinlik alt boyutu puanlarının sosyal medya kullanım amacı-iletişim değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($t=2,61$; $p<,01$). Söz konusu farklılık sosyal medyayı iletişim amaçlı kullananlar lehine gerçekleşmiştir.

Tablo 4.138.
Paylaşım İhtiyacı Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları-İletişim Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $\bar{x}$	t Testi		
						t	Sd	p
Paylaşım İhtiyacı	Evet	908	3,45	,86	,02	6,62	1002	,000
	Hayır	96	2,83	,86	,08			

Tablo 4.138.'de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin paylaşım ihtiyacı alt boyutu puanlarının sosyal medya kullanım amacı-iletişim değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($t=6,62$; $p<,001$). Söz konusu farklılık sosyal medyayı iletişim amaçlı kullananlar lehine gerçekleşmiştir.

Tablo 4.139.
Öğretmenlerle İlişki Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları-İletişim Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $\bar{x}$	t Testi		
						t	Sd	p
Öğretmenlerle İlişki	Evet	908	2,30	1,10	,03	-,46	1002	,640
	Hayır	96	2,36	1,11	,11			

Tablo 4.139.'da görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin öğretmenlerle ilişki alt boyutu puanlarının sosyal medya kullanım amacı-iletişim değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($t=-,46$; $p>,05$).

Tablo 4.140.
Sosyal İzolasyon Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları-İletişim Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $\bar{x}$	t Testi		
						t	Sd	p
Sosyal İzolasyon	Evet	908	2,18	,87	,02	-1,89	110,6	,061
	Hayır	96	2,38	1,01	,10			

Tablo 4.140.'da görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin sosyal izolasyon alt boyutu puanlarının sosyal medya kullanım amacı-iletişim değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($t=-1,89$; $p>,05$).

Tablo 4.141.
Sosyal Medya Tutum Ölçeği Puanlarının Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları-İletişim Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $\bar{x}$	t Testi		
						t	Sd	p
Sosyal Medya Tutum Ölçeği	Evet	908	2,72	,67	,02	3,05	1002	,002
	Hayır	96	2,50	,72	,07			

Tablo 4.141.'de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin sosyal medya tutum ölçeği puanlarının sosyal medya kullanım amacı-iletişim değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($t=3,05$; $p<,01$). Söz konusu farklılık sosyal medyayı iletişim amaçlı kullananlar lehine gerçekleşmiştir.

Tablo 4.142.
Sosyal Yetkinlik Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları- Eğlence Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $\bar{x}$	t Testi		
						t	Sd	p
Sosyal Yetkinlik	Evet	773	2,48	,95	,03	,89	1002	,369
	Hayır	231	2,42	,95	,06			

Tablo 4.142.'de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin sosyal yetkinlik alt boyutu puanlarının sosyal medya kullanım amacı-eğlence değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($t=,89$; $p>,05$).

Tablo 4.143.
Paylaşım İhtiyacı Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları-Eğlence Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $\bar{x}$	t Testi		
						t	Sd	p
Paylaşım İhtiyacı	Evet	773	3,47	,86	,03	5,15	1002	,000
	Hayır	231	3,13	,89	,05			

Tablo 4.143.'de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencileri paylaşım ihtiyacı alt boyutu puanlarının sosyal medya kullanım amacı-eğlence değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($t=5,15$; $p<,001$). Söz konusu farklılık sosyal medyayı eğlence amaçlı kullananlar lehine gerçekleşmiştir.

Tablo 4.144.
Öğretmenlerle İlişki Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları-Eğlence İletişim Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $\bar{x}$	t Testi		
						t	Sd	p
Öğretmenlerle İlişki	Evet	773	2,29	1,11	,04	-,83	1002	,404
	Hayır	231	2,36	1,07	,07			

Tablo 4.144.'de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin öğretmenlerle ilişki alt boyutu puanlarının sosyal medya kullanım amacı-eğlence değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($t=-,83$; $p>,05$).

Tablo 4.145.
Sosyal İzolasyon Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları-Eğlence Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $\bar{x}$	t Testi		
						t	Sd	p
Sosyal İzolasyon	Evet	773	2,19	,88	,03	-,53	1002	,595
	Hayır	231	2,22	,91	,06			

Tablo 4.145.'de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin sosyal izolasyon alt boyutu puanlarının sosyal medya kullanım amacı-eğlence değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($t=-,53$; $p>,05$).

Tablo 4.146.
Sosyal Medya Tutum Ölçeği Puanlarının Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları-Eğlence Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $\bar{x}$	t Testi		
						t	Sd	p
Sosyal Medya Tutum Ölçeği	Evet	773	2,72	,67	,02	2,26	1002	,024
	Hayır	231	2,61	,68	,04			

Tablo 4.146.'da görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin sosyal medya tutum ölçeği puanlarının sosyal medya kullanım amacı-eğlence değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($t=2,26$; $p<,05$). Söz konusu farklılık sosyal medyayı eğlence amaçlı kullananlar lehine gerçekleşmiştir.

Tablo 4.147.
Sosyal Yetkinlik Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları-Takip Etme Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $\bar{x}$	t Testi		
						t	Sd	p
Sosyal Yetkinlik	Evet	692	2,64	,94	,03	9,01	646,8	,000
	Hayır	312	2,09	,86	,04			

Tablo 4.147.'de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin sosyal yetkinlik alt boyutu puanlarının sosyal medya kullanım amacı-takip etme değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($t=9,01$; $p<,001$). Söz konusu farklılık sosyal medyayı takip etme amaçlı kullananlar lehine gerçekleşmiştir.

Tablo 4.148.
Paylaşım İhtiyacı Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları-Takip Etme Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $\bar{x}$	t Testi		
						t	Sd	p
Paylaşım İhtiyacı	Evet	692	3,61	,77	,02	12,19	520,3	,000
	Hayır	312	2,89	,91	,05			

Tablo 4.148.'de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin paylaşım ihtiyacı alt boyutu puanlarının sosyal medya kullanım amacı-takip etme değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($t=12,19$; $p<,001$). Söz konusu farklılık sosyal medyayı takip etme amaçlı kullananlar lehine gerçekleşmiştir.

Tablo 4.149.
Öğretmenlerle İlişki Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları-Takip Etme Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $\bar{x}$	t Testi		
						t	Sd	p
Öğretmenlerle İlişki	Evet	692	2,44	1,13	,04	6,31	693,2	,000
	Hayır	312	2,00	,97	,05			

Tablo 4.149.'da görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin öğretmenler ilişki alt boyutu puanlarının sosyal medya kullanım amacı-takip etme değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($t=6,31$; $p<,001$). Söz konusu farklılık sosyal medyayı takip etme amaçlı kullananlar lehine gerçekleşmiştir.

Tablo 4.150.
Sosyal İzolasyon Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları-Takip Etme Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $\bar{x}$	t Testi		
						t	Sd	p
Sosyal İzolasyon	Evet	692	2,22	,87	,03	1,48	1002	,139
	Hayır	312	2,13	,93	,05			

Tablo 4.150.'de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin sosyal izolasyon alt boyutu puanlarının sosyal medya kullanım amacı-takip etme değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($t=1,48$; $p>,05$).

Tablo 4.151.
Sosyal Medya Tutum Ölçeği Puanlarının Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları-Takip Etme Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $\bar{x}$	t Testi		
						t	Sd	p
Sosyal Medya Tutum Ölçeği	Evet	692	2,84	,62	,02	10,34	542,4	,000
	Hayır	312	2,37	,69	,03			

Tablo 4.151.'de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin sosyal medya tutum ölçeği puanlarının sosyal medya kullanım amacı-takip etme değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($t=10,34$; $p<,001$). Söz konusu farklılık sosyal medyayı takip etme amaçlı kullananlar lehine gerçekleşmiştir.

Tablo 4.152.
Sosyal Yetkinlik Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları- Kendini İfade Etme Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $\bar{x}$	t Testi		
						t	Sd	p
Sosyal Yetkinlik	Evet	601	2,70	,95	,03	9,76	928,9	,000
	Hayır	403	2,13	,84	,04			

Tablo 4.152.'de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin sosyal yetkinlik alt boyutu puanlarının sosyal medya kullanım amacı-kendini ifade etme değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($t=9,76$; $p<,001$). Söz konusu farklılık sosyal medyayı kendini ifade etme amaçlı kullananlar lehine gerçekleşmiştir.

Tablo 4.153.
Paylaşım İhtiyacı Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları-Kendini İfade Etme Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $\bar{x}$	t Testi		
						t	Sd	p
Paylaşım İhtiyacı	Evet	601	3,59	,84	,03	9,25	1002	,000
	Hayır	403	3,09	,86	,04			

Tablo 4.153.'de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin paylaşım ihtiyacı alt boyutu puanlarının sosyal medya kullanım amacı-kendini ifade etme değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($t=9,25$; $p<,001$). Söz konusu farklılık sosyal medyayı kendini ifade etme amaçlı kullananlar lehine gerçekleşmiştir.

Tablo 4.154.
Öğretmenlerle İlişki Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları-Kendini İfade Etme Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $\bar{x}$	t Testi		
						t	Sd	p
Öğretmenlerle İlişki	Evet	601	2,43	1,14	,04	4,55	928,2	,000
	Hayır	403	2,12	1,01	,05			

Tablo 4.154.'de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin öğretmenlerle ilişki alt boyutu puanlarının sosyal medya kullanım amacı-kendini ifade etme değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($t=4,55$; $p<,001$). Söz konusu farklılık sosyal medyayı kendini ifade etme amaçlı kullananlar lehine gerçekleşmiştir.

Tablo 4.155.

Sosyal İzolasyon Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları- Kendini İfade Etme Değişkenine Göre Farklılaş Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $\bar{x}$	t Testi		
						t	Sd	p
Sosyal İzolasyon	Evet	601	2,20	,89	,03	,15	1002	,881
	Hayır	403	2,19	,89	,04			

Tablo 4.155.'de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin sosyal izolasyon alt boyutu puanlarının sosyal medya kullanım amacı-kendini ifade etme değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($t=,15$; $p>,05$).

Tablo 4.156.

Sosyal Medya Tutum Ölçeği Puanlarının Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları- Kendini İfade Etme Değişkenine Göre Farklılaş Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $\bar{x}$	t Testi		
						t	Sd	p
Sosyal Medya Tutum Ölçeği	Evet	601	2,84	,66	,02	8,61	1002	,000
	Hayır	403	2,48	,64	,03			

Tablo 4.156.'da görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin sosyal medya tutum ölçeği puanlarının sosyal medya kullanım amacı-kendini ifade etme değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($t=8,61$; $p<,001$). Söz konusu farklılık sosyal medyayı kendini ifade etme amaçlı kullananlar lehine gerçekleşmiştir.

Tablo 4.157.
**Sosyal Yetkinlik Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları-
 Sosyalleşme Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan
 Bağımsız Grup t Testi Sonuçları**

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $\bar{x}$	t Testi		
						t	Sd	p
Sosyal Yetkinlik	Evet	671	2,64	,95	,03	8,62	726,4	,000
	Hayır	333	2,13	,85	,04			

Tablo 4.157.'de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin sosyal yetkinlik alt boyutu puanlarının sosyal medya kullanım amacı-sosyalleşme değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($t=8,62$; $p<,001$). Söz konusu farklılık sosyal medyayı sosyalleşme amaçlı kullananlar lehine gerçekleşmiştir.

Tablo 4.158.
**Paylaşım İhtiyacı Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları -
 Sosyalleşme Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan
 Bağımsız Grup t Testi Sonuçları**

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $\bar{x}$	t Testi		
						t	Sd	p
Paylaşım İhtiyacı	Evet	671	3,59	,79	,03	10,64	597,6	,000
	Hayır	333	2,97	,90	,04			

Tablo 4.158.'de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin paylaşım ihtiyacı alt boyutu puanlarının sosyal medya kullanım amacı-sosyalleşme değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($t=10,64$; $p<,001$). Söz konusu farklılık sosyal medyayı sosyalleşme amaçlı kullananlar lehine gerçekleşmiştir.

Tablo 4.159.
**Öğretmenlerle İlişki Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları-
 Sosyalleşme Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan
 Bağımsız Grup t Testi Sonuçları**

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $\bar{x}$	t Testi		
						t	Sd	p
Öğretmenlerle İlişki	Evet	671	2,38	1,11	,04	3,11	1002	,002
	Hayır	333	2,15	1,07	,05			

Tablo 4.159.'da görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin öğretmenlerle ilişki alt boyutu puanlarının sosyal medya kullanım amacı-sosyalleşme değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($t=3,11$; $p<,01$). Söz konusu farklılık sosyal medyayı sosyalleşme amaçlı kullananlar lehine gerçekleşmiştir.

Tablo 4.160.
**Sosyal İzolasyon Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları-
 Sosyalleşme Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan
 Bağımsız Grup t Testi Sonuçları**

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $\bar{x}$	t Testi		
						t	Sd	p
Sosyal İzolasyon	Evet	671	2,16	,85	,03	-1,84	601,5	,065
	Hayır	333	2,27	,95	,05			

Tablo 4.160.'da görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin sosyal izolasyon alt boyutu puanlarının sosyal medya kullanım amacı-sosyalleşme değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($t=-1,84$; $p>,05$). Söz konusu farklılık sosyal medyayı sosyalleşme amaçlı kullanmayanlar lehine gerçekleşmiştir.

Tablo 4.161.
**Sosyal Medya Tutum Ölçeği Puanlarının Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları-
 Sosyalleşme Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan
 Bağımsız Grup t Testi Sonuçları**

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $\bar{x}$	t Testi		
						t	Sd	p
Sosyal Medya Tutum Ölçeği	Evet	671	2,81	,63	,02	7,88	1002	,000
	Hayır	333	2,46	,71	,03			

Tablo 4.161.'de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin sosyal medya tutum ölçeği puanlarının sosyal medya kullanım amacı-sosyalleşme değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($t=7,88$; $p<,001$). Söz konusu farklılık sosyal medyayı sosyalleşme amaçlı kullananlar lehine gerçekleşmiştir.

Tablo 4.162.
**Sosyal Yetkinlik Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları-Bilgi
 Kaynağı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan
 Bağımsız Grup t Testi Sonuçları**

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $\bar{x}$	t Testi		
						t	Sd	p
Sosyal Yetkinlik	Evet	884	2,45	,94	,03	-1,62	1002	,104
	Hayır	120	2,60	,98	,09			

Tablo 4.162.'de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin sosyal yetkinlik alt boyutu puanlarının sosyal medya kullanım amacı-bilgi kaynağı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($t=-1,62$; $p>,05$).

Tablo 4.163.
Paylaşım İhtiyacı Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları- Bilgi Kaynağı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $\bar{x}$	t Testi		
						t	Sd	p
Paylaşım İhtiyacı	Evet	884	3,40	,88	,03	1,31	1002	,189
	Hayır	120	3,29	,90	,08			

Tablo 4.163.'de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin paylaşım ihtiyacı alt boyutu puanlarının sosyal medya kullanım amacı-bilgi kaynağı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($t=1,31$; $p>,05$).

Tablo 4.164.
Öğretmenlerle İlişki Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları- Bilgi Kaynağı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $\bar{x}$	t Testi		
						t	Sd	p
Öğretmenlerle İlişki	Evet	884	2,32	1,10	,03	,69	1002	,487
	Hayır	120	2,24	1,11	,10			

Tablo 4.164.'de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin öğretmenlerle ilişki alt boyutu puanlarının sosyal medya kullanım amacı-bilgi kaynağı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($t=,69$; $p>,05$).

Tablo 4.165.
Sosyal İzolasyon Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları- Bilgi Kaynağı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $\bar{x}$	t Testi		
						t	Sd	p
Sosyal İzolasyon	Evet	884	2,16	,87	,03	-3,15	1002	,002
	Hayır	120	2,44	,96	,08			

Tablo 4.165.'de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin sosyal izolasyon alt boyutu puanlarının sosyal medya kullanım amacı-bilgi kaynağı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($t=-3,15$; $p<,01$). Söz konusu farklılık sosyal medyayı bilgi kaynağı amaçlı kullanmayanlar lehine gerçekleşmiştir.

Tablo 4.166.
Sosyal Medya Tutum Ölçeği Puanlarının Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları- Bilgi Kaynağı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $\bar{x}$	t Testi		
						t	Sd	p
Sosyal Medya Tutum Ölçeği	Evet	884	2,69	,68	,02	-,92	1002	,355
	Hayır	120	2,75	,68	,06			

Tablo 4.166'da görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin sosyal medya tutum ölçeği puanlarının sosyal medya kullanım amacı-bilgi kaynağı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($t=-,92$; $p>,05$).

Tablo 4.167.
Sosyal Yetkinlik Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları-Vakit Geçirme Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $\bar{x}$	t Testi		
						t	Sd	p
Sosyal Yetkinlik	Evet	810	2,55	,95	,03	5,22	1002	,000
	Hayır	194	2,15	,89	,06			

Tablo 4.167.'de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin sosyal yetkinlik alt boyutu puanlarının sosyal medya kullanım amacı-vakit geçirme değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($t=5,22$; $p<,001$). Söz konusu farklılık sosyal medyayı vakit geçirme amaçlı kullananlar lehine gerçekleşmiştir.

Tablo 4.168.
Paylaşım İhtiyacı Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları-Vakit Geçirme Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $\bar{x}$	t Testi		
						t	Sd	p
Paylaşım İhtiyacı	Evet	810	3,52	,83	,02	9,87	1002	,000
	Hayır	194	2,85	,87	,06			

Tablo 4.168.'de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin paylaşım ihtiyacı alt boyutu puanlarının sosyal medya kullanım amacı-vakit geçirme değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($t=5,22$; $p<,001$). Söz konusu farklılık sosyal medyayı vakit geçirme amaçlı kullananlar lehine gerçekleşmiştir.

Tablo 4.169.
Öğretmenlerle İlişki Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları- Vakit Geçirme Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $\bar{x}$	t Testi		
						t	Sd	p
Öğretmenlerle İlişki	Evet	810	2,33	1,10	,03	1,05	1002	,290
	Hayır	194	2,23	1,09	,07			

Tablo 4.169.'de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin öğretmenlerle ilişki alt boyutu puanlarının sosyal medya kullanım amacı-vakit geçirme değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($t=1,05$; $p>,05$).

Tablo 4.170.
Sosyal İzolasyon Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları- Vakit Geçirme Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $\bar{x}$	t Testi		
						t	Sd	p
Sosyal İzolasyon	Evet	810	2,20	,88	,03	-,03	277,9	,970
	Hayır	194	2,20	,94	,06			

Tablo 4.170.'de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin sosyal izolasyon alt boyutu puanlarının sosyal medya kullanım amacı-vakit geçirme değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($t=7,46$; $p>,05$).

Tablo 4.171.
Sosyal Medya Tutum Ölçeği Puanlarının Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları-Vakit Geçirme Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $\bar{x}$	t Testi		
						t	Sd	p
Sosyal Medya Tutum Ölçeği	Evet	810	2,76	,66	,02	6,46	1002	,000
	Hayır	194	2,42	,69	,05			

Tablo 4.171.'de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin sosyal medya tutum ölçeği puanlarının sosyal medya kullanım amacı-vakit geçirme değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($t=6,46$; $p<,001$). Söz konusu farklılık sosyal medyayı vakit geçirme amaçlı kullananlar lehine gerçekleşmiştir.

Tablo 4.172.
Sosyal Yetkinlik Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları- Gerçek Dünyadan Kaçış Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $\bar{x}$	t Testi		
						t	Sd	p
Sosyal Yetkinlik	Evet	250	2,92	,94	,06	8,86	1002	,000
	Hayır	754	2,32	,90	,03			

Tablo 4.172.'de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin sosyal yetkinlik alt boyutu puanlarının sosyal medya kullanım amacı- gerçek dünyadan kaçış değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($t=8,86$; $p<,001$). Söz konusu farklılık sosyal medyayı gerçek dünyadan kaçış amaçlı kullananlar lehine gerçekleşmiştir.

Tablo 4.173.
Paylaşım İhtiyacı Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları- Gerçek Dünyadan Kaçış İletişim Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $\bar{x}$	t Testi		
						t	Sd	p
Paylaşım İhtiyacı	Evet	250	3,66	,82	,05	5,75	1002	,000
	Hayır	754	3,30	,88	,03			

Tablo 4.173.'de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin paylaşım ihtiyacı alt boyutu puanlarının sosyal medya kullanım amacı- gerçek dünyadan kaçış değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($t=5,75$; $p<,001$). Söz konusu farklılık sosyal medyayı gerçek dünyadan kaçış amaçlı kullananlar lehine gerçekleşmiştir.

Tablo 4.174.
Öğretmenlerle İlişki Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları- Gerçek Dünyadan Kaçış Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $\bar{x}$	t Testi		
						t	Sd	p
Öğretmenlerle İlişki	Evet	250	2,34	1,13	,07	,58	1002	,561
	Hayır	754	2,30	1,09	,04			

Tablo 4.174.'de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin öğretmenlerle ilişki alt boyutu puanlarının sosyal medya kullanım amacı- gerçek dünyadan kaçış değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($t=,58$; $p>,05$).

Tablo 4.175.
Sosyal İzolasyon Alt Boyutu Puanlarının Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları- Gerçek Dünyadan Kaçış Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $\bar{x}$	t Testi		
						t	Sd	p
Sosyal İzolasyon	Evet	250	2,52	,94	,05	6,72	1002	,000
	Hayır	754	2,09	,85	,03			

Tablo 4.175.'de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin sosyal izolasyon alt boyutu puanlarının sosyal medya kullanım amacı- gerçek dünyadan kaçış değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($t=6,72$; $p<,001$). Söz konusu farklılık sosyal medyayı gerçek dünyadan kaçış amaçlı kullananlar lehine gerçekleşmiştir.

Tablo 4.176.
Sosyal Medya Tutum Ölçeği Puanlarının Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları- Gerçek Dünyadan Kaçış Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $\bar{x}$	t Testi		
						t	Sd	p
Sosyal Medya Tutum Ölçeği	Evet	250	3,00	,65	,04	8,30	1002	,000
	Hayır	754	2,60	,66	,02			

Tablo 4.176.'da görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin sosyal medya tutum ölçeği puanlarının sosyal medya kullanım amacı- gerçek dünyadan kaçış değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($t=8,30$; $p<,001$). Söz konusu farklılık sosyal medyayı gerçek dünyadan kaçış amaçlı kullananlar lehine gerçekleşmiştir.

4.3. UCLA Yalnızlık Ölçeği İçin Yapılan Analizler

Bu bölümde UCLA Yalnızlık Ölçeğine ait analizlere yer verilmektedir. Bu bağlamda örnekleme oluşturan öğrencilerin UCLA Yalnızlık Ölçeğinden aldıkları puanların araştırmanın süresiz değişkenlerine (cinsiyet, sınıf, okul türü, akademik başarı durumu, algılanan gelir durumu, anne babanın birlikteliği, annenin sağ olup olmaması, babanın sağ olup olmaması, anne ve babanın çalışma durumu, kardeş sayısı, herhangi bir sosyal medya sitesine üyelik durumu, sosyal medyayı kullanım süresi, sosyal medya sitelerini kullanım sıklığına göre sosyal medyanın günlük ortalama kullanım süresi, sosyal medya üyeliğinin sosyal çevredeki değişimi ve sosyal medyanın kullanım amaçları [paylaşım, iletişim, eğlence, takip etme/edilme, kendini ifade etme, sosyalleşme, bilgi kaynağı, vakit geçirme, gerçek dünyadan kaçış, diğer])'e göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan fark analizleri ve yorumları aşağıda yer almaktadır.

Tablo 4.177.

UCLA Yalnızlık Ölçeği Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılaşıp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $\bar{x}$	t Testi		
						t	Sd	p
UCLA Yalnızlık Ölçeği	Kız	666	1,95	,49	,01	-3,78	1002	,000
	Erkek	338	2,07	,48	,02			

Tablo 4.177.'de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin UCLA yalnızlık ölçeği puanlarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($t=-3,78$; $p<,001$). Söz konusu farklılık erkek öğrenciler lehine gerçekleşmiştir.

Tablo 4.178.

UCLA Yalnızlık Ölçeği Puanlarının Sınıf Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

<i>f</i> , $\bar{x}$ ve <i>ss</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	<i>N</i>	$\bar{x}$	<i>ss</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>P</i>
UCLA Yalnızlık Ölçeği	9. sınıf	267	2,04	,48	G.Arası	6,11	3	2,03	8,54	,000
	10. sınıf	294	2,00	,51	G.İçi	238,78	1000	,23		
	11. sınıf	164	2,09	,49	Toplam	244,90	1003			
	12. sınıf	279	1,87	,46						
	Toplam	1004	1,99	,49						

Tablo 4.178.'de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin UCLA Yalnızlık Ölçeği puanlarının sınıf değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($F=8,54$; $p<,001$). Bu işlemin ardından farklılıkların hangi gruplardan kaynaklığını belirlemek amacıyla tamamlayıcı analizlere geçilmiştir. Bu amaçla hangi post-hoc analizinin kullanılacağına karar verilirken öncelikle varyansların homojenliği denetlenmiş, varyansların homojen olduğu bulunmuştur ($LF= 1,35$; $p>,05$). Bu nedenle varyansların homojen olduğu durumlarda yaygınlıkla kullanılan Scheffe analizi uygulanmış ve sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Tablo 4.179.

UCLA Yalnızlık Ölçeği Puanlarının Sınıf Değişkenine Göre Hangi Alt Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonrası Post-Hoc Scheffe Testi Sonuçları

Sınıf (i)	Sınıf (j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	Sh $\bar{x}$	<i>p</i>
9. sınıf	10. sınıf	,03	,04	,859
	11. sınıf	-,04	,05	,802
	12. sınıf	,16	,04	,001
10. sınıf	9. sınıf	-,03	,04	,859
	11. sınıf	-,08	,05	,371
	12. sınıf	,13	,04	,017
11. sınıf	9. sınıf	,04	,05	,802
	10. sınıf	,08	,05	,371
	12. sınıf	,21	,05	,000
12. sınıf	9. sınıf	-,16	,04	,001
	10. sınıf	-,13	,04	,017
	11. sınıf	-,21	,05	,000

Tablo 4.179.'da görüldüğü gibi, sosyal medya tutum ölçeği UCLA Yalnızlık Ölçeği puanlarının sınıf değişkenine göre hangi alt gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonrası post-hoc Scheffe testi sonucunda 9. sınıf grubu ile 12. sınıf grubu arasında 9. sınıf grubu lehine istatistiksel olarak ($p<,01$) düzeyinde; 10. sınıf grubu ile 12. sınıf grubu arasında 10. sınıf grubu lehine istatistiksel olarak ($p<,05$) düzeyinde; 11. sınıf grubu ile 12. sınıf grubu arasında 11. sınıf grubu lehine istatistiksel olarak ($p<,001$) düzeyinde anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Diğer boyutlar arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p>,05$)

Tablo 4.180.
UCLA Yalnızlık Ölçeği Puanlarının Okul Türü Değişkenine Göre Farklılaşım Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

<i>f</i> , $\bar{x}$ ve <i>ss</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	<i>N</i>	$\bar{x}$	<i>ss</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>P</i>
UCLA Yalnızlık Ölçeği	Anadolu	391	1,96	,52	G.Arası	,95	2	,47		
	Meslek	350	2,03	,45	G.İçi	243,95	1001	,24	1,95	,143
	İmam Hatip	263	1,98	,49	Toplam	244,90	1003			
	Toplam	1004	1,99	,49						

Tablo 4.180.'de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin UCLA Yalnızlık Ölçeği puanlarının okul türü değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($F=1,95$; $p>,05$).

Tablo 4.181.
UCLA Yalnızlık Ölçeği Puanlarının Akademik Başarı Durumu Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

<i>f</i> , $\bar{x}$ ve <i>ss</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	<i>N</i>	$\bar{x}$	<i>ss</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>P</i>
UCLA Yalnızlık Ölçeği	Yüksek	171	1,98	,51	G.Arası	5,53	2	2,76	11,56	,000
	Orta	773	1,97	,48	G.İçi	239,37	1001	,23		
	Düşük	60	2,29	,46	Toplam	244,90	1003			
	Toplam	1004	1,99	,49						

Tablo 4.181.'de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin UCLA Yalnızlık Ölçeği puanlarının akademik başarı durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($F=11,56$; $p<,001$). Bu işlemin ardından farklılıkların hangi gruplardan kaynaklığını belirlemek amacıyla tamamlayıcı analizlere geçilmiştir. Bu amaçla hangi post-hoc analizinin kullanılacağına karar verilirken öncelikle varyansların homojenliği denetlenmiş, varyansların homojen olduğu bulunmuştur ($LF=1,87$; $p>,05$). Bu nedenle varyansların homojen olduğu durumlarda yaygınlıkla kullanılan Scheffe analizi uygulanmış ve sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Tablo 4.182.
UCLA Yalnızlık Ölçeği Alt Boyutu Puanlarının Akademik Başarı Durumu Değişkenine Göre Hangi Alt Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonrası Post-Hoc Scheffe Testi Sonuçları

Başarı (i)	Başarı (j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	Sh $\bar{x}$	<i>p</i>
Yüksek	Orta	,00	,04	,983
	Düşük	-,30	,07	,000
Orta	Yüksek	-,00	,04	,983
	Düşük	-,31	,06	,000
Düşük	Yüksek	,30	,07	,000
	Orta	,31	,06	,000

Tablo 4.182.'de görüldüğü gibi, UCLA Yalnızlık Ölçeği puanlarının akademik başarı durumu değişkenine göre hangi alt gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonrası post-hoc Scheffe testi sonucunda

yüksek grubu ile düşük grubu arasında düşük grup lehine istatistiksel olarak ($p<,001$) düzeyinde; orta grubu ile düşük grubu arasında düşük grubu lehine istatistiksel olarak ($p<,001$) düzeyinde anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Diğer boyut arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p>,05$).

Tablo 4.183.

UCLA Yalnızlık Ölçeği Puanlarının Algılanan Gelir Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşım Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

f , $\bar{x}$ ve ss Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	N	$\bar{x}$	ss	Var. K.	KT	Sd	KO	F	P
UCLA Yalnızlık Ölçeği	Düşük	99	2,17	,50	G.Arası	3,52	2	1,76		
	Orta	835	1,97	,48	G.İçi	241,37	1001	,24	7,31	,001
	Yüksek	70	1,96	,51	Toplam	244,905	1003			
	Toplam	1004	1,99	,49						

Tablo 4.183.'de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin UCLA Yalnızlık Ölçeği puanlarının algılanan gelir durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($F=7,31$; $p<,01$). Bu işlemin ardından farklılıkların hangi gruplardan kaynaklığını belirlemek amacıyla tamamlayıcı analizlere geçilmiştir. Bu amaçla hangi post-hoc analizinin kullanılacağına karar verilirken öncelikle varyansların homojenliği denetlenmiş, varyansların homojen olduğu bulunmuştur ($LF=,77$; $p>,05$). Bu nedenle varyansların homojen olduğu durumlarda yaygınlıkla kullanılan Scheffe analizi uygulanmış ve sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Tablo 4.184.

UCLA Yalnızlık Ölçeği Puanlarının Algılanan Gelir Düzeyi Değişkenine Göre Hangi Alt Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonrası Post-Hoc Scheffe Testi Sonuçları

Gelir (i)	Gelir (j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	Sh $\bar{x}$	p
Düşük	Orta	,19	,05	,001
	Yüksek	,20	,07	,026
Orta	Düşük	-,19	,05	,001
	Yüksek	,01	,06	,987
Yüksek	Düşük	-,20	,07	,026
	Orta	-,01	,06	,987

Tablo 4.184.'de görüldüğü gibi, UCLA Yalnızlık Ölçeği puanlarının algılanan gelir durumu değişkenine göre hangi alt gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonrası post-hoc Scheffe testi sonucunda düşük grubu ile orta grubu arasında düşük grup lehine istatistiksel olarak ($p < ,01$) düzeyinde; yüksek grup ile düşük grup arasında düşük grup lehine istatistiksel olarak ($p < ,01$) düzeyinde anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Diğer boyut arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p > ,05$).

Tablo 4.185.

UCLA Yalnızlık Ölçeği Puanlarının Annenin Sağ Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $\bar{x}$	t Testi		
						t	Sd	p
UCLA Yalnızlık Ölçeği	Sağ	973	1,98	,49	,01	-5,51	33,57	,000
	Vefat	31	2,35	,36	,06			

Tablo 4.185.'de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin UCLA yalnızlık ölçeği puanlarının annenin sağ olup olmaması değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($t = -5,51$; $p < ,001$). Söz konusu farklılık annesi vefat eden öğrenciler lehine gerçekleşmiştir.

Tablo 4.186.

UCLA Yalnızlık Ölçeği Puanlarının Babanın Sağ Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $\bar{x}$	t Testi		
						t	Sd	p
UCLA Yalnızlık Ölçeği	Sağ	970	1,99	,49	,01	-1,90	1002	,057
	Vefat	34	2,15	,46	,08			

Tablo 4.186.'da görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin UCLA yalnızlık ölçeği puanlarının babanın sağ olup olmaması değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi

sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($t=-1,90$; $p>,05$).

Tablo 4.187.
UCLA Yalnızlık Ölçeği Puanlarının Anne Babanın Birlikteliği Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $\bar{x}$	t Testi		
						t	Sd	p
UCLA Yalnızlık Ölçeği	Birlikte	896	1,98	,49	,01	-2,71	1002	,007
	Ayrı	108	2,11	,49	,04			

Tablo 4.187.'de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin UCLA yalnızlık ölçeği puanlarının anne babanın birlikteliği değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($t=-2,71$; $p<,01$). Söz konusu farklılık anne babası ayrı yaşayan öğrenciler lehine gerçekleşmiştir.

Tablo 4.188.
UCLA Yalnızlık Ölçeği Puanlarının Anne Babanın Çalışma Durumu Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

f, $\bar{x}$ ve ss Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	N	$\bar{x}$	ss	Var. K.	KT	Sd	KO	F	p
UCLA Yalnızlık Ölçeği	Anne çalışmıyor, baba çalışıyor	708	1,98	,50	G.Arası	1,72	3	,57	2,36	,070
	Baba çalışmıyor, anne çalışıyor	48	2,01	,49						
	İkisi de çalışıyor	184	1,97	,47	Toplam	244,90	1003			
	İkisi de çalışmıyor	64	2,15	,41						
	Toplam	1004	1,99	,49						

Tablo 4.188.'de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin UCLA Yalnızlık Ölçeği puanlarının anne babanın çalışma durumuna göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) analizi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($F=2,36$; $p>,05$).

Tablo 4.189.

UCLA Yalnızlık Ölçeği Puanlarının Kardeş Sayısı Değişkenine Göre Farklılaşım Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

<i>f</i> , $\bar{x}$ ve <i>ss</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	<i>N</i>	$\bar{x}$	<i>ss</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>P</i>
UCLA Yalnızlık Ölçeği	0	113	2,04	,48	G.Arası	2,08	2	1,04		
	1-2	550	1,95	,50	G.İçi	242,82	1001	,24	4,29	,014
	3 ve üstü	341	2,04	,46	Toplam	244,90	1003			
	Toplam	1004	1,99	,49						

Tablo 4.189.'da görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin UCLA Yalnızlık Ölçeği puanlarının kardeş sayısı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($F=4,29$; $p<,05$). Bu işlemin ardından farklılıkların hangi gruplardan kaynaklığını belirlemek amacıyla tamamlayıcı analizlere geçilmiştir. Bu amaçla hangi post-hoc analizinin kullanılacağına karar verilirken öncelikle varyansların homojenliği denetlenmiş, varyansların homojen olduğu görülmüştür ($LF=2,07$; $p>,05$). Bu nedenle varyansların homojen olduğu durumlarda yaygınlıkla kullanılan Scheffe analizi uygulanmış ve sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Tablo 4.190.

UCLA Yalnızlık Ölçeği Puanlarının Kardeş Sayısı Değişkenine Göre Hangi Alt Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonrası Post-Hoc Scheffe Testi Sonuçları

Kardeş Sayısı (i)	Kardeş Sayısı (j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	Sh $\bar{x}$	<i>p</i>
0	1-2	,08	,05	,233
	3 ve üstü	-,00	,05	,994
1-2	0	-,08	,05	,233
	3 ve üstü	-,09	,03	,024
3 ve üstü	0	,00	,05	,994
	1-2	,09	,03	,024

Tablo 4.190.'da görüldüğü gibi, UCLA Yalnızlık Ölçeği puanlarının kardeş sayısı değişkenine göre hangi alt gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonrası post-hoc Scheffe testi sonucunda 1-2 grubu ile

3 ve üstü grubu arasında 3 ve üstü grubu lehine istatistiksel olarak ($p < ,05$) düzeyinde anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Diğer boyut arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p > ,05$).

Tablo 4.191.
UCLA Yalnızlık Ölçeği Puanlarının Herhangi Bir Sosyal Medya Platformuna Üye Olma Durumu Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $\bar{x}$	t Testi		
						t	Sd	p
UCLA Yalnızlık Ölçeği	Evet	886	1,97	,49	,01	-3,26	1002	,001
	Hayır	118	2,13	,50	,04			

Tablo 4.191.'de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin UCLA yalnızlık ölçeği puanlarının herhangi bir sosyal medya platformuna üye olma durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($t = -3,26$; $p < ,01$). Söz konusu farklılık hayır diyen öğrenciler lehine gerçekleşmiştir.

Tablo 4.192.
UCLA Yalnızlık Ölçeği Puanlarının Sosyal Medyayı Kullanım Süresi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

f , $\bar{x}$ ve ss Değerleri					ANOVA Sonuçları									
Puan	Grup	N	$\bar{x}$	ss	Var. K.	KT	Sd	KO	F	P				
UCLA Yalnızlık Ölçeği	1 yıldan az	138	2,11	,48	G.Arası	3,29	3	1,09	4,53	,004				
	1-2 yıl	179	2,02	,48							G.İçi	241,61	1000	,24
	3-4 yıl	324	1,93	,49										
	5 yıl ve üstü	363	1,98	,49										
	Toplam	1004	1,99	,49										

Tablo 4.192.'de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin UCLA Yalnızlık Ölçeği puanlarının sosyal medyayı kullanım süresi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($F = 4,53$; $p < ,01$). Bu işlemin ardından farklılıkların hangi

gruplardan kaynaklığını belirlemek amacıyla tamamlayıcı analizlere geçilmiştir. Bu amaçla hangi post-hoc analizinin kullanılacağına karar verilirken öncelikle varyansların homojenliği denetlenmiş, varyansların homojen olduğu bulunmuştur ($LF=,09$; $p>,05$). Bu nedenle varyansların homojen olduğu durumlarda yaygınlıkla kullanılan Scheffe analizi uygulanmış ve sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Tablo 4.193.

UCLA Yalnızlık Ölçeği Puanlarının Sosyal Medyayı Kullanım Süresi Değişkenine Göre Hangi Alt Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonrası Post-Hoc Scheffe Testi Sonuçları

Süre (i)	Süre (j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	Sh $\bar{x}$	p
1 yıldan az	1-2 yıl	,08	,05	,489
	3-4 yıl	,17	,05	,006
	5 yıl ve üstü	,12	,04	,083
1-2 yıl	1 yıldan az	-,08	,05	,489
	3-4 yıl	,09	,04	,266
	5 yıl ve üstü	,04	,04	,847
3-4 yıl	1 yıldan az	-,17	,05	,006
	1-2 yıl	-,09	,04	,266
	5 yıl ve üstü	-,05	,03	,609
5 yıl ve üstü	1 yıldan az	-,12	,04	,083
	1-2 yıl	-,04	,04	,847
	3-4 yıl	,05	,03	,609

Tablo 4.193.'de görüldüğü gibi, UCLA Yalnızlık Ölçeği puanlarının sosyal medyayı kullanım süresi değişkenine göre hangi alt gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonrası post-hoc Scheffe testi sonucunda 1 yıldan az grubu ile 3-4 yıl grubu arasında 1 yıldan az grubu lehine istatistiksel olarak ($p<,01$) düzeyinde anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Diğer boyutlar arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p>,05$).

Tablo 4.194.
UCLA Yalnızlık Ölçeği Puanlarının Sosyal Medyayı Kullanım Sıklığı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

<i>f</i> , $\bar{x}$ ve <i>ss</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	<i>N</i>	$\bar{x}$	<i>ss</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>P</i>
UCLA Yalnızlık Ölçeği	Her gün bir kereden fazla	615	1,96	,50	G.Arası	3,30	4	,82		
	Her gün bir kere	233	2,01	,46	G.İçi	241,60	999	,24		
	Haftada bir kereden fazla	57	2,15	,45	Toplam	244,90	1003			
	Haftada bir kere	43	2,13	,52					3,41	,009
	Ayda birkaç kere	56	2,04	,47						
	Toplam	1004	1,99	,49						

Tablo 4.194.'de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin UCLA Yalnızlık Ölçeği puanlarının sosyal medyayı kullanım sıklığı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($F=3,41$; $p<,01$). Bu işlemin ardından farklılıkların hangi gruplardan kaynaklığını belirlemek amacıyla tamamlayıcı analizlere geçilmiştir. Bu amaçla hangi post-hoc analizinin kullanılacağına karar verilirken öncelikle varyansların homojenliği denetlenmiş, varyansların homojen olduğu bulunmuştur ($LF=,85$; $p>,05$). Bu nedenle varyansların homojen olduğu durumlarda yaygınlıkla kullanılan Scheffe anlamlı sonuç vermediğinden LSD analizi uygulanmış ve sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Tablo 4.195.
UCLA Yalnızlık Ölçeği Puanlarının Sosyal Medyayı Kullanım Sıklığı Değişkenine Göre Hangi Alt Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonrası Post-Hoc LSD Testi Sonuçları

Sıklık (i)	Sıklık (j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	Sh $\bar{x}$	p
Her gün bir kereden fazla	Her gün bir kere	-,05	,03	,164
	Haftada bir kereden fazla	-,19	,06	,004
	Haftada bir kere	-,17	,07	,027
	Ayda birkaç kere	-,08	,06	,196
Her gün bir kere	Her gün bir kereden fazla	,05	,03	,164
	Haftada bir kereden fazla	-,14	,07	,046
	Haftada bir kere	-,11	,08	,144
	Ayda birkaç kere	-,03	,07	,622
Haftada bir kereden fazla	Her gün bir kereden fazla	,19	,06	,004
	Her gün bir kere	,14	,07	,046
	Haftada bir kere	,02	,09	,797
	Ayda birkaç kere	,10	,09	,240
Haftada bir kere	Her gün bir kereden fazla	,17	,07	,027
	Her gün bir kere	,11	,08	,144
	Haftada bir kereden fazla	-,02	,09	,797
	Ayda birkaç kere	,08	,10	,404
Ayda birkaç kere	Her gün bir kereden fazla	,08	,06	,196
	Her gün bir kere	,03	,07	,622
	Haftada bir kereden fazla	-,10	,09	,240
	Haftada bir kere	-,08	,10	,404

Tablo 4.195.'de görüldüğü gibi, UCLA Yalnızlık Ölçeği puanlarının öğrencilerin sosyal medyayı kullanım sıklığı değişkenine göre hangi alt gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonrası post-hoc Scheffe testi sonucunda her gün bir kereden fazla grubu ile haftada bir kereden fazla grubu arasında haftada bir kereden fazla grubu lehine istatistiksel olarak ($p < ,01$) düzeyinde; her gün bir kereden fazla grubu ile haftada bir kere grubu arasında haftada bir kere grubu lehine istatistiksel olarak ($p < ,05$) düzeyinde; her gün bir kere grubu ile haftada bir kereden fazla grubu arasında haftada bir kereden fazla grubu lehine istatistiksel olarak ($p < ,05$) anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Diğer boyutlar arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p > ,05$)

Tablo 4.196.

UCLA Yalnızlık Ölçeği Puanlarının Sosyal Medyanın Günlük Ortalama Kullanım Süresi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

<i>f</i> , $\bar{x}$ ve <i>ss</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	<i>N</i>	$\bar{x}$	<i>ss</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>P</i>
UCLA Yalnızlık Ölçeği	1 saatten az	309	2,03	,48	G.Arası	1,15	3	,38	1,57	,194
	1-3 saat	420	1,97	,47	G.İçi	243,75	1000	,24		
	4-6 saat	194	2,01	,53	Toplam	244,90	1003			
	7 ve üstü	81	1,93	,49						
	Toplam	1004	1,99	,49						

Tablo 4.196.'da görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin UCLA Yalnızlık Ölçeği puanlarının sosyal medyanın günlük ortalama kullanım süresi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($F=1,57; p>.05$).

Tablo 4.197.

UCLA Yalnızlık Ölçeği Puanlarının Sosyal Medya Üyeliğinin Sosyal Çevredeki Değişimi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

<i>f</i> , $\bar{x}$ ve <i>ss</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	<i>N</i>	$\bar{x}$	<i>ss</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>P</i>
UCLA Yalnızlık Ölçeği	Çevrem arttı	309	2,03	,48	G.Arası	1,15	3	,38	1,57	,194
	Çevrem azaldı	420	1,97	,47	G.İçi	243,75	1000	,24		
	Değişmedi	194	2,01	,53	Toplam	244,90	1003			
	Toplam	81	1,93	,49						

Tablo 4.197.'de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin UCLA Yalnızlık Ölçeği puanlarının sosyal medya üyeliğinin sosyal çevredeki değişimine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($F=1,57; p>.05$).

Tablo 4.198.
UCLA Yalnızlık Ölçeği Puanlarının Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları-Paylaşım Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $\bar{x}$	t Testi		
						t	Sd	p
UCLA Yalnızlık Ölçeği	Evet	741	1,98	,48	,01	-1,76	1002	,078
	Hayır	263	2,04	,52	,03			

Tablo 4.198.'de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin UCLA yalnızlık ölçeği alt boyutu puanlarının sosyal medya kullanım amacı-paylaşım değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($t=-1,76$; $p>,05$).

Tablo 4.199.
UCLA Yalnızlık Ölçeği Puanlarının Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları-İletişim Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $\bar{x}$	t Testi		
						t	Sd	p
UCLA Yalnızlık Ölçeği	Evet	908	1,97	,49	,01	-3,31	1002	,001
	Hayır	96	2,15	,48	,04			

Tablo 4.199'da görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin UCLA yalnızlık ölçeği puanlarının sosyal medya kullanım amacı-iletişim değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($t=-3,31$; $p<,01$). Söz konusu farklılık sosyal medyayı iletişim amaçlı kullanmayanlar lehine gerçekleşmiştir.

Tablo 4.200.
UCLA Yalnızlık Ölçeği Puanlarının Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları-Eğlence
Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup
t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $\bar{x}$	t Testi		
						t	Sd	p
UCLA Yalnızlık Ölçeği	Evet	773	1,97	,49	,01	-2,85	1002	,004
	Hayır	231	2,07	,49	,03			

Tablo 4.200.'de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin UCLA yalnızlık ölçeği puanlarının sosyal medya kullanım amacı-eğlence değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($t=-2,85$; $p<,01$). Söz konusu farklılık sosyal medyayı eğlence amaçlı kullanmayanlar lehine gerçekleşmiştir.

Tablo 4.201.
UCLA Yalnızlık Ölçeği Puanlarının Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları-Takip Etme
Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup
t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $\bar{x}$	t Testi		
						t	Sd	p
UCLA Yalnızlık Ölçeği	Evet	692	1,99	,49	,01	-,48	1002	,628
	Hayır	312	2,00	,50	,02			

Tablo 4.201.'de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin UCLA yalnızlık ölçeği puanlarının sosyal medya kullanım amacı-takip etme değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($t=-,48$; $p>,05$).

Tablo 4.202.

UCLA Yalnızlık Ölçeği Puanlarının Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları- Kendini İfade Etme Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $\bar{x}$	t Testi		
						t	Sd	p
UCLA Yalnızlık Ölçeği	Evet	601	1,97	,48	,02	-1,56	1002	,119
	Hayır	403	2,02	,50	,02			

Tablo 4.202.'de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin UCLA yalnızlık ölçeği puanlarının sosyal medya kullanım amacı-kendini ifade etme değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($t=-1,56$; $p>,05$).

Tablo 4.203.

UCLA Yalnızlık Ölçeği Puanlarının Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları- Sosyalleşme Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $\bar{x}$	t Testi		
						t	Sd	p
UCLA Yalnızlık Ölçeği	Evet	671	1,96	,48	,01	-2,44	1002	,015
	Hayır	333	2,05	,51	,02			

Tablo 4.203.'de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin UCLA yalnızlık ölçeği puanlarının sosyal medya kullanım amacı-sosyalleşme değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($t=-2,44$; $p<,05$). Söz konusu farklılık sosyal medyayı sosyalleşme amaçlı kullanmayanlar lehine gerçekleşmiştir.

Tablo 4.204.
UCLA Yalnızlık Ölçeği Puanlarının Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları- Bilgi Kaynağı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $\bar{x}$	t Testi		
						t	Sd	p
UCLA Yalnızlık Ölçeği	Evet	884	1,98	,49	,01	-2,78	1002	,005
	Hayır	120	2,11	,46	,04			

Tablo 4.204.'de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin UCLA yalnızlık ölçeği puanlarının sosyal medya kullanım amacı-bilgi kaynağı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($t=-2,78$; $p<,01$). Söz konusu farklılık sosyal medyayı bilgi kaynağı amaçlı kullanmayanlar lehine gerçekleşmiştir.

Tablo 4.205.
UCLA Yalnızlık Ölçeği Puanlarının Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları-Vakit Geçirme Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $\bar{x}$	t Testi		
						t	Sd	p
UCLA Yalnızlık Ölçeği	Evet	810	1,98	,49	,01	-1,20	1002	,227
	Hayır	194	2,03	,51	,03			

Tablo 4.205.'de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin UCLA yalnızlık ölçeği puanlarının sosyal medya kullanım amacı-vakit geçirme değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($t=-1,20$; $p>,05$).

Tablo 4.206.
UCLA Yalnızlık Ölçeği Puanlarının Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları- Gerçek Dünyadan Kaçış İletişim Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $\bar{x}$	t Testi		
						t	Sd	p
UCLA Yalnızlık Ölçeği	Evet	250	2,16	,50	,03	6,15	1002	,000
	Hayır	754	1,94	,48	,01			

Tablo 4.206.'da görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin UCLA yalnızlık ölçeği puanlarının sosyal medya kullanım amacı- gerçek dünyadan kaçış değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($t=6,15$; $p<,001$). Söz konusu farklılık sosyal medyayı gerçek dünyadan kaçış amaçlı kullananlar lehine gerçekleşmiştir

4.4. Sosyal Medya Tutumları Ölçeği Puanları ve Alt Boyutları ve UCLA Yalnızlık Ölçeği Puanları Arasındaki İlişkiye Ait Bulgular

Bu bölümde öğrencilerin UCLA Yalnızlık Ölçeği ile Sosyal Medya Tutum Ölçeği puanları ve alt boyutları (sosyal yetkinlik, paylaşım ihtiyacı, öğretmenlerle ilişki, sosyal izolasyon) arasındaki ilişkiyi ortaya çıkarmak amacıyla yapılan Pearson Momentler Çarpım Korelasyonu analiz sonuçları yer almaktadır. Anlamlı olan analiz sonuçlarının UCLA Yalnızlık Ölçeği puanlarının Sosyal Medya Tutum Ölçeği puanları ve alt boyutlarına ilişkin varyanslarının ne kadarını açıkladığını belirlemek üzere basit regresyon analizi sonuçları verilmiştir.

Tablo 4.207.
UCLA Yalnızlık Ölçeği ve Sosyal Medya Ölçeği ve Alt Boyutları Pearson Korelasyonu Sonuçları

Sosyal Medya Tutum Ölçeği Boyutları	UCLA Yalnızlık Ölçeği Puanları		
	N	r	p
Sosyal Yetkinlik	1004	,19	,000
Paylaşım İhtiyacı	1004	-,13	,000
Öğretmenlerle İlişki	1004	,08	,015
Sosyal İzolasyon	1004	,30	,000
Sosyal Medya Toplam	1004	,13	,000

Tablo 4.207.'de görüldüğü gibi öğrencilerin yalnızlıkları ve sosyal medya tutumları arasındaki ilişkiyi belirlemek için yapılan Pearson Korelasyon analizleri sonuçlarına göre; yalnızlık ve sosyal medya tutumu toplam puanları arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($r=,13$; $p<,001$). Bununla birlikte yalnızlık ve Sosyal Medya Tutum Ölçeği alt boyutları arasında da anlamlı bir korelasyon elde edilmiştir: Sosyal yetkinlik ($r=,19$; $p<,001$), paylaşım ihtiyacı ($r=-,13$; $p<,001$), öğretmenlerle ilişki ($r=,08$; $p<,05$), sosyal izolasyon ($r=,30$; $p<,001$). Elde edilen bu sonuçlar bizlere yalnızlık ve sosyal medya tutumları arasında çok yüksek olmasa da anlamlı bir ilişki olduğunu göstermektedir. Sosyal medya tutumu toplam puanı ve diğer alt boyutlar doğru orantılı bir anlamlılığa sahip iken, sosyal medya paylaşım alt boyutu ile yalnızlık arasında ters orantılı bir ilişki söz konusudur. Yalnızlık ve Sosyal medya toplam ve sosyal medya alt boyutları için yapılan analizin anlamlı olması sonucunda yalnızlık puanlarının sosyal medya toplam ve sosyal medya alt boyut puanlarını ne düzeyde etkilediğini bulmak amacıyla basit regresyon analizi yapılmıştır.

Tablo 4.208.
UCLA Yalnızlık Ölçeği ve Sosyal Yetkinlik Alt Boyutu Arasındaki İlişkiyi Belirlemek İçin Yapılan Regresyon Analizi

	B	Std. Hata	Beta	T	R ²	F	Sig
Sosyal Yetkinlik	,37	,0607	,19	6,10	,07	37,15	,000

Tablo 4.208.'de görüldüğü gibi yalnızlık ve sosyal yetkinlik değişkeni arasındaki rolü ve ilişkiyi belirlemek amacıyla yapılan basit regresyon analizinde yalnızlığın sosyal yetkinlik alt boyutunu yüksek oranda olmasa da anlamlı bir şekilde yordadığı görülmektedir ($F=37,15$; $p<.001$; $R^2=,07$). Bu analiz sonuçlarına göre Sosyal yetkinlik puanı UCLA Yalnızlık ölçeği puanından ,07 düzeyinde etkilenmektedir.

Tablo 4.209.
UCLA Yalnızlık Ölçeği ve Paylaşım İhtiyacı Alt Boyutu Arasındaki İlişkiyi Belirlemek İçin Yapılan Regresyon Analizi

	B	Std. Hata	Beta	T	R²	F	Sig
Paylaşım İhtiyacı	-,23	,06	-,13	-4,17	,02	17,40	,000

Tablo 4.209.'da görüldüğü gibi yalnızlık ve paylaşım ihtiyacı değişkeni arasındaki rolü ve ilişkiyi belirlemek amacıyla yapılan basit regresyon analizinde yalnızlığın paylaşım ihtiyacı alt boyutunu yüksek oranda olmasa da anlamlı bir şekilde yordadığı görülmektedir ($F=17,40$; $p<.001$; $R^2=,02$). Bu analiz sonuçlarına göre paylaşım ihtiyacı puanı UCLA Yalnızlık ölçeği puanından ,02 düzeyinde etkilenmektedir.

Tablo 4.210.
UCLA Yalnızlık Ölçeği ve Öğretmenlerle İlişki Alt Boyutu Arasındaki İlişkiyi Belirlemek İçin Yapılan Regresyon Analizi

	B	Std. Hata	Beta	T	R²	F	Sig
Öğretmenlerle İlişki	,17	,07	,08	2,43	,01	5,91	,015

Tablo 4.210.'da görüldüğü gibi yalnızlık ve öğretmenlerle ilişki değişkeni arasındaki rolü ve ilişkiyi belirlemek amacıyla yapılan basit regresyon analizinde yalnızlığın öğretmenlerle ilişki alt boyutunu yüksek oranda olmasa da anlamlı bir şekilde yordadığı görülmektedir ($F=5,91$; $p<.05$; $R^2=,01$). Bu analiz sonuçlarına göre öğretmenlerle ilişki puanı UCLA Yalnızlık ölçeği puanından ,01 düzeyinde etkilenmektedir.

Tablo 4.211.
UCLA Yalnızlık Ölçeği ve Sosyal İzolasyon Alt Boyutu Arasındaki İlişkiyi Belirlemek İçin Yapılan Regresyon Analizi

	B	Std. Hata	Beta	T	R²	F	Sig
Sosyal İzolasyon	,53	,06	,30	9,80	,09	95,96	,000

Tablo 4.211.'de görüldüğü gibi yalnızlık ve sosyal izolasyon değişkeni arasındaki rolü ve ilişkiyi belirlemek amacıyla yapılan basit regresyon analizinde yalnızlığın sosyal izolasyon alt boyutunu yüksek oranda olmasa da anlamlı bir şekilde yordadığı görülmektedir ($F=95,96$; $p<.001$; $R^2=,09$). Bu analiz sonuçlarına göre Sosyal İzolasyon puanı UCLA Yalnızlık ölçeği puanından ,09 düzeyinde etkilenmektedir.

Tablo 4.212.
UCLA Yalnızlık Ölçeği ve Sosyal Medya Tutum Ölçeği Arasındaki İlişkiyi Belirlemek İçin Yapılan Regresyon Analizi

	B	Std. Hata	Beta	t	R²	F	Sig
Sosyal Medya Tutum	,18	,0438	,13	4,06	,02	16,49	,000

Tablo 4.212.'de görüldüğü gibi yalnızlık ve sosyal medya tutum değişkeni arasındaki rolü ve ilişkiyi belirlemek amacıyla yapılan basit regresyon analizinde yalnızlığın sosyal medya ilişkin tutumu yüksek oranda olmasa da anlamlı bir şekilde yordadığı görülmektedir ($F=16,49$; $p<.001$; $R^2=,02$). Bu analiz sonuçlarına göre Sosyal Medya Tutum puanı UCLA Yalnızlık ölçeği puanından ,02 düzeyinde etkilenmektedir.

BÖLÜM V: SONUÇ

5.1. Yargı Ve Tartışma

Araştırma sonucunda ulaşılan yargılar aşağıda yer verildiği gibidir.

- *Lise öğrencilerinin sosyal medya tutum ölçeği puanlarına ilişkin yargılar:*

a. Lise öğrencilerinin sosyal medyaya ilişkin tutumlarında *cinsiyete* bağlı olarak farklılık bulunmaktadır. Söz konusu anlamlı farklılık erkek öğrenciler lehine olmuştur. Sosyal medya tutum ölçeğinin sosyal yetkinlik alt boyutunun da erkek öğrenciler lehine anlamlı bir farklılık oluşmuştur. Paylaşım ihtiyacı, öğretmenlerle ilişki ve sosyal izolasyon alt boyutlarında ise cinsiyete bağlı anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir.

Atalay (2014)'ın lise öğrencilerinin sosyal medyaya ilişkin tutumlarını incelediği araştırmasında, öğrencilerin sosyal medyaya ilişkin tutumlarında cinsiyete bağlı bir farklılaşmanın olmadığı tespit edilmiştir. Yalnızca öğretmenlerle ilişki alt boyutunda erkekler lehine farklılaşmanın olduğu bu araştırma yapılan araştırmadan farklı sonuçlar göstermektedir. Ancak Argın (2013), Kahyaoğlu ve Çelik (2011) ve Akbulut ve Yılmazel (2012) tarafından yapılan araştırmalarda erkeklerin sosyal medya tutum puanları kızlara nazaran daha yüksek çıkmış fakat anlamlı düzeyde olmamıştır. Bu araştırmalar çalışmamızı destekler mahiyettedir. Aynı şekilde Akkaya (2016) tarafından yapılan bir çalışmada erkeklerin sosyal medyayı daha sık kullandıkları ve takip ettikleri belirlenmiştir. Bunun yanında Durndell ve Thomson (1997), Kayaoğlu (2012) ve Shashaani (1994) de yaptıkları araştırmalarda erkeklerin sosyal medya tutumlarının kadınlardan daha fazla olduğunu belirtmişlerdir.

b. Lise öğrencilerinin sosyal medyaya ilişkin tutumları *sınıfa* bağlı olarak farklılık göstermektedir. 10. sınıf öğrencilerinin 12. sınıf öğrencilerine göre sosyal medyaya ilişkin tutumları daha yüksektir. Sosyal medya tutum ölçeği alt boyutlarından öğretmenlerle ilişkiler boyutunun dışındakilerde sınıfa bağlı olarak farklılık göstermektedir. Bu farklılıklarda, 9. sınıf öğrencilerinin 12. sınıf öğrencilerine göre, 10. sınıf öğrencilerinin 12. sınıf öğrencilerine göre, 11. Sınıf öğrencilerinin 12. Sınıf öğrencilerine göre sosyal yetkinliklerinin daha yüksek olduğu; 10. sınıf öğrencilerinin

11. sınıf öğrencilerine göre paylaşım ihtiyaçlarının daha fazla olduğu; 9. sınıf öğrencilerinin 12. sınıf öğrencilerine göre, 10. sınıf öğrencilerinin 12. sınıf öğrencilerine göre ve 11. Sınıf öğrencilerinin 12. Sınıf öğrencilerine göre sosyal izolasyon isteklerinin daha fazla olduğu ortaya koyulmaktadır.

Atalay (2014)'ın yaptığı araştırmasında sınıf değişkeni açısından yapılan araştırma ile benzer sonuçlar görülmektedir. Öğrencilerin genel olarak sınıf seviyeleri yükseldikçe sosyal medyaya ilişkin tutumlarının, sosyal yetkinlik düzeylerinin ve paylaşım ihtiyaçlarının azaldığı her iki araştırmanın da ortak sonucudur. Ancak Atalay (2014)'ın araştırmasında sosyal izolasyon alt boyutunda anlamlı bir farklılığa ulaşılmazken yapılan bu çalışmada öğretmenlerle ilişki boyutunda farklılığa ulaşılmıştır. Bu yönüyle iki araştırma sonuçları birbirinden ayrılmaktadır. Argın (2013) da yaptığı araştırmasında ortaokul ve lise öğrencileri arasında sınıf düzeyi arttıkça öğrencilerin sosyal medyaya yönelik tutumlarında azalma tespit etmiştir. Aynı çalışmada sosyal izolasyon alt boyutu dışında benzer sonuçlar elde edilmiştir. Öğrencilerin yaşları büyüdükçe okul ve aile ile ilgili sorumluluklarının artması, sosyal medya kullanım düzeyini azaltabilmekte ve bu ölçüde sosyal medyaya ilişkin tutumda da azalma meydana gelebilmektedir.

c. Lise öğrencilerinin sosyal medyaya ilişkin tutumları okul türüne bağlı olarak farklılık göstermektedir. Anadolu lisesine devam eden öğrencilerin imam hatip lisesine devam eden öğrencilere göre; meslek lisesine devam eden öğrencilerinin imam hatip lisesine devam eden öğrencilere göre sosyal medyaya ilişkin tutumları yüksektir. Sosyal medya tutum ölçeği alt boyutları da okul türüne göre farklılık göstermektedir. Anadolu lisesine devam eden öğrencilerin imam hatip lisesine devam eden öğrencilere göre; meslek lisesine devam eden öğrencilerin imam hatip lisesine devam eden öğrencilere göre sosyal yetkinlik düzeyleri daha yüksek çıkmıştır. Bunun yanında anadolu lisesine devam eden öğrencilerinin imam hatip lisesine devam eden öğrencilere göre paylaşım ihtiyaçlarının daha fazla olduğu bulunmuştur. Öğretmenlerle ilişkiler ve sosyal izolasyon alt boyutlarında okul türleri arasında herhangi bir farklılığa ulaşılmamıştır.

Anadolu lisesine devam eden öğrencilerin imam hatip lisesine devam eden öğrencilere göre sosyal medya tutumlarının, sosyal yetkinlik düzeylerinin ve paylaşım ihtiyaçlarının daha yüksek olması imam hatip liselerine devam eden öğrencilerinin yoğun bir ders

programına tabi olmalarıyla açıklanabilir. Haftalık 40 saatlik ders gören imam hatip lisesi öğrencilerinin hem mesleki hem de kültür derslerinin olması öğrencilerin sosyal medya kullanım zamanlarında bir kısıtlama oluşturmaktadır. Benzer şekilde imam hatip lisesine devam eden öğrencilere göre meslek lisesine devam eden öğrencilerin sosyal medyaya ilişkin tutumlarının ve sosyal yetkinlik düzeylerinin yüksek olması yine bu liselere devam eden öğrencilerin ders yoğunluklarıyla açıklanabilir.

Atalay (2014) ve Argın (2013) yaptıkları araştırmalarda okul türüne göre sosyal medyaya yönelik tutumlarda değişiklikler tespit etmişlerdir. Özellikle Argın (2013) yaptığı çalışmada anadolu lisesinde öğrenim gören öğrencilerin sosyal medya tutum puanlarının daha yüksek olduğunu bulmuştur. Yapılan bu çalışmalar araştırma bulgularımızı destekler mahiyettedir.

d. Lise öğrencilerinin sosyal medyaya ilişkin tutumları *akademik başarı durumuna* bağlı olarak farklılık göstermektedir. Düşük akademik başarı durumuna sahip öğrencilerinin orta ve yüksek akademik başarı durumuna sahip öğrencilere göre sosyal medyaya ilişkin tutumlarının daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Sosyal medya tutum ölçeği alt boyutlarından sosyal izolasyon alt boyutu sonucuna göre ise düşük akademik başarı durumuna sahip olduğunu düşünen öğrencilerin orta ve yüksek akademik başarı durumuna sahip olduğunu düşünen öğrencilere göre sosyal izolasyonlarının daha yüksek olduğu görülmüştür. Diğer alt boyutlar arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır.

Araştırmanın bu sonucu Atalay (2014)'ın araştırmasıyla benzer sonuçları göstermektedir. Atalay (2014) da araştırmasında akademik başarı durumunu düşük olarak algılayan öğrencilerin, yüksek ve orta olarak algılayan öğrencilere göre sosyal izolasyonlarının daha yüksek olduğunu bulmuştur. Öğrencilerin başarı düzeyi düştükçe kendilerini kabullerinde aksaklıkların yaşandığı ve bunun paralelinde topluma entegre olmakta zorluklar yaşadıkları sık gözlemlenen bir durumdur. Okullarda ve evlerde akademik başarının sık sık vurgulanması kendisini düşük akademik başarıda gören öğrenciler için bir eksiklik ve acizlik noktası oluşturmaktadır. Bu çalışmayı destekler mahiyette bir çalışmayı ise Aifan (2015) yapmış ve akademik başarısı düşük olanların sosyal medyayı daha çok kullandıklarını belirlemiş, bununla birlikte akademik

başarı arttıkça sosyal medyayı bilinçli kullanma oranında da artma görüldüğü aynı araştırmada görülmüştür.

e. Lise öğrencilerinin sosyal medyaya ilişkin tutumları *algılanan gelir durumuna* bağlı olarak farklılık göstermemektedir. Sosyal medya tutum ölçeği alt boyutlarında da anlamlı bir farklılığa ulaşılmamıştır.

Atalay (2014) ise araştırmasında benzer sonuçlara ulaşmış ancak yalnızca sosyal izolasyon ve öğretmenlerle ilişki boyutlarında gelir durumlarını düşük algılayan öğrenciler lehine anlamlı bir sonuca ulaşılmıştır. Argın (2013) yaptığı araştırmada benzer sonuçları analizler neticesinde elde etmiştir. Ökte (2014) de yaptığı araştırmada benzer bir sonuca ulaşmıştır. Gelir durumu farklı olsa da internet çağını yaşadığımız bu dönemde internete ulaşım son derece kolay ve ucuz olmaktadır. Bu sebeple farklı gelir seviyesindeki öğrenciler arasında anlamlı bir farklılığa ulaşılmamış olabilir.

f. Lise öğrencilerinin sosyal medyaya ilişkin tutumları *annenin sağ olup olmamasına* bağlı olarak farklılık göstermektedir. Annesi vefat eden öğrencilerin sosyal medyaya ilişkin tutumları daha yüksek çıkmıştır. Sosyal medya tutum ölçeği alt boyutlarından paylaşım ihtiyacı ile öğretmenlerle ilişki alt boyutlarında herhangi bir farklılığa ulaşılmamıştır. Bunun yanında annesi vefat eden öğrencilerin annesi sağ olan öğrencilere göre sosyal yetkinlik ve sosyal izolasyon düzeylerinin daha yüksek olduğu görülmüştür.

Yapılan araştırmadan edinilen bu sonuç, annesini kaybeden öğrencilerin eksikliklerini hissettikleri duygusal bağın yoksunluğunu sanal arkadaşlık ve dostluklarla doldurmaya çalıştıkları şeklinde yorumlanabilir.

g. Lise öğrencilerinin sosyal medyaya ilişkin tutumları *babanın sağ olup olmamasına* bağlı olarak farklılık göstermemektedir. Sosyal medya tutum ölçeği alt boyutlarında da babanın sağ olup olmaması durumuna göre herhangi bir anlamlı farklılığa ulaşılmamıştır.

Babalar da annelere oranla farklı sonucun çıkması çocukların gün içinde en çok anneleriyle zaman geçirmeleriyle açıklanabilir. Çünkü babalar gün boyu genelde işte olduklarından evde bir annenin olmaması hem gençlerin bir boşluktaalmış gibi hissedip daha fazla sosyal medyaya yönelmelerine hem de internet kullanımları sınırlandıran ya

da kontrol eden birinin olmaması durumuna sebep olabilmektedir. Bunun sonuçta öğrencilerde sosyal medya kullanımlarında bir artışa sebep olmaktadır.

h. Lise öğrencilerinin sosyal medyaya ilişkin tutumları *anne babanın birlikteliğine* bağlı olarak farklılık göstermemektedir. Sosyal medya tutum ölçeğinin alt boyutları açısından da farklılık bulunmamaktadır.

Atalay (2014) da lise öğrencileri ile yaptığı çalışmasın da aynı sonuca ulaşmıştır. Atalay (2014) bu sonucu, anne ve babaların ayrı olmasından ziyade bireysel olarak çocukla kurdukları niteliğin önemli olduğu vurgusunu yaparak açıklar. Anne ve babası ayrılmamış fakat aile içi olumsuzlukların fazla olduğu ailelerde çocukların internet kullanımına daha fazla yöneldikleri düşünülmektedir.

i. Lise öğrencilerinin sosyal medyaya ilişkin tutumları *anne babanın çalışma durumuna* bağlı olarak farklılık göstermemektedir. Sosyal medya tutum ölçeğinin alt boyutlarından yalnızca öğretmenlerle ilişki alt boyutunda farklılık bulunmaktadır. Buna göre; annesi çalışıp babası çalışmayan öğrencilerin anne ve babası çalışmayan öğrencilere göre; anne ve babası da çalışmayan öğrencilerin anne ve babası da çalışan öğrencilere göre öğretmenlerle ilişki düzeylerinin daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Atalay (2014) da lise öğrencileriyle yaptığı araştırmasında benzer sonuçlara ulaşmıştır. İnternet artık sadece bilgisayarlarda değil akıllı telefonlar ile birlikte ceplerimizde olmaya başladı. Bu sebeple annesinin ya da babasının çalışıp çalışmaması durumu öğrencilerin internete ulaşımını çok fazla kısıtlayan bir durum olmamaktadır. Öğrenciler istedikleri an istedikleri yerde internete bağlanabilmektedirler. Dolayısıyla anne ve babalar tarafından kontrolü de kolay olmamaktadır. Tanrıverdi (2012) çalışmasında bu sonuçları açıklayan tarzda sonuçlara ulaşmıştır.

j. Lise öğrencilerinin sosyal medyaya ilişkin tutumları *kardeş sayısına* bağlı olarak farklılık göstermemektedir. Sosyal medya tutum ölçeği alt boyutlarından paylaşım ihtiyacı ile öğretmenlerle ilişki boyutlarında farklılık tespit edilmiştir. Kardeş sayısı 1-2 olan öğrencilerin 3 ve üzeri kardeş sayısına sahip öğrencilere göre paylaşım ihtiyacı düzeylerinin daha yüksek olduğu görülmüştür. Bunun yanında hiç kardeşi olmayan öğrencilerin 1-2 kardeş sayısına sahip öğrencilere göre, 3 ve üzeri kardeş sayısına sahip öğrencilerin ise 1-2 kardeş sahibi olanlara göre öğretmenlerle ilişki

düzeylerinin daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Diğer boyutlar arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir.

Atalay (2014) da bu araştırma sonuçlarıyla benzer şekilde yaptığı araştırmada kardeş sayısının öğrencilerin sosyal medya tutumlarını etkilemediği sonucuna ulaşmıştır. Araştırmanın bu sonucu kardeş sayısının artmasıyla birlikte öğrencilerin paylaşım ihtiyaçlarının artması ilgi çekici bir sonuçtur. Kardeşi ya da kardeşlerinin olmasıyla paylaşım ihtiyacını daha fazla giderebileceği şeklindeki akıl yürütmemizle zıt bu sonucun kişilerin bazen sayıca çok olmasının her zaman duygusal tatmini doğurmadığı görüşüyle açıklanabilir. Bununla birlikte Tanrıverdi (2012) de çalışmasında bu araştırma sonuçlarıyla aynı sonuçları elde etmiştir.

k. Lise öğrencilerinin sosyal medyaya ilişkin tutumları *Herhangi bir sosyal medya sitesine üyelik durumuna göre* bağlı olarak farklılık göstermektedir. Herhangi bir sosyal medya sitesine üye olan öğrencilerin olmayan öğrencilere göre sosyal medya tutum düzeylerinin daha yüksek olduğu görülmüştür. Sosyal medya tutum ölçeği alt boyutlarından sadece sosyal izolasyon boyutunda anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Diğer alt boyutlarda herhangi bir sosyal medya sitesine üye olan öğrencilerin olmayan öğrencilere göre sosyal yetkinlik, paylaşım ihtiyacı ve öğretmenlerle ilişki düzeylerinin daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Atalay (2014) yaptığı çalışmada spesifik olarak Facebook üyeliğine sahip öğrencilerin sosyal medya tutumlarının üye olmayanlara nazaran daha yüksek olduğunu saptamıştır. Bu durum çalışmamız paralelinde bir sonuç göstermektedir. Dolayısıyla sosyal medya üyeliğinin sosyal medya tutumunu artırdığı çalışmalar neticesinde ortaya konulmuştur. Akyazı ve Ünal (2013), üniversite öğrencileriyle yaptıkları bir çalışmada öğrencilerin %89'unun; Solmaz, Tekin, Herzem ve Demir (2013)'in yaptıkları araştırmada ise %97.6'nın sosyal medya platformlarına üye olduğunu ve bunların da bu platformlara üye olmayan kişilere göre sosyal medya tutumlarının daha yüksek olduğunu bulgulamışlardır. Araştırma sonucumuz ile bu araştırmaları sonuçları sosyal ağların amacına hizmet ettiğini göstermektedir.

1. Lise öğrencilerinin sosyal medyaya ilişkin tutumları *sosyal medyayı kullanım süresine* bağlı olarak farklılık göstermektedir. 5 yıl ve üstü süredir sosyal medya kullanan öğrencilerin 1-2 yıl süredir sosyal medya kullanan öğrencilere göre sosyal

medyaya ilişkin tutumlarının daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Sosyal medya tutum ölçeği alt boyutlarından öğretmenlerle ilişki açısından farklılık bulunmamaktadır. 5 yıl ve üstü sosyal medya kullanan öğrencilerin 1 yıldan daha az ve 1-2 yıl sosyal medya kullanan öğrencilere göre sosyal yetkinliklerinin daha yüksek olduğu görülmüştür. 3-4 yıl ile 5 yıl ve üstü sosyal medya kullanan öğrencilerin 1 yıldan az süredir sosyal medya kullanan öğrencilere göre; 3-4 yıl ile 5 yıl ve üstü süredir sosyal medya kullanan öğrencilerin 1-2 yıl süresince sosyal medya kullanan öğrencilere göre paylaşım ihtiyaçlarının daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Son olarak 1 yıldan az süredir sosyal medya kullanan öğrencilerin 5 yıl ve üstü süredir sosyal medya kullanan öğrencilere göre sosyal izolasyon düzeylerinin daha yüksek olduğu ulaşılan sonuçlar arasındadır.

Özellikle son yıllarda sosyal ağların kullanımında artış olduğu bilinmektedir. Nitekim Akyazı ve Ünal (2013)'ün üniversite öğrencileriyle yaptıkları bir çalışmada öğrencilerin %75,7'sinin 3 yıldan fazla süredir sosyal ağları kullandıkları sonucuna ulaşılmıştır. Tektaş (2014) 'ın üniversite öğrencileriyle yaptıkları bir çalışmada öğrencilerin %58'inin sosyal ağları 5 yıldan fazladır kullanıyor olduklarını, bunun sebebinin de onların internet ve bilgisayarla erken tanışmaları ve yaşlıları ile paylaşımında bulunmak için kendilerini sosyal ağları kullanmak zorunda hissediyor olmaları ile açıklar. Yapılan çalışmada Atalay (2014) çalışmasına paralel şekilde öğrencilerin sosyal medya kullanım süreleri arttıkça sosyal medya tutumlarının, sosyal yetkinliklerinin ve paylaşım ihtiyaçlarının arttığı görülmektedir. Her iki çalışmada da öğretmenlerle ilişki boyutunda anlamlı farklılığa ulaşılmamış olduğu görülmektedir. Farklı olarak bu çalışmada sosyal izolasyonun sosyal medya kullanım zamanının artmasıyla birlikte azaldığı görülmektedir. Bu durum çalışmanın diğer sonuçlarıyla tutarlılık göstermektedir. Aifan (2010) öğrencilerin sosyal medya üyeliği süresi arttıkça, sosyal medya tutumlarının arttığını, iletişim becerilerinin geliştiğini ve arkadaşlarıyla sosyal ilişkilerinde daha başarılı bir durum sergilediklerini belirtmiştir.

m. Lise öğrencilerinin sosyal medyaya ilişkin tutumları *Sosyal medya sitelerini kullanım sıklığına göre* farklılık göstermektedir. Her gün bir kereden fazla sosyal medya kullanan öğrencilerin her gün bir kere, haftada bir kere ve ayda bir kaç kere sosyal medya kullanan öğrencilere göre sosyal medyaya ilişkin tutumlarının daha yüksek

olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Sosyal medya tutum ölçeği alt boyutlarından öğretmenlerle ilişki açısından farklılık bulunmamaktadır. Her gün bir kereden fazla sosyal medya sitelerine giren öğrencilerin her gün bir kere ve ayda bir kaç kere sosyal medya kullanan öğrencilere göre sosyal yetkinliklerinin daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Her gün bir kereden fazla sosyal medya kullanan öğrencilerin her gün bir kere, haftada bir kereden fazla, haftada bir kere ve ayda birkaç kere sosyal medya kullanan öğrencilere göre; her gün bir kere sosyal medya kullanan öğrencilerin haftada bir kere ile ayda birkaç kere sosyal medya kullanan öğrencilere göre; haftada bir kereden fazla sosyal medya kullanan öğrencilerin ise ayda birkaç kere sosyal medya kullanan öğrencilere göre paylaşım ihtiyaçlarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Son olarak haftada bir kereden fazla sosyal medya sitelerine giren öğrencilerin her gün bir kere sosyal medya sitelerine giren öğrencilere göre sosyal izolasyonlarının daha yüksek olduğu görülmüştür.

Öğrencilerin, sosyal medya kullanım sıklıkları arttıkça sosyal medyaya ilişkin tutumları, sosyal yetkinlikleri ve paylaşım ihtiyaçları artmaktadır. Sosyal medya kullanım sıklığı azaldıkça da sosyal izolasyonun artması diğer araştırma sonuçlarıyla tutarlı sonuç vermektedir.

n. Lise öğrencilerinin sosyal medyaya ilişkin tutumları *sosyal medyayı günlük ortalama kullanım süresine* bağlı olarak farklılık göstermektedir. 1-3 saat, 4-6 saat ve 7 saat ve üstü arasında sosyal medyayı günlük olarak kullanan öğrencilerin 1 saatten az kullanan öğrencilere göre sosyal medya tutumlarının yüksek olduğu görülmüştür. Sosyal medya tutum ölçeğinin tüm alt boyutlarında farklılık bulunmuştur. 1-3 saat, 4-6 saat ve 7 saat ve üstü saat günlük olarak sosyal medya kullanan öğrencilerin 1 saatten az süre sosyal medyayı kullanan öğrencilere göre, 7 saat ve üstü sosyal medyayı kullanan öğrencilerin ise 1-3 saat sosyal medyayı kullanan öğrencilere göre sosyal yetkinlik düzeylerinin daha yüksek olduğu; 1-3 saat, 4-6 saat ve 7 saat ve üstü saat günlük olarak sosyal medya kullanan öğrencilerin 1 saatten az süre sosyal medyayı kullanan öğrencilere göre, 4-6 saat ve 7 saat ve üstü sosyal medyayı kullanan öğrencilerin ise 1-3 saat sosyal medyayı kullanan öğrencilere göre paylaşım ihtiyaçlarının daha yüksek olduğu; 1-3 saat arası günlük sosyal medya kullanan öğrencilerin 1 saatten az sosyal medyayı kullanan öğrencilere göre öğretmenlerle ilişki düzeylerinin daha yüksek

olduğu; 4-6 saat arası günlük sosyal medyayı kullanan öğrencilerin 1 saatten az kullananlara göre sosyal izolasyon düzeylerinin yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Öğrencilerin sosyal medya kullanım süreleri günlük olarak arttıkça sosyal medyaya ilişkin tutumlarının yükselmesi beklenen ve araştırma sonuçlarımızın geneliyle tutarlılık gösteren bir sonuçtur. Atalay (2014)'ın araştırmasında da benzer sonuçlarla karşılaşılmaktadır. Sosyal medya kullanımı yüksek olan kişilerin sosyal medyaya ilişkin tutumlarının da yüksek olması mantıklı olduğu gibi kendi içinde birbirlerinin nedenini sonucunu oluşturmaktadır.

Öğrencilerin günde yoğun olarak 1-3 saat arası internet üzerinden sosyal ağlara bağlandıkları sonucu, üniversite öğrencilerinin günlük internet kullanım süresinin en yoğun 1-4 saat arası olarak bulunduğu Ünal (2012)'in çalışmasına paralel bulunmuştur

o. Lise öğrencilerinin sosyal medyaya ilişkin tutumları *sosyal medya üyeliğinin sosyal çevredeki değişimine* bağlı olarak farklılık göstermektedir. Çevrem arttı cevabını veren öğrencilerin değişmedi cevabını veren öğrencilere göre; çevrem azaldı cevabı veren öğrencilerin değişmedi cevabını veren öğrencilere göre sosyal medyaya ilişkin tutumları daha yüksektir. Sosyal medya tutum ölçeğinin tüm alt boyutlarında farklılık anlamlı bulunmuştur. Çevrem arttı diyen öğrencilerin değişmedi diyen öğrencilere göre; değişmedi diyen öğrencilerin çevrem azaldı diyen öğrencilere göre sosyal yetkinlik düzeylerinin daha yüksek olduğu; çevrem arttı diyen öğrencilerin çevrem azaldı ve değişmedi diyen öğrencilere göre paylaşım ihtiyaçlarının daha yüksek olduğu; çevrem arttı diyen öğrencilerin değişmedi diyen öğrencilere göre öğretmenlerle ilişki düzeylerinin daha yüksek olduğu; çevrem azaldı cevabı veren öğrencilerin çevrem arttı diyen öğrencilere göre, çevrem arttı diyen öğrencilerin değişmedi diyen öğrencilere göre; çevrem azaldı diyen öğrencilerin değişmedi diyen öğrencilere göre sosyal izolasyon düzeylerinin yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Atalay (2014)'ın lise öğrencileriyle yaptığı araştırmasında araştırma sonucumuza benzer bulgulara ulaşılmıştır. Bu araştırma sonucuna göre sosyal medyaya ilişkin tutum, öğretmenlerle ilişkiler, sosyal yetkinlik düzeyi ve paylaşım ihtiyacının sosyal medyanın çevresini arttırdığını düşünen öğrencilerde daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılrken, sosyal medya kullanımının çevresini azalttığını düşünen öğrencilerin de sosyal izolasyonlarının daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Yapılan bu araştırmanın ve

Atalay (2014)'ın araştırmasının ortak noktası olarak denilebilir ki, sosyal medyayı sosyalleşme amacıyla kullanan ve bu amacına da ulaşmış görünen bir ergen profilinin varlığı söz konusudur. Sosyal medya kullanımı özellikle, kendisini günlük yaşantıda rahat ifade edemeyen, uygun sosyal ilişkileri başlatma noktasında sıkıntı yaşayan ergen için sosyal ilişkilere bir başlangıç noktası oluşturması açısından önemli bir yere sahiptir. Sosyal ilişkilerini sosyal medya platformlarında sınırlandırmayan ergen için sosyal medya platformları; yaptığı paylaşımlar ile kendisini rahat bir şekilde ifade edeceği, insanlarla ilişkiler başlatabileceği, tek tek tüm öğretmenlerine ulaşabileceği ve güçlü ve zayıf yönlerini yansıtabileceği bir mecra sunar. Bu yönüyle sosyal medya platformları ergene gerçek yaşamında verilmeyen ya da uygun şekilde kullanamadığı “söz hakkını” kullanabilmesine olanak sağlar. Gençlerin büyük bölümünün sosyal medya platformlarından en az birine üye olduğu ve hem kendi hem de yakın çevrelerinin yaşamlarıyla ilgili birçok şeyi burada ifade ederler. Bu sebeple sosyal medyanın çevresini arttırdığını düşünen öğrencilerin yalnızlık düzeyinde azalma olurken, sosyal medyanın çevresini azalttığını düşünen öğrenci grubunun sosyal yalıtılmışlık ve izolasyon düzeyleri de diğer öğrencilere kıyasla daha yüksek olmaktadır.

p₁. Lise öğrencilerinin sosyal medyaya ilişkin tutumları *sosyal medya kullanım amaçları-paylaşım* bağı olarak farklılık göstermektedir. Sosyal medyayı paylaşım amacıyla kullanan öğrencilerin bu amaçla kullanmayan öğrencilere göre sosyal medyaya ilişkin tutumlarının daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Sosyal medya tutum ölçeği alt boyutlarından sosyal izolasyon dışındaki boyutlarda farklılık anlamlı bulunmuştur. Sosyal medyayı paylaşım amaçlı kullandığını söyleyen öğrencilerin paylaşım amaçlı kullanmadığını söyleyen öğrencilere göre sosyal yetkinlik, paylaşım ihtiyacı ve öğretmenlerle ilişki düzeylerinin daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Sosyal ağlar gün geçtikçe hayatımızda daha fazla yer etmeye başlamıştır. Sosyal ağlar sayesinde kişiler, paylaşmak istedikleri fikirlerini ve duygularını zaman, mekân ve ortama bağlı kalmaksızın internetin olduğu her yerde paylaşabiliyor (Büyükşener, 2009). Atalay (2014)'ın liseye devam ergenlerle yaptığı çalışmada araştırma sonucumuzla çok benzer sonuçlara ulaşıldığını görürüz. Öğrencilerin sosyal medyayı paylaşım amaçlı kullanmaları ve bu sayede kendilerini ifade etmeleri aslında tahmin edilen bir durumdur. Atalay (2014), sosyal medyanın amaçlarından birinin beğenmek

beğenilmek, yorum yapmak bu sayede mutlu olmak olduğunu ve bu amaçlarına ulaşmak isteyen öğrencilerde sosyal medyaya ilişkin tutumların, paylaşım ihtiyaçlarının ve sosyal yetkinliklerinin yüksek çıkması normal olarak değerlendirir. Sosyal medyanın kişiler tarafından paylaşım amaçlı kullanıldığı sonucuna ulaşılan başka araştırmalar da mevcuttur (Kurt ve Karaduman, 2010; Deniz, 2012; Şener,2009). Bunun yanında Armağan (2013)'nın gençlerle yaptığı bir araştırmasında erkeklere kıyasla kızların, resim ve videolarını paylaşma hususunda sosyal medyayı daha çok tercih ettiklerini göstermiştir. Gençlerin sosyal medya üzerinden paylaşım oranlarının artmasıyla birlikte, yaşadıkları gündelik durumlarını dahi diğer insanlarla paylaşırken paylaşım ihtiyacını tatmin ettikleri gibi okulunda öğretmenleriyle paylaşım kurmak adına istediği ortamı yakalayamamış öğrencilerin bu ihtiyacına cevap vermiş olmaktadır.

p2. Lise öğrencilerinin sosyal medyaya ilişkin tutumları *sosyal medya kullanım amaçları-iletişime* bağlı olarak farklılık göstermektedir. Sosyal medyayı iletişim amacıyla kullanan öğrencilerin bu amaçla kullanmayan öğrencilere göre sosyal medyaya ilişkin tutumlarının daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Sosyal medya tutum ölçeği alt boyutlarından öğretmenlerle ilişki ve sosyal izolasyon dışındaki boyutlarda farklılık anlamlı bulunmuştur. Sosyal medyayı iletişim amaçlı kullandığını söyleyen öğrencilerin iletişim amaçlı kullanmadığını söyleyen öğrencilere göre sosyal yetkinlik ve paylaşım ihtiyacı düzeylerinin daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Büyükşener (2009), sosyal medya sitelerine üye kişilerin yeni insanlarla tanışmaktan ziyade zaten hayatlarında var olan kişilerle iletişim gerçekleştirdiğini söyler. Benzer şekilde Solmaz, Tekin, Herzem ve Demir (2013) internet kullanıcılarının sosyal paylaşım ağlarını yeni arkadaşlar edinmek için değil fakat arkadaşlarla iletişimde bulunmak için kullandıklarını ifade etmişlerdir. Tanrıverdi Ve Sağır (2014)'ın ise lise öğrencilerinin sosyal medyayı kullanım amaçlarını belirlemeye çalıştığı araştırmalarında, araştırmaya katılan lise öğrencilerinin sosyal medyayı kullanım amaçlarının ortalamaları incelendiğinde, öğrencilerinin büyük kısmının sosyal etkileşim ve iletişim amaçlı sosyal medyayı kullandıklarını ifade etmişleridir. Akyazı ve Ünal (2013) ise üniversite öğrencileriyle yaptıkları bir çalışmada öğrencilerin sosyal medyayı eski arkadaşlarla iletişime geçme amaçlı kullandıkları sonucuna ulaşımlardır. Aynı

zamanda Akyazı ve Ünal (2013) sosyal medyayı iletişim amaçlı kullanma durumunda cinsiyete bağlı bir farklılığın olmadığını da bu araştırma sonucunda bulgulamıştır.

p₃. Lise öğrencilerinin sosyal medyaya ilişkin tutumları *sosyal medya kullanım amaçları-eğlenceye* bağlı olarak farklılık göstermektedir. Sosyal medyayı eğlence amacıyla kullanan öğrencilerin bu amaçla kullanmayan öğrencilere göre sosyal medyaya ilişkin tutumlarının daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Sosyal medya tutum ölçeği alt boyutlarından paylaşım ihtiyacı dışındaki boyutlarda farklılık anlamlı bulunmamıştır. Sosyal medyayı eğlence amaçlı kullandığını söyleyen öğrencilerin eğlence amaçlı kullanmadığını söyleyen öğrencilere göre paylaşım ihtiyacı düzeylerinin daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Balcı ve Ayhan (2007)'in üniversite öğrencilerinin internet kullanım amaçlarını ortaya çıkarmaya çalıştığı bir araştırmada, öğrencilerin sosyal medyayı birçok amaç için kullandıklarını söylemiş ve bunlar içerisinde öğrencilerin eğlenceli ve hoşça vakit geçirme amaçlı da interneti kullandıklarını görmüşlerdir. Sanal alandaki video, müzik, oyun ortamları gençlerin eğlence amaçlı buldukları ortamlardır. Kişiler bireysel olarak oyun oynayabildikleri gibi akranlarıyla da oynayabilmektedirler (Armağan, 2013). Bu durum öğrencilerin paylaşım ihtiyaçlarına cevap vermelerini sağlar.

p₄. Lise öğrencilerinin sosyal medyaya ilişkin tutumları *sosyal medya kullanım amaçları-takip etme/edilmeye* bağlı olarak farklılık göstermektedir. Sosyal medyayı takip etme/edilme amacıyla kullanan öğrencilerin bu amaçla kullanmayan öğrencilere göre sosyal medyaya ilişkin tutumlarının daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Sosyal medya tutum ölçeği alt boyutlarından sosyal izolasyon dışındaki boyutlarda farklılık anlamlı bulunmuştur. Sosyal medyayı paylaşım takip etme/edilme kullandığını söyleyen öğrencilerin takip etme/edilme amaçlı kullanmadığını söyleyen öğrencilere göre sosyal yetkinlik, paylaşım ihtiyacı ve öğretmenlerle ilişki düzeylerinin daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Atalay (2014)'in lise öğrencilerinin sosyal medyaya ilişkin tutum ile algılanan sosyal destek düzeylerini incelediği araştırmasında araştırma sonucumuzla çok benzer sonuçlara ulaşmıştır. Sosyal medyayı takip etme ve edilme amaçlı kullanma durumunun öğrenciler tarafından yüksek olmasını, arkadaşlarıyla benzer ve farklı yönleri görme, sınıf ortamında öğretmenlerine sormadıkları kişisel sorulara onları takip ederek cevap

bulmaları olarak sıralar. Bunun yanında sosyal medya platformlarında profilde gezen kişilerin kimler olduklarına dair bilgi verilmemesi de kişilerin birbirlerini takip etme düzeylerini arttırdığını söyler. Akyazı ve Ünal (2013) da benzer şekilde kişilerin sosyal medya kullanım amaçlarından en önemlilerinin kendilerini insanlara tanıtmaya ve insanları tanıma olduğunu ve bu oranın kadınlara oranla erkekler de daha fazla olduğunu söylerler.

p5. Lise öğrencilerinin sosyal medyaya ilişkin tutumları *sosyal medya kullanım amaçları-kendini ifade etmeye* bağlı olarak farklılık göstermektedir. Sosyal medyayı kendini ifade etme amacıyla kullanan öğrencilerin bu amaçla kullanmayan öğrencilere göre sosyal medyaya ilişkin tutumlarının daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Sosyal medya tutum ölçeği alt boyutlarından sosyal izolasyon dışındaki boyutlarda farklılık anlamlı bulunmuştur. Sosyal medyayı paylaşım kendini ifade etme kullandığını söyleyen öğrencilerin kendini ifade etme amaçlı kullanmadığını söyleyen öğrencilere göre sosyal yetkinlik, paylaşım ihtiyacı ve öğretmenlerle ilişki düzeylerinin daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Batıgün ve Hasta (2010), günlük yaşamlarında kendilerini rahatlıkla ifade edemeyen ve sosyal ilişkilerinde engeller yaşayan bireylerin kendilerini ifade etmek ve sosyalleşmek için internete yöneldiklerini ifade etmişlerdir. İnternet konuşamayanların sesi olmuştur adeta. İnsanlar bazen fırsat yakalayamadıkları için bazen ise fırsatları değerlendiremedikleri için buldukları ortamlarda kendilerini istedikleri gibi ifade edemeyebiliyor. Ulaşımın çok kolay olduğu sosyal medya platformları kişilere kendilerini tanıtmaya imkânı sunarken; ailelerine, arkadaşlarına ve öğretmenlerine beğenileri, düşünceleri ve duygularını iletme imkânı da sunar.

p6. Lise öğrencilerinin sosyal medyaya ilişkin tutumları *sosyal medya kullanım amaçları-sosyalleşmeye* bağlı olarak farklılık göstermektedir. Sosyal medyayı sosyalleşme amacıyla kullanan öğrencilerin bu amaçla kullanmayan öğrencilere göre sosyal medyaya ilişkin tutumlarının daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Sosyal medya tutum ölçeği tüm alt boyutlarında farklılık anlamlı bulunmuştur. Sosyal medyayı sosyalleşme amaçlı kullandığını söyleyen öğrencilerin sosyalleşme amaçlı kullanmadığını söyleyen öğrencilere göre sosyal yetkinlik, paylaşım ihtiyacı ve öğretmenlerle ilişki düzeylerinin daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bunun

yanında sosyal medyayı sosyalleşme amaçlı kullanmayan öğrencilerin bu amaçla kullanan öğrencilere göre sosyal izolasyonlarının daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Ülkemizde arkadaşlık ve çevre edinmek için sosyal ağların önemli bir yeri vardır (Büyükşener, 2009). Sosyal ağlar, var olan toplumsallaşma geleneklerinin yanında, kendine özgü toplumsallaşma geleneklerinin de oluşmasını sağlarlar. Ağ üzerinden toplumsallaşma biçimlerinin, geleneksel toplumsallaşma süreçlerine göre kendine özgü yönleri vardır. Bunlardan en önde geleni sosyal ağların zaman mekân sınırsız sosyalleşme süreci taşıyor olmasıdır (Altunay, 2015). Araştırmada öğrencilerin sosyal medyaya ilişkin tutumları ile sosyalleşme süreçlerinde doğru orantılı bir ilişki sonucuna ulaşılması bu platformlarının varoluş amaçlarına ulaştığını ispatlar nitelikte bir sonuçtur.

p7. Lise öğrencilerinin sosyal medyaya ilişkin tutumları *sosyal medya kullanım amaçları-bilgi kaynağına* bağlı olarak farklılık göstermemektedir. Sosyal medya tutum ölçeği alt boyutlarından sosyal izolasyon boyutu dışındaki boyutlarda farklılık anlamlı bulunmamıştır. Sosyal medyayı bilgi kaynağı amaçlı kullanmayan öğrencilerin bu amaçla kullandığını söyleyen öğrencilere göre sosyal izolasyon düzeylerinin daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Akyazı ve Ünal (2013), üniversite öğrencileriyle yaptığı bir araştırma sonucuna dayanarak sosyal ağların kişiler tarafından eğitim amaçlı kullanıldığını ve kadınların erkeklere oranla bu amacı daha fazla ön planda tuttuklarını vurgular. Sosyal ağlar eğitim amaçlı kullanıldığında birçok imkânı bünyesinde taşır. Sosyal ağların, barındırdıkları imkânlar iyi bir şekilde değerlendirilirse, öğretmenlerin eğitim öğretim süreçlerini etkileşime dayalı, yaratıcı, işbirlikçi öğrenme ile desteklemelerine destek sağlar. Bunun yanında yine sosyal ağlar, öğrencilerin birbirleri ile ve öğretmenleri ile etkileşimlerinin artırılmasına, öğrencilerin araştırma, sorgulama ve problem çözme becerilerini geliştirmeleri konusunda destek olmaktadır (Gülbahar, Y., Kalelioğlu, F., & Madran, O., 2010). Fakat gerek öğretmenlerin teknolojiyi eğitim öğretim sürecinde aktif kullanma konularındaki donanım eksiklikleri ve gerekse de öğrencilerin sosyal medyayı bilgi edinme amaçlı kullanmaları konusunda güdülenmişlik düzeylerinin düşük olması sonucu sosyal ağların eğitim amaçlı kullanım oranının düşük olduğunu söylemek

mümkündür. Nitekim bu araştırmada bu durumu destekler nitelikte sonuçlara ulaşılmıştır. Atalay (2014)'ın lise öğrencileriyle yaptığı araştırmada yapılan araştırma ile paralel sonuçlara ulaşılmıştır. Bu iki araştırma sonucu, lise öğrencileri ile yapılan araştırma sonuçlarını göstermektedir. Kendini ifade etme, takip etme ve edilme, iletişim kurma ve devam ettirme ve eğence gibi ilgi alanları içinde buldukları gelişim döneminde en üst noktaya çıktığı göz önüne alındığında böyle bir sonucun çıkması beklenen bir durumdur. Farklı gelişim dönemlerindeki bireylerle yapılacak çalışmalar da farklı sonuçlara ulaşmak mümkün olabilir.

p8. Lise öğrencilerinin sosyal medyaya ilişkin tutumları *sosyal medya kullanım amaçları-vakit geçirmeye* bağlı olarak farklılık göstermektedir. Sosyal medyayı vakit geçirme amaçlı kullandığını söyleyen öğrencilerin bu amaçla kullanmayan öğrencilere göre sosyal medyaya ilişkin tutumlarının daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Sosyal medya tutum ölçeği alt boyutlarından öğretmenlerle ilişki ve sosyal izolasyon boyutları dışındaki boyutlarda farklılık anlamlı bulunmuştur. Sosyal medyayı vakit geçirme amaçlı kullandığını söyleyen öğrencilerin bu amaçla kullanmadığını söyleyen öğrencilere göre sosyal yetkinlik ve paylaşım ihtiyacı düzeylerinin daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Atalay (2014), araştırmasında araştırma sonucumuzla tamamıyla aynı sonuçlara ulaşmıştır. Bunun yanında sosyal medyanın kişiler tarafından vakit geçirme amaçlı kullanıldığını söyleyen birçok araştırma sonucu da literatürde vardır (Ök, 2013; Vural ve Bat (2010); şener, 2009 ve Arđın; 2013). Aslında bakıldığında sosyal medyanın tüm kullanım amaçları gerçekte için belli bir zamanı kapsadığından ve vakit aldığından en nihayetinde bu amaç gerçekte olmaktadır. Atalay (2014), sosyal medyanın yeni bir kişilik kazandırabilmesi, fark edilmeyi sağlayabilmesi, kişinin kendisini ifade edebilmesine imkân tanınması, yalnızlıktan kurtarabilmesi belki de tüm bunları paylaşımlar yoluyla yapabilmesi gibi nedenlerle sosyal yetkinliği ve paylaşım ihtiyacını arttırabileceğini söyler. Nitekim araştırma sonucumuzda da bu yönde bir sonuca ulaşılmıştır.

p9. Lise öğrencilerinin sosyal medyaya ilişkin tutumları *sosyal medya kullanım amaçları-gerçek dünyadan kaçışa* bağlı olarak farklılık göstermektedir. Sosyal medyayı gerçek dünyadan kaçış amaçlı kullandığını söyleyen öğrencilerin bu amaçla

kullanmadığını söyleyen öğrencilere göre sosyal medyaya ilişkin tutumlarının daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Sosyal medya ölçeği alt boyutlarından yalnızca öğretmenlerle ilişki boyutunda farklılaşma anlamlı bulunmamıştır. Diğer boyutlarda sosyal medyayı gerçek dünyadan kaçış amaçlı kullanan öğrencilerin kullanmayan öğrencilere sosyal yetkinlik, paylaşım ihtiyacı ve sosyal izolasyon düzeylerinin daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Sosyal ağlar, tüm ilişkileri kamulaştırıyor. Yeni iletişim teknikleri ve yeni bağlanma modelleri gerçekleştirilen bu dünyada kişiler var oldukları kişiyi yansıtmaktan ziyade olmayı hayal ettikleri kişi rolüne bürünebiliyor. Kişiler, yaşadıkları mutluluklardan ziyade insanlara sundukları mutlulukla daha fazla ilgilenmeye; yaşadıkları andaki yaşananlardan çok sergiledikleri ya da sergileyemedikleri yaşantılarla daha fazla ilgilenir oldu. Bu durum da insanların giderek gerçek yaşamdan uzaklaşmaları sonucunu doğurmuştur. Yalnızca öğretmenlerle ilişki boyutunda anlamlı bir farklılığın bulunmadığı bu araştırma sonucu, ergenlerin sosyal medyayı en fazla bireysel ve akranlarıyla yaşadıkları durumlar üzerinden kullanmalarından kaynaklanabilir.

- Lise öğrencilerinin UCLA yalnızlık ölçeği puanlarına ilişkin yargılar:

a. Lise öğrencilerinin yalnızlık düzeyleri *cinsiyete* bağlı olarak farklılık göstermektedir. Araştırmada erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre yalnızlık düzeylerinin yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Literatüre bakıldığında araştırma sonucumuzla tutarlılık gösteren birçok araştırmaya rastlanmaktadır. (Haliloğlu,2008; Atli, Keldal ve Sonar, 2015; Duyan ve arkadaşları, 2010; Çeçen, 2007; Duyan ve arkadaşları, 2010; Yıldırım, B. Engin, E. Ve Yıldırım, S., 2011). Akbağ ve Erden İmamoğlu (2010) bu durumun büyük oranda toplumsal yapımızla açıklanabileceğini söyler. Geleneksellikten modernliğe geçiş sürecini yaşayan bir toplum olarak kadına ve erkeğe atfedilen tanımlamaların, kişilerin duygusal tepkilerine yansıdığını söylerler. Erkek adam çok konuşmaz, ağlamaz, gülmez vb. yargıların erkeklerin kızlara oranla iç dünyalarında bir yalnızlık yaşamalarına sebep olmaktadır. Ünal ve Bilge (2005) ve Akkul ve Ümmet (2007)'in yalnızlık üzerinde yaptıkları araştırmalarında ise bu araştırmanın tersi bir sonuç çıktığı görülmüştür. Bu araştırmalara göre kadınlar erkeklere göre kendilerini daha yalnız hissetmektedirler. Bu araştırmaların yanında kişilerin yalnızlık düzeyleri üzerinde cinsiyetin bir etkisi

olmadığını söyleyen birçok araştırmaya da rastlanmıştır (Kılıç, 2013; Yılmaz, Yılmaz, E. ve Karaca, F., 2008; Çeçen, 2008; Özçelik ve arkadaşları, 2015; Ekinci ve arkadaşları, 2015; Ünlü, 2015; Kozaklı, 2006; Oktan, 2005; Altundağ, 2013; Demirtaş, 2007; Durak Batıgün ve Hasta, 2010; Koç ve Sağlam, 2009; Akbağ ve Erden İmamoğlu, 2010; Duy ve Yıldız, 2014 ve Karakoç ve Taydaş, 2013). Bu araştırmalara göre yalnızlık düzeyinde kalıtım, aile ortamı, kurulan ilişkilerden memnuniyet, geçmiş yaşantılar, sosyo ekonomik düzey, okul türü, akademik başarı, benlik saygısı, sosyal destek algısı ve bunun gibi etmenlerin belirleyici olacağı bu nedenle de ergenlik dönemindeki bireylerin cinsiyet farklılıklarının yalnızlık düzeyinde önemli bir farklılığa yol açmayacaktır.

b. Lise öğrencilerinin yalnızlık düzeyleri *sınıfa* bağlı olarak farklılık göstermektedir. 9, 10 ve 11. Sınıfa devam eden öğrencilerin 12. Sınıfa devam eden öğrencilere göre yalnızlık düzeylerinin daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Kozaklı (2006) in üniversite öğrencileri ile yapmış olduğu araştırmada yapılan bu araştırma ile benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Bu araştırmada araştırmaya katılan öğrencilerin yaş ranjına göre yaşın büyümesine bağlı olarak kişilerin yalnızlık düzeylerinin azaldığı bulgulanmıştır. Benzer bir araştırma sonucu Yılmaz, Yılmaz. E ve Karaca (2008)'nin araştırmalarında görülmektedir. Bu araştırmanın sonucunda yaş ile yalnızlık arasında anlamlı bir farklılık bulunmamış ancak yaşı büyük olan kişilerin yalnızlık düzeylerinin düşük olduğu görülmüştür. Bunun yanında yaşın kişilerin yalnızlık durumlarını etkilemediği sonucuna ulaşan araştırmalar da mevcuttur (Kılıç, 2013).

c. Lise öğrencilerinin yalnızlık düzeyleri *okul türüne* bağlı olarak anlamlı bir farklılığa ulaşamamıştır.

Altundağ (2013)'ın anne babası boşanmış ergenlerle yaptığı araştırmasında bu araştırma ile paralel bir şekilde yalnızlık düzeyinde okul türünün etkili bir faktör olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin hangi okulda okuduklarının yalnızlık durumlarını etkilememesi beklendik bir sonuçtur. Zira yalnızlığı etkileyen veya etkilemesi öngörülen faktörler öğrencinin psikolojik durumunu 1. dereceden etkilemesi muhtemel değişkenlerdir.

d. Lise öğrencilerinin yalnızlık düzeylerinde *akademik akademik başarı durumuna* bağlı olarak farklılık görülmüştür. Akademik başarısını düşük olarak algılayan öğrencilerin yüksek ve orta olarak algılayan öğrencilere göre yalnızlık düzeylerinin daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Demir (1990)'in ülkemizde yalnızlık ile ilgili yaptığı detaylı araştırmasında okul başarısı düşük olan öğrencilerin düşük olmayan öğrencilere kıyasla yalnızlık düzeylerinin daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. Bunun yanında Brennan (1982) da ergenlerle yaptığı bir çalışmada ergen yalnızlığını etkileyen birçok unsur olduğunu söylemiş bunlardan okul başarısının da yalnızlığı arttırdığını ifade etmiştir (Akt: Köse, 2009). Bunların yanında Bayraktar (2013), Körler (2011), Altundağ (2013), Yıldırım (2000), Demirtaş (2007) ve Durualp ve Çiçekoğlu (2013) da yalnızlık ile alakalı yaptıkları araştırmalarında öğrencilerin okul başarısında düşüş oldukça yalnızlık durumlarda artış olduğunu bulgulamışlardır. Bu yönüyle bu araştırma sonuçları bizim araştırma sonucumuzla benzerlik göstermektedir. Akademik anlamda istediği doyuma ulaşamayan öğrencinin kendine güven noktasında sıkıntı yaşamaması muhtemeldir. Başarısız olduğunda arkadaşları tarafından da yeteneksiz görüldüğünü düşünen bir öğrencinin okuduğu sınıfa yabancılaşması, kendisini rahat ifade edememesi sonuçlarını doğurabilir. Bu da öğrencinin kendisini yalnız hissetmesine yol açabilecek bir durumdur. Literatürde akademik başarıdaki artışın yalnızlık durumunu arttırması yönünde herhangi bir sonuca rastlanmamıştır.

e. Lise öğrencilerinin yalnızlık düzeylerinde *algılanan gelir durumuna* bağlı olarak farklılık görülmüştür. Gelir durumunu düşük olarak algılayan öğrencilerin yüksek ve orta olarak algılayan öğrencilere göre yalnızlık düzeylerinin daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Yıldırım, B. Engin, E. Ve Yıldırım, S. (2011)'nin alkol ve madde bağımlıları ile yaptıkları bir çalışmada gelir düzeyini “kötü” olarak algılayan kişilerin yalnızlık düzeylerinin; gelir durumunu “iyi” ve “orta” olarak algılayanlardan daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Benzer şekilde sonuç veren bir diğer çalışma Duyan ve arkadaşları (2008)'nin ergenlerle yaptıkları çalışmadır. Bu çalışmaya göre; gelir durumu açısından, gelir durumu yüksek olan öğrencilerin yalnızlık düzeyleri diğerlerinden daha düşüktür. Demirtaş (2007)'in araştırmasında da yine ekonomik

durumu düşük olan kişilerin yalnızlık ölçeğinden daha yüksek puan aldıkları görülmektedir. Bu araştırma sonuçları bizim araştırma sonucumuzla tutarlılık gösterir. Literatürde araştırma sonucumuzla çelişen bir araştırma sonucuna rastlanmamakla birlikte aile gelir durumu ile yalnızlık arasında anlamlı bir ilişki olmadığını söyleyen araştırmalar mevcuttur (Akkul ve Ümmet, 2007). Araştırma örnekleminizi ergen bireylerin oluşturması ve bu dönemde de kendilerini çevrelerindeki insanlarla ve özellikle de akranlarıyla her açıdan kıyaslaması sonucu gelir durumunun duygu durumlarını etkileyen bir durum olması olası bir sonuçtur. Ergenler bu dönemde daha önce belki de çok farkına varamadıkları geçim sıkıntılarıyla yüzleşir. Aile içerisinde varsa ekonomik sıkıntıların farkına varmaya ve bundan da etkilenmeye başlar. Nitekim bu dönemde artık aile içerisinde de bir yetişkin olarak kendisiyle birçok konuda paylaşımlar yapılır. Durum böyle olunca da birdenbire yaşadığı olumsuz durumlara karşın ergen yaşamını ve tüm hayatı sorgular. Hayatıyla ilgili bir denge kurmaya başlar. Bu dengeyi sağlıklı kuramayan ergenlerde çeşitli olumsuz duygular görülmeye başlar. Bunlardan biri de yalnızlıktır.

f. Lise öğrencilerinin yalnızlık düzeyleri *annenin sağ olup olmamasına* bağlı olarak farklılık göstermektedir. Annesi vefat etmiş olan öğrencilerin annesi sağ olan öğrencilere göre yalnızlık düzeyleri daha yüksek bulunmuştur.

Anne, kişilerin bebeklikten gençlik dönemine değin en çok zaman geçirdikleri kişidir. Toplumsal olarak genelde anneler gün boyunca evde ev işleri ve çocukların bakımıyla meşgul olurken babalar dışarıda çalışmaktadır. Böyle olunca en çok zaman geçirilen ve bu ölçüde en yakın olunan kişi halini alır anneler. Çocuklar için evde annelerinin olmaması hayatlarındaki birçok kişiyi eksikliğinden daha fazla hissedilen bir eksiklik olur. Bu sebeple araştırma sonucumuzda annenin sağ olmaması durumunda yalnızlık durumunun daha fazla yaşanması beklenen bir sonuçtur.

g. Lise öğrencilerinin yalnızlık düzeyleri *babanın sağ olup olmamasına* bağlı olarak farklılık göstermemektedir.

Annelerin sağ olup olmama durumunun kişilerin yalnızlık durumlarında anlamlı bir farklılığa sebep olurken babalarda aynı sonucun çıkmaması dikkat çekici ve daha ayrıntılı incelenmesi gereken bir sonuç olmuştur. Toplumsal olarak genelde annelerle daha fazla zaman geçirilir ve daha fazla paylaşımda bulunulur. Babalar bu durumda

genel olarak biraz daha ikinci planda kalır. Araştırma sonucumuza baktığımızda, babaların sağ olmaması durumunun kişilerin yalnızlığına etkide bulunduğu görülmüş fakat babası sağ olanlara göre anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Bu sonuç, kişilerin evden uzaklaştıkça aileleriyle duygusal yakınlıklarının da azaldığını göstermektedir. Gözden ırak olunca gönülden de ırak olma durumunun varlığı görülmekle birlikte aynı zamanda çocuk ve gençlerin babalarıyla annelerine kıyasla daha uzak ilişki geliştirdiklerini göstermektedir.

h. Lise öğrencilerinin yalnızlık düzeyleri *anne babanın birlikteliğine* bağlı olarak farklılık göstermektedir. Anne babası ayrı yaşayan öğrencilerin birlikte yaşayanlara göre yalnızlık düzeyleri daha yüksek çıkmıştır.

Boşanma, aile sistemi içinde birçok değişime sebep olmaktadır. Değişen aile sistemleri içinde anne-baba çocuk ilişkisinin niteliği de değişmekte ve aile içerisinde duygusal bağlarda çözülme riski meydana gelmektedir. (Guttman ve Rosenberg, 2003) Çözülen bağlar çocukların iç dünyalarında farklılıklara sebep olmaktadır. Akyol (2013), boşanmanın ergenler üzerinde birçok duygusal değişime sebep olduğunu bunlardan en önemlisi olarak da boşanma durumunun, ergen yalnızlığını arttırdığını söyler. Bunun yanında boşanmanın ergenlerin, yaşam doyumunu düşürmekte ve daha az sosyal destek algılamalarına sebep olduğunu söyler. Çivitci, Çivitçi, A ve Fiyakalı (2009) ve Kılıç (2013), yaptıkları araştırmalarda bizim araştırma sonucumuza benzer sonuçlarla karşılaşmışlardır. Bu araştırma sonuçlarına göre, anne babası boşanmış olan ergenlerin yalnızlık düzeylerinin anne babası birlikte yaşayan ergenlerin yalnızlık düzeylerine göre daha yüksektir. Tarhan (2012) ise boşanmanın farklı bir yönüne dikkat çekmiştir. Boşanmanın çocukları ne ölçüde etkilediği, anne babaların nasıl ayrıldıklarına bağlı olduğunu, genel olarak anne-babanın ayrılmış ya da ayrılıyor olması tüm çocukları etkilediğini söyler. Ancak bu durumun etkisi anne-babanın ayrılma şekli, maddi-manevi süreçler, ev ya da ikamet değişikliği vb. değişikliklerin yanında çocuğun içinde bulunduğu gelişim dönemi açısından da değişebildiğini vurgular. Anne-babası ilk çocukluk döneminde ayrılan bir çocukla ergenlik döneminde ayrılan çocuğun bu ayrılıktan etkilenmesi ve bu duruma vereceği tepkiler aynı olmadığını söyleyerek boşanmanın çocuk üzerindeki etkisini gelişim dönemi bazında değerlendirir. Bunun

yanında her iki dönemde de gelişim dönemlerine bağlı olarak bir takım olumsuz tepkiler beklendiğinin de altını çizer (Tarhan, 2012).

i. Lise öğrencilerinin yalnızlık düzeyleri *anne babanın çalışma durumuna* bağlı olarak farklılık göstermemektedir.

Demirtaş (2007)'ın ilköğretim 8. Sınıf öğrencileriyle yaptığı bir araştırmada, annenin ya da babanın ya da her ikisinin de çalışıp çalışmaması durumunun öğrencilerin yalnızlık düzeyleri üzerinde anlamlı bir farklılığa sebep olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Bu yönüyle Demirtaş (2007)'ın bu araştırma sonucu bu araştırma ile benzer sonuç göstermektedir. Bu araştırma sonucu, aile ilişkilerinde ilişkilerin nicel yönündense nitel yönünün önemli olduğunu göstermesi açısından dikkat çekicidir. Anne ya da babası ya her ikisi çalışmayan evlerde çocuklarla geçirilen zaman belki daha fazla olacak ancak bu birlikteliğin duygusal tatmin yönünün güçlü olmasını garantilemeyecektir. Ayrıca araştırma sonucumuzun bu şekilde çıkmasının bir sebebi de tam zamanlı okullara devam eden lise öğrencilerinin günlerinin büyük bölümü zaten okulda geçtiğinden anne ya da babasının ya da her ikisinin çalışıp çalışmaması durumunun gençler üzerinde çok fazla etkisi olmayacağı sonucuna götürmektedir.

j. Lise öğrencilerinin yalnızlık düzeyleri *kardeş sayısına* bağlı olarak farklılık göstermektedir. 3 ve üstü kardeş sayısına sahip öğrencilerin 1-2 kardeş sayısına sahip öğrencilere göre yalnızlık düzeylerinin daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Literatürde araştırma sonucumuza benzer sonuca ulaşılmış birçok araştırmaya rastlanmaktadır. Demirtaş (2007)'ın yaptığı bir araştırmada, yalnızlık durumunun kardeş sayısından etkilendiği görülmüştür. Buna göre; kardeş sayısı üç ve daha fazla olanların yalnızlık ölçeğinden aldıkları puanların daha yüksek olduğu görülmüştür. Duyan ve arkadaşlarının (2008) da lise öğrencilerinin yalnızlık durumlarına etki eden değişkenleri inceledikleri bir araştırmada kardeş sayısı arttıkça ergenlerdeki yalnızlık puanlarının da arttığını bulgulamıştır. Çivitci, Çivitçi, A ve Fiyakalı (2009)'nın ise anne-babası boşanmış olan ergenlerle yaptıkları bir araştırmada kardeş sayısı dört ve üstü olanların yalnızlık düzeyleri hiç kardeşi olmayanlar ile bir kardeşi ve iki kardeşi olanlardan anlamlı olarak daha yüksek bulunmuştur. Kardeş sayısı dört ve üzeri olan ergenlerin yalnızlık düzeylerinin hiç kardeşi olmayanlara göre de yüksek çıkması düşündürücü bir sonuçtur. Kardeş sayısı arttıkça kişilerdeki yalnızlık düzeyinin

azalması tahmin edilirken artması üzerinde daha ayrıntılı çalışılması gereken dikkat çekici bir sonuçtur. Bizim araştırma sonucumuza ve bu araştırma sonuçlarından farklı sonuçlara ulaşılan araştırmalar da mevcuttur. Bu araştırma sonuçlarından bazılarında göre kardeş sayısı ile yalnızlık arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır (Yılmaz, E., Yılmaz, E., & Karaca, F., 2008; Ekinci ve arkadaşları, 2015; Akkul ve Ümmet, 2007; Altundağ, 2013; Koç ve Sağlam, 2009). Araştırma sonucumuzdan farklı sonuca ulaşılmış bir diğer araştırma da Durualp ve Çiçekoğlu (2013)'nin yetiştirme yurdunda kalan ergenlerle yaptıkları araştırmadır. Bu araştırmada, hiç kardeşi olmayan ergenlerin yalnızlık puan ortalamalarının bir-iki ve üç-dört kardeşi olan ergenlerden, istatistiksel olarak anlamlı olmamakla birlikte, daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Hangi yaş grubundan olursa olsun kişilerde paylaşım ve yakınlık kurma ihtiyacı vardır. Bu ihtiyacı ilk başta ailemizdeki kişilerle karşılamaya çalışırız. Bu yönüyle hiç kardeşi olmayan kişilerin paylaşım ve yakınlık kurma ihtiyacı, kardeşi olan kişilere göre daha fazla olması ve bunu olması gerektiği ölçüde karşılayamaması durumunda ise kişinin yalnızlık duygusunu yaşanması kaçınılmaz olmaktadır.

k. Lise öğrencilerinin yalnızlık düzeyleri *Herhangi bir sosyal medya sitesine üyelik durumuna göre* farklılık göstermektedir. Herhangi bir sosyal medya sitesine üye olmayan öğrencilerin üyeliği olan öğrencilere göre yalnızlık düzeyleri daha yüksek çıkmıştır.

Kişilerin benimsenme düzeyinin artması ile birlikte paylaşım ve kendini ifade etme davranışının artması beklenir. Sosyal medya iletişim, etkileşim ve paylaşımın yoğun olduğu mecralardan biridir. Araştırma sonumuza göre, yalnızlık düzeyi azaldıkça benimseme düzeyinin ve sosyal ağları kullanım amacının arttığı, yalnızlık düzeyinin artması durumunda ise, benimseme düzeyinin ve sosyal ağları kullanım amacının azaldığı söylenebilir. Bu sonuç, sosyal iletişim ve etkileşim odaklı olan sosyal ağların, yalnız olan öğrenciler tarafından fazla benimsenmediğini düşündürmektedir.

l. Lise öğrencilerinin yalnızlık düzeyleri *sosyal medyayı kullanım süresine* bağlı olarak farklılık göstermektedir. 1 yıldan az süredir sosyal medya kullanan öğrencilerin 3-4 yıldır sosyal medya kullanan öğrencilere göre yalnızlık düzeyleri daha yüksek bulunmuştur.

Bir önceki araştırma sonucumuzla tutarlılık gösteren bu araştırma sonucu, sosyal medyanın kişilerin hayatında ne denli uzun süre yer ettiyse o derece fonksiyonlarını gerçekleştirdiğini göstermektedir. Sosyal medya kullanımının kişiler üzerindeki ilk etkisi farklı bir ortama alışma durumuyla kendisini gösterirken ileriki zamanlarda daha etkin ve o sanal ortamı gerçek çevresiyle de entegre edici bir noktaya götürebilmektedir. Bu yönüyle sosyal medya kullanım süresi arttıkça kişilerin yalnızlık durumlarında azalma olması beklenen bir durumdur. Fakat bu süreçte farklı psikolojik etkenlerin de varlığı söz konusudur. O sebeple farklı araştırmalarda farklı sonuçların çıkması da muhtemeldir.

m. Lise öğrencilerinin yalnızlık düzeylerinde *Sosyal medya sitelerini kullanım sıklığına* bağlı olarak farklılık görülmüştür. Haftada bir kereden fazla sosyal medya sitelerini kullanan öğrencilerin her gün bir kereden fazla kullanan öğrencilere göre; haftada bir kere sosyal medya sitelerini kullanan öğrencilerin her gün bir kereden fazla kullanan öğrencilere göre; haftada bir kereden fazla sosyal medya sitelerini kullanan öğrencilerin her gün bir kere sosyal medya kullanan öğrencilere göre yalnızlık düzeyleri daha yüksek olarak tespit edilmiştir.

n. Lise öğrencilerinin yalnızlık düzeyleri *sosyal medyayı günlük ortalama kullanım süresine* bağlı olarak farklılık göstermemektedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin farklı sürelerde sosyal medya kullanımlarının yalnızlık durumunda etkili olduğu ancak anlamlı ölçüde bir farklılığın olmadığı görülmektedir. Diğer araştırma sonuçlarından farklılaşan bu sonuç, öğrencilerin genelinin 3 saatten fazla günlük olarak sosyal medyayı kullandığı düşünülürse saat sayısının arttığı bölümde yığılma olduğundan anlamlı bir farklılaşma olmamış olabilir.

o. Lise öğrencilerinin yalnızlık düzeyleri *sosyal medya üyeliğinin sosyal çevredeki değişimine* bağlı olarak farklılık göstermemektedir.

Sosyal medyanın çevrelerinde değişime sebep olduğunu söyleyen ve söylemeyen öğrencilerin yalnızlık durumlarının değişmemesi dikkat çekici bir sonuçtur. Bu sonuç yalnızlığın bireysel yönünü vurgulaması açısından önemli bir sonuçtur. Kişiler sosyal çevrelerinde dıştan bakınca bir azalma ya da artma olması durumundan bağımsız bir şekilde de yalnızlıklarını yaşayabilmektedir. Kalabalıklar içinde yalnız olmak deyimi bu durumu açıklar niteliktedir.

p₁. Lise öğrencilerinin yalnızlık düzeyleri *sosyal medya kullanım amaçları-paylaşım* bağı olarak farklılık göstermemektedir.

Öğrencilerin sosyal medyayı paylaşım yapma amacıyla sıkça kullandıkları bilinmektedir. Kişilerin paylaşım sayısı çok fazla olup da kendi içinde derin yalnızlık yaşayabileceği gibi, paylaştıkça yalnızlığının azaldığı durumlar da olabilmektedir. Bazen bir duyguyu, bazen bir davranışı bazen ise bir yaşanmışlığı ortaya koyması açısından sosyal medya paylaşımları, bir nevi kişinin kendisini insanlara açıklayabilme imkânı yakaladığı bir alandır. Fakat kişi paylaşımları ile her zaman bu amacına ulaşamayabilir.

p₂. Lise öğrencilerinin yalnızlık düzeyleri *sosyal medya kullanım amaçları-iletişime* bağı olarak farklılık göstermektedir. Sosyal medyayı iletişim amaçlı kullanmadığını söyleyen öğrencilerin iletişim amaçlı kullandığını söyleyen öğrencilere göre yalnızlık düzeyleri daha yüksek bulunmuştur.

Sosyal medya platformlarının önde gelen amaçlarından biri kişiler arasında iletişimi ve etkileşimi sağlamaktır. Uzağı yakın eden bu platformlar sayesinde kişiler, yıllardır görmedikleri, haber alamadıkları ilkokul öğretmenlerine, arkadaşlarına, uzak akrabalarına ve aynı çevrede olup da etkileşim kurma imkânı bulamadığı insanlara ulaşırken, sevdiği insanlarla birlikte olmanın mutluluğunu yaşar. Bunun yanında kişiler yıllar önce hayatlarında var olmuş bu kişiler vesilesiyle geçmiş anılarını tekrar yaşama imkânı bulabilmektedir. Böylece kişiler daha az yalnız ve kimsesiz hissetmektedir kendilerini. Bu etkileşim ve iletişimden uzak kalan insanların da yalnızlık yaşadığı düşünülmektedir.

p₃. Lise öğrencilerinin yalnızlık düzeyleri *sosyal medya kullanım amaçları-eğlenceye* bağı olarak farklılık göstermektedir. Sosyal medyayı eğlence amaçlı kullanmadığını söyleyen öğrencilerin eğlence amaçlı kullandığını söyleyen öğrencilere göre yalnızlık düzeyleri daha yüksek bulunmuştur.

Lise öğrencileri ergenlik döneminde olmaları sebebiyle, geçirdikleri vaktin niteliğine göre hızla değişen duygu durumlarına sahiptirler. Bazen insanlarla birlikte olmayı tercih ederken, bazen yalnız kalmak isteyebilirler. Bazı ergenlerin yalnız kalmayı çok daha fazla tercih ettikleri görülür. Her ne kadar yalnızlıktan hoşlandığını ifade etse de bir ergen, yaşadığı, hissettiği şeyleri bir başkasına anlatma, birlikte hoşça vakit geçirme

ihtiyacını çok sık hisseder. Sosyal medya platformları kişilere; yazı, şiir, çeşitli videolar, müzik, moda ve oyun gibi çok geniş yelpazede eğlence duyabilecekleri alanlar sunar. Bu sebeple bu platformlara üye olan öğrencilerin gerçek yaşamda imkân bulamadıkları eğlence alanlarına bu sayede bulabildikleri ve kendilerini daha az sıkılmış ve yalnız hissettikleri görülür.

p4. Lise öğrencilerinin yalnızlık düzeyleri *sosyal medya kullanım amaçları-takip etme/edilmeye* bağlı olarak farklılık göstermemektedir.

p5. Lise öğrencilerinin yalnızlık düzeyleri *sosyal medya kullanım amaçları-kendini ifade etmeye* bağlı olarak farklılık göstermemektedir.

Karakoç ve Taydaş (2013)'un üniversite öğrencileriyle yaptıkları bir çalışmaya dayanarak, öğrencilerin sosyal çevreleri ile haberleşmeyi kolay ve ucuz hale getirmesi, kendilerini daha rahat ifade edebilmeye imkân sunduğu için interneti sıklıkla kullandıklarını söyler. İnternetin kişilere kendilerini ifade etme imkânı sunması, gerçek yaşamında bunu gerçekleştiremeyen kişiler için ekstra bir seçenek oluşturur. Fakat gençlerin, bilinçli ya da bilinçdışı bir şekilde kendilerini sosyal medyada ifade ederken sansüredikleri görülmektedir. Bazen yanlış anlaşılma korkusu, bazen beğenilmeyeceği düşüncesi vb. sebeplerden ötürü oldukları gibi kendini ifade edemeyen kişilerin kendilerini anlaşılmamış ve yalnız hissetmeleri olağan bir sonuçtur. Kişiden kişiye değişen bu durum araştırma sonucumuzda da anlamlı bir farklılık oluşturmamıştır.

p6. Lise öğrencilerinin yalnızlık düzeyleri *sosyal medya kullanım amaçları-sosyalleşmeye* bağlı olarak farklılık göstermektedir. Sosyal medyayı sosyalleşme amaçlı kullanmadığını söyleyen öğrencilerin bu amaçla kullandığını söyleyen öğrencilere göre yalnızlık düzeyleri daha yüksek bulunmuştur.

Sosyalleşme sürecini sağlıklı devam ettirebilen birinin kendisini yalnız hissettiği zamanların daha az olması beklenmektedir. Sosyal medya da kişilere sosyalleşebilecekleri geniş bir alan tanır. Be sebeple sosyal medyanın kişiler tarafından sosyalleşme amaçlı kullanımı yalnızlık durumlarına olumlu anlamda katkıda bulunur.

p7. Lise öğrencilerinin yalnızlık düzeyleri *sosyal medya kullanım amaçları-bilgi kaynağına* bağlı olarak farklılık göstermektedir. Sosyal medyayı bilgi kaynağı olarak

kullanmadığını ifade eden öğrencilerin bu amaçla kullandığını ifade eden öğrencilere göre yalnızlık düzeylerinin daha yüksek olduğu görülmüştür.

Sosyal medya, kişilere sadece eğlence, kendini ifade etme, takip etme/edilme vb. amaçlarla kullanılmaz. Lise öğrencileri için bir diğer sosyal medya kullanım amacı bilgi edinmedir. Gençler bir tıkla istedikleri bilgilere ulaşabilmekte, istedikleri şey hakkında bilgi sahibi olabilmektedir. Öğrenciler, okulda ya da okul dışında birçok konuda bilgi edinme ihtiyacı hissederler. Sözelimi okullarda verilen performans ve proje ödevleri öğrencilerin sosyal medyanın bilgi edinme özelliğini aktif kullandıkları bir alandır. Edindiği bilgiler ile öğrenci insana, dünyaya ve evrene ait birçok sorusuna cevap bulabilmektedir. Cevaplarını bulan sorular kişinin kendisine ve dünyayla olan bağı güçlendirdiği gibi duygusal anlamda da kendisini daha pozitif hissetmesini sağlar.

p₈. Lise öğrencilerinin yalnızlık düzeyleri *sosyal medya kullanım amaçları-vakit geçirmeye* bağlı olarak farklılık göstermemektedir.

p₉. Lise öğrencilerinin yalnızlık düzeyleri *sosyal medya kullanım amaçları-gerçek dünyadan kaçışa* bağlı olarak farklılık göstermektedir. Sosyal medyayı gerçek dünyadan kaçış amacıyla kullanan öğrencilerin bu amaçla kullanmadığını söyleyen öğrencilere göre yalnızlık düzeylerinin daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Zihinsel gelişimlerinin yetişkin seviyesine ulaşılan dönem olan ergenlik, kişilerin gerçek hayat ile ilgili de can sıkıcı şeyleri daha fazla görmeye başladığı bir dönemdir. Kişiler bu dönemde karmaşık zihinsel süreçler içinde daha önce üzerinde durmadıkları konular üzerinde durmaya, düşünmedikleri şeyleri düşünmeye başlarlar. Zihinsel süreçlerin karmaşıklaşmasıyla paralel karmaşık duygu durumları da yine ilk defa bu dönemde en yoğun şekliyle oluşmaya başlar. Çocuk rolünden genç rolüne geçiş yapan bireyin sorumlulukları da artmakta ve yeni hayatına konstre olmakta zaman zaman sıkıntılar yaşayabilmektedir. Çok çeşitli yönleriyle sosyal medya, kişilere yaşadıkları dünyadan farklı yenedünyalar sergiler. Gençler bu alanda zaman zaman gerçek hayatlarından soyutlanabilmekte, sosyal medyada kurguladıkları dünyaya adapte olabilmektedirler. Durum böyle olunca bu dengeyi sağlıklı kuramayan ergenlerin, insanlarla olan bağlarında zayıflamalar oluşabilmekte ve yalnızlık duygusuyla karşılaşabilmektedirler.

-Lise öğrencilerinin sosyal medyaya ilişkin tutumları ve yalnızlık düzeyleri arasında ilişki var mıdır? sorusuna yönelik yargılar:

Yapılan basit regresyon analizlerine göre yalnızlık ile sosyal medya tutum ve sosyal medya tutum ölçeği alt boyutları arasında düşük düzeyde de olsa anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Böylesi anlamlı ilişkiler yapılan bazı çalışmalarda bulduğumuz sonucu desteklemektedir. Karagülle ve Çaycı (2014) yalnızlık ve sosyal medya arasında anlamlı bir ilişki olduğunu vurgulamışlardır. Yapılan araştırmalar yalnızlık ve sosyal medya arasındaki paralel ilişkiyi göstermektedir. Esen ve Siyez (2011) yaptıkları çalışmada böyle bir ilişki bulmuşlardır. Yine sosyal medyadan dolayı interneti aşırı derecede kullananlarda yalnızlaşma ortaya çıktığı da yine araştırma sonucunda ortaya çıkmıştır. Güleç (1991) sosyal medyanın aşırı derecede kullanılmasının çeşitli sosyal ve psikolojik sorunları ortaya çıkardığını söylemiştir.

5.2. Öneriler

5.2.1.Uygulayıcılara Yönelik Öneriler

1. Araştırmaya katılan lise öğrencilerinin sosyal medya kullanım zamanının küçük yaşta başlaması, günde çok sık aralıklarla ve uzun süreli sosyal medya kullanmaları ve neredeyse her öğrencinin en az bir sosyal medya platformuna üye olması ailelerinin ve okulda öğretmenlerinin dikkat ve ilgilerini yöneltmeleri gereken bir konu olmalıdır. Gençler tarafından ergenliğin başlangıç döneminde diğer dönemlere nazaran daha yoğun sosyal medya kullanımı, gençlerin bilinçlilik noktasında zayıf bir dönemde olmaları sebebiyle ailelerin gençler üzerinde uygun şekilde kontrol edici olmalarını gerekmektedir. Bu konuda okullarda rehberlik servislerinin ailelerin konu ile alakalı farkındalık geliştirmeleri adına eğitimler düzenleyebilir. Bunun yanında okulda psikolojik danışman ve rehber öğretmenler başta olmak üzere tüm öğretmenlerin gerek öğrencilerle bireysel görüşmelerinde gerekse de grup görüşmelerinde sağlıklı sosyal medya kullanımı konularına sık sık yer vermeleri gerekmektedir.

2. Örneklem grubumuzu oluşturan gençlerin sosyal medyayı takip etme ve edilme amacıyla çok yoğun kullanıyor olmalarının gençlerin sürekli kendilerini, yaşamlarını istedik bir durumda sergileme uğraşına girmelerine sebep olmaktadır. Bunun yanında yoğun bir şekilde başka insanları takip eden ergenin başkasında olup da kendisinde olmayan şeyler üzerinden mutsuzluk yaşamaları da beklenen bir sonuçtur. Bu durumun kısa ve uzun vadede yaratacağı sorunlar sebebiyle okullarda rehberlik servisleri aracılığıyla önleyici rehberlik çalışmaları yapılabilir.

3. Erkeklerin kız öğrencilere nazaran kendilerini daha yalnız hissediyor olmaları araştırmanın dikkat çekici sonuçlarından biridir. Bu sonuç, erkek çocuklarına ailelerinde ve çevrelerinde yüklenen misyonun yanında uygulama yaptığımız öğrencilerin karakter özelliklerinden de kaynaklanabilir. Kendilerini yalnız hisseden bireylerin yaşayabilecekleri olumsuz durumlar ve kötü ihtimallerin önüne geçebilecek tarzda okul rehberlik servisleri aracılığıyla ailelerin bilinçlendirilmesi ve okul psikolojik danışmanları aracılığıyla bu öğrencilere sosyal etkileşim grupları vb. grup etkinliklerine ve bireysel görüşmelere alınması sağlanabilir.

4. Araştırma sonucumuzda babası sağ olan ve olmayan öğrencilerin yalnızlık durumlarında anlamlı bir farklılığa ulaşılmamış olması çocuk-baba ilişkisi indeksinde

ailelerin incelenmesini gerektirecek bir durumdur. Ülkemizde aileler ile ilgili yapılan birçok eğitime çoğunlukla sadece annelerin katılıyor olması, veli görüşmelerinde yine en fazla annelerin olması, çocuklarıyla ilgili her türlü şeyden en çok annelerin bilgilenmesi durumu da durumun ne'liği konusunda bilgi vermektedir. Babalar bazen isteyerek çocuk ve aile ilgili durumların dışında kalmayı tercih ederken bazen ise istemeden dışarıda bırakılabilmektedir. Okullarda babaların da çocukla ilgili durumlarda aktif katılımını sağlayabilecek politikalar geliştirilebilir, buna uygun rehberlik eğitimleri ve etkinlikleri yapılabilir.

5. Boşanmış ailelerde gençlerin kendilerini daha yalnız hissetmeleri ve çocuğun anne ya da babasından birinin yanında kalması ister istemez diğer ebeveyn ile ilişkilerde aksaklıklara sebep olabilmektedir. Ayrı kaldığı ebeveynini özleyen ama bunu rahatça ifade edemeyen ya da bu özlemini gideremeyen ergenin yaşadığı birçok olumsuz duygu olabilir. Bunlardan biri de yalnızlıktır. O yüzden ailede boşanma olsa dahi çocuk için anne ve babasının annelik ve babalık görevine devam edecekleri çocuklara aileleri tarafından hissettirilmelidir. Anne ya da babanın çocuklarla daha az zaman geçirseler bile nitelikli zaman geçirmeleri gerekmektedir. Bu konuda ailelerde gerekli farkındalığın sağlanması adına okul rehberlik servisleri çeşitli çalışmalar, etkinlikler yapabilir.

6. Akademik başarısı düşük olan öğrencilerin kendilerini akademik anlamda yetersiz hissetmeleri sebebiyle özgüven eksikliği yaşamaları ve bunun devamında sınıf arkadaşları tarafından zayıf göründüklerini düşünmelerinden ötürü sınıfa yabancılaşma ve yalnızlık yaşama ihtimalleri yükselmektedir. Bu soruna çözüm için okul rehberlik servisleri aracılığıyla ailelere, çocuklarını değerlendirirken derslerden aldıkları notlar üzerinden değerlendirmemeleri konusunda bilgilendirmeler yapılabilir. Ailelere çocuklarının notları nasıl olursa olsun kendisini sevmeye devam edeceklerini ifade etmeleri konusunda bilgilendirmeler yapılabilir. Bunun yanında gerek okulda gerekse okul dışında öğrencilerin başarı duygusunu yaşayabilecekleri sportif ya da sanatsal etkinliklere yönlendirilmeleri sağlanabilir.

7. Araştırma sonucumuzun en dikkat çekici ve üzerinde detaylı çalışılması gereken sonuçlarından biri, kardeş sayısı arttıkça kişilerde yalnızlık durumunun artması sonucudur. Bunun altında yatan birçok sebep olabilir. Kardeş sayısı arttıkça ebeveynlerin her bir çocuğa ayırdığı zaman ve ilgide azalma ve anne babalarının kardeş

kıskançlığına sebep oluşturabilecek ayrımcı davranışlarda bulunmaları gibi bir takım sebepler örnek olarak verilebilir. Bu sorunu ortadan kaldıracak ebeveyn yaklaşımları konusunda okul içinde rehberlik servisi tarafından dışarıda üniversiteler ya da belediyeler tarafından ebeveynlere eğitimler verilebilir.

5.2.2. Araştırmacıya Yönelik Öneriler

1. Araştırma; örneklemin uygulandığı okul ve coğrafik alanlarla sınırlı olduğundan, araştırmanın farklı kitle ve çevrelere uygulanması elde edilen sonuçların doğruluğu açısından faydalı olacaktır.
2. Yapılan araştırma sadece lise öğrencilerine uygulanmıştır. Dolayısıyla elde edilen sonuçlar sadece lise öğrencileriyle ilgili bilgiler vermektedir. Gerek ortaokullar ve gerekse üniversitelerle yapılacak benzer çalışmalar daha geniş bir perspektif sunacaktır.
3. Araştırma neticesinde elde edilen nicel veriler bize bu durumların altında yatan nedenler hakkında bilgiler vermemektedir. Dolayısıyla elde edilen sonuçlar ile ilgili yapılacak nitel çalışmalar oldukça faydalı olacaktır.
4. Ailelerin sosyal medyaya ilişkin tutumlarının bilinmesi çocuklarının sosyal medyaya ilişkin tutumları konusunda davranış ve düşüncelerini anlayabilmek adına önemlidir. Bu sebeple anne babaların da sosyal medyaya ilişkin tutumlarını anlayabilmek adına nitel ve nicel çalışmalar yapılabilir.
5. Sosyal medyayı yoğun bir şekilde kullanan bireyler ile yapılacak nitel bir çalışma, bu kişilerin sosyal tutumlarını yükseltme nedenlerini bulmak açısından yararlı olacaktır.
6. Sosyal medya tutum ölçeğinin de kullanıldığı karma bir araştırma modeli daha detaylı ve daha nitelikli bir çalışmayı netice verebilecektir.
7. Sosyal medyanın gün içinde çok sık aralıklarla ve uzun süreli kullanımının arkasında internet bağımlılığına ve patolojik bir durumun olup olmadığına dair araştırmalar yapılmasında fayda vardır.

KAYNAKLAR

- Aifan, H. A. (2015). *Saudi students' attitudes toward using social media to support learning*. King Abdu-Aziz University, Degree of Doctor of Philosophy.
- Aifan, H. (2010). The Effect of Facebook on Saudis' Interpersonal Relationships with the others. University of Kansas.
- Akar, E. (2010). *Sosyal medya pazarlaması*. İstanbul:Elif Yayınevi.
- Akbağ, M ve Erden İmamoğlu, S. (2010.) Cinsiyet ve bağlanma stillerinin utanç, suçluluk ve yalnızlık duygularını yordama gücünün araştırılması. *Kuram Ve Uygulamada Eğitim Bilimleri / Educational Sciences: Theory & Practice* 10 (2), Bahar / Spring. 651-682.
- Akbulut, A.B. ve Yılmazel, G. (2012). Ergen yaş grubunda internet bağımlılığı düzeyinin belirlenmesi. *15.Ulusal Halk Sağlığı Kongresi*.
- Akkaya, Ö. (2016). *Sosyal Medya Ve Spor Pazarlaması İlişkisi Taraftar Tutumlarını Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma Beşiktaş Spor Kulübü Örneği*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Akkul, N. ve Ümmet, D. (2007). Teknik eğitim fakültesi öğrencilerinin yalnızlık düzeyleri. *Eğitim Bilimleri Dergisi*, 25(25), 1-15.
- Akyazı, E. ve Ünal, A. T. (2013). İletişim fakültesi öğrencilerinin amaç, benimseme, yalnızlık düzeyi ilişkisi bağlamında sosyal ağları kullanımı. *Global Media Journal: Turkish Edition*, 3(6).
- Akyol, S. U. (2013). *Boşanmış ve boşanmamış aileye sahip ergenlerin yalnızlık, yaşam doyumu, sosyal destek ve bazı değişkenler açısından incelenmesi*. Doktora tezi. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Denizli.
- Alav, O. (2014). Sosyal medya'nın birey ve toplumsal yapıya etkileri. *Elektronik Sosyal Bilimler Eğitimi Dergisi* <http://esosbil.aksaray.edu.tr> 1(1).
- Altun, A. (2008). Yapılandırmacı öğretim sürecinde viki kullanımı. 8. *Uluslararası Eğitim Teknolojileri Konferansı (IETC)*, 6-9 Mayıs 2008, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Altunay, A. (2015). Bir sosyalleşme aracı olarak yeni medya. *Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi*, 9(1), 410-428.
- Altundağ, Y. (2013). *Anne-babası boşanmış ergenlerin psikolojik dayanıklılık düzeylerinde yordayıcı değişkenler olarak yaşam doyumu ve yalnızlık*. Yüksek lisans tezi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bolu.
- Aral, N., Gürsoy, F. ve Yıldız Bıçakçı, M. (2006). Yetiştirme yurdunda kalan ve kalmayan kız ergenlerin yalnızlık düzeylerinin incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 15(15).

- Argın, F.S. (2013). *Ortaokul ve lise öğrencilerinin sosyal medyaya ilişkin tutumlarının incelenmesi. (Çekmeköy örneği)*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Arik, E. (2013). Yurttaş gazeteciliğinin günümüzdeki görünümü: Twitter gazeteciliği örneği. *Gazi Üniversitesi İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, 36, 273-287.
- Armağan, A. (2013). Gençlerin sanal alanı kullanım tercihleri ve kendilerini sunum taktikleri: Bir araştırma. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 6(27), 78-92.
- Arslantaş, H. ve Ergin, F. (2011). 50–65 yaş arasındaki bireylerde yalnızlık, depresyon, sosyal destek ve etki eden faktörler. *Turkish Journal of Geriatrics*, 14 (2), 135-144.
- Askeroğlu, O. (2010). *Pazarlama odaklı halkla ilişkiler uygulamalarında sosyal medyanın rolü*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Aslan, B. (2007). Web 2.0, teknikleri ve uygulamaları. *XII. Türkiye İnternet Konferansında sunulan bildiri (s. 351-356)*. http://inet.tr.org.tr/inetconf12/kitap/Bildiriler/70_46_inet07.pdf adresinden 4 Nisan 2017 tarihinde edinilmiştir.
- Aslan, P. (2011). *Halkla ilişkilerde yeni eğilimler: sosyal medya*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Atabek, Ü (2003) *İletişim teknolojileri ve yerel medya için olanaklar*, S Alankuş (der.), Yeni İletişim Teknolojileri ve Medya, Haberci- nin El Kitabı Dizisi: 3, IPS İletişim Vakfı Yayınları, İstanbul.
- Atadil, H. A. (2011). *Otel işletmelerinde sosyal medya pazarlaması: turizm tüketicilerinin sosyal paylaşım sitelerine ilişkin algıları üzerine bir alan çalışması*. Yayınlanmış yüksek lisans tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Turizm İşletmeciliği A.B.D. Turizm İşletmeciliği Bölümü: İzmir.
- Atalay, R. (2014). *Lise öğrencilerinin sosyal medyaya ilişkin tutumları ile algıladıkları sosyal destek düzeyleri arasındaki ilişki (Bahçelievler ilçesi örneği)*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Balaman, F., Karataş, A. (2012). Lise öğrencilerinin internet ortamında sosyal paylaşım sitelerini kullanım amaçları ve sosyal paylaşım unsurları. *Batman Üniversitesi Yaşam Bilimleri Dergisi*, 1 (1), 497-504.
- Balcı, Ş. ve Ayhan, B. (2007). Üniversite öğrencilerinin internet kullanım ve doyumları üzerine bir saha araştırması. *Selçuk İletişim Fakültesi Akademik Dergisi*, 5(1),174-197.
- Barrett, N., (1997): “*Advertising on the Internet*”, Kogan Page Limited, London.
- Bat, M. (2012). *Dijital platformda sosyal medyanın stratejik kurumsal iletişime etkisi*. Doktora tezi. Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

- Batıgün, A. D. ve Hasta, D. (2010). İnternet bağımlılığı: Yalnızlık ve kişilerarası ilişki tarzları açısından bir değerlendirme. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 11(3), 213-219.
- Bayram, A. T. (2012). *Pazarlama veri tabanının güncel bir unsuru olan sosyal medyanın otel pazarlamasındaki yeri*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Belin, M. N. ve Yıldız, H. (2011). *Lise öğrencilerinin Facebook adlı sosyal paylaşım sitesini kullanma amaçları üzerine sosyolojik bir inceleme: Eskişehir örneği*. Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu. http://mebk12.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/26/14/967997/dosyalar/2012_12/10032002_06.pdf adresinden 01.12.2016 tarihinde edinilmiştir.
- Best, D. (2006). *Web 2.0 Next Big Thing or Next Big Internet Bubble? Lecture Web Information Systems*. Techni sche Universiteit: Eindhoven.
- Binbir, S. (2012). *Kurumsal iletişim aracı olarak sosyal medya optimizasyonu: türkiye'deki işletmelerin sosyal medya optimizasyon çalışmaları*, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Yaşar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Boran, P. (2015). *Sosyal medya tarihçesi*. <http://usmed.org.tr/blog/page/3/>. Erişim: 03.02.2017.
- Bostancı, M. (2010). *Sosyal medyanın gelişimi ve iletişim fakültesi öğrencilerinin sosyal medya kullanım alışkanlıkları*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri.
- Bostancı, M. (2010). *Sosyal medyanın gelişimi ve iletişim fakültesi öğrencilerinin sosyal medya kullanım alışkanlıkları*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Erciyes Üniversitesi, Kayseri.
- Buluş, M. (1997). Üniversite öğrencilerinde yalnızlık. *PAÜ. Eğitim Fakültesi Dergisi*. Sayı:3, 82-90.
- Burke, S.C. ve Snyder, S.L. (2008). YouTube: An innovative learning resource for college health education courses. *International Electronic Journal of Health Education*, 11, .39-46.
- Büyüköztürk, S., Kılıç-Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2015). *Bilimsel araştırma yöntemleri*, Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Büyükşener, E. (2009). Türkiye'de sosyal ağların yeri ve sosyal medyaya bakış. XIV. *Türkiye'de İnternet Konferansı'nda sunulan bildiri*. İstanbul: Bilgi Üniversitesi.
- Cassidy, J. (2006). Me media: Now hanging out on the internet became big business. *The New Yorker*, 82(13), 50.
- Caverly, D.C. ve Ward, A. (2008). Techtalk: Wikis and collaborative knowledge construction. *Journal of Developmental Education*, 32(2), .36-37.

- Chafkin, M. (2007, June). How to kill a great idea! Inc. Magazine. Retrieved August 27, 2007 from <http://www.inc.com/magazine/20070601/features-how-to-kill-a-great-idea.html>. Adresinden 6 Mart 2017 tarihinde edinilmiştir.
- Chaney, P. (2009). *The digital handshake seven proven strategies to grow your business using social media*. USA: Willey and Sons.
- Clere, H. (2010). *Social Media in Telecommunication*. Clere Communication Publish. (E-Book).
- Comm, J. (2010). *Twitter power 2.0, how to dominate your market one tweet at a time*, New Jersey, Wiley Publishs.
- Cornwell, E. Y., & Waite, L. J. (2009). Social disconnectedness, perceived isolation, and health among older adults. *Journal of Health and Social Behavior*, 50, 31-48.
- Cüceloğlu D (2010) *Ergenlik ve yalnızlık sorusu*, <http://www.dogancuceloglu.net/yazilar/> 188-ergenlik-ve-yalnizlik-sorusu, adresinden 5 Mart 2017 tarinde edinilmiştir.
- Çağiltay, K. (1997). *İnternet*. ODTÜ Yayıncılık, Ankara.
- Çağır, G. (2010). *Lise ve üniversite öğrencilerinin problemleri internet kullanım düzeyleri ile algılanan esenlik halleri ve yalnızlık düzeyleri arasındaki ilişki*. Yüksek lisans tezi. Balıkesir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Balıkesir.
- Çakır, V. ve Çakır, V. (2011). Yalnızlık ve televizyon kullanımı. *Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi*, 7(1), 131-147.
- Çeçen, A. R. (2007). Üniversite öğrencilerinin cinsiyet ve yaşam doyumu düzeylerine göre sosyal ve duygusal yalnızlık düzeylerinin incelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(2), 180-190.
- Çeçen, A. R. (2008). Öğrencilerinin cinsiyetlerine ve anababa tutum algılarına göre yalnızlık ve sosyal destek düzeylerinin incelenmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(3), 415-431.
- Çivitci, N., Çivitci, A. ve Fiyakalı, N.C. (2009). Anne-babası boşanmış ve boşanmamış olan ergenlerde yalnızlık ve yaşam doyumu. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 9 (2), Bahar, 493-525.
- Dahlberg, L., Andersson, L., McKee, K. J., & Lennartsson, C. (2015). Predictors of loneliness among older women and men in Sweden: A national longitudinal study. *Aging & Mental Health*, 19, 409-417.
- Danış, M.Z. (2009). Türkiye’de yaşlı nüfusun yalnızlık ve yoksulluk durumları ve sosyal hizmet uygulamaları açısından bazı çıkarımlar. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 20(1), 67-83.
- Danış, M.Z. (2007) Yaşlılık, yoksulluk ve yalnızlık. *Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Sosyal Hizmet Bölümü*. http://www.gebam.hacettepe.edu.tr/sosyal_boyut/yaslilik_yoksuluk_yalnizlik.pdf adresinden 3 Nisan 2017 tarihinde edinilmiştir.

- De Jong Gierveld, J., (1998), "A review of loneliness: Concept and definitions, determinants and consequences", *Reviews In Clinical Gerontology*, 8, 73- 80.
- Demir, A. (1989). UCLA yalnızlık ölçeğinin geçerlik ve güvenilirliği. *Psikoloji Dergisi*. Kasım:1989, 7(23), 14-18.
- Demir, A. (1990). *Üniversite öğrencilerinin yalnızlık düzeylerini etkileyen bazı etmenler*. Yayınlanmamış doktora tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Demirtaş, A. S. (2007). *İlköğretim 8. sınıf öğrencilerinin algılanan sosyal destek ve yalnızlık düzeyleri ile stresle başa çıkma düzeyleri arasındaki ilişki*. Yayınlanmış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Rehberlik ve Psikoloji Danışmanlık ABD Ankara.
- Dikme, G. (2013). *Üniversite öğrencilerinin iletişimde ve günlük hayatta sosyal medya kullanım alışkanlıkları: Kadir Has Üniversitesi örneği*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Kadir Has Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Dilmen, N. E., Öğüt. S. (2010). Sosyalleşmenin yeni yüzü: *Sosyal paylaşım ağları. İkinci Yeni İletişim Ortamları ve Etkileşim Uluslararası Konferansında sunulan bildiri*. Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- DiNucci, D (1999). Fragmented future. *Print*. 53 (4), 32.
- Doğan, T., Çetin, B., ve Sungur, M. Z. (2009). İş yaşamında yalnızlık ölçeği türkçe formunun geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 10(6), 271-277.
- Doğan, U. ve Karakaş, Y. (2016). Lise öğrencilerinin sosyal ağ siteleri kullanımının yordayıcısı olarak yalnızlık. *Sakarya University Journal Of Education*, 6(1), 57-71.
- Durak Batıgün, A. Ve Hasta, D. (2010). İnternet bağımlılığı: Yalnızlık ve kişilerarası ilişki tarzları açısından bir değerlendirme. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 11, 213-219.
- Durdell, A. & Thomson , K. (1997). Gender and Computing: A decade of change. *Computers in Education*, 28(1), 1-9.
- Duru, E. (2008). Yalnızlığı yordamada sosyal destek ve sosyal bağlılığın rolü, *Türk Psikoloji Dergisi*, Haziran, 23 (61), 15-24.
- Durualp, E. ve Çiçekoğlu, P. (2013). Yetiştirme yurdunda kalan ergenlerin yalnızlık düzeylerinin internet bağımlılığı ve çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 15(1) , 29-46.
- Duy, B. (2003). *Bilişsel-davranışçı yaklaşıma dayalı grupla psikolojik danışmanın yalnızlık ve fonksiyonel olmayan tutumlar üzerine etkisi*. Yayınlanmamış doktora tezi. Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Dykstra, P. A. (2009). Older adult loneliness: Myths and realities. *European Journal of Ageing*, 6, 91-100.

- Ekinci, N. E., Demirel, M., Demirel, D. H., ve Işık, U.(2015). Lise öğrencilerinin yalnızlık algılarının rekreasyonel etkinliklere katılımları ve bireysel değişkenlere göre incelenmesi. *Sportif Bakış: Spor Ve Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2 (2), 71-78.
- Elbaşı, Y.G. (2015). *Sosyal medyada pazarlama: sosyal medyada kullanıcı motivasyonunun üniversite öğrencilerinin sosyal medya pazarlama algısına ilişkin bir uygulama*. Yüksek lisans tezi. İstanbul Ticaret Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı, İstanbul.
- Elevli, S.(2012). *Ergenlerde intihar olasılığının yordayıcıları: yalnızlık, öfke ifade biçimleri, suçluluk ve utanç duyguları*. Yüksek lisans tezi. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bilim Dalı, Muğla.
- Ellison, N.B., Steinfield, C., Lampe, C. (2007). The benefits of Facebook “friends:” social capital and college students” use of online social network sites, *Journal of Computer-Mediated Communication* 12(4), .1143-1168.
- Er, G. (2008). *Sanal ortamda itibar yönetimi*. İstanbul: Cinius Yayınları.
- Eren, A. (1994). *Lise öğrencilerinin yalnızlık düzeyleri ve psikolojik ihtiyaçlarının incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Erjem, Y. (2005). Eğitimde yabancılaşma olgusu ve öğretmen: lise öğretmenleri üzerine sosyolojik bir araştırma. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3(4), 395-417.
- Erözkan, A. (2004). Lise öğrencilerinin bağlanma stilleri ve yalnızlık düzeylerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4(2).
- Esen, E. ve Siyez, M.D.(2011). Ergenlerde internet bağımlılığını yordayan psiko-sosyal değişkenlerin incelenmesi. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4 (36), 127-138.
- Eskin, M. (2001). Ergenlikte yalnızlık, baş etme yöntemleri ve yalnızlığın intihar davranışı ile ilişkisi. *Klinik Psikiyatri*, 4(5), 5-11.
- Ezra, S., S. and Ayalon, L. (2009). Situational versus chronic loneliness as risk factors for all-cause mortality, *International Psychogeriatrics*, 1–8
- Flew, T. (2008). *New media: an introduction (3rd ed.)*. Melbourne: Oxford University Press.
- Geçtan, E. (2004). *İnsan olmak*. (1. Baskı), İstanbul: Remzi Kitabevi
- Genç, H. (2010) İnternetteki etkileşim merkezi sosyal ağlar ve e-iş 2.0 uygulamaları. *Akademik Bilişim Konferansı*, Muğla Üniversitesi.
- Gençer, S. L. (2011). *Ortaöğretim öğrencilerinin internet bağımlılık durumlarının internet kullanım profilleri ve demografik özelliklere göre farklılıklarının incelenmesi*. Doktora tezi. SDÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, Isparta.
- Giddens, A. (2012). *Modernliğin sonuçları*. (5. Baskı). Ersin Kuşdil (Çev.). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

- Graham, P. (2005). "Web 2.0". Retrieved 2006-08-02. I first heard the phrase 'Web 2.0' in the name of the Web 2.0 conference in 2004.
- Guttmann, J., & Rosenberg, M. (2003). Emotional intimacy and children's adjustment: A comparison between single-parent divorced and intact families. *Educational Psychology, 23*, 457-472.
- Gülbahar, Y., Kalelioğlu, F., Madran, O. (2010). Sosyal ağların eğitim amaçlı kullanımı. *XV. Türkiye'de İnternet Konferansı*, İTÜ Ayazağa Kampüsü Süleyman Demirel Kültür Merkezi, 02-04 Aralık, İstanbul.
- Güleç, C. (1991). "Çevre ve Ruh Sağlığı", Çevre Üzerine, Türkiye Çevre Sorunları Vakfı Yayını, Ankara.
- Güloğlu, B. ve Kararımak, Ö. (2010). Üniversite öğrencilerinde yalnızlığın yordayıcısı olarak benlik saygısı ve psikolojik sağlamlık. *Ege Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 11(2)*, 73-88.
- Gün, F. (2006). *Kent kültüründe yalnızlık duygusu*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Gürol, M. ve Sevindik, T. (2001), *İnternet Tabanlı Uzaktan Eğitim Uygulamaları, İnet-tr 2001*, İstanbul.
- Gürültü, E (2016). *Lise öğrencilerinin sosyal medya bağımlılıkları ve akademik erteleme davranışları arasındaki ilişkinin incelenmesi*, Yüksek lisans tezi. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Hafner, K. (2000). *İnternet Tarihi*. Güncel Yayıncılık, İstanbul.
- Haliloğlu, S. (2008). *Ortaöğretim 9. sınıf öğrencilerinin yalnızlık düzeyleri, bağlanma biçimleri ve işlevsel olmayan tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi (malatya ili örneği)*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya.
- Haskan, Ö. (2009). *Ergenlerde şiddet eğilimi, yalnızlık ve sosyal destek*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Heuvel, W. J. (2011). Enforcing compliance on business processes through the use of patterns. *Information Systems 36 (4)*, 791-807.
- Hojat ve R. Crandall (Eds.), *Loneliness: Theory, research and applications* (pp. 51-56).
- İmamoğlu, S. (2008). *Genç yetişkinlikte kişilerarası ilişkilerin cinsiyet, cinsiyet rolleri ve yalnızlık algısı açısından incelenmesi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- İşlek, M. S. (2012). *Sosyal medyanın tüketici davranışlarına etkileri: Türkiye'deki sosyal medya kullanıcıları üzerine bir araştırma*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Karaman.
- Kalbag, A. (1999). *Dünyayı Saran Ağ: WWW*, Tübitak Yayınları, Ankara.
- Kaplan Andreas M., Haenlein M. (2011) The early bird catches the news: Nine things you should know about micro-blogging, *Business Horizons, 54(2)*.

- Kaplan, A. and Haenlein, M. (2010). "Users of the world, unite! the challenges and opportunities of social media" Kelley School of Business, Indiana University. *Business Horizons*, 53(1), s.59-68
- Kara, Y. ve Coşkun, A. (2012). Sosyal ağların pazarlama aracı olarak kullanımı: Türkiye'deki hazır giyim firmaları örneği. *Afyon Kocatepe Üniversitesi İİBF Dergisi*. 14(2), 73-90.
- Karaduman M. (2013). *İş yaşamında yalnızlık algısının örgütsel vatandaşlık davranışı ile ilişkisi ve öğretmenler üzerinde bir uygulama*, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.
- Karaduman, M. ve Kurt, H. (2010, Aralık). İletişim fakültesi öğrencilerinin sosyal medyayı kullanım düzeyleri. *XV. Türkiye'de İnternet Konferansında sunulan bildiri*. İstanbul Teknik Üniversitesi, İstanbul.
- Karahan, T. F., Sardoğan, M. E., Şar, A. H., Ersanlı, E., Kaya, S. N., ve Kumcağız, H. (2004). Üniversite öğrencilerinin yalnızlık düzeyleri ile benlik saygısı düzeyleri arasındaki ilişkiler. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18, 27-39.
- Karakoç, E. ve Taydaş, O. (2013). Bir serbest zaman etkinliği olarak üniversite öğrencilerinin internet kullanımı ile yalnızlık arasındaki. *Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi*, 7(4), 33-45.
- Karacıoğlu, F. ve Kurt, E. (2009). Örgütsel iletişimin etkinliği açısından kurumsal bloglar ve birkaç kurumsal blogun incelenmesi. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, .3, 1-17.
- Kaya, A. (2005). Çocuklar için yalnızlık ölçeğinin türkçe formunun geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Eurasian Journal of Educational Research*, 19 (220), 220-237.
- Kaya, A. (2011). *Etkili ve güzel konuşma sanatı*, Konya: Eğitim Kitabevi.
- Kayaoğlu, N. M. (2012). Gender-based differences in language learning strategies of science students. *Journal of Turkish Science Education* 9(2).
- Kılıç, M. (2013). *Gerçek yaşam tadında: Gelişim dönemleri 3 yetişkinlik ve yaşlılık*. Ankara: Pegem Akademi.
- Kılınç, H ve Sevim, A.S (2005) *Ergenlerde yalnızlık ve bilişsel çarpıtmalar*, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 38(2), 67-89
- Kılınç, H. (2005). *Ergenlerin yalnızlık düzeyleri ve kişilerarası ilişkilerle ilgili bilişsel çarpıtmaları arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimler Enstitüsü.
- Kırcova, İ. (2005). *İnternette pazarlama*, Beta Yayınları, İstanbul.
- Knorr, E. (2003). *The year of Web services*. CIO, December 15.
- Koç, Z ve Sağlam, Z. (2009). Bir grup üniversite hemşirelik öğrencisinde yalnızlık. *Aile Ve Toplum*, 4(6).62-73

- Koçak, E. (2008). *Ergenlerde yalnızlığın yordayıcısı olarak benlik saygısı ve sürekli öfke ve öfke ifade tarzlarının incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Adana Çukurova Üniversitesi, Adana.
- Koçak, N.G. (2012). *Bireylerin sosyal medya kullanım davranışlarının ve motivasyonlarının kullanımlar ve doyumlar yaklaşımı bağlamında incelenmesi: Eskişehir’de bir uygulama*. Yayınlanmamış doktora tezi. Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- Kozaklı, H. (2006). *Üniversite öğrencilerinde yalnızlık ve sosyal destek düzeyleri arasındaki ilişkilerin karşılaştırılması*. Yüksek lisans tezi, Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji Anabilim Dalı. Mersin.
- Körler, Y.(2011). *İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin çeşitli değişkenler açısından yalnızlık düzeyleri ve yalnızlık ile sosyal duygusal öğrenme becerileri arasındaki ilişkiler*. Yüksek lisans tezi. Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Köse, E. (2009). *Yurttan kalan ve ailesiyle birlikte yaşayan lise öğrencilerinin yalnızlık ve sosyal destek düzeylerinin incelenmesi*. Yüksek lisans tezi. DEÜ Eğitim Bilimleri Enstitüsü. İzmir.
- Kulaksızoğlu, A.(2009). *Ergenlik psikolojisi*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Kurt, D.(2014). *Müzik terapinin huzurevinde yaşayan yaşlıların yalnızlık hissi üzerine etkisi*. Yüksek lisans tezi. Marmara Üniversitesi. Sağlık Bilimleri Enstitüsü. İstanbul.
- Kuyucu, M. (2013). Yeni iletişim aracı olarak sosyal medya ve sosyal ağlar üzerine bir güncelleme. *Yeni İletişim Teknolojileri ve Yeni Medya*.
- Krishnamurthy. B ve Cormode. B (2008). "Key differences between Web 1.0 and Web 2.0". First Monday.
- Lenhart A., Purcell, K., Smith, A. and Zickuhr, K. (2010). *Socialmedia & mobileinternet use among teens and young adults*. America: Pew Research Center. http://www.pewinternet.org/files/oldmedia/Files/Reports/2010/PIP_Social_Media_and_Young_Adults_Report_Final_with_toplines.pdf adresinden 2 Mart 2017 tarihinde alınmıştır.
- Lin, L., ve ark. (2016). *Association Between Social Media Useand Depression Among U.S. Young Adults*, Depression And Anxiety 33:323–331 London: Sage.
- Lynch, D. C. (1993): “Globalization of the Internet.The Internet System Handbook”, ed. Daniel C. Lynch-Marshall T. Rose, Boston: MA: Addison Wesley, s.27
- Marimon, F. (2010). *The future of standardised quality management in tourism: evidence from the Spanish tourist sector*, The Service Industries Journal 30 (14), 2457-2474
- Mayfield, A. (2008). What is social media, an e-book by antony mayfield from icrossing.(Erişim:http://www.icrossing.co.uk/fileadmin/uploads/eBooks/What_is_Social_Media_iCrossing_ebook.pdf adresinden 2 Şubat 2017 tarihinde edinilmiştir).

- McAfee, A. (2006). Enterprise 2.0: the dawn of emergent collaboration. *MIT Sloan Management review*. 47(3). 21–28.
- McLoughlin, C. ve Lee, M. J. W (2007). Social software and participatory learning: Pedagogical choices with technology affordances in the web 2.0 era. *Paper Presented At The Ascilite*, Singapore.
- Meer, J. (1985). Loneliness, *Psychology Today*, July. 28-33.
- Menteşe, M. (2013). Sosyal medya ortam ve araçlarının eğitimde kullanımına ilişkin okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin görüşleri. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Mestçi, A. (2009). Web 2.0 teknolojisi & interaktif pazarlama ve reklam modelleri. akademik bilişim. 09 - XI. *Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri*, 11-13 Şubat, Harran Üniversitesi, Şanlıurfa.
- Morris, M and Ogan, C (2004). *The Internet As Mass Medium*, D McQuail (Ed.), McQuail's Reader in Mass Communication Theory, Sage Publications, London.
- Newman, B., M. Ve Newman, P., R. (1992). From Whm Kids Go to College, The Ohio State University Press.
- Newman, B., M. Ve Newman, P., R. (2015). Development Through Life: A Psychosocial Approach (12. Edt.), Cengage Learning.
- Oktan, V. (2005). Yalnızlık ve algılanan sosyal destek düzeyinin ergenlerdeki öfkenin gelişimine etkisi. *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 21, 183-192
- O'Reilly, T, and Battelle, J. (2004). *Opening welcome: state of the internet industry*. In San Francisco, California.
- O'Reilly, T. (2007). What is web 2.0: design patterns and business models for the next generation of software. *Published in: International Journal of Digital Economics No. 65 (March 2007)*. 17-37.
- Oruç, T. (2013). *Üniversite öğrencilerinde psikososyal değişkenlere göre yalnızlık ile otomatik düşünceler ilişkisinin incelenmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Otrar, M. ve Arın, F. S. (2013). Öğrencilerin sosyal medyaya ilişkin tutumlarını belirlemeye yönelik bir ölçek geliştirme çalışması. 7. *Uluslararası Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Sempozyumunda sunulan bildiri*. Atatürk Üniversitesi, Erzurum.
- Ök, F. (2013). *Ortaöğretim öğrencilerinin sosyal medya kullanım alışkanlıkları ve motivasyonları*. Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İletişim Bilimleri Anabilim Dalı, Yüksek lisans tezi. Elazığ.
- Özatça, A. (2009). *Ergenlerde sosyal ve duygusal yalnızlığın yordayıcısı olarak aile işlevleri*. Yüksek lisans tezi. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, , Adana.

- Özdemir, Z. (2015). Sosyal medyada kimlik inşasında yeni akım: özçekim kullanımı. *Maltepe Üniversitesi. İletişim Fakültesi Dergisi*. 2(1),112-131.
- Özdiñ, T. (2014). *Okul öncesi eğitimde aile katılımında sosyal medya kullanımı: Bir durum çalışması*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Bahçeşehir Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Özgüven, İ. E., Akhun, İ., Önsoy, R., Fidan, N. ve Baykul, Y. (1988). *Yurtkur yurtlarında barınan öğrencilerin beklenti ve problemleri*. Ankara: Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu Yayınları.
- Özodaşık, M. (2001). *Modern insanın yalnızlığı*. (Konya: Çizgi Kitapevi Yayınları).
- Pal, S. K. (2012). Web 2.0: A new tool for teaching and learning in electronic environment, *Journal Of The Young Librarians Association*. Vol. 05.
- Parlak, Z. (2010). Avrupa birliği'ne aday doğu avrupa ülkelerinde sosyal diyalog: ab ile bütünleşme süreci açısından bir değerlendirme. *Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi*, 0 (48).
- Pektekin Ç.(1993). Sosyal İzolasyonda Olan Bireyin Psikososyal Gereksinimleri Ve Hemşirelik Yaklaşımı. *Hemşirelik Bülteni*. 6(27).
- Peplau, L. A., & Perlman, D. (1982). Perspectives on loneliness. In L. A. Peplau, & D. Perlman (Eds.), *Loneliness: A sourcebook of current theory, research, and therapy* (pp. 1-18). New York, NY: Wiley-Interscience.
- Pinquart, M., & Sörensen, S. (2001). Gender differences in self-concept and psychological well-being in old age: A meta-analysis. *The Journal of Gerontology: Series B: Psychological Sciences and Social Sciences*, , 56B, 195–213.
- Pretti, M. (2009). Use of social networking in a linguistically and culturally rich India. *The International Information & Library Review*, 41(3), 129-136.
- Qualter, P., Vanhalst, J., Harris, R., Van Roekel, E., Lodder, G., Bangee, M., ve Verhagen, M. (2015). Loneliness across the life span. *Perspectives on Psychological Science*, 10, 250-264.
- Richardson, Will (2009). *Blogs, wikis, podcasts, and other powerful web tools for classrooms (2nd ed.)*. California: Corwin Press.
- Rogers, C. (1994). *Etkileşim grupları (Çev. H. Erbil)*. Ankara: Ekin Yayınları.
- Rook, K. (1984), "Promoting social bonding: Strategies for helping the lonely socially isolated", *American Psychologist*, 39, 1389-1402.
- Satıl, E. (2011). *Yeni medya ve sosyalleşme*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Radyo Televizyon Anabilim Dalı, İletişim Bilimleri Bilim Dalı, Konya.
- Sheedy, C., S. (2011). *Social media for social change: a case study of social media use in the 2011 egyptian revolution*. Unpublished master's thesis. American University, USA.

- Schinka, K. C., VanDulmen, M. H. M., Bossarte, R., & Swahn, M. (2012). Association between loneliness and suicidality during middle childhood and adolescence, Longitudinal effects and the role of demographic characteristics. *The Journal of Psychology*, 146, 105-118.
- Schiwinski, B., Dabrowski, D. (2016). The effect of social media communication on consumer perceptions of brands, *Journal of Marketing Communications* 22(2.)
- Shashaani, L. (1994). Gender differences in computer experience and its influence on computer attitudes. *Journal of Educational Computing Research*, 11, 347-367.
- Solmaz, B., Tekin, G., Herzem, Z., & Demir, M. (2013). İnternet ve sosyal medya kullanımı üzerine bir uygulama. *Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi*, 7(4), 23-32.
- Sonderby, L., C. (2013). Loneliness: an integrative approach, *Journal of Integrated Social Sciences*. 3(1). 1-29.
- Sönmez, B. (2013). *Sosyal medya ve ortaöğretim öğretmenlerinin Facebook kullanım alışkanlıkları*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya.
- Steinberg, L. (2007). Ergenlik. Figen Çok (Çev.) *Farklı bağlamlarda ergen gelişimi içinde* (s.19-35). Ankara: İmge Kitapevi.
- Stokes, R. (2009). *E-marketing: essential guide to online marketing (second edition)*. South Africa: Quirk e-Marketing.
- Strickland, Jonathan (2007-12-28). How Web 2.0 Works. computer.howstuffworks.com. Retrieved 2015-02-28.
- Sunden, J. (2003). *Material Virtualities*. New York: Peter Lang.
- Şeker, T. B. (2005). *İnternet ve bilgi açığı*, Çizgi Kitapevi, Konya.
- Şener, G. Sosyal ağlarda mahremiyet ve yeni mahremiyet stratejileri. [Http://Www.Academia.Edu/Download/31570896/Sosyalagmahremiliskiler_Ko caeli.Doc](http://Www.Academia.Edu/Download/31570896/Sosyalagmahremiliskiler_Ko caeli.Doc)
- Tanılır, N.(2013). *İnternet çağı: yeni bir medeniyete-siberia'ya doğru mu?* http://dergi.tbd.org.tr/yazarlar/12052003/niyazi_tanilir.htm adresinden 23.12.16 tarihinde edinilmiştir).
- Tanrıverdi, S. (2012). *Ortaöğretim öğrencilerinde internet bağımlılığı ile algılanan sosyal destek arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Van.
- Tanrıverdi, H. ve Sağır, S. (2014). Lise öğrencilerinin sosyal ağ kullanım amaçlarının ve sosyal ağları benimseme düzeylerinin öğrenci başarısına etkisi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(18), 775-822.
- Tarhan, N.(1988). Ergenlerin sosyometrik statüleri, cinsiyetleri, akademik başarıları, sınıf düzeyleri ve devam ettikleri okulların sosyo-ekonomik statüsü ve yalnızlık duyguları arasındaki ilişki, *VIII.Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresinde sunulan bildiri*, Konya.
- Tarhan, N. (2012). *Sen, ben ve çocuklarımız*. (2. Baskı). İstanbul: Timaş Yayınları

- Taydaş, O. (2012). *Serbest zaman etkinliği olarak Facebook kullanımının yalnızlıkla ilişkisi: Cumhuriyet Üniversitesi örneği*. Yüksek lisans tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Konya.
- Tektaş, N. (2014). Üniversite öğrencilerinin sosyal ağları kullanımlarına yönelik bir araştırma. *Tarih Okulu Dergisi (TOD)*. 7(17), 851-870.
- Tezer, N., ve Arkar, H. (2013). Sosyal ilişkilerde kişilik özellikleri etkili mi? Sosyal ağ, yalnızlık ve algılanan sosyal desteğin aracı etki olarak incelenmesi. *Anatolian Journal of Psychiatry*, 14, 46-52.
- Thompson, J., B. (2008), *Medya ve modernite*, (Çev. Serdar Öztürk), Kırmızı Yayınları, İstanbul.
- Timisi, N. (2003). *Yeni iletişim teknolojileri ve demokrasi*. Ankara: Dost Kitabevi.
- Toprak, A., Yıldırım, A., Aygül, E., Binark, M., Börekçi, S. Ve Çomu, T. (2009). *Toplumsal paylaşım ağı Facebook: "görülüyorum öyleyse varım"*. İstanbul: Kalkeden Yayınları.
- Tseng, K.S., Tang, C., W. (2008). "Localization And Detecting System Applying Sesors, And Method Thereof".
- Turnalar Kurtaran, G. (2008). *İnternet bağımlılığını yordayan değişkenlerin incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Mersin Üniversitesi, Mersin.
- Ucun, K. (2012). *Meslek yüksekokulu öğrencilerinin sosyal ağlardan Facebook'u genel ve mesleki eğitimde kullanım amaçları*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Sakarya Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- Ulucan, N., C. (2016). *Online satış platformlarında müşteri ilişkileri yönetiminin performansa etkisi üzerinde sosyal medya kullanımının rolü: sosyal müşteri ilişkileri yönetimi (sosyal crm)*. Yayınlanmamış doktora tezi. T.C. Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı, İstanbul.
- Urhan, U. B ve Kızılcıca, İ. (2011) Türkiye’de Kişilerin İnternet Kullanımları Ne Şekilde Değişiyor? İnternet Kullanıcıları Üzerine Bir Değerlendirme, <http://akgul.bilkent.edu.tr/tepav/tepav-internet-kullanimi.pdf> adresinden 17.01.2017 tarihinde edinilmiştir).
- Uysal, Ş. (2013). *Meslek lisesi öğrencilerinin sosyal medya kullanım amaçları ile eğitsel sosyal medya kullanımlarının değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Bahçeşehir Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Ünal, G ve Bilge, A. (2005.) İleri yaş grubunda yalnızlık, depresyon ve kognitif fonksiyonların incelenmesi, *Türk Geriatri Dergisi*; 8 (2). 89-93.
- Ünlü, F.(2015). *Ebeveyni boşanmış bireylede benlik saygısı, yalnızlık ve bağlanma stilleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yüksek lisans tezi. Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Weisgerber, C. (2009). "Teaching pr 2.0 through the use of blogs and wikis". *Communication Teacher*, 23 (3), 105 – 109.

- Yalaz Seçim, Ö., Alpar, Ö. ve Algür, S. (2014). Üniversite öğrencilerinde yalnızlık: Akdeniz üniversitesinde yapılan ampirik bir araştırma. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi* 13(48), 200-215.
- Yalom, I. (2001). *Varoluşçu Psikoterapi* (Çev. Z. İ. Babayiğit). İstanbul: Kabalıcı Yayınevi. (Orijinal eserin yayım tarihi 1980).
- Yaşar, M.R (2007). Yalnızlık, *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(1), 237-260.
- Yavuzer, H. (2007). *Çocuk psikolojisi (20. Basım)*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Yılmaz, G.(2008). Kapitalizmde Zaman-Mekân Sıkışması. *Çalışma ve Toplum*, 2 <http://www.yenidenatilim.com/FileUpload/ks892/File/yilmaz.pdf> adresinden 1 Ocak 2017 tarihinde edinilmiştir.
- Yılmaz, E., Yılmaz, E., & Karaca, F. (2008). Üniversite öğrencilerinin sosyal destek ve yalnızlık düzeylerinin incelenmesi. *Genel Tıp Dergisi*, 18(2), 71-79.
- Yiğit, H. (2011). *Sosyal medyada marka farkındalığı oluşturma*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Zafarmand, N. (2010). *Halkla ilişkiler alanında yeni mecra ve uygulamaların yeri ve önemi: sosyal medya ve pr2.0*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Zarella, D. (2011). *The social media marketing book*, Safari Books Online: Cambridge.
- Zhan, L., Sun, Y., Wang, N., Zhang, X. (2016) "Understanding the influence of social media on people's life satisfaction through two competing explanatory mechanisms", *Aslib Journal of Information Management*, 68(3). 347 - 361

Elektronik Kaynaklar

- Answerbag** <https://en.wikipedia.org/wiki/Answerbag> adresinden 02.02.2017 tarihinde edinilmiştir.
- Ask.fm** <http://bilghanem.com/ask-fm-nedir-nasil-kullanilir/> adresinden 03.02.2017 tarihinde edinilmiştir.
- Blog** <http://bloghocam.blogspot.com/> adresinden 12.01.2017 tarihinde edinilmiştir.
- Blog** <http://bloghocam.blogspot.com/2011/02/ucretsiz-blog-olusturabileceginiz.html>. adresinden 03.02.2017 tarihinde edinilmiştir.
- Blogcu** <http://www.blogcu.com/> adresinden 13.01.2017 tarihinde edinilmiştir.
- Blogger** <https://tr.wikipedia.org/wiki/Blogger> adresinden 12.01.2017 tarihinde edinilmiştir.
- Delicious** [https://en.wikipedia.org/wiki/Delicious_\(website\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Delicious_(website)) adresinden 02.02.2017 tarihinde edinilmiştir.
- Facebook** <https://www.statista.com/statistics/264810/number-of-monthly-active-facebook-users-worldwide/> adresinden 11.02.2017 tarihinde edinilmiştir.

Facebook <https://www.technotification.com/2015/01/why-facebook-is-so-popular.html> adresinden 11.02.2017 tarihinde edinilmiştir.

Fotokritik <http://www.fotokritik.com/> adresinden 03.02.2017 tarihinde edilmiştir.

Hi5 <http://www.dijitalteknoloji.net/internet/hi5-nedir.html> adresinden 02.02.2017 tarihinde edinilmiştir.

Instagram <https://tr.wikipedia.org/wiki/Instagram> adresinden 03.02.2017 tarihinde edinilmiştir.

Itu <https://www.itu.int/en/Pages/default.aspx> adresinden 12.12.2016 tarihinde edinilmiştir.

Myspace <https://en.wikipedia.org/wiki/Myspace> adresinden 11.02.2017 tarihinde edinilmiştir.

Tumblr <https://tr.wikipedia.org/wiki/Tumblr> adresinden 09.02.2017 tarihinde edinilmiştir.

Twitter <https://about.twitter.com/company> adresinden 09.02.2017 tarihinde edinilmiştir.

WhatsApp <https://en.wikipedia.org/wiki/WhatsApp> adresinden 04.02.2017 tarihinde edinilmiştir.

Wikipedia <https://en.wikipedia.org/wiki/Wikipedia> adresinden 02.02.2017 tarihinde edinilmiştir.

Wordpress <https://tr.wordpress.org/> adresinden 13.01.2017 tarihinde edinilmiştir.

Yahoo Answers https://en.wikipedia.org/wiki/Yahoo!_Answers adresinden 03.02.2017 tarihinde edinilmiştir.

EKLER

Aşağıda verilen sosyal medyayı kullanma amaçlarından size uygun olanı 1) evet 2) hayır olarak işaretleyiniz.

16. Paylaşımında bulunma [Fotoğraf, yazı, yer bildirim, müzik, video vb.]	1) ☐ Evet	2) ☐ Hayır
17. İletişim [Sohbet]	1) ☐ Evet	2) ☐ Hayır
18. Eğlence [Oyun oynama, müzik dinleme vb.]	1) ☐ Evet	2) ☐ Hayır
19. Başkalarını takip etme ve başkaları tarafından takip edilme	1) ☐ Evet	2) ☐ Hayır
20. Kendimi ifade etme	1) ☐ Evet	2) ☐ Hayır
21. Sosyalleşme [Gruplara katılma vb.]	1) ☐ Evet	2) ☐ Hayır
22. Bilgi kaynağı [Haber okuma, ödev yapma vb.]	1) ☐ Evet	2) ☐ Hayır
23. Vakit geçirme	1) ☐ Evet	2) ☐ Hayır
24. Gerçek dünyadan kaçış	1) ☐ Evet	2) ☐ Hayır

EK 2: Sosyal Medya Tutum Ölçeği

Aşağıdaki ifadelerin her birini dikkatlice okuduktan sonra, ifadeye ne ölçüde katıldığınızı ilgili dairenin içini doldurarak işaretleyiniz.		Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum
1	Sosyal medya siteleri sayesinde arkadaşlarımla beni fark etmesini isterim.	①	②	③	④	⑤
2	Sosyal medya siteleri sayesinde yeni bir kişilik kazandığımı hissediyorum.	①	②	③	④	⑤
3	Sosyal medya sitelerinin beni arkadaşlarımdan uzaklaştırdığını düşünüyorum.	①	②	③	④	⑤
4	Sosyal medya sitelerinde gördüğüm paylaşımları arkadaşlarımla sohbet konusu yapmak hoşuma gidiyor.	①	②	③	④	⑤
5	Sosyal medya sitelerindeki içerikler hakkında yorum yapmak hoşuma gidiyor.	①	②	③	④	⑤
6	Sosyal medya sitelerinde yazı, video, müzik vb. paylaşımlarda bulunmaktan hoşlanıyorum.	①	②	③	④	⑤
7	Sosyal medya sitelerinin, beni ailemden kopardığını düşünüyorum.	①	②	③	④	⑤
8	Sosyal medya siteleri sayesinde yalnızlıktan kurtulduğumu düşünüyorum.	①	②	③	④	⑤
9	Sosyal medya sitelerinde öğretmenlerimi takip etmeyi seviyorum.	①	②	③	④	⑤
10	Öğretmenlerimin yazdıklarını takip etmesi hoşuma gidiyor.	①	②	③	④	⑤
11	Sosyal medya siteleri yüzünden aileme yeterince vakit ayıramıyorum.	①	②	③	④	⑤
12	Paylaşımlarımla arkadaşlarımla beğenilmesinden hoşlanıyorum.	①	②	③	④	⑤
13	Sosyal medya siteleri sayesinde ortak ilgi ve amaçlara sahip olduğum kişilere ulaşabileceğimi düşünüyorum.	①	②	③	④	⑤
14	Sosyal medya siteleri yüzünden diğer sosyal aktivitelere yeterince vakit ayıramıyorum.	①	②	③	④	⑤
15	Sosyal medya sitelerinde zaman geçirmekten mutlu oluyorum.	①	②	③	④	⑤
16	Özel ilgi duyduğum arkadaşlarıma sosyal medya siteleri aracılığıyla duygularımı daha rahat ifade edebiliyorum.	①	②	③	④	⑤
17	Sosyal medya siteleri sayesinde düzenlenen etkinliklerden haberim olması hoşuma gidiyor.	①	②	③	④	⑤
18	Sosyal medya siteleri sayesinde daha fazla arkadaşımın olacağını düşünürüm.	①	②	③	④	⑤
19	Öğretmenlerimin sosyal medya sitelerinde beni takip etmesi kendimi değerli hissetmemi sağlıyor.	①	②	③	④	⑤
20	Sosyal medya siteleri sayesinde saygınlık ihtiyacımın karşılandığını düşünüyorum.	①	②	③	④	⑤
21	Arkadaşlarımla paylaşımlarımla hakkında yorum yapmaları beni mutlu ediyor.	①	②	③	④	⑤
22	Sosyal medya siteleri yüzünden derslerime yeterli özeni gösteremiyorum.	①	②	③	④	⑤
23	Sosyal medya siteleri yüzünden arkadaşlarıma yeterince vakit ayıramıyorum.	①	②	③	④	⑤

EK 3: UCLA Yalnızlık Ölçeği

Aşağıda çeşitli duygu ve düşünceleri içeren ifadeler verilmektedir. Sizden istenilen her ifade de tanımlanan duygu ve düşünceyi ne sıklıkta hissettiğinizi ve düşündüğünüzü her biri için tek bir rakamı daire içine alarak belirtiniz.

		Ben Bu Durumu			
		Hiç yaşamam	NADİREN Yaşarım	BAZEN Yaşarım	SIK SIK Yaşarım
1.	Kendimi çevremdeki insanlarla uyum içinde hissediyorum.	①	②	③	④
2.	Arkadaşım yok.	①	②	③	④
3.	Başvurabileceğim hiç kimsem yok.	①	②	③	④
4.	Kendimi tek başınaymışım gibi hissetmiyorum.	①	②	③	④
5.	Kendimi bir arkadaş grubunun bir parçası olarak hissediyorum.	①	②	③	④
6.	Çevremdeki insanlarla bir çok ortak yönüm var.	①	②	③	④
7.	Artık hiç kimseyle samimi değilim.	①	②	③	④
8.	İlgilerim ve fikirlerim çevremdekilerce paylaşılmıyor.	①	②	③	④
9.	Dışa dönük bir insanım.	①	②	③	④
10.	Kendimi yakın hissettiğim insanlar var.	①	②	③	④
11.	Kendimi grubun dışına itilmiş hissediyorum.	①	②	③	④
12.	Sosyal ilişkilerim yüzeyseldir.	①	②	③	④
13.	Hiç kimse gerçekten beni iyi tanımıyor.	①	②	③	④
14.	Kendimi diğer insanlardan soyutlanmış hissediyorum.	①	②	③	④
15.	İstedğim zaman arkadaş bulabilirim.	①	②	③	④
16.	Beni gerçekten anlayan insanlar var.	①	②	③	④
17.	Bu derece içime kapanmış olmaktan dolayı mutsuzum.	①	②	③	④
18.	Çevremde insanlar var ama benimle değil.	①	②	③	④
19.	Konuşabileceğim insanlar var.	①	②	③	④
20.	Derdimi anlatabileceğim insanlar var.	①	②	③	④

EK 4: MEB İzin Onay Belgesi

T.C.
İSTANBUL VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 59090411-20-E.3416185

15/03/2017

Konu: Anket ve Araştırma İzin Talebi

VALİLİK MAKAMINA

- İlgi: a) 07.03.2017 tarihli dilekçe.
b) MEB. Yen. ve Eğ. Tek. Gn Md. 07.03.2012 tarih ve 3616 sayılı 2012/13 nolu gen.
c) Millî Eğitim Araştırma ve Anket Komisyonunun 13.03.2017 tarihli tutanağı.

Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü yüksek lisans öğrencisi Meryem AKSAK'ın "Farklı Lise Türlerine Devam Eden Lise Öğrencilerinin Sosyal Medyaya İlişkin Tutumları ile Yalnızlık Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi (İstanbul İli Gaziosmanpaşa İlçesi Örneği)" konulu tezi kapsamında, ilimiz Gaziosmanpaşa ilçesinde bulunan tüm özel/resmi liselerde öğrenim gören öğrencilere; kişisel bilgi formu, sosyal medya tutum ölçeği ve uca yalnızlık ölçeğini uygulama istemi hakkındaki ilgi (a) dilekçe ve ekleri Müdürlüğümüzce incelenmiştir.

Araştırmacının; söz konusu talebi; bilimsel amaç dışında kullanılmaması, uygulama sırasında bir örneği müdürlüğümüzde muhafaza edilen mühürlü ve imzalı veri toplama araçlarının uygulanması, katılımcıların gönüllülük esasına göre seçilmesi, araştırma sonuç raporunun müdürlüğümüzden izin alınmadan kamuoyuyla paylaşılmaması koşuluyla, okul idarelerinin denetim, gözetim ve sorumluluğunda, eğitim-öğretimi aksatmayacak şekilde ilgi (b) Bakanlık emri esasları dâhilinde uygulanması, sonuçtan Müdürlüğümüze rapor halinde (CD formatında) bilgi verilmesi kaydıyla Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görülmesi halinde olurlarımıza arz ederim.

Ömer Faruk YELKENCİ
Millî Eğitim Müdürü

OLUR
15/03/2017

Ahmet Hamdi USTA -
Vali a.
Vali Yardımcısı

Ek:1- Genelge
2- Komisyon Tutanağı

İl Millî Eğitim Müdürlüğü Binbirdirek M. İmran Öktem Cad.
No:1 Eski Adliye Binası Sultanahmet Fatih/İstanbul
E-Posta: sgb34@meb.gov.tr

A. BALTA VHKİ
Tel: (0 212) 455 04 00-239
Faks: (0 212)455 06 52